

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९२-९३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक स्थालोचन

जिल्हा - नागपूर.

१९९२ - ९३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
नियोजन विभाग,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९९२ - ९३

शुध्दी पत्रक

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	बाब/तक्ता क्रमांक	रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/अस्पष्ट	शुध्द/बरोबर
१.	२	३	४	५	६	७
		तक्ते				
१.	४३	३.२	३०	६	अस्पष्ट	१५२३
२.	४३	३.२	३७	१४	अस्पष्ट	११५२९
३.	५६	३.५	२७	१०	अस्पष्ट	८१
४.	८५	५.१	६	९	अस्पष्ट	१६७
५.	९९	५.४	४	४	११३०३४ [-]११३०३४	[-]११३०३४
६.	१८४	९.६	८	१	अस्पष्ट	६९६
७.	२५३	१५.९	५	४	अस्पष्ट	५०.०९
८.	२५७	१५.९	७	१३	७३.०४	७३.६४

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९९२-९३

दृष्टिक्षेपांत जिल्हा

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	नागपूर जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०. ३५ ते २१. ४४	१६. ४ ते २२. १
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८. १५ ते ७९. ४०	७२. ६ ते ८०. ९

ब] हवामान [१९९२]

१] किमान तापमान	सेल्सियस	८.२ [नागपूर शहर]	२. ६
२] कमाल	सेल्सियस	४३. ६	४६. २
३] पर्जन्य [सरासरी] १९९२	मि. मि.	८६५. ४	उ. ना.

क] प्रशासकिय विभाग [१९९३]

१] तालुके	संख्या	१४	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	१३	२२६
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
५] शहरे	संख्या	२३	३३६
६] गावे [एकूण]	संख्या	१८७८	४३०२७
१] निर्जन	संख्या	२४३	२६१५
२] वस्ती असलेली	संख्या	१६३५	४०४१२
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	९९३१	३०७७१३

[दोन] प्रशासकिय संस्था ३१. ३. १९९३]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२] महानगर मालिका	संख्या	१	१२
३] नगर परिषद	संख्या	१०	२३१
४] कटक मंडळे	संख्या	१	७
५] ग्रामपंचायती	संख्या	७६९	२६५८४
[गट ग्राम पंचायती धरून]			

१	२	३	४	५
	६] पोलिस स्टेशन [३१.३.९२]	संख्या	४१	८३३
[तीन]	लोकसंख्या [१९९१]			
१]	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१२५९	४८३९६
२]	नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	२०३१	३०५४२
३]	एकूण लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	३२८७	७८९३८
४]	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	६१९	८७५८
५]	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी [१९८१]	टक्केवारी	१८.८३	११.०९
६]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [१९९१]	आकडे हजारात	४५८	७३१८
७]	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१३.९३	९.२७
८]	पुरुष [१९९१]	आकडे हजारात	१७१०	४०८२६
९]	स्त्रिया [१९९१]	आकडे हजारात	१५७७	३८११२
१०]	स्त्रिया पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९२२	९३४
११]	घनता	दर. चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	३३१	२५७
१२]	साक्षरतेचे प्रमाण [१९९१]			
१]	एकूण	टक्केवारी	७३.६४	६४.८७
२]	पुरुष	टक्केवारी	८१.७९	७६.५६
३]	स्त्रिया	टक्केवारी	६४.७४	५२.३२
४]	राज्यामध्ये जिल्हयांचा क्रमांक	संख्या	२	-
[चार]	कृषि [अस्थायी]		[११-१२]	[११-१२]
१]	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९८६	३०७५८
२]	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	१६१ [१६.३३]	५४०० [१७.५६]
३]	शेतीत उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ]	शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	११४	१११८
ब]	मडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	१४९	१७१५
	एकूण [अ + ब]		[२६३]	[२८३३]

= तीन =

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

[चार] ४) मडीत जमीनी व्यतिरिक्त
लागवड न केलेली इतर जमीन

१] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	५८	१५१६
२] झाडे धुड्याखालील जमीन	हजार हेक्टर	१६	१७९
३] लागवडी योग्य परंतु मड जमीन	हजार हेक्टर	४५	१०३०

५) मडीत जमीन

१] चालू मड	हजार हेक्टर	३०	१०५४
२] इतर मड	हजार हेक्टर	५४	१०१८

६) पिकाखालील क्षेत्र

१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	५६८	१७७३०
२] दुमोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	३४	२७४९
३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	६०२	२०४७९

७) ओलित क्षेत्र

१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३	२१६५
२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	२१४	२८१४

८) महत्त्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र
[अन्न धान्ये]

[१९९०-९१] अस्थाई

[१९९०-९१] अंतिम

९) बहिर्धारण जमीन

१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	११४०	६००२४
२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	२७०	३२९६८
३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	४५	१७०६

१०] जमीन महसूल वसुली [१९९२-९३]

११] जिल्हा मरिजदांचा उपकर [१९९१-९२]

१२] संघायत समितींच्या उपकर

[पाच] मशुर्वर्धन [मशुगणना १९८७ अंकिम]

१] एकूण मशुधन	संख्या हजारात	११२१	३४२५५
२] गाई व बैल	संख्या हजारात	७००	१६९८३
३] म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	८३	४७५५
४] मेंढ्या	संख्या हजारात	२०	२८७३
५] शेळ्या	संख्या हजारात	३०२	९१९५
६] कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	४३४	२४८३९

कमशा:.....

१	२	३	४	५
[अढा]	सहकारी [१९९१-९२][९२-९३]		[३१. ३. ९३]	
१]	सहकारी संस्था	संख्या	४२४८	११८४५७
२]	प्राथमिक कृषि सहकारी	संख्या	५९७	१९७८७
३]	प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थांची सभासद संख्या	हजारात	२२९	७९९४
४]	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	३६७	१७२८१
५]	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	रु कोटीत	५२	१०१८
[भात]	जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र		[९२ - ९३]	[३०. ६. ९१]
१]	मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या	१	५,७२१
		हजार हेक्टर	१८८	-
२]	मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या	११	१७१
		हजार हेक्टर	८१	-
३]	लघु प्रकल्प [मूळ भाग] लाभ क्षेत्र	संख्या	५१०	१५५
		हजार हेक्टर	३८	-
४]	सिंचन विहिरीबाबी भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	४०	१२९५
[आठ]	ऊद्योग [डिसेंबर १९९३]			
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१५७४	२८४०४
२]	नोंदणीकृत घालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन घालू असलेले]	संख्या	१३१४	२४५४९
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [घालू असलेले खाजगी धरून]	संख्या	१	१००
			[९२ - ९३]	[९२-९३]
४]	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टन	८	४०९१
			[९२ - ९३]	१६५
५]	सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	९	१६१
[नऊ]	वीज [३१. ३. १९९३]			
१]	वीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	१९०१	३९६६१
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१८७८	३९४१३
३]	वीज पुरवठा केलेले पंपसंच [३१. ३. ९२]	संख्या हजारात	५३	१७६१
			[३१. ३. ९२]	[३१. ३. ९२]
४]	गोबर गॅस संयंत्रे [३१. ३. ९३]	संख्या	१२२९१	३४८३६

= मय =

१	२	३	४
---	---	---	---

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९२]

१] रुग्णालय	संख्या	२९	८३०
२] दवाखाने	संख्या	१३९	१७०२
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४५	१६७२
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	८१
५] एकीत्मिक बाल विकास गट योजना	संख्या	४	१४१
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	संख्या	१७८७०	१०५०३०३

[९२-९३]

[१९९१-९२]

[अकरा] शिक्षण [१९९२-९३]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	२२६९	५९२९९
२] एक शिक्षिका शाळा	संख्या [९०-९१]	४१९	८६६९
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	४९२	११०६५
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१३	३८२
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३९	३९

[बारा] दुय्यम शिक्षण

१] दुय्यम शाळा	संख्या	६०४	११२८०
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	३६९	६३२२
३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	१२	१९५
४] प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३१	३२

[तेरा] उच्च शिक्षण

१] संख्या	संख्या	९१	१२१०
२] एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	२४०	१२३९

[चौदा]अ] प्रौढ शिक्षण [९१-९२]

[१९९२-९३]

१] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	७५०	४३७३
२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	२२	१२७०

ब] तांत्रिक शिक्षण

[९२-९३]

[१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था [१९९२-९३]

१] शासकीय शासन सहाय्यित	संख्या	५८	१२६
२] इतर [खाजगी]	संख्या	५२	२५१
३] शासकीय व शासन सहाय्यित औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	उ. ना.	५८०५६

[चौदा] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था

क्र.	विवरण	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
१]	शासकिय व शासन सहाय्यीत	संख्या	३८	४३४
२]	इतर [खाजगी]	संख्या	उ. ना.	३७५१
[४]	शासकिय व तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थेची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	६	२८३
[५]	अभियंत्यांची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.

[पंधरा] परिवहन आणि दळणवळण [३१, ३, २३]

[अत्यायी]

१]	स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	४५४	५४५५
२]	रस्त्यांनी जोडलेले गावे	संख्या	उ. ना.	२४५१७
३]	स्कूण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	७५२१	१७७०१२
४]	राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि. मी.	२८५	२२४२
५]	राज्य महामार्गाची लांबी	कि. मी.	२४६	३१७७२
६]	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	७६२	३२३४२
७]	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	११०३	३२८१२
८]	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४४०५	६३१२३

[सोळा] विण्याच्या वाण्याचा पुरवठा

[१. ४. १९९१]

कठीण गांवाची संख्या १. ४. ९२	संख्या	८३७	१९१४
१] <u>वेड्यांना जेलेला पुरवठा</u>	[१९९२-९३] [९१-९२]		
अ] नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	२९०	३५१
ब] कूप नलिका	संख्या	४९५	-
क] आध्या विहिरी	संख्या	१२	७०
ड] विंधण विहिरी	संख्या	उ. ना.	१७७
२] टॅम्बर्स किंवा बैलगाडीने पुरवठा	संख्या	१२२	उ. ना.
केली जाणारी गावे			
३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	संख्या	उ. ना.	उ. ना.

[सतरा] घरबांधणी

[१९९२-९३] [१९९०-९१]

भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या संख्या	१८४२	१७००
श्रीमड्या		

[अठरा] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

१] दारिद्र्य रेषेखाली कुटूंबे [१९८२-९३] संख्या [लाखात]	१. १२	३४	
२] १९९३-९३ मधील लाभार्थी	संख्या	३६३८	१७७६५१
३] नवीन लाभार्थी [१९९३-९४]	संख्या	उ. ना.	१६३४३०

= सात =

१	२	३	४	५
[एकोणवीस]	रोजगार निर्मिती [१९९२-९३]			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [कोटी]	०.४६	१४.८०
	ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"-	०.३२	८.२३
[बीस]	आदिवासी करीता कल्याणकारी योजना			
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	संख्या	[३१.३.९३] ७	[९१-९२] ६०१
[एकवीस]	मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना १९९२-९३			[९१-९२]
	अ] मागास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	९	१९२
	ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	६३०	११४७४
[बावीस]	जिल्हा नियोजन [१९९२-९३]			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	२२.२९	३३७३
	२] अनुसंधान भरून काढण्यासाठी तरतूद	रु. कोटीत	१५.३७	४४८
[तेवीस]	नागरी सुरवठा			
	१] रास्तभावाची दुकाने १९९२-९३	संख्या	१२९०	४०४२९
	२] सुरविलेला स्कूप साठा	"०००" टन	१२१	उ. ना.
	३] शासकिय गोदामे	संख्या	२२	९८५
	४] साठवण्याची क्षमता	हजार टन	उ. ना.	५८६

टीप :- १] उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

भाग - १

समा लो च न

१९९२ - ९३

जिल्हा - नागपूर.

१. स्थान व भौगोलिक वैशिष्ट्ये

१.१ भौगोलिक स्थान :

गोंड राजा बख्त हुलंद यांनी अठराव्या शतकात नागपूर बसविले. व या शहराच्या नावावरूनच नागपूर जिल्हा हे नांव या जिल्ह्यास देण्यात आले. पुढे भोसले घराण्याने नागपूरला आपली राजधानी केली व या शहराचा आणि जिल्ह्याचा विकास केला. सन १८१७ मध्ये तिताबट्टीच्या युद्धात ब्रिटीशांनी भोसले राजावर विजय मिळविला. सन १९५३ मध्ये भोसले घराण्याचा -हास होऊन ब्रिटीश राजवटीत सुद्धात झाली. मध्यप्रांत व व-हाड या प्रांताची राजधानी ब्रिटीशांनी नागपूर येथेच ठेवली. सन १८६७ मध्ये ग्रेट इंडियन पेनीनसुला रेल्वे [सध्याची मध्य रेल्वे] मुळे या शहराचा इतर प्रमुख शहरांशी संबंध जोडण्यात आला व त्यामुळे नागपूर शहराचा आणि जिल्ह्याच्या विकासात गती मिळाली.

सन १९४७ ला स्वातंत्र्या प्राप्ती नंतर मध्य प्रदेशाची निर्मिती झाली. तेव्हा पासून १९५६ पर्यंत नागपूर हे राजधानीचे ठिकाण होते. भाषावार प्रांत रचनेनंतर नागपूर हा जिल्हा दिभाषिक मुंबई राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. तेव्हा पासून नागपूरच्या राजधानीचे स्वल्प संपुष्टात आले. दिनांक १ मे १९६० रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीनंतर नागपूर करारानुसार नागपूरला उपराजधानीचे स्थान देण्यात आले. नागपूर हा जिल्हा उत्तर अक्षांत २०^० ३५ ते २१^० ४४ व पूर्व रेखांश ७८^० १५ ते ७९^० ४० चे दरम्यान पसरलेला आहे. जिल्ह्याचे मुख्यालय नागपूर येथे असून ते भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण आहे. जिल्ह्याचे उत्तरेत मध्यप्रदेशातील छिंदवाडा व शिवनी जिल्हा व पूर्वेत भंडारा, दक्षिणेस चंद्रपूर आणि पश्चिमेस वर्धा जिल्हा आहे.

१.२ क्षेत्रफळ व प्रशासकिय विभाग :

नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ ९९३१ चौ. कि.मी. असून महाराष्ट्राच्या क्षेत्रफळाच्या ३.२३ टक्के आहे. तालुक्याच्या पुनर्रचनेपूर्वी पूर्ण जिल्हा पांच विभागात विभागलेला होता व त्या पांच विभागाचे मुख्यालय अनुक्रमे नागपूर, काटोल, सावनेर, रामटेक व उमरेड येथे होते. उपविभागीय अधिका-यांकडे त्या त्या उपविभागाची प्रशासकिय जबाबदारी होती. १ मे १९८१ नंतर तालुक्यांची पुनर्रचना करण्यात येऊन एकूण १४ तालुके निर्माण करण्यात आले. नागपूर -शहर हा तालुका सोडल्यास सर्व तालुक्याचे मुख्यालय पंचायत समितीचे जे मुख्यालय होते तेच ठेवण्यात आले. नागपूर जिल्ह्यांत नागपूर-शहर, सावनेर, पारशिवनी, रामटेक, मौदा, कामठी, कुडी, भिवापूर, उमरेड, नागपूर[ग्रामीण] हिंगणा, काटोल, नरखेड व कळमेश्वर; असे चौदा तालुके असून तेरा पंचायत समित्या आहेत.

१९९१ चे जनगणने प्रमाणे नागपूर जिल्ह्यांत ११ गणना शहरे तसेच एकूण १८७८ खेडी असून त्यापैकी १६३५ लोकवस्ती असलेली व २४३ ओसाड खेडी आहेत. जिल्ह्यामध्ये ७६९ ग्रामपंचायती असून १० कृषि उत्पन्न बाजार समित्या आहेत. जिल्ह्यामध्ये १० नगरपालिका, १ कटक मंडळ व १ महानगरपालिका कार्यरत आहे.

१.३

भौगोलिक वैशिष्ट्ये :

भौगोलिक-दृष्ट्या नागपूर जिल्हा हा साधारणतः तीन विभागा-मध्ये विभागल्या जातो. उत्तरेकडील टेकड्याचा प्रदेश, पश्चिमेकडील डोंगराळ भाग व कन्हान, वेणा नदीच्या खो-यांतील सखल भाग, उत्तरेकडील टेकड्याच्या प्रदेशात पिल्कापार, महादगड, गरमसूर, पिपरडोह, जामगड, चापेगडी हया प्रमुख टेकड्या असून ईशान्येस अंबागड आहे. रामटेकच्या टेकडीवर प्रसिध्द कालीदास स्मारक उभारण्यांत आले आहे. जिल्ह्याची समुद्र सपाटीपासून कमीत कमी उंची २७४ मीटर व जास्तीत जास्त उंची ६५२ मीटर आहे.

१.४

भूगर्भरचना :

नागपूर जिल्हा हा गोंडवाना प्रदेशात येत असून येथील भूगर्भाची रचना विविध प्रकारच्या खनिजयुक्त खडकापासून झाली आहे. जिल्ह्यातील कन्हान खो-यात कौळसा, खापा, सावनेर व रामटेक विभागात-मॅगनीज, भिवापूर व उमरेड तालुक्यामध्ये- कच्चे लोखंड व चुनखडी दगड, रामटेक व सावनेर तालुक्यातील कांद्री, पटणोवारी व देवलापार विभागात डोलामार्बल दगड फार मोठ्या प्रमाणात आढळून येतो. या शिवाय फेल्सपार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन ही खनिजे व इमारतीकरीता उपयुक्त असणारे दगड या जिल्ह्यात सर्वत्र आढळून येतात. स्कंदरीत या जिल्ह्यांची भूगर्भरचना उपयुक्त खनिजांमुळे अतिशय समृद्ध आहे.

१.५

नद्या :

जिल्ह्यांच्या पश्चिम सीमेवरून वर्धा व पूर्व सिमेकडून वैनगंगा नदी वाहते. वैनगंगा नदीमुळे भंडारा जिल्ह्याची आणि वर्धा नदीमुळे अमरावती जिल्ह्याची सीमा निश्चित झालेली आहे. जाम व वेणा हया नद्या वर्धा नदीच्या उपनद्या असून जाम नदी काटोल तालुक्यातून वाहत जावून वर्धा नदीस मिळते. वेणा नदी कर्वडस पठारातून उगम पाऊन नागपूर तालुक्यातून वाहते. कन्हान नदी सासगुडा पर्वतातून उगम पाऊन वैनगंगेस मिळते. पेंच, कोलार आणि नागनदी हया कन्हान नदीच्या उपनद्या आहेत. कन्हान व पेंच नदीपासून नागपूर शहरास पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा होतो. कन्हानच्या खो-यातील जमीन अतिशय सुषिक्त समजली जाते.

१.६

वने :

नागपूर जिल्ह्यांत २८१८ चौ. कि.मी. वनक्षेत्र असून जिल्ह्यांच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या २८ टक्के आहे. अधिकांश वनक्षेत्र रामटेक, पारशिवनी उमरेड, भिवापूर, काटोल व नरखेड या तालुक्यात विखुरलेल्या स्वरूपात आहे.

१.७

हवामान व पर्जन्य :

जिल्हयातील हवामान विषम स्वस्वाचे असून उन्हाळ्यात उष्ण व हिवाळ्यात थंड असते. १९९२ वर्षातील जून महिन्यांत नागपूर विमानतळ येथील उष्णतेचे जास्तीत जास्त प्रमाण ४५.० डीग्री सेल्सिअस पर्यंत नोंदल्या गेले तर जानेवारी १२ महिन्यांत उष्णतामान कमीत कमी ७.१ डीग्री सेल्सिअस असल्याचे आढळून येते.

जिल्हयाचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान १००४ ते १२७४ मिली मीटर असून सर्वांत जास्त पाऊस उमरेड व रामटेक तालुक्यात पडतो. परंतु सन १९९२ या वर्षात हिंगणा तालुक्यात पाऊसाचे प्रमाण इतर तालुक्यापेक्षा कमी होते. साधारणतः जून ते ऑक्टोबर या महिन्यात ५४ ते ९६ दिवस पाऊस पडतो. त्यातही पावसाचे प्रमाण जून, जुलै व ऑगस्ट या महिन्यात अधिक असते.

१.८

जमीन व तिचे प्रकार :

नागपूर जिल्हयांत प्रामुख्याने काळी, भोरांड, खरडी व बरडी प्रकारची जमीन आढळून येते. मध्यम-काळी जमीन प्रामुख्याने सावनेर व कळमेश्वर, तालुक्यात वर्धा नदीच्या खो-यात आणि नागपूर व कामठी जवळपास आढळून येत असून कापसाचे उत्पादना करीता उपयुक्त समजली जाते. प्रामुख्याने या जिल्हयांत "भोरांड" प्रकारची जमीन सर्वच तालुक्यामध्ये आढळून येत असून ज्वारी व च्या पिकाकरीता उपयुक्त समजली जाते. खरडी व बरडी जमीन रामटेक तालुक्याचे उत्तरेस व काटोल तालुक्याचे डोंगराळ प्रदेशात आढळून येते.

२. लोकसंख्या

२.१

जनगणना :

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्हयाची लोकसंख्या ३३, ८७, १३९ असून त्यापैकी १७, १०, ४०४ पुरुष व १५, ७६, ७३५ स्त्रिया आहेत. सन १९८१ ते १९९१ ह्या दश वर्षांमध्ये नागपूर जिल्हयाची लोकसंख्या २६. ९७ % नी वाढलेली आढळते. जिल्हयाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागपूर तालुक्याची नागपूर शहर धरून लोकसंख्या ४९. ४३ % सावनेर तालुका ५. ७० % पारशिवनी तालुका ३. ८५ % रामटेक तालुका ३. ८९ % मौदा तालुका ३. २८ % कामठी तालुका ५. ५६ % कुही तालुका ३. २८ % भिवापूर तालुका २. २९ % उमरेड तालुका ३. ९८ % नागपूर[ग्रामीण] तालुका ४. ०९ % हिंगणा तालुका ३. ४८ % काटोल तालुका ४. २५ % नरखेड तालुका ३. ९४ % कळमेश्वर तालुका ३. ९८ % खरडी आहे.

२.२

लोकसंख्येची घनता [१९८१]

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे क्षेत्रफळ व लोकसंख्येच्या दृष्टीने विचार करता नागपूर जिल्हयाचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्र राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या ३.२१ % आहे. व लोकसंख्या ४.१७ % आहे. नागपूर जिल्हयाकरीता लोकसंख्येची घनता दर चौ. कि.मी. मागे ३३१ असून हे प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता दर चौ. कि. मी. मागे २५६ आहे. तर भारताचे दर चौ. कि.मी. मागे २६७ आहे.

२.३ नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये ६१.७८ % व ग्रामीण भागामध्ये ३८.२२ % लोक वास्तव्य करीत आहे. जिल्ह्याची नागरी लोकसंख्या २०,३०,९१४ असून त्यापैकी एकट्या नागपूर शहरात १६,२४,७५२ एवढी लोकसंख्या वास्तव्य करीत आहे. म्हणजेच एकूण नागरी लोकसंख्येपैकी ८० % नागरी लोकसंख्या नागपूर शहरामध्ये व उर्वरित २० % नागरी लोकसंख्या कामठी, कामठी कटक मंडळ, काटोल, नरखेड, मोदीड, सावनेर, खापा, कळमेश्वर, मोहपा, रामटेक, उमरेड, दिगडोड, वाडी, चिचोली, वलनी, सिल्लेवाडा कन्हान [पिपरी], टेकाडी कांद्री, महादुला कोराडी व तोतलाडोड ह्या नागरी विभागात विभागली गेली आहे.

२.४ लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण :

जिल्ह्यात दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण १९९१ च्या जनगणने प्रमाणे ९२२ असून महाराष्ट्राच्या ९३६ च्या तुलनेत हे प्रमाण कमी आहे. ग्रामीण भागात हे प्रमाण ९३३ असून नागरी भागात हे प्रमाण ९१५ आहे.

२.५ अनुसूचित जाती व जमाती : [१९९१]

जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येत अनुसूचित जातीचे नवबौध्दसह प्रमाण १८.८४ टक्के असून अनुसूचित जमातीचे प्रमाण १३.९२ टक्के आहे. हेच प्रमाण राज्याकरीता अनुक्रमे ७.१४ व ९.१९ टक्के असे आहे.

२.६ कामगार :

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण मुख्यतः काम करणारे १२,३२,७६९ असून ६४,८६६ सिमांतिक कामगार आहेत. उरलेले २०,५४,३७० हे काम न करणारे आहेत. मुख्य कामगारांपैकी २,१४,६४६ शेतकरी, २,८०,१८१ शेतमजूर २५,३५१ घरगुती उद्योग; उत्पादन, प्रक्रिया, दुस्स्ती व सेवा विभागात काम करणारे असून ६,४७,७२५ कामगार इतर व्यवसायात गुंतलेले आहेत.

२.७ लोकसंख्येची वयोगटानुसार रचना :

१९८१ च्या जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये ० ते १४ या वयोगटात ९,८८,५१४, १५ ते १९ या वयोगटात २,५९,९३६, २० ते २४ या वयोगटात २,३६,३०७, २५ ते २९ या वयोगटात १,९१,६५६, ३० ते ३४ या वयोगटात १,६३,४३१, ३५ ते ३९ या वयोगटात १,५२,८५३, ४० ते ४९ या वयोगटात २,५५,१९९, ५० ते ५९ या वयोगटात १,६५,६४५, व ६० वर्षांपेक्षा अधिक या वयोगटात १,६८,६७१, लोकसंख्या आहे. वय अनिर्देशित लोकसंख्या ६,५९९ इतकी आहे.

२.८

साक्षरता [ग्रामीण व नागरी]

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे एकूण लोकसंख्येपैकी ७३.६४ % लोकसंख्या साक्षर असून ग्रामीण भागात ६१.६८ % व नागरी भागात ८०.९१ % आहे. साक्षरतेचे प्रमाण स्त्री व पुरुष ह्यांचे साठी अनुक्रमे ६४.७४ % व ८१.७९ % आहे.

२.९

वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबांची संख्या :

१९८१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील कुटुंबांची एकूण संख्या ४,८८,१६५, एवढी आहे. त्यापैकी २,२१,५५०, ग्रामीण भागात व २,६६,६१५, नागरी भागात आहेत. एकूण कुटुंबांच्या संख्येत बेघर कुटुंबांचा समावेश असून त्यात संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही. एकूण निवासी घरांची संख्या ४,८३,४००, इतकी असून ग्रामीण भागात २,१८,३४५, व नागरी भागात २,६५,०५५ घरे आहेत.

३. वने

३.१

जिल्ह्यातील एकूण वनक्षेत्र :

जिल्ह्यातील एकूण वनक्षेत्र २८१८ चौ. कि.मी. असून ते जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्राच्या २८ टक्के आहे. या जिल्ह्यातील बहुतांश वनभाग रामटेक तालुक्यातील पेंव नदीच्या दोन्ही किनाऱ्यावर सातपुडा टेकड्यांच्या पायथ्याशी आहे. तसेच काटोल तालुक्याचा पश्चिम भाग, नरखेड, उमरेड, कुही, हिंणगा आणि भिवापूर या तहसीलीमध्ये कमी अधिक प्रमाणात वनक्षेत्र आहे. एकूण वनक्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागांमध्ये विभागणी करण्यांत येते त्यापैकी अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसूल विभागाच्या देखरेखेखाली येते. राखीव व सुरक्षित वनक्षेत्र वनविभागाच्या देखरेखेखाली येते. एकूण वन व्याप्त क्षेत्राच्या मानाने राखीव वनक्षेत्र ५२ टक्के, सुरक्षित वनक्षेत्र २९ टक्के, व अवर्गीकृत वनक्षेत्र १८ टक्के, एवढे आहे.

३.२

वनोत्पादन :

रामटेक, सावनेर, हिंणगा, नरखेड, भिवापूर व कुही या परिक्षेत्रांमध्ये उत्तम दर्जाची सागवानी झाडांची वने आढळून येतात. सागवानी झाडासोबतच या जिल्ह्यामध्ये सालई, धावडा, खैर, बांबू, पळस व तेंदू या जातींची झाडे आढळून येतात. वनोत्पादनापासून सन १९९२-९३ या वर्षामध्ये ७७५.२२ लाख रुपये एवढे उत्पन्न झाले. ते गेल्यावर्षीच्या तुलनेत अंदाजे ९१ टक्क्याने वाढल्याचे निदर्शनास येते.

धूप, जोराच्या पाण्याचा निचरा व पूर थापासून जमीनीचे संरक्षण व जमीनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या दृष्टीने वने महत्वाची कामगिरी बजावतात. त्यादृष्टीने वनविकासाकरीता जिल्हास्तरावर [अ] मध्यवर्ती रोप वाटीकांची स्थापना [ब] निकुंठ वनाचे पुनर्वनीकरण [क] औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना [ड] वैरण साधन संपत्तीचा विकास [इ] किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास, वन-समुप योजना व कंत्राटदारांचे उच्चाटन इत्यादी महत्वांच्या योजना राबविण्यांत येतात. नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९२-९३ या वर्षात वन विभागातील बिगर आदिवासी व आदिवासी योजने अंतर्गत एकूण ३२.५७ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले. १९९१-९२ वर्षाच्या तुलनेत ९२-९३ वर्षात वन विभागातील योजनेवर ४९.९२ % नी खर्च कमी झाला आहे.

४. कृषि

४.१

जमीनीचा वापर :

१९९१-९२ वर्षात जिल्ह्यातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र ९८६ हजार हेक्टर होते. त्यापैकी ७९.३९ टक्के क्षेत्र लागवडी लायक असून ३.७७ टक्के क्षेत्र कायस गुरे चरण व इतर घराईची जमीन याखालील होते. तसेच १६.८४ टक्के क्षेत्र शेतीकरीता उपयुक्त नसलेले क्षेत्र होते. सन १९९१-९२ या वर्षामध्ये लागवडीलायक ७८३ हजार हेक्टर क्षेत्रापैकी ५६८ हजार हेक्टर क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र असून ते एकूण क्षेत्राच्या ५७.६१ टक्के एवढे होते. व लागवडीलायक क्षेत्राच्या ६१.०५ टक्के एवढे होते. दुबार पिकाखालील क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्राच्या ५.९८ टक्के होते.

४.२

वहिलीखालील जमीनीचे धारण जमीनी व त्याचे क्षेत्र यांचे गटावार वर्गीकरण :

वहिलीखालील जमीन धारणाचे गटाप्रमाणे भूधारकाची व क्षेत्राची टक्केवारी खालील प्रमाणे होती.

अ.क्र.	धारणगट-हेक्टर	भूधारक [टक्केवारी]		क्षेत्र [टक्केवारी]	
		१९८०-८१	१९८५-८६	१९८०-८१	१९८५-८६
१	२	३	४	५	६
१.	२ पर्यंत	४१	४६	१४	१८
२.	२ ते ५	३७	३७	३४	३६
३.	५ ते १०	१६	१४	३२	३१
४.	१० ते २०	५	३	१६	१३
५.	२० ते ५०	१	-	४	२
६.	५० व त्यावरील	-	-	-	-

सन १९८५-८६ मधील एकूण खात्यापैकी वैयक्तीक खाती २६.८७ टक्के, व संयुक्त खाती ३.१२ टक्के, होती. १९८०-८१ च्या तुलनेत दोन हेक्टर पर्यंतच्या गटात ५ टक्के व २ ते ५ हेक्टर पर्यंतच्या गटात विशेष फरक नाही. परंतु ५ ते १० १० ते २० व २० ते ५० हेक्टर पर्यंतच्या गटात अनुक्रमे २, २ व १ टक्क्यांनी घट झालेली आहे.

४.३ पिक पध्दती :

१९९१-९२ मध्ये जिल्ह्यांत एकूण पिकाखालील ६,०२,२००, हेक्टर क्षेत्रापैकी अन्न धान्ये पिकाखालील ३,५०,२०६, हेक्टर क्षेत्र म्हणजेच ५८.१५ टक्के एवढे होते. अन्न धान्ये पिकापैकी सर्वात जास्त क्षेत्र ज्वारी पिकाखाली म्हणजे ३६.४ टक्के होते. डाळी वर्गीय पिकाखाली ३६.१६ टक्के, गव्हाखाली १४.२५ टक्के, धानाखाली १२.८७ टक्के, इतके होते. तसेच एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी कापूस या पिकाखाली १०.४३ टक्के, फळ व भाजीपाला या पिकाखाली ५.४० टक्के, व गळीताये पिकाखालील क्षेत्र २१.०३ टक्के, होते.

४.४ पिकाचे उत्पादन :

१९९२-९३ या वर्षामध्ये तुण धान्याचे उत्पादनात १९९१-९२ च्या तुलनेत १४ टक्क्याने वाढ झाल्याचे आढळून येते. तसेच कडधान्याचे उत्पादनात जवळजवळ ९२ टक्क्याने वाढ झालेली आढळते. तेलबियाचे उत्पादनामध्ये सुध्दा २८ टक्क्याने वाढ झालेली आढळते. तेलबियामध्ये प्रामुख्याने भुईसुंगाचे उत्पादन सर्वात जास्त होते.

४.५ मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन :

जिल्ह्यामध्ये ज्वारी, गहू, धान, कापूस, हरभरा, तूर, गेंगदाणा, जवस, तीळ, मीरची, व संत्री ही महत्वाची पिके आहेत. सन १९९२-९३ मध्ये ज्वारीचे दर हेक्टरी उत्पादन ९६९ कि.ग्राम. गहू ९२८ कि.ग्राम. धान ११९८ कि.ग्राम. तूर ६४५ कि.ग्राम. हरभरा ४६१ कि.ग्राम. भुईसुंग ६५० कि.ग्राम. जवस २७३ कि.ग्राम. तीळ २२० कि.ग्राम. मिरची १३२ कि.ग्राम. व हळद ९६६ कि.ग्राम. होते. तसेच कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन १०९ कि.ग्राम. एवढे होते. कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन ९१-९२ वर्षांच्या तुलनेत ६ टक्केनी कमी झाल्याचे आढळून येते.

४.६ अधिक उत्पन्न देणा-या पिकांचे क्षेत्र :

तुणधान्याखालील संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या पिकांमध्ये प्रामुख्याने गहू, ज्वारी, भात [धान] या पिकांचा समावेश होतो. ज्वारीच्या एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या ज्वारीचे क्षेत्र ९४ टक्के, गव्हाचे एकूण क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या गव्हाचे क्षेत्र ७५ टक्के, व एकूण धान या पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या धानाचे क्षेत्र ७२ टक्के, एवढे होते. तसेच संकरीत कापसाखालील क्षेत्र एकूण कापसा-खालील क्षेत्राच्या ७२ टक्के, एवढे होते.

४.७

फळे व भाजीपाला :

नागपूरची शहरी बाजारपेठ जिल्हयाचे मध्यभागी आहे. तसेच सिंचनाचे सोयीमुळे भाजीपाल्याचे उत्पादन जिल्हयामध्ये विस्तृत प्रमाणात घेण्यात येते. जिल्हयांतील एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी फळे व भाजीपाला या खालील १९९१-९२ मधील क्षेत्र ५.४० इतके होते.

४.८

रासायनिक खताचे वाटप :

जिल्हयांत सन १९९२-९३ मध्ये ८१, १७७ मे. टन. रासायनिक खताचे वाटप करण्यांत आले. १९९१-९२ च्या तुलनेत १९९२-९३ मध्ये रासायनिक खताचे वाटप २५ टक्क्यांनी वाढल्याचे दिसून येते.

४.९

पीक संवर्धन :

पीक संवर्धन मोहिमेचे अंतर्गत जिल्हयांतील शेतक-यांना कापस विकास कार्यक्रमांतर्गत सुधारीत व संकरीत बियाण्याचे वाटप केल्या जाते. ही केंद्र-पुरस्कृत योजना असून त्यावर राज्य शासनाने बिगर आदिवासी योजने अंतर्गत ९२-९३ वर्षात १.५१ लाख रुपये व केंद्र सरकारने ४.५३ लाख रुपये नागपूर जिल्हया-करीता खर्च केले आहे. रोप संरक्षण मोहिमेअंतर्गत शेतक-यांना पीकाचे संरक्षण करण्या-करीता २५ टक्के सुटीवर औषधाचे वाटप केल्या जाते. ही सुधदा केंद्र पुरस्कृत योजना असून त्यावर ९२-९३ वर्षात राज्य शासनाने ६.३४ लाख रुपये व केंद्र शासनाने ८.१० लाख रुपये खर्च केले आहेत. तेलबीया उत्पादन कार्यक्रमांतर्गत शेतक-यांना बियाणे व जीवन संवर्धन पाकीटाचे वाटप आदिवासी व बिगर आदिवासी मिळून केंद्र सरकार व राज्य सरकार मिळून ३२.९८ लाख रुपये खर्च झाले आहेत. फलोत्पादन विकासअंतर्गत एकूण आदिवासी व बिगर आदिवासी मिळून २२.१९ लाख रुपये खर्च करण्यात आले असून त्यात गावठी बोरे, व आंबा, काजू, झाडाचे सुधारीत जातीत स्थांतर करणे. अल्प भूधारक व सिमांतक शेतक-यांना फलोत्पादन विकासा-साठी भांडवली अनुदान योजना राबविण्यात आल्यात.

४.१०.

शेतमाल साठवणूकच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी :

जिल्हयामध्ये एकूण १० कृषि उत्पन्न बाजार समित्या कार्यरत असून त्या सर्व ठिकाणी शेतक-यांनी आपलेल्या विक्री योग्य मालाच्या साठवणूकीची सोय उपलब्ध आहे. तसेच इतरही सोयी उपलब्ध आहेत. सन १९९२-९३ मध्ये जिल्हयातील कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे आवारात तांदूळ ५३२७१ मे.टन, गहू २११३३ मे.टन, ज्वारी ७५६७ मे.टन, कापूस २५२८३ मे.टन, तूर ६७२२ मे.टन, मूग ५४३ मे.टन, उडिद ५९१ मे.टन, हरभरा ३७६७ मे.टन. भुईमूग १७७८ मे.टन, जवस १५८४ मे.टन, तीळ ८६ मे.टन, सोयाबिन ७००३९ मे.टन, सुकलेली मिरची २१४४६ मे.टन, व संत्री २६८३५ मे.टन. - कृषि उत्पादना-ची विक्री करण्यांत आली.

४. ११

जमीन सुधारणा :

विभागीय मृदसंधारण अधिकारी, नागपूर यांचे मार्फत जमीन विकासाची कामे घेतली जातात. उदा. जमीनीला बांध घालणे व उतारावर समतल घालणे इत्यादी उपायांद्वारे जमीनीचा विकास करण्यांत येतो. कामावरील खर्च हा रोजगार हमी योजनेतून केल्या जातो. सन १९९२-९३ मध्ये या योजनेअंतर्गत १३६.५० लाख रुपये खर्च करण्यांत आला. याशिवाय जमीन सुधारणा ह्या कार्यक्रमा अंतर्गत महसूल विभागामार्फत अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थ सहाय्य देण्यात येते. या योजनेवर सन १९९२-९३ या वर्षामध्ये ०.०८ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले. तसेच विशेष घटक योजनेअंतर्गत जिल्हा कृषि अधिका-यामार्फत निवडक अनुसूचित जातीच्या व नवबौध्द शेतक-यांना जमीन सुधारणे करीता अर्थसहाय्य देण्यांत येते. ओलिताच्या सोयीची उपलब्धता वाढविण्याकरीता शेतक-यांना विहिरी बांधण्यासाठी जिल्हयांतील भूविकास अधिकार्यामार्फत कजचे वाटप करण्यांत येते.

४. १२

इतर विकास कार्यक्रम :

कृषि विकासाच्या दृष्टिने जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निरनिराळे कार्यक्रम राबविले जातात. उदा. १] तालुका बिज गुणन क्षेत्राचा विकास २] रोप संरक्षण मोहिम ३] सधन कापूस विकास प्रकल्प ४] अल्प भूधारक शेतक-यांना कोरडवाहू जमीनीतील निविष्ठा संच पुरविणे ५] सुधारीत शेतकी अवजारे व साधने विकत घेण्यासाठी अर्थ सहाय्य ६] मागास वर्गीय आणि नवबौध्दांना दारिद्र्य रेषेच्यावर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य योजना ७] कड घान्ये उत्पादन कार्यक्रम ८] तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम ९] तुषार व ठिबक सिंचन योजना तसेच फलोत्पादन कार्यक्रमांतर्गत खालील विकासाच्या योजना राबविण्यात येतात. १] बागायती रोप मळ्याचे बळकटीकरण २] गावठीबोर व आंब्यांच्या झाडाचे पुनरुज्जीवन व ग्रामपंचायतींना आंब्यांच्या झाडाच्या नुतनीकरणासाठी प्रोत्साहन सहाय्य योजना ३] अल्पभूधारक सिमांतिक शेतक-यांना फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली अनुदान.

पिक संवर्धन व फलोदान या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी योजनेअंतर्गत नागपूर जिल्हयामध्ये सन १९९२-९३ साठी ६६.३३ लाख रुपये खर्च करण्यात आला. तसेच मृद संधारण या योजनेअंतर्गत १३६.५० लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

५. जलसिंचन

५.१ जलसिंचनांची कामे :

जिल्ह्याचा कृषि विषयक उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक महत्त्वाची बाब होय. जिल्ह्यामध्ये विहिरी, लहान पाटबंधारे, मध्यम प्रकल्प, मोठे प्रकल्प व उपसा सिंचन योजना या व्दारे तसेच नदीनाल्यावर प्रंप बसवून सिंचन केल्या जाते. जिल्ह्यामध्ये सन १९९१-९२ मध्ये एकूण निव्वळ पिकाखालील क्षेत्रापैकी फक्त १२.७८ टक्के हेक्टर क्षेत्र निव्वळ ओलिताखाली होते. सन १९९१-९२ मध्ये जिल्ह्यांत एकूण सिंचन विहिरीची संख्या ५३९०० स्वढी होती. पैकी ४०३५० विहिरी फक्त बागायतीसाठी उपयोगात आणल्या गेल्या.

५.२ निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र :

सन १९९१-९२ मध्ये एकूण ओलिताचे क्षेत्रापैकी तुण धान्ये ४३.३१ टक्के, कडधान्ये ११.०७ टक्के, उस ०.४० टक्के, मिरची व मसाल्याचे पदार्थ ४.२९ टक्के, पळे व भाजीपाला ११.५२ टक्के, कापूस ९.४२ टक्के, गळीताची पिके १९.४५ टक्के, व इतर पीक ०.५४ टक्के, स्वढे ओलित करण्यांत आले.

५.३ सिंचन क्षेत्र :

जिल्ह्यामध्ये सन १९९१-९२ मध्ये निव्वळ भिजणारे क्षेत्र ७२६६६ हेक्टर स्वढे होते. पैकी विहिरीव्दारे ३९५१५ हेक्टर आणि तळी व कालवे याव्दारे ३३१५१ हेक्टर सिंचन करण्यांत आले.

५.४ सिंचन प्रकल्प :

जिल्ह्यामध्ये मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पापैकी पेंच प्रकल्पाचे काम पूर्ण झालेले आहे. मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पापैकी रामटेक तलाव, वेणा प्रकल्प, कान्होलीबारा, मकरधोकडा, पांढरावोडी, केसरीनाला, चंद्रभागा, उमरीनाला, मोरधाम, कोलारनदी, खेरानाला, या ११ प्रकल्पाची कामे पूर्ण झालेली आहे. जाम नदी व लायकी मकरधोकडा प्रकल्पाची कामे प्रगती पथावर आहेत. शिवाय पेंढरीनाला व हीवरानाला हे दोन प्रकल्प मंजूर झालेले आहेत. परंतु एका प्रकल्पाचे आर्थिक तरतुदीमुळे एका प्रकल्पाचे वन जमीनीमुळे कामाला सुस्वात झालेली नाही. पूर्ण झालेल्या प्रकल्पाखालील एकूण लाभ क्षेत्र २६८७९५ हेक्टर असून १९९२-९३ या वर्षामध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र फक्त ७९७०५ हेक्टर म्हणजेच २९.६५ टक्के स्वढे आहे.

६. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकिय सेवा

६.१ पशुधन :

नागपूर जिल्हयामध्ये १९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनाची संख्या ११, २१, २०७ एवढी आहे. हीच पशुधनाची संख्या १९८२ मध्ये १०, ७०, ०३७ एवढी होती. १९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनापैकी गाई व बैल ६३ टक्के, म्हशी रेडे ७ टक्के, मेंढया-बकरे २९ टक्के, व इतर पशुधन १ टक्का आढळून येते. १९८२ ते १९८७ या पाच वर्षांचे काळात पशुधनाची संख्या ४.८ टक्क्यांनी वाढल्याचे आढळून येते तर कुक्कुटांची संख्या १४ टक्क्यांनी वाढलेली आढळते. शेतीला जोडधंदा म्हणून विस्तृत प्रमाणात ग्रामीण भागात कुक्कुटपालनाचा व्यवसाय करण्यांत येतो. १९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि.मी. मागे पशुधनाची घनता ११३ आढळून येते.

६.२ पशुउत्पादन व दुग्ध उत्पादन :

नागपूर जिल्हयामध्ये शेतीला जोडधंदा म्हणून दुग्ध व्यवसाय केला जातो. जिल्हयामध्ये गाईचे व म्हशीचे बाबतीत मिश्र जातीची जनावरे आढळून येत असली तरी प्रामुख्याने गौळार जातीच्या गाई विस्तृत प्रमाणात आढळतात. तसेच नागपूर पासून ३० किलोमीटरच्या परिसरात शाहीवाल जातीची जनावरे आढळतात आणि इतर भागात गौळार जातीची आढळतात. म्हशीचे बाबतीत नागपूर जिल्हयामध्ये आढळणा-या म्हशी हया नागपूरी म्हशी म्हणूनच ओळखल्या जातात. तसेच मुन्हा जातीच्या म्हशी या ब-याच प्रमाणात आढळतात.

६.३ पशुवैद्यकिय सेवा :

नागपूर जिल्हयामध्ये १ पशुवैद्यकिय सर्व चिकित्सालय, ३६ दवाखाने व ३७ पशुवैद्यकिय प्रथमोपचार केंद्रे आहेत. हया शिवाय १ फिरते पशुरोग नियंत्रण पथक व २ फिरते पशुवैद्यकिय दवाखाने आहेत. कृत्रिम गर्भधारणे करीता जिल्हयामध्ये १६९ कृत्रिम रेतन केंद्रे आहेत. रुग्णालये, दवाखाने व मदत केंद्रामध्ये उपचार केलेल्या पशुंची संख्या सन १९९२-९३ मध्ये ४, ५४, ३०७ एवढी आहे. तसेच १६९ कृत्रिम गर्भधारण केंद्रामध्ये ३८१६१ पशुवार गर्भधारणा करण्यांत आली आणि १९, २०, ४०२ जनावरांना विविध पशुवैद्यकिय संस्थांद्वारे लसी टोचण्यांत आल्या. एकंदरीत गेल्यावर्षीच्या तुलनेत कृत्रिम रित्या गर्भधारणा केलेल्या जनावरांच्या आणि लसी टोचलेल्या जनावरांच्या संख्येत अजुमे ४ व ०.७० टक्क्याने वाढ झाल्याचे आढळते.

६.४

पशुधन विकासाचे कार्यक्रम :

पशुधन विकासाकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील महत्वाचे कार्यक्रम राबविले जातात. १] पशुवैद्यकिय दवाखाना व पशु प्रथमोपचार केंद्र बांधणे. २] तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य. ३] मध्यवर्ती अंडी उबवण्याकरीता यंत्रे खरेदी व निवासी व बिगर निवासी इमारतीचे बांधकाम. ४] आधारभूत ग्राम केंद्राची/विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्राची स्थापना. ५] संकरीत कालवडी जोपासण्याकरीता सहाय्य. ६] अनुसूचित जाती व दुर्बल घटकासाठी बंदकांच्या पिल्लाचे गट वाटप इत्यादी. तसेच दुग्ध व्यवसाय विकासाकरीता १] दुग्ध उत्पादक/दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था/संघ महासंघ यांना व्यवसाय स्थापण्यासाठी आर्थिक सहाय्य. २] भाकड-गाभण म्हशींचा पुरवठा [वाहतूक व खाद्य अनुदानासह] ३] देशी गाईचे वाटप ४] मुंबईच्या तबेल्यातील एक वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांचा पुरवठा इत्यादी योजना राबविण्यात येतात.

सन १९९२-९३ या वर्षात पशुसंवर्धन व दुग्ध व्यवसाय विकास विभागाद्वारे जिल्हा योजनेअंतर्गत [आदिवासी व बिगर आदिवासीसाठी] २१, २६ लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

७. मत्स्यव्यवसाय

७.१

मत्स्योत्पादन :

नागपूर जिल्हयामध्ये एकूण १०, ७६९ हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय ६९० किलो मीटर लांबीचे नदीचे पात्र देखील मत्स्य व्यवसायासाठी उपयुक्त आहे. जिल्हयामध्ये साधारणतः मरळ, कतला, मगर, कटवा, पोष्टी, कोलस, झिंगा इत्यादी प्रकारचे मासे आढळून येतात. सन १९९२-९३ मध्ये मत्स्य व्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या १०, ७६९ हेक्टर क्षेत्रापासून ३१४० मे.टन भूजल मत्स्योत्पादन घेण्यांत आले. त्याचे एकूण मूल्य ३१४ लाख रुपये एवढे आहे. तसेच मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रांना मत्स्य व्यवसायासाठी २१० लाख मत्स्य बीजे पुरविण्यांत आली.

७.२

मत्स्य विकास उत्पादनाचे कार्यक्रम :

नागपूर जिल्हयामध्ये मत्स्य व्यवसायाचा विकास करण्याकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यांत येतात.

- १] मत्स्यबीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना.
- २] अवरुद्ध पाण्यांतील मत्स्य संवर्धन.
- ३] मत्स्य व्यवसायीपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य.
- ४] मच्छीमार सहकारी संस्थांचा विकास.
- ५] मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण.
- ६] मत्स्य व्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे.
- ७] मच्छीमारांना विमा हप्त्या भरण्याकरीता अनुदान.

तसेच इतरही महत्वाच्या योजना राबविण्यांत येतात. सन १९९२-९३ मध्ये मत्स्योत्पादन कार्यक्रमांतर्गत १३. १७ लाख रुपये खर्च करण्यांत आले.

८. विद्युत

८.१ विद्युतीकरण :

१९९१ चे जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये १६३५ वस्ती असलेली व २४३ ओसाड अशी एकूण १८७८ गावे आणि २३ शहरे आहेत. मार्च १९८७ पर्यंत सर्व गावांचे व शहरांचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाद्वारे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यात आलेले आहे. म्हणजेच तेव्हापासूनच नागपूर जिल्ह्यामध्ये १०० टक्के विद्युतीकरण झालेले आहे.

८.२ विद्युतीकरण केलेले शेतीचे पंप :

जिल्ह्यामध्ये ३१ मार्च १९९२ पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ-मार्फत एकूण ५३९५२ शेतीचे पंपांना वीज पुरवठा करण्यांत आला. गेल्यावर्षाच्या तुलनेत यात अंदाजे ३.७३ टक्क्याने वाढ झालेली आहे.

८.३ विद्युत वापर :

सन १९९२-९३ मध्ये ९, २६, ९४२ हजार कि.वॅटस तास विद्युत वापर करण्यांत आला. त्यापैकी घरगुती वापरासाठी ३० टक्के, व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी ७ टक्के, औद्योगिक वापरासाठी ५१ टक्के, सार्वजनिक दिवाबत्ती साठी २ टक्के, कृषि कामाकरीता ६ टक्के, व इतर कामाकरीता ४ टक्के, विद्युत वापर करण्यांत आला. तसेच जिल्ह्यामध्ये ५, १७, २७६ विद्युत संबंधने [कनेक्शनस] दिल्या गेलेले आहेत. यावरून असे आढळून येते की, मागील वर्षाच्या तुलनेत १९९२-९३ या वर्षात विजेच्या वापरात १२.४० टक्के, व संबंधनात २ टक्के, वाढ झालेली आहे.

८.४ विद्युत उत्पादन केंद्रे :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये खापरखेडा व कोराडी या ठिकाणी कोळशाच्या सहाय्याने विद्युत निर्मिती केली जाते. तसेच पेंच प्रकल्पापासून जलविद्युत निर्माण केली जाते.

९. खाणकाम व उद्योग९.१ खनीज उत्पादने :

नागपूर जिल्हा खनिजाचे बाबतीत समृद्ध आहे. जिल्ह्यामध्ये आढळणारी महत्वाची खनिजे म्हणजे कोळसा, मॅंगनीज, डोलोमाईट व चुन्याचे दगड, पांढरी माती व लोखंड ही होत. जिल्ह्यामध्ये सावनेर ते कन्हान[कामठी] या उत्तर पश्चिम भागामध्ये कोळशाचे भरपूर साठे आढळून आले आहेत. शिवाय उमरेड येथे उच्च प्रतिका कोळसा आहे. नागपूर जवळील वोखारा येथे कोळशाचा साठा आढळल्याचा अंदाज घेण्यांत आला आहे. मॅंगनीज या खनिजाचे साठे मुख्यत्वेकून नागपूर व भंडारा जिल्ह्यामध्ये असल्यामुळे मॅंगनीज उत्पादनाचे बाबतीत नागपूर जिल्ह्याला भारतामध्ये महत्वाचे स्थान प्राप्त झालेले आहे. मॅंगनीज सावनेर व रामटेक या परिसरांमध्ये मुख्यत्वेकून आढळून येते. कच्चे लोखंड भिवापूर तालुक्यामध्ये भिवापूर नजीक ३ किलोमीटर परिसरांमध्ये आढळून येते. तेथील दगडामध्ये ५५ ते ५८ टक्के, लोखंडाचे प्रमाण असल्याबाबतचे अनुमान काढण्यांत आलेले आहे. चुन्याचे दगड सावनेर पारशिवनी व रामटेक तालुक्यामध्ये आढळून येतात. चांगल्या प्रतीचे चुन्याचे दगड कोंढ्रीजवळ पोटागवारी व देवलापार येथे आढळून येतात, तसेच पांढ-या मातीचे साठे भैमडा, चोरखैरी, खैरीखापरी व बाजारगांव येथे आढळून येतात. अश्रक आणि टंगस्टन हे देखील नागपूर जिल्ह्यामध्ये आढळून येतात. अत्यंत महत्वाचे म्हणजे इमारती बांधकामासाठी उपयोगात वापरल्या जाणारी कन्हान नदीतील रेती उत्कृष्ट दर्जाची समजल्या जाते. त्या रेतीचा साठा नागपूर जिल्ह्यामध्ये भरपूर प्रमाणात आढळून येतो. इतर खनिजात पीगमेंट, फेल्सपार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन, मॅटीमोनी व इमारतीत उपयुक्त दगड नागपूर जिल्ह्यामध्ये थोड्याफार प्रमाणात आढळून येतो.

९.२ उद्योग व कामगार :

नागपूर शहर हे महाराष्ट्रातील इतर औद्योगिक शहरांपैकी एक होय. जिल्ह्यामध्ये औद्योगिकरण प्रामुख्याने नागरी भागातच आढळून येते. जिल्ह्यामध्ये प्रामुख्याने आढळणारे उद्योग म्हणजे कापसापासून सरकी काढणे व गासंडया बांधणे, सुत गिरणी, लाकूड कटाई, कापड गिरण्या, पेपर व स्ट्रॉबोर्ड तयार करणे, रसायने व रासायनिक पदार्थ, फॅरोमॅंगनीज, प्रकाशासंबंधी उद्योग, औषधीकारखाने, यंत्रसामुग्री तांत्रिक अवंजारे व सुटेभाग, मूलभूत धातू व मिश्र धातू, रबर प्लॅस्टीक वगैरे हे होत. जिल्ह्यात नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या सन १९९२ मध्ये १५७४ होती व १३१४ चालू कारखान्यामध्ये ५१६४५ कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यांत आला.

९.३ औद्योगिक वसाहत :

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाचे विकासाकरीता महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत नागपूर पासून ८ कि.मी.अंतरावर हिंणगा येथे औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आली आहे. त्याचे एकूण क्षेत्र ७४६.६५ हेक्टर असून १२५८ भूखंडांपैकी ११७२ भूखंडाचे निरनिराळे उद्योग सुरु करण्याकरीता घाटप करण्यांत आलेले आहे. शिवाय कामठी रोडवर उच्चलवाडी येथे देखील औद्योगिक वसाहत कार्यरत आहे.

तसेच काटोल येथे सहकारी औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आलेली आहे. कळमेधवर येथे ११६.७६ हेक्टर जमिनीवर मिनी औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यांत आलेली आहे. यात एकूण ७९ भूखंड आहेत. या औद्योगिक वसाहतीमध्ये महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत भूधारकांना उद्योग उभारण्याकरीता पाणी, वीज व रस्ते इत्यादी सेवा उपलब्ध करून देण्यांत येतात.

१०. वाहतूक व दळणवळण

१०.१ लोहमार्ग :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये दुहेरी रुंद लोहमार्ग १७५.५४ कि.मी. लांबीचे व एकेरी रुंद लोहमार्ग १४६.८८ कि.मी. लांबीचे आहेत. तसेच अरुंद लोहमार्गाची [नॅरोगेज] लांबी १३१.३३ कि.मी. आहे. नागपूर शहर हे भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण असून ते दिल्ली, मद्रास, मुंबई व कलकत्ता इत्यादी प्रमुख शहरांना लोहमार्गांनी जोडलेले आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये महत्त्वाच्या रेल्वे मार्गाचे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यांत आलेले असून नागपूर पासून मद्रास पर्यंत नागपूर ते दिल्ली पर्यंत तसेच नागपूर पासून मुंबई पर्यंत सर्वच प्रवासी गाड्या विद्युत इंजिनांद्वारे धावू लागलेल्या आहेत.

१०.२ रस्त्यांची लांबी :

जिल्ह्यामध्ये मार्च १९९३ पर्यंत ६०८० कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम ग्रामीण भागात व १४४१ कि.मी. लांबीच्या रस्त्याचे काम नगरपरिषदेच्या हद्दीत पूर्ण करण्यांत आले. ग्रामीण भागात १४६७ कि.मी. व नागरी भागात २३९ कि.मी. लांबीच्या डांबरीकरणाचे काम पूर्ण करण्यांत आलेले आहे. तसेच सिमेटच्या रस्त्यांची लांबी नागरी भागात १३ कि.मी. आहे. ३१ मार्च १९९३ पर्यंत जिल्ह्यामध्ये पृष्ठभागीय रस्त्यांची लांबी ग्रामीण भागात ४३४४ कि.मी. व नगरपालिका हद्दीत ११६४ कि.मी. आहे. मागील वर्षाच्या तुलनेत पृष्ठभागीय रस्त्यांच्या लांबी मध्ये ५.३८ टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे.

१०.३ नोंदणी करण्यांत आलेली वाहने :

जिल्ह्यामध्ये निरनिराळ्या प्रकारच्या नोंदणी झालेल्या मोटार वाहनांची संख्या मार्च १९९३ अखेर २५६१५१ स्वदी आहे. त्यात ८३ टक्के मोटार सायकली व स्कुटर ६ टक्के मोटारी व जीप ५ टक्के, मालमोटारी व ६ टक्के इतर वाहने आहेत. मागील वर्षाच्या तुलनेत नोंदणी केलेल्या वाहनात १९९२-९३ या वर्षी ६ टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

१०.४ टपाल व तार कार्यालये :

जिल्हयामध्ये मार्च १९९३ अखेर ३३५ टपाल कार्यालये व १०४ तार कार्यालये कार्यरत आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे १०.१९ टपाल कार्यालये व ३.१६ तार कार्यालये पडतात. जिल्हयामध्ये दूरध्वनींची संख्या ३७,४९९ इतकी आहे. सन १९९१-९२ च्या तुलनेत १९९२-९३ मध्ये १७.८४ टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे. तसेच जिल्हयामध्ये पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या १७०१ आहे.

१०.५ दूरदर्शन :

जिल्हयामध्ये दूरचित्रवाणीची सोय उपलब्ध करण्यात आली असून दूरचित्रवाणी व्दारे ग्रामीण जनतेला ज्ञान मिळण्याचे दृष्टीने महाराष्ट्र शासनातर्फे काही ग्रामपंचायतींना अनुदान तत्वावर साप्ताहिक दूरदर्शन संच पुरवण्यांत आलेत. ३१ मार्च १९९३ अखेर वाटप केलेल्या दूरदर्शनची संख्या ८९१ इतकी आहे.

११. कामगार व रोजगार

११.१ जिल्हयांत निरनिराळ्या उद्योगामध्ये मार्च १९९३ अखेर २,३८,१९८ कामगार असून ते १,०१,६३४ शासकीय, ८९८०५ निमशासकीय व ४६७६९ खाजगी क्षेत्रा मध्ये आहेत. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये ८० टक्के व खाजगी क्षेत्रामध्ये २० टक्के रोजगार आहे.

११.२ रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून स्पष्ट होते की, सन १९९२ मध्ये ३४६०१ उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरीता आपली नावे नोंदविली होती. त्यापैकी फक्त २०२९ उमेदवारांना रोजगार मिळाल्याचे आढळले. त्यात ६५ टक्के, अनुसूचित जाती/जमाती व ३५ टक्के इतर वर्गाचे उमेदवार होते. १९९१ वर्षीच्या तुलनेत १९९२ वर्षी रोजगार मिळालेल्या उमेदवारांच्या संख्येत ११ टक्क्यांनी घट झालेली आढळते.

११.३ मजुरीचे दर :

सन १९९२-९३ या वर्षामध्ये कुशल कारागीर उदा. सुतार, लोहार, चांभार यांचे सरासरी मजुरीचे दर अनुक्रमे ४०.०० रुपये, ४५.०० रुपये, व २५.०० रुपये प्रती दिवस याप्रमाणे तर अकुशल कामगार उदा. शेतमजुर व गुराखी यांना अनुक्रमे देण्यांत येणारे सरासरी मजुरीचे दर २०.०० रुपये व १०.०० रुपये, प्रती दिवस असे असल्याचे आढळते.

१२. सहकार

१२.१ सहकारी संस्था :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या ३१ मार्च १९९३ अखेर ४२४८ असून त्यातील एकूण सभासदांची संख्या ८९६ हजार आहे. त्यापैकी सहकारी पत संस्था २८ टक्के असून सहकारी पतसंस्थेमध्ये कृषि पत-संस्था ५०.४६ टक्के व इतर सहकारी पतसंस्था ४९.५४ टक्के आहेत. तसेच एकूण सहकारी संस्थेमध्ये सहकारी बिगर पत संस्था हया ७२ % आहेत. बिगर पत संस्थे मध्ये नमुद करण्यालायक म्हणजे घरबांधणी संस्था ३७ % दिणकर सहकारी संस्था १६ % ग्राहक भांडारे ११ % दुग्ध व्यवसाय संस्था संघ ८.२ % इतर औद्योगिक संस्था २४ % व कामगार कंत्राटदार संस्था ३ % आहेत.

१२.२ सभासदांची संख्या व कर्ज वाटप :

सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या ३१ मार्च १९९३ अखेर ९५४ हजार स्वढी आहे. त्यापैकी सर्वात जास्त सभासदांची संख्या ही प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थांची आहे. प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थांच्या सभासदांची संख्या २,१७,८४६ म्हणजेच २३ टक्के आहे. प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थेमाफत ३१ मार्च १९९३ रोजी संपणा-या वर्षामध्ये २२३५१ शेतकरी सभासदांना ६९३ लाख रुपये अल्प, मध्यम व दिर्घ मुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यांत आले. तसेच मार्च १९९३ अखेर कर्जाची एकूण थकबाकी १६०५ लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक माफत ३० जून १९९२ रोजी संपणा-या वर्षामध्ये १२५७९ लाख रुपये अल्प मुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यांत आले. तसेच ३१ मार्च १९९३ अखेर अल्प मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी १७९९ लाख रुपये व मध्यम मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी ४७७ लाख रुपये इतकी आहे. व दिर्घ मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी ३१.७२ लाख रुपये आहे.

१३. अधिकोष

१३.१ नागपूर जिल्ह्यामध्ये वर्गीकृत अधिकोष शाखा कार्यालयांची एकूण संख्या सन १९९२-९३ या वर्षात २४३ आहे. त्यापैकी ५५ टक्के शाखा हया एकटया नागपूर शहरामध्ये व ४५ टक्के शाखा हया जिल्ह्यातील इतर भागा-मध्ये आहेत. जिल्ह्यामध्ये सहकारी बँकांच्या शाखांची संख्या १२२ आहे. विवाय १४ भूविकास बँकेच्या शाखा आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे वर्गीकृत बँकांच्या शाखांची संख्या ७.४० स्वढी आहे.

१४. बाजार भाव

१४.१ घाऊक बाजार भाव :

जून १९९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता धान्यामध्ये गव्हाचे सरासरी घाऊक बाजार भाव दर क्विंटलमागे ४५८ रुपये असल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत सन १९९२-९३ मध्ये गव्हाचे भावात १४ टक्क्याने वाढ झालेली आहे.

ज्वारीचे सरासरी घाऊक बाजार भाव १९९२-९३ मध्ये दर क्विंटल मागे २७१ रुपये होते. तर तांदळाचे सरासरी घाऊक बाजार भाव १९९२-९३ मध्ये दर क्विंटल मागे ५८७ रुपये होते. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत ज्वारीचे भावात १२.४ नी घट झाली असून तांदळाचे भावात ४ टक्केनी वाढ झालेली आढळून येते.

१९९२-९३ वर्षात द्विदल धान्यामध्ये तूर व हरभरा यांचे भाव दर क्विंटल मागे अनुक्रमे ९५३ व ७३२ रुपये असे होते. तेल-बियामध्ये जवत, तीळ व शेंगदाणा यांचे भाव अनुक्रमे ११६९, १३२३ व ९२४ रुपये होते. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत सर्वच तेलबियांचे भावात घट झाल्याचे आढळून येते. रोखीचे पिकामध्ये नागपूर जिल्ह्यामध्ये कापूस व संत्री ही महत्त्वाची पिके होत. कापसाची खरेदी महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फ्रेझरेशन र्फ होत असल्यामुळे कापसाचे जातवार भाव शासनाने निर्धारित केलेले आहेत. संत्र्याचे भावामध्ये वाढ झालेली आढळते.

१४.२ किरकोळ बाजार भाव :

सन १९९२ मध्ये जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्त्वाच्या जीवनावश्यक वस्तूंच्या सरासरी किरकोळ किंमती दर किलो मागे पुढील प्रमाणे आहेत. तांदूळ [मध्यम] ८.३० रुपये, गहू [लोकवन] ६.०९ रुपये, ज्वारी [पांढरी] ५.९५ रुपये, बाजरी ५.७० रुपये, हरभरा डाळ १०.३२ रुपये, तुरडाळ १७.२३ रुपये, मसूर डाळ १२.३६ रुपये, साखर [खु.बा.] ९.८२ रुपये, गूळ ९.७९ रुपये, भूईमूंगाचे तेल ३७.३२ रुपये, वनस्पती तूप ४८.०४ रुपये, म्हशीचे दुध प्रती लिटर १०.०० रुपये, बोकडाचे मांस ४६.४१ रुपये, हळद ४४.४५ रुपये, मिरची ५०.९३ रुपये, बटाटे ४.३३ रुपये, कांदी ३.१५ रुपये, केळी प्रती डझन ४.९३ रुपये, चहापत्ती ६४.५० रु. किलो, जळाळ लाकूड प्रती मण [४० किलो] ५२.०० रुपये, साडी [सूती] १००.०० रुपये प्रती नग, सद-याचे कापड प्रतीमिटर ३५.३७ रुपये, धुण्याचे साबण दोन वड्या ९.९७ रुपये, आंबोळीचा साबण ५.१९ रुपये, प्रती वडी, विड्याची पाने प्रती शेकडा ७.२१ रुपये, सुपारी प्रतिकिलो ८७.५० रुपये, एकंदरीत गेल्या वर्षाच्या तुलनेत जवळजवळ वरील सर्वच वस्तूंच्या किंमतीत वाढ झाल्याचे आढळते.

१४.३ ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक :

पायाभूत वर्ष १९८२ बरोबर १०० धरून १९९२-९३ मध्ये सरासरी सर्वसाधारण निर्देशांक २५७ व अन्नगट निर्देशांक २५७ आहे.

पान सुपारी तंबाखू इत्यादी ३४९ इंधन व दिवाबत्ती २५६ घरे निर्देशांक ३०८ कापड बिछाना व पादत्राणे निर्देशांक १९४ व संकिर्ण निर्देशांक २४५ आहे. सन १९९२-९३ मध्ये १९९१-९२ च्या तुलनेत सर्वसाधारण निर्देशांकांमध्ये १२ टक्के वाढ झालेली आढळते.

१५. शैक्षणिक सुविधा

१५.१ नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९०-९१ या वर्षात प्राथमिक शाळांची एकूण संख्या २१३२ आहे. माध्यमिक शाळांची संख्या ४३४ उच्च माध्यमिक शाळा ११५ व सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालये ४३ आहेत.

१५.२ सन १९९०-९१ मध्ये एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या ८, २३, ०७९ आहे. त्यापैकी प्राथमिक शाळेमध्ये ४, १७, १९४ [५०.६८ %] माध्यमिक शाळेमध्ये २, ०५, ६५० [२४.९८ %] उच्च माध्यमिक शाळेमध्ये १, ३३, ५०७ [१६.२२ %] महाविद्यालयीन ६०, ६९३ [७.३७ %] व पूर्व प्राथमिक शाळेमध्ये ६, ०३५ [०.७५ %] विद्यार्थी आहेत.

१५.३ या शिवाय नागपूर जिल्ह्यामध्ये शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये ५, विधी महाविद्यालये १, वैद्यकिय महाविद्यालये २, आयुर्वेदिक महाविद्यालये २, व अभियांत्रिक महाविद्यालये ६, आहेत. या शिवाय औरंग निमण पदवी औरंग निमण पदविका महाविद्यालये अनुक्रमे १ व ३ आहेत. नागपूर जिल्ह्याकरीता दर लाख लोकसंख्येमागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या ०.८५ येते.

१५.४ प्रौढ शिक्षण :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये पूर्णपणे साक्षरतेचा प्रसार व्हावा या दृष्टी-कोणातून प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम जिल्हा प्रौढ शिक्षण अधिका-यामार्फत राबविल्या जातो. सन १९९२-९३ मध्ये जिल्ह्यात एकूण ७५० प्रौढ शिक्षण केंद्रे अस्तीत्वात आहेत. तसेच पटावरील उमेदवारांची संख्या २२०७५ इतकी आहे.

१६. सार्वजनिक आरोग्य सेवा

१६.१ सार्वजनिक आरोग्याचे दृष्टीने जिल्ह्यामध्ये वैद्यकिय सेवा ही शासनातर्फे, जिल्हापरिषदांतर्फे, नगरपालिका तर्फे तसेच धर्मदाय संस्थेतर्फे उपलब्ध करून दिल्या जाते. नागपूर जिल्ह्यात सन १९९२ मध्ये २९ रुग्णालये १३८ दवाखाने, ४८ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व २५ सुतिकागृहे कार्यरत आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे रुग्णालयाची संख्या ०.८८ येते हे प्रमाण महाराष्ट्राच्या तुलनेत फारच कमी आहे.

महाराष्ट्रात दरलाख लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या ३ आहे. नागपूर जिल्ह्यात दरलाख लोकसंख्येमागे सार्वजनिक वैद्यकीय संस्थातील खाटांची संख्या १५४ आहे. हेच प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता १७७ आहे. तसेच उपचार केलेल्या अंतर रुग्णांची संख्या ४, ४८, ५०० व बाहय रुग्णांची संख्या ५५, ३०, ८०० इतकी आहे.

१६. २ जन्म-मृत्यू प्रमाण :

नागपूर जिल्ह्यांत सन १९९० व १९९१ या वर्षातील जन्म अनुक्रमे ७१, ०३५ व ५८, ०२६ आणि मृत्यू अनुक्रमे १५, ९२८ व १८, २७८ नोंदविल्याचे आढळून येते. ग्रामीण भागामध्ये जन्म-मृत्यूंची नोंद होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाढते. परंतु १९९१-९२ च्या नमुना पाहणीतील सरासरी आकडेवारीवरून नागपूर जिल्ह्याकरिता दर हजारी जन्माचे प्रमाण ३० व मृत्यूचे प्रमाण १० इतके आहे.

१६. ३ कुटूंब कल्याण कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये ३१. ३. १९९३ रोजी एकूण ७३ कुटूंब नियोजन केंद्रे कार्यरत आहेत. सन १९९२-९३ मध्ये निर्वीजीकरण केलेल्यांची एकूण संख्या २३९५४ आहे. त्यापैकी १३९५ पुरुष नसबंदी व २४०४७ स्त्रियांची नसबंदी करण्यांत आली. शिवाय २२९६० स्त्रिया लूप पध्दतीचा वापर करीत असल्याचे आढळते. लोकसंख्येला आळा घालण्याकरीता शासनामार्फत कुटूंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्यांत येतो. याशिवाय माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणीचा कार्यक्रम जिल्ह्यांत ग्रामीण व नागरी स्तरावर राबविण्यांत येतो. यामध्ये डी.पी.टी. पोलिओ, बीसीजी, गीवर डी.टी. तसेच १० वर्षे व १६ वर्षे वयोगटातील मुलां-मुलींना व गरोदर स्त्रियांना विषमज्वर प्रतिबंधक व धनुर्वात प्रतिबंधक लस टोचण्यांत येते.

१७. कमजोर घटकाचे कल्याण

१७. १ कमजोर घटकाचे कल्याणाकरीता महाराष्ट्र शासनातर्फे निरनिराळ्या योजना जिल्हा स्तरावर राबविण्यांत येतात. उदा. कृषि विभागांतर्गत १] मागासवर्गीय नवबौध्दांना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी विशेष अर्थ सहाय्य योजना. २] अनुसूचित जाती/नवबौध्द शेतक-यांसाठी विशेष घटक योजना संकरीत कालवडी जोपासण्यासाठी सहाय्य [दुग्ध कार्यक्रम] लाभधारकाकडे असलेल्या दुधाळ जनावरांना वैरणीसाठी व औषधीसाठी अर्थ सहाय्य [केंद्र पुरस्कृत योजना], सहकार विभागांतर्गत आदिवासी/अनुसूचित जाती/नवबौध्द यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य, जमीनी सुधारणेकरीता अतिरिक्त जमिनी दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थ सहाय्य देणे. ग्रामीण व लघु उद्योग विभागांतर्गत सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीजभांडवल अर्थ सहाय्य, दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबांना जनता शाडी व धोतर संचाचे सवलतीच्या दरात वाटप, शिक्षण विभागांतर्गत शैक्षणिकदृष्ट्या मागासलेल्या भागातील प्राथमिक शाळेतील अनुसूचित जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती, गृहनिर्माण धोरणेअंतर्गत मध्यम उत्पन्न गट गृहनिर्माण

तसेच ग्रामीण भागातील भूमिहिन मजुरांना घर बांधणीसाठी जागा देणे व झोपड्या बांधण आणि सिमांतिक शेतकरी व कामगारासाठी निवा-याची तरतूद इंदिरा आवास योजना वगैरे, नगर विकास योजनेअंतर्गत गलिच्छ वस्ती सुधारणा कार्यक्रम, मागास वर्गीयांचे कल्याण या विभागाअंतर्गत १] मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे. २] माध्यमिक शाळांमध्ये शिक्षण-या मागास-वर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्त्या देणे. ३] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देणे. ४] विमुक्त जाती व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती: ५] मागास वर्गीयांना मंगलौरी कौले व जी. आय. शीट्स व गवती छपरे बदलण्यासाठी व्यक्तिगत आर्थिक सहाय्य देणे. ६] हरीजन वस्त्यांची सुधारणा ७] गदीच्छ वस्त्यांत असलेल्या मुलांना शांलान्त पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती, कामगार व कामगार कल्याण विभागाअंतर्गत संजय गांधी स्वावलंबन योजना तसेच समाज कल्याण विभागाअंतर्गत देखील ब-याच योजना राबविण्यांत येतात.

१७. २

विशेष घटक योजना :

माननीय पंतप्रधानांच्या २० सुत्री कार्यक्रमाअंतर्गत बाब ७ मध्ये विशेष घटक योजना समाविष्ट करण्यांत आली असून महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक १८. ६. ८२ च्या निर्णयान्वये ही योजना सुरु करण्यांत आली आहे. या योजने-अंतर्गत प्रत्येक पंचायत समितीमधून ७० या प्रमाणे नागपूर जिल्ह्यातून एकूण ४९० अनुसूचित जाती व नवबौध्द शेतक-यांची निवड करण्यांत आली आहे. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौध्द कुटुंबाजवळ ६ हेक्टर पर्यंत जमीन आणि ज्या कुटुंबाचे शेती व्यतिरिक्त इतर वार्षिक उत्पन्न ३, ६०० रुपयाचे आत असते अशाच कुटुंबांना ही योजना लागू आहे. अशा प्रत्येक कुटुंबाकरीता १६५० रुपयाचे अनुदान ३ ते ४ वर्षांमध्ये जमीन सुधारणा, सुधारीत अवजारे, बैलगाडी व बैलजोडी निविष्टा तय व लघूसिंचन या बाबीवर खर्च करण्याकरीता देण्यांत येतात. सन १९९२-९३ मध्ये ३४२. ६६ लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

१७. ३

एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम :

जिल्ह्यांतील दारिद्र्य रेषेखाली जीवन जगणा-या कुटुंबांना आर्थिक सहाय्य देवून त्यांचे राहणीमान उंचाविण्याकरीता एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना राबविण्याचे केंद्र शासनाने धोरणानुसार २० कलमी कार्यक्रमांतील तिस-या कलमानुसार महाराष्ट्र शासनाने ठरविले आहे. नागपूर जिल्ह्यांतील दारिद्र्य रेषेखालील जीवन जगणा-या कुटुंबाची गणना मार्च १९८२ ते जून १९८२ या कालावधीमध्ये घेण्यांत आली. या योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना राष्ट्रीयकृत व इतर बँकाकडून कर्ज स्वाने मदत मिळवून देवून त्यांची आर्थिक परि-स्थिती सुधारण्यास हातभार लावणे हा या कार्यक्रमाचा मूळ उद्देश आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासनाने जिल्हा पातळीवर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा स्थापन केली आहे. या योजनेअंतर्गत सन १९९२-९३ मध्ये ५५. १० लाख रुपये खर्च करण्यांत आले.

१७.४ संजय गांधी स्वावलंबन योजना :

जिल्हयांतील बेकारांना त्यांच्या स्वतंत्र व्यवसाय सुरु करण्या- करीता संजय गांधी स्वावलंबन योजनेअंतर्गत महसूल विभागामार्फत प्रत्येकी २,५०० रुपये पर्यंत कजचि वाटप करण्यांत येते. त्याकरीता प्रत्येक तालुक्यामध्ये स्वतंत्र समिती स्थापन करण्यांत आलेली आहे.

१८. इतर

१८.१ जिल्हापरिषद, नगरपरिषद व ग्रामपंचायत यांचे उत्पन्न व खर्च

सन १९९२-९३ मध्ये नागपूर जिल्हापरिषदेचे एकूण उत्पन्न १०२२९.१० लाख रुपये असून खर्च ९७४९.०८ लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्हयांमध्ये १ महानगरपालिका, १० नगरपालिका, व १ कटक मंडळ आहे. नगरपालिकांची स्वनिर्मित उत्पन्नाची साधने म्हणजे जकात कर, घरे व जमिनीवरील कर, नगरपालिकेच्या मालकत्तेतून मिळालेला कर व इतर उत्पन्न होय, सन १९९२-९३ मध्ये सर्व नगरपालिका, महानगरपालिका, व कटक मंडळ यांचे एकूण उत्पन्न १२९१५.८३ लाख रुपये व खर्च ११७२३.५५ लाख रुपये झाला.

तसेच नागपूर जिल्हयांत १९९२-९३ मध्ये एकूण ७६९ ग्रामपंचायती आहेत. सन १९९२-९३ मध्ये सर्व ग्रामपंचायतीचे एकूण उत्पन्न ४३१.९२ लाख रुपये व खर्च ३०६.८४ लाख रुपये झालेला आढळतो.

१८.२ जिल्हयांत प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल :

जिल्हयांमध्ये महसूल विभागामार्फत जमीन महसूल गोळा केल्या जातो. १९९२-९३ या वर्षात नागपूर जिल्हयांमध्ये गोळा झालेला एकूण जमीन महसूल १६.३३ लाख रुपये आहे. जिल्हयांमध्ये जमीन महसूल देणा-या खातेदारांची संख्या २,८१,८८३ आहे.

नागपूर जिल्हयांत १९९२-९३ वर्षातील एकूण कायम चित्रपट गृहांची संख्या ३३, फीरते चित्रपट गृहांची संख्या ९, व सरकार-सान्य व्हीडीओ केंद्रांची संख्या ११९ असून एकूण वसूल झालेला करमणूक कर ५४१.१६ लाख रुपये आहे. ह्या व्यतिरिक्त विक्रीकर, वाहन कर, नोंदणी फी, आयकराचा जिल्हयाला मिळालेला वाटा तसेच विद्युत व सिंचन यापासून मिळालेले उत्पन्न इत्यादी बाबी-पासून उत्पन्न प्राप्त होते.

१८.३ गृहनिर्माण योजना :

नागपूर जिल्हयांत गृह निर्माण योजनेअंतर्गत खालील योजना राबविण्यात येतात.

१] मध्यम उत्पन्न गट गृह निर्माण योजना.

२] भूसंपादन व भूविकास. ३] खेड्यातील गावठाणांचा विस्तार व घर बांधणीसाठी जागांची तरतूद. ४] ग्रामीण क्षेत्रातील भूमिहीन मजुरांना घर बांधणीसाठी जागा देणे व झोपड्या बांधणे आणि सिमांतिक शेतकरी व भूमिहीन कामगारासाठी निवास-याची तरतूद इत्यादी. उपरोक्त योजनेवर नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन १९९२-९३ मध्ये ७.३० लाख रुपये खर्च करण्यांत आला.

१८.४

वृत्तपत्रे व नियतकालिके :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९२-९३ या वर्षात १९ मराठी दैनिके, १२ हिंदी दैनिके, ५ इंग्रजी दैनिके तसेच एकूण ८१ साप्ताहिके, ९ पाक्षिके व ३६ मासिके, मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतून प्रकाशित करण्यांत आलेत. जिल्ह्यामध्ये ६९५ मुद्रणालये आहे.

१८.५

वाचनालये :

नागपूर जिल्ह्याचे मुख्यालयी एक अ वगचि शासकिय प्रादेशिक ग्रंथालय आहे व तसेच जिल्हास्तरावर एकूण १६१ ग्रंथालये कार्यरत आहेत. शिवाय वेगवेगळ्या संस्थेकडून जिल्ह्यांतील ग्रामीण व नागरी भागामध्ये ग्रंथालये चालविली जातात. ग्रंथालयाचा विकास करण्याकरीता शासनामार्फत व्यवस्थापनेकरीता अनुदान देण्यांत येते.

१८.६

पोलीस व गुन्हे :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये १९९२-९३ या वर्षात सुरक्षिततेच्या दृष्टिने ४१ पोलीस ठाणी ३६ आउट पोस्ट व ४० लॉकअप स्थापन केली आहेत. सन १९९३ मध्ये एकूण ३४, १३४ गुन्हे नोंदविण्यांत आले. त्यापैकी सर्वात जास्त गुन्हे विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलपात्र ठरविलेले गुन्हे १९, २९६ इतके आहेत.

= x= x= x= x= x= x= x= x= x=

= x= x= x= x= x= x= x

x= x= x= x= x= x

x= x= x= x

x= x

भाग - २

तकरी

१९९२ - ९३

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९२-९३ वर्गाकरीता

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	२	३	४
		<u>१. क्षेत्र व लोकसंख्या</u>	
१.	१.१	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	१ - ३
२.	१.२	१९५१ पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक	४ - ७
३.	१.३	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या-गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण.	८
४.	१.४	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहराचे तालुकावार वर्गीकरण.	९
५.	१.५	१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या.	१० - १२
६.	१.६	लोकसंख्येचे [अ] वयोगटानुसार लोकसंख्या व [ब] धर्मानुसार लोकसंख्या वर्गीकरण.	१३
७.	१.७	१९९१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांची आदिती.	१४ - १६
८.	१.८	शिकी/उपरे यासाठी वापरलेल्या साधन तासुग्रीनुसार घरांचे [१९८१ च्या जनगणनेनुसार] वर्गीकरण.	१७ - १८
९.	१.९	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण १९८१ च्या जनगणनेनुसार.	१९ - २०
१०.	१.१०	अपंगतेनुसार जिल्ह्यातील अपंगांची संख्या [१९८१ ची जनगणना]	२१
११.	१.११	जनगणना धरे आणि त्यांचा वापर [१९८१ ची जनगणना]	२२
		<u>२. हवामान</u>	
१२.	२.१	निवडक केंद्रातील पर्जन्य किमतींची संख्या व स्वरूप पर्जन्य [मिमी सिटर] १९९२ या वर्गाकरीता.	२३ - २५
१३.	२.२	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान [१९९२]	२६

१	२	३	४
		<u>३. कृषि</u>	
१४	३.१	जमिनीचा वापर १९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९१-९२ या वर्षांकरिता	२७ - ३१
१५	३.२	तालुकादार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र [१९८६-८७, १९८८-८९ ते १९९१-९२]	३२ - ४३
१६	३.३	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन सन १९९२-९३ करीता.	४४ - ४५
१७	३.४	विविध साधनांनी ओलिताखालील असलेले तालुकादार क्षेत्र [१९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९१-९२]	४६ - ४८
१८	३.५	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे तालुकादार क्षेत्र [१९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९१-९२]	४९ - ५६
१९	३.६	[अ] तालुकादार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी [१९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९१-९२]	५७ - ५८
२०	३.६[ब]	[ब] कूप नलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप [१९९२-९३]	५९
२१	३.७	विहिरी घेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे [१९९२-९३]	६०
२२	३.८	मध्यम व मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यामुळे भिळणारे क्षेत्र व भिळणारे फायदे [३० जून १९९३ रोजी]	६१ - ६४
२३.	३.९.	वहिले धारण जमिनींची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलिताखालील असलेली वहिले धारण जमिनी आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहिलांच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहिले धारण जमिनींची संख्या [कृषि गणना १९८५-८६]	६५ - ६६
२४	३.१०	तालुकादार कृषि विषयक अक्षारे [पशुगणना १९८७]	६७
२५	३.११	दुष्काळ टंचाई, टंचाई, सडूप्य परिस्थितीची माहिती [१९९२-९३]	६८ - ६९
२६	३.१२	टंचाईच्या पुर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाई प्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती [१९९२-९३]	७० - ७१
		<u>४. पशुसंवर्धन</u>	
२७	४.१	तालुकादार पशुधन [१९८७ च्या पशु गणनेनुसार]	७२-७५
२८	४.२	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकादार संख्या [१९९२-९३]	७६ - ७७

१	२	३	४
२९	४.३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृतपुंजी संख्या [१९९२-९३]	७८
३०	४.३[अ]	विविध पशुवैद्यकिय संस्थांचे कार्य [१९९२-९३]	७९
३१	४.४	मान्यता प्राप्त पशुवैद्य गृहे आणि प्रत्येक पशुवैद्य गृहात कत्तल केलेल्या पशुंच्या संख्या [१९९२-९३]	८०
३२	४.५	जिल्ह्यांतील वन क्षेत्र [१९९२-९३]	८१
३३	४.६	जिल्ह्यांतील मुख्य व गौण वन उत्पादने [१९९२-९३]	८२
३४	४.७	जिल्ह्यांतील झूजल मस्त्य व्यवसाय [१९९२-९३]	८३
<u>५. रोजगार, उद्योग, धनीकर्म व दोज</u>			
३५	५.१	कारखान्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या [१९९२]	८४-९२
३६	५.२	चातु कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण [१९९२]	९३-९५
३७	५.३	कामाच्या विभागांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण [१९९२]	९६-९८
३८	५.४	उद्योगांच्या भवत्वाच्या बाबींची आकडेवारी [१९९१-९२]	९९-१००
३९	५.५	रोजगार विनियम केंद्रातील आकडेवारी [१९९२]	१०१-१०२
४०	५.६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]	१०३
४१	५.७	कर्मचारी गणना १९९२ जिल्ह्यांतील कर्मचा-यांची संख्या.	१०४
४२	५.८	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार [३१ मार्च ९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]	१०५
४३	५.९	विद्युतीकरण झालेल्या भव्दरांची व गावांचा संख्या व त्यांचे लोकसंख्या.	१०६
४४	५.१०	विजेचा वापर [१९९२-९३ वर्षाकरीता]	१०७
४५	५.११	आर्थिक गणना १९९० कृषि व जिरगर कृषि आस्थापना स्वयंकार्यरत उद्योगासह	१०८-१०९
४६	५.१२	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्व-साधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	११०

१	२	३	४
४७	५. १३	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या.	१११
४८	५. १४	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांतील कामगारांची संख्या	११२
४९	५. १५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट मिळून]	११३
५०	५. १६	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्व-साधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	११४
५१	५. १७[अ]	उत्पादन व दुरुस्तीसेवा या उद्योग गटातील आस्थापनांची व नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या.	११५
५२	५. १७[ब]	उत्पादन व दुरुस्तीसेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची व त्या उद्योगात नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या.	११६
५३	५. १८[अ]	घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११७
५४	५. १८[ब]	घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११८
५५	५. १९[अ]	तामुहीक सामाजिक व व्यक्तीगत सेवांमधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११९
५६	५. १९[ब]	तामुहीक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवांमधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१२०
५७	५. २०[अ]	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१२१
५८	५. २०[ब]	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१२२

१	२	३	४
		६. <u>सहकार</u>	
५९	६. १	विविध प्रकारच्या सहकारी संख्या [३१. ३. १९९३]	१२३-१२४
६०	६. २	जिल्हांतील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती [३१. ३. ९३]	१२५
६१	६. ३	जिल्ह्यांतील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गप्रमाणे वर्गवारी [३१. ३. ९३]	१२६
६२	६. ४	जिल्ह्यांतील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेचे कार्य [वर्ष १९९२-९३]	१२७-१२८
६३	६. ५	जिल्ह्यांतील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३ रोजीची]	१२९-१३०
६४	६. ६	जिल्ह्यांतील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]	१३१-१३२
६५	६. ७	जिल्ह्यांतील लॅम्पस [LAMPS] संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३३-१३४
६६	६. ८	जिल्ह्यांतील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९३]	१३५
६७	६. ९	जिल्ह्यांतील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९३]	१३६
६८	६. १०	जिल्ह्यांतील आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे [३१. ३. ९३]	१३७
६९	६. ११	जिल्ह्यांतील बिगर कृषि पत संस्थांचे कार्य [३१. ३. ९३]	१३८
७०	६. १२	जिल्ह्यांतील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थेचे कार्य. [३१. ३. ९३]	१३९-१४०
७१	६. १३	जिल्ह्यांतील उत्पादक संस्था आणि सेवा संस्थेचे कार्य [३१. ३. ९३]	१४१
७२	६. १४	जिल्ह्यांतील उत्पादक संस्था व सामाजिक सेवा संस्थांचे महत्वाचे कार्य [३१. ३. ९३]	१४२-१४३
७३	६. १५	जिल्ह्यांतील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती [१९९२-९३ वर्षाकरीता]	१४४-१४६
७४	६. १६	जिल्ह्यांतील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे [१९९२-९३]	१४७

१	२	३	४
		<u>७. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा</u>	
७५	७. १	सांख्यिक संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकादार माहिती [१९९२]	१४८
७६	७. २	नोंदणी केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या [१९९० व १९९१]	१४९-१५१
७७	७. ३	दिविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या [१९९० व १९९१]	१५२
७८	७. ४	माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी [१९९२-९३]	१५३-१५५
७९	७. ५	जिल्ह्यातील कुटूंब नियोजन केंद्रांची संख्या [३१. ३. १९९३ रोजीची]	१५६-१५८
		<u>८. शिक्षण</u>	
८०	८. १	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकादार साक्षरता	१५९-१६०
८१	८. २	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या व विद्यार्थ्यांची संख्या [१९९०-९१]	१६१
८२	८. ३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तर निहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गीकरणे [३१. ९. ९० या वर्षाकरीता]	१६२-१६३
८३	८. ४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था [१९८८-८९]	१६४
८४	८. ५	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलती [१९८९-९० ते १९९१-९२]	१६५
८५	८. ६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च सन १९९१-९२ करीता	१६६
८६	८. ७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन [कनिष्ठ विद्यालये] व तांत्रिक शाळा [८ वी ते १२ वी] [१९९२-९३]	१६७
८७	८. ८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे [१९९२-९३]	१६८
८८	८. ९	शिक्षणाकरीता प्रशिक्षण संस्था [१९९०-९१]	१६९
		<u>९. दळणवळण व वाहतूक</u>	
८९	९. १[अ]	रेल्वे मार्गांची लांबी [३१ मार्च १९९३ या वर्षाअखेर]	१७०
९०	९. १[ब]	रेल्वे स्थानकांची तालुकादार यादी [३१. ३. ९३]	१७१

१	२	३	४
९१	९.२	प्रकार व पृष्ठ भागानुसार रस्त्यांची लांबी [३१.३.९३ अखेर]	१७२
९२	९.३	वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या [३१.३.९३ अखेर]	१७३
९३	९.४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची [प्रपासी] वाहतूक आकडेवारी [१९९२-९३]	१७४
९४	९.५	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना १९९३ या वर्षाकरीता.	१७५-१८६
९५	९.६	पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनीसेवा व दूरदर्शन संघ यांची आकडेवारी [१९९२-९३]	१८७
१०. <u>स्थानिक संस्था</u>			
९६	१०.१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३]	१८८
९७	१०.२	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३]	१८९-१९०
९८	१०.३	जिल्हा परिषदांचे बाबदार उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३]	१९१-१९२
९९	१०.४	महानगरपालिका/नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३]	१९३-१९४
१००	१०.५	महानगरपालिका/नगरपरिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासेत्तर उपयोगात असणा-या इमारती अन्तर त्यांच्या भागामध्ये चालणाऱ्या उद्योग/व्यवसाय संबंधी माहिती [वर्ष १९८३-८४]	१९५-१९७
११. <u>नियोजन</u>			
१०१	११.१	विविध विकास शिर्षाखाली झालेल्या योजनांतर्गत खर्च [१९९२-९३]	१९८-१९९
१०२	११.२	योजना खालील महत्वाची भौतिक साधने [१९९२-९३]	२००-२०५
१०३	११.३	रोजगार हमी योजना [१९९२-९३]	२०६
१०४	११.४	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार खर्च [१९९२-९३]	२०७
१०५	११.५	पिण्यांच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या केलेल्या उपाययोजना. [१९९२-९३]	२०८-२१०

१	२	३	४
१०६	११. ६	संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जातीय व त्याखालील क्षेत्र [१९९३-९३]	२११-२१५
१०७	११. ७	जिल्ह्यातील रासायनिक खाते वाटप [१९९२-९३]	२१६
१०८	११. ८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने [१९९२-९३]	२१७
१०९	११. ९	दुग्ध संस्थांचो तातुकावार माहिती [१९९२-९३]	२१८
११०	११. १०	अचर्षण, प्रवण कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [१९९२-९३]	२१९
१११	११. ११	एकात्मिक आदीवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती त्यावरील तरतूद व खर्च [१९९२-९३]	२२०-२२१
११२	११. १२	वीत कल्पनी कार्यक्रम [१९९२-९३]	२२२-२२३
११३	११. १३	विशेष घटक योजना [१९९२-९३]	२२४
११४	११. १४	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९१-९२]	२२५
१२. <u>किंमती व निर्देशांक</u>			
११५	१२. १	निव्वडक भोती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती [३०. ६. ९३ ला संपणा-या वर्गाकिरीता]	२२६-२२७
११६	१२. २	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या वस्तुंच्या सरासरी फिरकोळ किंमती [१९९३]	२२८-२३१
११७	१२. ३	केंद्रातील कामगाराचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक [१९९२-९३]	२३२
१३. <u>न्याय व प्रशासन</u>			
११८	१३. १	जिल्ह्यातील पोलिस दलांची एकूण संख्या [९२-९३]	२३३
११९	१३. २	गुन्ह्यासंबंधी अकडेवारी [१९९३]	२३४-२३५
१२०	१३. ३	तुसंगात दाखल केलेले गुन्हेगार [१९९२-९३]	२३६
१२१	१३. ४	तुसंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगाराचे दयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रानुसार वर्गीकरण [१९९२-९३]	२३७
१२२	१३. ५	दिवानी व फौजदारी न्यायालयांत निकालांत काढलेली कामे [१९९२]	२३८

१	२	३	४
		१४. <u>बँकींग व दिमा</u>	
१२३	१४. १	बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका हयांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे [१९९२-९३]	२३९
१२४	१४. २	संयुक्त भांडवली संस्था [३१ मार्च १९९३]	२४०
१२५	१४. ३	उत्तरविलेख्या दिमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम [१९९२-९३]	२४१
		१५. <u>संकीर्ण</u>	
१२६	१५. १	चित्रपट गृहांची विषयी आकडेवारी [१९९२-९३]	२४२
१२७	१५. २	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्प वचतीची रक्कम [१९९२-९३]	२४३
१२८	१५. ३	तालुकादार गोळा केलेला जमीन महसूल [१९९२-९३]	२४४
१२९	१५. ४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्र, आणि नियतकालिके [३१ मार्च १९९३]	२४५
१३०	१५. ५	रुपस्त धान्य दुकानांना पुरवलेले तांदुळ, गहू व साखर [१९९२-९३]	२४६
१३१	१५. ६	मागणी व वसूल केलेले धान्य [१९९२-९३]	२४७
१३२	१५. ७	१९९२ मधील लोकसभा निवडणूक व १९९० मधील विधानसभा निवडणूक या संबंधी आकडेवारी.	२४८-२५०
१३३	१५. ८	आधिकारी व प्रवासी याचेसाठी असलेल्या प्रवासी बंगल्यांची तालुकादार यादी [३१.३.९३]	२५१-२५२
१३४	१५. ९	निवडक निर्देशांकाचे कल [१९९२-९३]	२५३-२५८

x = x = x = x = x = x =

x = x = x = x = x

x = x = x

x = x

==: तक्ता क्रमांक १.१ ==

१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ घरे व लोकसंख्या
जिल्हा - नागपूर.

-१-

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ [चौ. कि. मी.]	दर चौ. कि. मी. मध्ये लोकसंख्या	गावांची संख्या		शहरांची संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या [हजारात]		
					वस्ती असलेले	ओताड		वापरातील निवास गृहा- ंची संख्या	कुटुंबांची संख्या	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.
	जिल्हा	एकूण	९९३१.०	३३१	१६३५	२४३	२३	६१९	६५४	३२८७	१७१०	१५७७
	एकूण	ग्रामीण	९५९९.८	१३१	१६३५	२४३	-	२४९	२६०	१२५६	६५०	६०६
		नागरी	३३१.२	६१३२	-	-	२३	३७०	३९४	२०३१	१०६१	९७०
	तालुका											
१.	नागपूर शहर	एकूण	२१७.६	७४६८	-	-	१	२९३	३१४	१६२५	८४७	७७८
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	२१७.६	७४६८	-	-	१	२९३	३१४	१६२५	८४७	७७८
२.	तावनेर	एकूण	६१२.०	३०६	१२६	६	५	३६	३८	१८७	९८	८९
		ग्रामीण	५८८.३९	१९५	१२६	६	-	२२	२४	११५	६०	५५
		नागरी	२३.६१	३०४५	-	-	५	१४	१४	७२	३८	३४
३.	पारशिवनी	एकूण	९१९.०	१३७	१०९	६	२	२३	२७	१२६	६६	६०
		ग्रामीण	९१३.९९	९८	१०९	६	-	१६	१९	९०	४७	४३
		नागरी	५.०१	७१८५	-	-	२	७	८	३६	१९	१७

क्रमशः.....

::: तक्ता क्रमांक १.१ [पृष्ठ चालू] :::

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.
४.	रामटेक	स्कूप	७३४.०	१७४	१३२	१५	३	२४	२६	१२८	६६	६२
		ग्रामीण	७३०.४७	१३३	१३२	१५	-	१८	२०	९७	५०	४७
		नागरी	३.५३	८७८२	-	-	३	५	६	३१	१६	-
५.	मौदा	स्कूप	९५२.०	११३	१२२	२	-	२१	२२	१०८	५५	५२
		ग्रामीण	९५२.०	११३	१२२	२	-	२१	२२	१०८	५५	५२
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	जामठी	स्कूप	४५५.०	४०२	७३	२	४	३३	३४	१८३	९५	८८
		ग्रामीण	४३५.६३	१६५	७३	२	-	१४	१५	७२	३७	३५
		नागरी	१९.३७	५७३१	-	-	४	१९	१९	१११	५८	५३
७.	कुही	स्कूप	८२९.०	१३०	१५५	३१	-	२२	२२	१०८	५५	५३
		ग्रामीण	८२९.०	१३०	१५५	३१	-	२२	२२	१०८	५५	५३
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापुर	स्कूप	६९२.०	१०८	१०८	२९	-	१५	१६	७५	३८	३७
		ग्रामीण	६९२.०	१०८	१०८	२९	-	१५	१६	७५	३८	३७
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	स्कूप	९८८.०	१३३	१३८	५३	१	२६	२६	१३१	६८	६३
		ग्रामीण	९७५.०५	८९	१३८	५३	-	१८	१८	८७	४५	४२
		नागरी	१२.९५	३३९८	-	-	१	८	८	४४	२३	२१
१०.	नागपुर	स्कूप	६८३.५	१९६	१५१	११	१	२८	२९	१३४	७१	६३
		ग्रामीण	६७९.१५	१६५	१५१	११	-	२३	२४	११२	५९	५३
		नागरी	४.३	५११६	-	-	१	५	५	२२	१२	१०

==: तक्ता क्रमांक १.१ [पुढे चालू] ==

- ३ -

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.
११.	हिंगणा	एकूण	६९८.०	१६३	१२१	३४	१	२४	२४	११४	६१	५३
		ग्रामीण	६९८.०	१६३	१२१	३४	-	२०	२०	९७	५१	४६
		नागरी	-	-	-	-	१	४	४	१७	१०	७
१२.	काटोल	एकूण	८०७.०	१७२	१६८	२०	१	२८	२९	१३९	७२	६७
		ग्रामीण	७९६.६४	१४१	१६८	२०	-	२३	२४	११२	५८	५४
		नागरी	१०.३६	२६०६	-	-	१	५	५	२७	१४	१३
१३.	नरखेड	एकूण	८०३.०	१६१	१३३	२१	२	२६	२७	१२९	६७	६२
		ग्रामीण	७८७.८९	१२९	१३३	२१	-	२१	२२	१०२	५३	४९
		नागरी	१५.११	१७८७	-	-	२	५	५	२७	१४	१३
१४.	कळमेश्वर	एकूण	५४१.०	१८१	९२	१३	२	१९	२०	९८	५१	४७
		ग्रामीण	५२७.६७	१५०	९२	१३	-	१६	१६	७९	४१	३८
		नागरी	१३.३३	१४२५	-	-	२	४	४	१९	१०	९

टिप :- १] आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२] क्षेत्रफळ १९८१ च्या जनगणना प्रकाशनातून घेण्यात आले आहे.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन व प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. १९.१०.९३ च्या पत्रान्वये पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे.

==:: तक्ता क्रमांक १.२ ::==

१९५१

पासूनचा लोकसंख्येमधील दशावार्षिक फरक [लोकसंख्येचे आकडे हजारांत]

- ४ -

जिल्हा - नागपूर.

जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			दूर चौ. कि.मी. लोकसंख्या	दशावार्षिक फरकाची टक्केवारी		
		एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी		एकूण	ग्रामीण	नागरी
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.
जिल्हा	१९५१	१२३३	६५६	५७७	६३०	३३३	२९७	६०३	३२३	२८०	१२४	+१६.४७	+३.३५	+३८.१३
	१९६१	१५१२	७२५	७८७	७८४	३६८	४१६	७२८	३५६	३७२	१५२	+२२.५४	+१०.३८	+३६.३६
	१९७१	१९४२	८८७	१०५५	१०११	४५५	५५६	९३१	४३१	५००	१९६	+२८.७९	+२२.३७	+३३.९८
	१९८१	३५८९	११३०	१४६९	१३४५	५७७	७६८	१२४३	५४२	७०१	२६१	+३३.२६	+२६.१७	+३९.२२
	१९९१	३२८७	१२५६	२०३१	१७१०	६५०	१०६१	१५७७	६०६	९७०	३३१	+२६.९६	+१२.१४	+३८.२६
<u>तालुका</u>														
१. नागपूर [शहर]	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	१६२५	-	१६२५	८४७	-	८४७	७७८	-	७७८	७४६८	-	-	-
२. तादनेर	१९५१	१३४	९२	३५	६८	५०	१८	६६	४९	१७	९६	-	-	-
	१९६१	१४९	११७	३२	७६	६०	१६	७३	५७	१६	११०	+१०.५६	+१७.६९	+१०.४२
	१९७१	१८१	१४२	३९	९३	७३	२०	८८	६९	१९	१५७	+२१.५८	+२१.५५	+२१.६९
	१९८१	२२५	१६९	५६	११६	८७	२९	१०८	८१	२७	१९५	+२३.८४	+१८.५६	+४३.०१
	१९९१	१८७	११५	७२	९८	६०	३८	८९	५५	३४	३०६	-	-	-

क्रमशः.....

== :: तक्ता क्रमांक १.२ [पुढे चालु] :: ==

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.
३. पारशिवनी	१९५१													
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१२६	९०	३६	६६	४७	१९	६०	४३	१७	१३७	-	-	-
४. रामटेक	१९५१	१४७	१३७	१०	७४	६९	५	७३	६८	५	६३	-	-	-
	१९६१	१७५	१६३	१२	८९	८३	६	८६	८०	६	७५	+१९.१९	+१९.१८	+१९.२४
	१९७१	२१४	१९४	२०	११०	९९	११	१०४	९५	९	८४	+२२.४०	+१८.९४	+७०.४४
	१९८१	२९३	२६४	२९	१५२	१३७	१५	१४१	१२७	१४	११६	+३६.७८	+३६.०७	+४३.६८
	१९९१	१२८	९७	३१	६६	५०	१६	६२	४७	१५	१७४	-	-	-
५. मौदा	१९५१													
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१०८	१०८	-	५५	५५	-	५२	५२	-	११३	-	-	-
६. कामठी	१९५१													
	१९६१													
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१													
	१९९१	१८३	७२	१११	९५	३७	५८	८८	३५	५३	४०२	-	-	-
७. कुर्हा	१९५१													
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	१०८	१०८	-	५५	५५	-	५३	५३	-	१३०	-	-	-

:: तब्ता क्रमांक १.३ [पूढे चालू] ::

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.
८. निदापुर	१९५१													
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	७५	७५	-	३८	३८	-	३७	३७	-	१०८	-	-	-
९. उमरेड	१९५१	१५८	१३९	१९	८०	७०	१०	७८	६९	९	६३	-	-	-
	१९६१	१९२	१६२	२३	९७	८५	१२	९५	८४	११	७७	+२१.४२	+२१.८६	+१८.३३
	१९७१	२३६	२०९	२७	१२०	१०६	१४	११६	१०३	१३	९४	+२२.८०	+२३.२५	+१९.४४
	१९८१	२८४	२५०	३४	१४४	१२६	१७	१४०	१२३	१६	११३	+२०.२०	+१९.५६	+२६.१७
	१९९१	१३१	८७	४४	६८	४५	२३	६३	४२	२१	१३३	-	-	-
१०. नागपुर [जामाण]	१९५१	६४६	१६१	४८५	३३१	८१	२५०	३१५	८०	३३५	३०८	-	-	-
	१९६१	८२८	१३८	६९०	४३६	७०	३६६	३९२	६८	३२४	३९४	+२८.२३	+१६.४१	+४२.२४
	१९७१	११०७	१७७	९३०	५८३	९२	४९१	५२४	८४	४४०	५४०	+३३.७०	+२८.२४	+३४.७९
	१९८१	१५५१	२४७	१३०४	८११	१२९	६८३	७३९	११८	६२१	७५६	+४०.००	+३९.३३	+४०.१३
	१९९१	१३४	११२	२२	७१	५९	१२	६३	५३	१०	१९६	-	-	-
११. हिंणगा	१९५१													
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१													
	१९८१													
	१९९१	११४	९७	१७	६१	५१	१०	५३	४६	७	१६३	-	-	-

क्रमशा:.....

::= तक्ता क्रमांक १.२ [पूढे चालू] ::=-

- ७ -

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.
१२. काटोल	१९५१	१४८	१२०	२८	७७	६३	१४	७१	५७	१४	९३	-	-	-
	१९६१	१६८	१३८	३०	८६	७०	१६	८२	६७	१५	१७५	+१३.१७	+१३.७६	+१०.६२
	१९७१	२०४	१६५	३९	१०५	८५	२०	९९	८०	१९	१२६	+२१.१३	+२१.१६	+२५.४२
	१९८१	२३७	१९०	४७	१२२	९७	२४	११५	९२	२३	१४७	+१६.३७	+१७.२५	+२१.११
	१९९१	१३९	११२	२७	७२	५८	१४	६७	५४	१३	१७२	-	-	-
१३. नरखेड	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	१२९	१०२	३७	६७	५३	१४	६२	४९	१३	१६१	-	-	-
१४. कळमेश्वर	१९५१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१९९१	९८	७९	१९	५१	४१	१०	४७	३८	९	१८१	-	-	-

टिप :- १] आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२] नवीन तालुक्यानुसार १९८१ ची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे दशवार्षिक वाढ देता येत नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. १९.१०.९३ च्या पत्रान्वये पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे]

==: तक्ता क्रमांक १.३ ==

- ८ -

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या - गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर

[लोकसंख्या श्रेकड्यात]

अ. क्र.	जिल्हा/ता.लुका	वस्ती असलेले गावे														एकूण संख्या	ओसाड गावांची संख्या	
		२०० पेक्षा कमी संख्या	लोक-संख्या	२०० ते ४९९ संख्या	लोक-संख्या	५०० ते ९९९ संख्या	लोक-संख्या	१००० ते १९९९ संख्या	लोक-संख्या	२००० ते ४९९९ संख्या	लोक-संख्या	५००० ते ९९९९ संख्या	लोक-संख्या	१०००० आणि त्याहून जास्त संख्या	लोक-संख्या			
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.	१९.
	जिल्हा एकूण	३०२	२७२	५१५	१७६८	४८७	३३७५	२२९	३०८४	७९	२४१४	२०	१३०५	३	३४६	१६३५	१२५६२	२४३
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	२५	१८	२७	९४	४२	२९६	२०	२७९	१०	३२६	२	१३९	-	-	१२६	११५१	६
३.	पारशिवनी	१६	१५	३७	१३१	२८	१९०	१९	२४५	७	१८२	२	१३८	-	-	१०९	९०२	६
४.	रामटेक	२५	३०	४४	१६०	४४	३०७	२१	२९५	४	१२९	१	५२	-	-	१३९	९७३	१५
५.	मौदा	७	६	४५	१६२	४२	२९८	१७	२२५	१०	३०५	१	८१	-	-	१२२	१०७४	२
६.	कामठी	५	७	१७	६०	२९	२०९	१५	२०९	६	१८०	१	५९	-	-	७३	७२४	२
७.	कुही	१८	१५	६१	२१०	५०	३३०	२१	२८१	३	९०	२	१५४	-	-	१५५	१०८०	३१
८.	भिदापूर	१९	२०	३९	१४१	३४	२३७	१२	१५५	३	८२	-	-	१	११९	१०८	७५५	२९
९.	उमरेड	३०	३१	५५	१७४	३७	२४३	८	११३	६	१७०	२	१४३	-	-	१३८	८७३	५३
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३७	२८	४६	१४९	४०	३८५	१९	२५६	७	२२४	१	६१	१	१२२	१५१	११२५	११
११.	डिंगगा	३२	२९	३७	१२३	३०	२०६	१३	१७५	५	१९१	४	२४७	-	-	१२१	९७१	३४
१२.	काटोल	४१	३४	५१	१७६	४४	२९४	२५	३२६	६	१८८	-	-	१	१०६	१६८	११२३	२०
१३.	नरखेड	३२	२६	३५	११८	३६	२६३	२१	२८७	७	२०७	२	१२०	-	-	१३३	१०२३	२१
१४.	कळमेश्वर	१५	१३	२१	६९	३१	३१५	१८	२३८	५	१४०	३	१११	-	-	९३	७८७	१३

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांचे दि. २७.१२.९३ चे पत्रानुसार]

= :: तालुका क्रमांक १.४ :: =

- ९ -

१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर.

[लोकसंख्या "०००"]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	लोकसंख्येप्रमाणे शहरांची संख्या													
		५००० पेक्षा कमी	५००० ते १९९९		१०००० ते १९९९९		२०००० ते ४९९९९		५०००० ते ९९९९९		१००००० व त्याहून अधिक		एकूण शहरे		
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.
	जिल्हा एकूण	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोकसंख्या
	तालुका														
१.	नागपूर[श.]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१६२५	१	१६२५
२.	सायनेर	-	-	-	-	४	५२	१	२७	-	-	-	-	५	७२
३.	पारशिवनी	-	-	-	-	२	३७	-	-	-	-	-	-	२	३७
४.	रामटेक	-	-	२	११	-	-	१	२०	-	-	-	-	३	३१
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	१	२	-	-	२	२९	-	-	१	७९	-	-	४	११०
७.	कुडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिद्रापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	-	-	-	-	१	४४	-	-	-	-	१	४४
१०.	नागपूर[ग्रामीण]-	-	-	-	-	-	-	१	२२	-	-	-	-	१	२२
११.	हिंणो	-	-	-	-	१	१७	-	-	-	-	-	-	१	१७
१२.	काटोल	-	-	-	-	-	-	१	२७	-	-	-	-	१	२७
१३.	नरखेड	-	-	१	८	१	१९	-	-	-	-	-	-	२	२७
१४.	कळमेश्वर	-	-	१	७	१	१२	-	-	-	-	-	-	२	१९

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांच्या दि. २०.१०.९३ चे पत्रानुसार.]

१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा - नागपूर			[आकडे शेकड्यात.]														
अ. क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी एकूण	जिल्हा एकूण बेरीज	नागपूर [शहर]	सावनेर	पार-शिवनी	रायटेक	मौदा	कामठी	कुही	भिवा-पूर	उमरेड	नागपूर [ग्रामीण]	दिंगणा	काटोल	नरखेड	कळमेश्वर
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.
१.	शेतकरी	ग्रामीण	२०२४	-	१६८	१३५	१६७	१९०	१०९	१९९	१४३	१३२	११४	१२२	१९०	२२०	१३५
		नागरी	१२३	३८	१७	४	६	-	४	-	-	१२	-	-	११	२०	१०
		एकूण	२१४७	३८	१८५	१३९	१७३	१९०	११३	१९९	१४३	१४४	११५	१२२	२०१	२४०	१४५
२.	शेतमजूर	ग्रामीण	२५६३	-	२२३	१६१	१६८	२४६	१४९	२५४	१९३	१८६	१८४	१८५	२४३	२१९	१५२
		नागरी	२३९	३७	४३	७	१५	-	४	-	-	४२	-	-	२९	४५	१७
		एकूण	२८०२	३७	२६६	१६८	१८३	२४६	१५३	२५४	१९३	२२८	१८४	१८५	२७२	२६४	१६८
३.	पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छीमारी, फळवागा, मळे वगैरे क्षेत्रात काम करणारे	ग्रामीण	१३८	-	१२	१६	२०	८	६	१३	६	१२	१८	७	८	४	७
		नागरी	९६	६४	४	२	९	-	४	-	-	६	१	-	२	२	२
		एकूण	२३४	६४	१६	१९	२९	८	१०	१३	६	१८	१९	८	१०	७	९
४.	खाणकाम आणि दगड खाणकामात काम करणारे	ग्रामीण	१०३	-	३३	१८	१३	-	२	-	१	१९	८	२	१	-	६
		नागरी	१५३	३८	५३	३९	७	-	८	-	-	८	-	-	-	-	-
		एकूण	२५६	३८	८६	५७	२०	-	१०	-	१	२७	८	२	१	-	६
५.	वस्तु निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुस्त्या इ. धरगुती उद्योग धातू काम करणारे	ग्रामीण	७९	-	९	४	६	६	३	७	७	९	३	६	४	५	११
		नागरी	१७४	१४१	११	१	२	-	२	-	-	१२	-	-	१	३	२
		एकूण	२५३	१४१	२०	५	८	६	५	७	७	२१	३	६	५	८	१३

==: तक्ता क्रमांक १.५ [पुढे चालू] ==

१.	३.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.
६.	घरगुती उद्योगा	ग्रामीण	३३४	-	४०	३८	३३	२८	३४	१०	७	१४	४३	४७	१०	६	२४
	व्यतीरीक्त इतर	नागरी	११२५	२१३	११	१२	११	-	२०	-	-	२	३०	३१	५	४	१०
	उद्योग धंद्यात काम करणारे	एकूण	१४५९	२१३	५१	५०	४४	२८	१२४	१०	७	२३	७२	७८	१५	१०	३४
७.	बांधकाम करणारे	ग्रामीण	१२१	-	११	८	११	३	७	३	३	८	३८	११	८	२	८
		नागरी	५१५	४३६	११	५	८	-	३६	-	-	३	७	४	२	१	१
		एकूण	६३६	४३६	२२	१३	१९	३	४३	३	३	१२	४५	१५	१०	३	९
८.	व्यापार आणि	ग्रामीण	१४५	-	११	८	१०	१३	१०	११	९	८	२०	१५	१५	९	७
	वाणीज्य क्षेत्रात	नागरी	१३१२	१०६३	२३	८	१३	-	४६	-	-	१९	६	४	१३	१०	७
	काम करणारे	एकूण	१३५७	१०६३	३४	१६	२३	१३	५७	११	९	२७	२६	१९	२८	१८	१४
९.	वाहतूक, साठवण	ग्रामीण	५९	-	४	५	६	५	८	२	२	४	११	४	४	२	३
	आणि दळणवळण	नागरी	६४७	५७५	१०	५	४	-	३८	-	-	५	१०	१	४	२	२
	क्षेत्रात काम करणारे	एकूण	७०६	५७५	१३	१०	१०	५	३६	२	२	९	२१	५	८	४	५
१०.	इतर काम करणारे	ग्रामीण	३१४	-	२४	२०	२१	२२	२०	२५	१७	१७	५२	३२	२७	२१	१५
		नागरी	१५१५	१२४५	३८	११	२१	-	१०९	-	-	२१	१२	१८	१९	१२	९
		एकूण	१८२९	१२४५	६२	३१	४३	२२	१२९	२५	१७	३८	६४	५०	४६	३४	२४
११.	एकूण काम करणारे	ग्रामीण	५८८०	-	५३३	४१२	४५५	५२०	३५०	५२७	३८७	४१०	४२१	४३२	५०९	४८८	३६७
	[१ ते १० ची	नागरी	५७९९	४५५०	२२१	२५	२७	-	३३०	-	-	१३६	६६	५९	८५	९९	६१
	बेरीज]	एकूण	११६७९	४५५०	७५४	५०७	५५२	५२०	६८०	५२७	३८७	५४६	५५७	४९१	५९४	५८७	४२८

:: तक्ता क्रमांक १.५ [पुढे चालू] ::

१.	३.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.
१२. त्रिमासिक काम करणारे	ग्रामीण	४६३	-	३९	३३	३८	६९	२०	४०	२२	३०	२४	२३	६५	२४	३७	
	नागरी	१८५	२४	१२	८	८	-	१६	-	-	१८	२	-	२	१२	१३	
	एकूण	६४९	२४	५१	४१	४६	६९	३६	४०	२२	४८	२५	२३	६७	३६	५०	
१३. एकूण काम न करणारे	ग्रामीण	६२१८	-	५७९	४५७	४७९	४८८	३५४	५१३	३४६	४३४	६११	५१६	५४९	५१०	३८३	
	नागरी	१४३२५	११६०४	४८९	२६०	२००	-	७५९	-	-	२८२	१५१	११४	१८६	१६१	११८	
	एकूण	२०५४३	११६०४	१०६८	७१८	६८०	४८८	१११३	५१३	३४६	७१६	७६२	६३०	७३५	६७१	५०१	
१४. एकूण लोक-संख्या [११ ते १३ चे बेरीज]	ग्रामीण	१२५६२	-	११५१	९०२	९७३	१०७७	७२४	१०८०	७५५	८७३	११२५	९७१	११२३	१०२२	७८७	
	नागरी	२०३०९	१६२४८	७२२	३६३	३०५	-	११०५	-	-	४३६	२१९	१७४	२७३	२७३	१९२	
	एकूण	३२८७१	१६२४८	१८७३	१२६५	१२७८	१०७७	१८२९	१०८०	७५५	१३०९	१३४४	११४५	१३९६	१२९५	९७९	

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ चे जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय मुंबई याचे दि. १९.१०.९३ चे पत्र]

==: तपसा कुमाँर १.६ ==

- १३ -

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर

अ] वयोगटानुसार लोकसंख्या

[आकडे शेकड्यात]

बाब	सर्व वयोगट	०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६० व त्या- वरील	वय अनिर्दिष्ट
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.
एकूण	२५८८८	९८८५	२५९९	२३६३	१९१७	३१६३	२५५२	१६५६	१६८७	६६
ग्रामीण	१११९५	४३९७	१००८	८९१	७६३	१३५८	११५८	७७६	८२१	२४
नागरी	१४६९३	५४८८	१५९२	१४७२	११५४	१८०५	१३९४	८८०	८६६	४२

ब] धमानुसार लोकसंख्या

बाब	सर्वधर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	हिंदू	जैन	मुस्लिम	शिख	इतर	धर्म न सांगणारे
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.
एकूण	२५८८८	३४३२	२८३	२०१३४	१६९	१७६४	९१	१३	३
ग्रामीण	१११९५	१३७२	३०	९५०५	२४	२५०	१०	२	१
नागरी	१४६९३	२०६०	२५३	१०६२९	१४५	१५१४	८१	११	२

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती यांची माहिती

जिल्हा - नागपूर.

[आठवे हजारत]

अ. क्र.	जिल्हा, तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती				एकूण	
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
	जिल्हा एकूण	एकूण	६१९	३२०	२९९	४५८	२३६	२२२	१०७७	५५६	५२१
		ग्रामीण	२२०	११४	१०६	२३६	१२१	११४	४५६	२३५	२२०
		नागरी	३९९	२०६	१९३	२२२	११५	१०७	६२१	३२१	३००
<u>तालुका</u>											
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	३१६	१६३	१५३	१८१	९३	८८	४९७	२५६	२४१
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	३१६	१६३	१५३	१८१	९३	८८	४९७	२५६	२४१
२.	सावनेर	एकूण	३७	१९	१७	२५	१३	१२	६२	३२	२९
		ग्रामीण	२२	११	१०	१६	८	७	३८	१९	१७
		नागरी	१५	८	७	९	५	५	२४	१३	१२
३.	पारशिवनी	एकूण	२३	१२	११	१८	९	८	४१	२१	१९
		ग्रामीण	१५	८	७	१५	८	७	३०	१६	१४
		नागरी	९	४	४	३	१	१	११	५	५

= :: तक्ता क्रमांक १.७ [पूटे चालू] :: =

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
४. रामटेक	एकूण	१७	८	८	४७	२४	२३	६४	३२	३१	
	ग्रामीण	१२	६	६	४२	२१	२१	५४	२७	२७	
	नागरी	५	२	२	५	३	२	१०	५	४	
५. मौदा	एकूण	१६	८	८	११	५	५	२७	१३	१३	
	ग्रामीण	१६	८	८	११	५	५	२७	१३	१३	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
६. कामठी	एकूण	४२	२२	२१	९	५	४	५१	२७	२५	
	ग्रामीण	१२	६	६	५	३	३	१७	९	९	
	नागरी	३०	१५	१५	३	२	२	३४	१७	१६	
७. जुही	एकूण	२५	१३	१२	५	३	३	३०	१६	१५	
	ग्रामीण	२५	१३	१२	५	३	३	३०	१६	१५	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८. भिंवापूर	एकूण	१७	९	९	१४	७	७	३१	१६	१६	
	ग्रामीण	१७	९	९	१४	७	७	३१	१६	१६	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
९. उमरेड	एकूण	२५	१३	१२	३०	१५	१५	५५	२८	२७	
	ग्रामीण	१९	१०	९	२०	१०	१०	३९	२०	१९	
	नागरी	६	३	३	१०	५	५	१६	८	८	

==: तक्ता क्रमांक १.७ [पूढे चालु]::==

- १६ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१०. नाशपूर [ग्रामीण]	एकूण	२८	१४	१३	२१	११	१०	४९	२५	२३
	ग्रामीण	२१	११	१०	१९	१०	९	४०	२१	१९
	नागरी	६	३	३	२	१	१	८	४	४
११. हिंगणा	एकूण	१५	८	७	२६	१४	१३	४१	२२	२०
	ग्रामीण	१२	६	६	२५	१३	१२	३७	१९	१८
	नागरी	३	२	२	१	१	१	४	३	३
१२. काटोल	एकूण	२३	१२	११	३४	१७	१६	५७	२९	२७
	ग्रामीण	१९	१०	९	३१	१६	१५	५०	२६	२४
	नागरी	४	२	२	३	२	१	७	४	३
१३. नरखेड	एकूण	२१	११	१०	२५	१३	१२	४६	२४	२२
	ग्रामीण	१७	९	८	२२	११	१०	३९	२०	१८
	नागरी	४	२	२	३	१	१	७	३	३
१४. कळमेघवर	एकूण	१५	८	७	१३	७	६	२८	१५	१३
	ग्रामीण	१३	७	६	११	५	५	२४	१२	११
	नागरी	२	१	१	३	१	१	४	३	२

टिप :- आकडे पुर्णकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ जणगना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई, यांच्या दि. १९.१०.९३ च्या पत्रान्वये पुरविलेल्या माहितीच्या आधारे]

भिंती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घराचे

१९८१ च्या जनगणने नुसार वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बांध	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१.	३.	३.	४.
	एकूण गणना घरे	एकूण	४८३४००
		ग्रामीण	२१८३४५
		नागरी	२६५०५५
१.	भिंतीची सामुग्री		
	१] गवत, पाने, वेळू, व बांबू	एकूण	६२४८५
		ग्रामीण	३०६६५
		नागरी	३१८२०
	२] माती	एकूण	२१९४८५
		ग्रामीण	१४९८९०
		नागरी	६९५९५
	३] चिटा कच्छ्या	एकूण	४८२२०
		ग्रामीण	९३४०
		नागरी	३८८८०
	४] लाकूड	एकूण	८१५५
		ग्रामीण	१०१०
		नागरी	७१४५
	५] पक्या चिटा	एकूण	१०९२४०
		ग्रामीण	१९१५०
		नागरी	९००९०
	६] गॅल्व्हनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातुचे पत्रे	एकूण	१७८०
		ग्रामीण	७२०
		नागरी	१०६०
	७] दगड	एकूण	२०६५
		ग्रामीण	८१०
		नागरी	१२५५

१.	२.	३.	४.
	८] सिमेंट काँक्रीट	एकूण	२२५३५
		ग्रामीण	५७९५
		नागरी	२३७४०
	९] वर उल्लेखिलेल्या व्यक्तिरिक्त इतर सामुग्री	एकूण	२४३५
		ग्रामीण	९६५
		नागरी	१४७०
२.	<u>छपरासाठी वापरलेली सामुग्री</u>		
	१] गवत, पाने, वेळू, साती, कच्या चिटा किंवा बांबू	एकूण	५१५२५
		ग्रामीण	३३३९५
		नागरी	१८१३०
	२] कौल तक्तीदगड, कंकर	एकूण	३०२०२५
		ग्रामीण	१५५८९५
		नागरी	१४६१३०
	३] पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे	एकूण	१७६२५
		ग्रामीण	३९२५
		नागरी	१३७७०
	४] अस्बेसॉस सिमेंटचे पत्रे	एकूण	९०१५
		ग्रामीण	३३५०
		नागरी	५६६५
	५] चिटा व चुना	एकूण	३५२५
		ग्रामीण	५३५
		नागरी	२९९०
	६] दगड	एकूण	३४०
		ग्रामीण	८०
		नागरी	२६०
	७] प्रबलित सिमेंट काँक्रीट	एकूण	६०१८०
		ग्रामीण	६७९५
		नागरी	५३३८५
	८] इतर वर उल्लेखिलेल्या व्यक्तिरिक्त वापरलेली सामुग्री	एकूण	३९०९५
		ग्रामीण	१४३७०
		नागरी	२४७२५

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबाचे वर्गीकरण
१९८१ च्या जनगणनेनुसार

जिल्हा - नागपूर

[संख्या]

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१.	२.	३.	४.	५.
१.	१] एकूण कुटुंबे	२२१५५०	२६६६१५	४८८१६५
	२] घराच्या मालकी बाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	१७३७०५	१४०७३५	३१४४४०
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	४४६४०	१२५८८०	१६८९६०
२.	एक व्यक्ती कुटुंब			
	१] एकूण कुटुंबे	१६३३५	१४७४५	३१०८०
	२] घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	८६८५	४४००	१३०८५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	६८१०	९३४५	१६१३५
३.	दोन व्यक्तींची कुटुंबे			
	१] एकूण कुटुंबे	२१५९५	२२०९०	४३६८५
	२] घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	१५११५	८७५५	२३८७०
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	५८९०	१३३३०	१९१२०
४.	तीन व्यक्तींचो कुटुंबे			
	१] एकूण कुटुंबे	२५९२०	२९५९०	५५५१०
	२] घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	१८७१०	१२३६५	३१०७५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	६७५०	१७२२५	२३९८५
५.	चार व्यक्तींची कुटुंबे			
	१] एकूण कुटुंबे	३३७६०	३७८७०	७१६३०
	२] घराच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	२५८५०	१७२००	४३०५०
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	७४१५	२०६७०	२७०८५

== :: तक्ता क्रमांक १.९ [पुढे चालू] :: ==

- २० -

१.	२.	३.	४.	५.
६.	<u>पांच व्यक्तींची कुटूंबे</u>			
	१] एकूण कुटूंबे	३८३६०	४३२४५	८१६०५
	२] घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	३०९४५	२१६१०	५२५५५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	७०८०	२१५५०	२८६३०
७.	<u>सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटूंबे</u>			
	१] एकूण कुटूंबे	८५५८०	११९०७५	२०४६५५
	२] घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ] स्वतःची घरे असलेली	७४४००	७६४०५	१५०८०५
	ब] भाड्याच्या घरात राहणारी	१०६९५	४२५३५	५३२३०

टिप :- हया तक्त्यांतील एकूण कुटूंबांच्या संख्येत बेघर कुटूंबांचा समावेश आहे. व संस्था कुटूंबाचा समावेश नाही. त्यामुळे एकूण कुटूंबांची संख्या जुळणार नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन [भाग - आठ स व बी [1] घर बांधणी अहवाल.

==: तक्ता क्रमांक १.१० :=

- २१ -

अपंगतेनुसार जिल्ह्यातील अपंगाची संख्या

[१९८१ जनगणना]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका	पुर्णतःअंध	पुर्णतःपांगळे	पुर्णतःमुक	एकूण
१	३	३	४	५	६
१.	नागपूर	५२४	५५७	२७३	१३५४
२.	काटोल	१४०	११३	७५	३२८
३.	सावनेर	१०८	८२	७०	२६०
४.	राभटेक	१६१	१४५	८६	३९२
५.	उमरेड	१८४	११८	७२	३८१
जिल्हा एकूण		१११७	१०१५	५८३	३७१५

टीप : तक्त्यात दर्शविलेले तालुके तालुक्यांच्या पुनर्रचनेपूर्वीच्या स्थितीनुसार आहेत.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन, मालिका १२, भाग - ७.

==: तक्ता क्रमांक - १.११ ==

- २२ -

जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर [१९८१ जनगणना]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	एकूण ग्रामीण नागरी	एकूण जनगणनेची घरे	जनगणनेच्या सुखातील रिकासी असलेली घरे	राहणे	दुकान आणि राहणे	येत्रशाळा [कटोरो- धोंगासह] आणि राहणे	हॉटेल धर्मशाळा पर्यटन घरे इ.	उपहार घरे सोडून दुकाने	व्यवसायाची घरे आणि कार्यालये	कारखाने येत्रशाळा कार्यशाळा छपरे इ.	रेस्टॉरंट मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे.	करमणूक शुल्क पंचायत घरे सांस्कृ- तिक केंद्र इ. पूजा- स्थाने सोडून	पूजा स्थाने देवळे चर्च मशिदी गुरुद्वारे इत्यादी	एकूण
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.
१.	एकूण	६०१३५५	३४९८०	४३१५३५	५८२५	२२७७०	३८०	१८५२०	४२१०	११८३५	२१०५	४८०	५७१५	६२९३०
२.	ग्रामीण	२८५०१०	१५४७५	१९७९८५	२३१५	९१७०	१३०	२८२५	१३३०	३२१५	५३५	११५	३४५५	४८४६०
३.	नागरी	३१६३४५	१९५०५	२३३५५०	३५१०	१३६००	२५०	१५७६५	२८८०	८६२०	१५७०	३६५	२२६०	१४४७०

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन मालिका १२, भा - ७

निवडडड डेडडडडड डडडडड डडडडड डडडडड डडडडड डडडडड [१९९२ डड डडडडडडडडड]

डडडडड - डडडडड

[डडडडड डडडडड डडडडड]

अ. क्र.	डडडडड	केंडड ड. १ [डडडडड [डडडडड]]			केंडड ड. २ डडडडड			केंडड ड. ३ डडडडड			केंडड ड. ४ डडडडड		
		डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड	डडडडड
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१.	डडडडड	११. ३	-	-	१२. ७	-	-	१४. ९	-	-	१४. ६	-	-
२.	डडडडड	१७. ५	-	-	१६. २	-	-	२०. ०	-	-	२१. २	-	-
३.	डडडडड	१८. २	-	-	१७. ४	-	-	१७. ३	-	-	१८. ८	-	-
४.	डडडडड	१६. ३	१	६. ६	११. ९	-	-	९. ९	-	-	१५. ३	१	३२. ८
५.	डडडडड	२०. ४	१	३. ६	१४. ४	२	५. ४	११. ७	-	-	१३. ३	-	-
६.	डडडडड	२०४. ५	९	१२०. ४	१७२. २	९	९१. २	१५९. १	११	९७. ३	२०१. १	८	९७. २
७.	डडडडड	३६८. ३	१५	२२५. ५	३०५. १	१३	२४५. ४	३४३. ४	१६	३२१. ९	३७२. ९	१४	२९६. २
८.	डडडडड	२३८. ४	२७	३६३. ७	२२१. ३	२४	४०४. ६	२४९. ०	२२	४३६. २	२९७. ३	२४	६०६. ८
९.	डडडडड	१८६. ९	६	१०३. ३	२०५. ५	५	९४. ९	१७४. ७	५	२७. ४	१९७. ७	४	११५. ६
१०.	डडडडड	५१. ५	३	३७. ५	४६. २	३	११. ८	४९. १	-	-	४९. ७	१	३. ०
११.	डडडडड	१६. ५	२	४. ८	१६. १	१	१. ८	१०. ६	-	-	१४. १	-	-
१२.	डडडडड	११. ९	-	-	१०. २	-	-	७. २	-	-	७. ३	-	-
डडडडड		११६१. ७	६४	८६५. ४	१०६०. २	५७	८५५. १	१०६६. ९	५४	८८२. ८	१२२३. ३	५२	११५१. ६

अ. क्र.	महिना	केंद्र क्र. ५ मौदा			केंद्र क्र. ६ कामठी			केंद्र क्र. ७ कुही			केंद्र क्र. ८ भिवानूर			केंद्र क्र. ९ उमरेड		
		सरासरी	वर्जन्य दिवसाची संख्या	वर्जन्य	सरासरी	वर्जन्य दिवसाची संख्या	वर्जन्य	सरासरी	वर्जन्य दिवसाची संख्या	वर्जन्य	सरासरी	वर्जन्य दिवसाची संख्या	वर्जन्य	सरासरी	वर्जन्य दिवसाची संख्या	वर्जन्य
१	२	१४	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
१.	जानेवारी	१४.६	-	-	१४.३	-	-	१२.१	-	-	१२.१	-	१७.६	१२.१	-	-
२.	फेब्रुवारी	२१.२	-	-	३.६	-	-	१७.२	-	-	१७.२	१	१७.२	१७.२	-	-
३.	मार्च	१८.८	-	-	२१.०	-	-	१४.७	-	-	१४.७	-	-	१४.७	-	-
४.	एप्रिल	१५.३	-	-	२१.८	-	-	१३.३	-	-	१३.३	-	-	१३.३	-	-
५.	मे	१३.३	-	-	१४.७	-	-	१४.३	-	-	१४.३	-	-	१४.३	-	-
६.	जून		६	२०४.६	१६५.६	७	६८.१	१९२.२	८	६४.६	१९२.२	४	१०३.२	१९२.२	४	७१.०
७.	जुलै	२०१.१	१४	२७४.३	३४१.३	१८	२२१.८	३९३.२	१३	३२४.८	३९३.२	१५	३१६.०	३९३.२	१४	३३९.८
८.	ऑगस्ट	२९७.३	२५	४१७.५	२७१.५	२५	४६३.१	३३४.१	१९	५२५.०	३२४.१	२५	६७३.२	३२४.१	२५	५८९.६
९.	सप्टेंबर	१९७.७	५	९३.६	२१२.६	५	७४.४	२१९.९	५	१२७.२	२१९.९	८	११८.८	२१९.९	७	९६.६
१०.	ऑक्टोबर	४९.७	-	-		-	-	५१.७	१	१.०	५१.७	३	८.४	५१.७	१	८.२
११.	नोव्हेंबर	१४.१	-	-	४९.७	१	१.२	१५.४	२	३.६	१५.४	३	१६.०	१५.४	१	२.६
१२.	डिसेंबर	७.३	-	-	२३.८	-	-	६.३	-	-	६.३	-	-	६.३	-	-
एकूण		१२२३.३	५०	९९०.०	११४३.३	५६	८२८.६	१२७४.३	४८	१०४६.२	१२७४.३	५९	१२५३.२	१२७४.३	५२	११०७.८

::= तक्ता क्रमांक २.१ [मुढे चाल] =::

- २५ -

अ. क्र.	महिना	केंद्र क्र. १० नागपूर [ग्रामीण]			केंद्र क्र. ११ दिवंगा मजिन्य			केंद्र क्र. १२ काटोल मजिन्य			केंद्र क्र. १३ नरखेड मजिन्य			केंद्र क्र. १४ कळमेरुवर		
		सरासरी	मजिन्य	मजिन्य	सरासरी	दिवंगाची	मजिन्य	सरासरी	दिवंगाची	मजिन्य	सरासरी	दिवंगाची	मजिन्य	सरासरी	मजिन्य	मजिन्य
२१	२	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
१.	जानेवारी	१४.३	-	-	१४.३	-	-	१४.७	-	-	१४.७	-	-	१३.७	-	-
२.	फरवारी	-	-	-	३.६	-	-	१७.६	-	-	१७.६	-	-	१६.२	-	-
३.	मार्च	२१.०	-	-	२१.०	-	-	१३.९	-	-	१३.९	-	-	१७.४	-	-
४.	एप्रिल	२१.८	-	-	२१.८	-	-	१२.९	-	-	१२.९	-	-	११.९	-	-
५.	मे	१४.७	-	-	१४.७	-	-	१६.४	-	-	१६.४	-	-	१४.४	-	-
६.	जून	१६५.६	७	२३.२	१६५.६	५	७६.३	१७०.४	९	१०४.९	१७०.४	६	६९.०	१७२.२	९	१५४.६
७.	जुलै	३४१.३	१३	२०५.२	३४१.३	११	१२९.०	२८५.६	१३	१७६.४	२८५.६	१६	२५९.८	३०५.१	१६	१६५.२
८.	ऑगस्ट	२७१.५	१९	३०५.०	२७१.५	२०	३२६.०	२२५.५	२२	३२७.७	२२५.५	२३	३२५.०	२३१.३	२४	४७८.६
९.	सप्टेंबर	२१२.६	५	९५.६	२१२.६	३	८३.०	१७८.६	५	५४.८	१७८.६	७	५२.६	२०५.५	३	२२.८
१०.	ऑक्टोबर	४९.७	३	८.२	४९.७	२	२९.०	४३.७	२	७५.०	४३.७	२	-	४६.२	-	-
११.	नोव्हेंबर	३.४	१	२.२	३.४	१	२.०	१६.४	-	-	१६.४	-	१५.८	१६.१	-	-
१२.	डिसेंबर	२३.८	-	-	२३.८	-	-	८.४	-	-	८.४	-	-	१०.२	-	-
एकूण		११४३.३	४८	७०९.४	११४३.३	४२	६४५.२	१००४.१	५१	७३८.८	१००४.१	५३	७२२.२	१०६०.२	५२	८२१.२

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

∴ = तपता क्रमांक - २.२ = ∴

- २६ -

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान [वर्ष १९९२]

जिल्हा - नागपूर.

[आकडे डिग्री सेल्सियस मध्ये]

अ. क्र.	महिना	१. केंद्र : नागपूर विमानतळ		२. केंद्र : नागपूर शहर	
		कमाल	किमान	कमाल	किमान
१	२	३	४	५	६
१.	जानेवारी	३३.१	७.१	३२.३	८.९
२.	फेब्रुवारी	३७.४	११.६	३२.१	१२.४
३.	मार्च	४१.१	१७.०	३९.२	१८.४
४.	एप्रिल	४४.०	२०.०	४१.६	२१.६
५.	मे	४५.३	२४.३	४३.४	२५.२
६.	जून	४५.०	२२.०	४३.६	२२.०
७.	जुलै	४०.६	२२.५	४०.१	२०.२
८.	ऑगस्ट	३३.८	१९.८	३१.१	२०.०
९.	सप्टेंबर	३४.३	२०.३	३४.१	२०.२
१०.	ऑक्टोबर	३५.६	१३.४	३५.३	१८.४
११.	नोव्हेंबर	३३.२	१०.४	३२.२	१२.९
१२.	डिसेंबर	३०.१	९.६	१९.३	११.५
वार्षिक		४५.३	७.१	४३.६	८.९

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, नागपूर.

= :: तज्जा क्रमांक - ३.१ :: =

जमीनीचा वापर [१९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९१-९२ वर्षांसाठी]

- २७ -

[क्षेत्रफळ ०० हेक्टर मध्ये]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले			पडीत जमीनी व्यतिरिक्त			पडीत जमीन निव्वळ			एकरपेक्षा अधिक वेळा केलेले क्षेत्र	लाग- वडी खालील एकूण क्षेत्र	लागवडी- लायक स्तंभ [१५-१९ १६]			
					शेती वापरा खालील जमीन	पडीत वा लाग- वडीलायक [६-१४]	एकूण वापरा त नस- लेली	लाग- वडी लायक पण वापरा त नस- लेली	कायम गरे चरण वडतुर चराईची जमीन	कसलेल्या एकूण जमीनी मध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे व फळबागा खालील जमीन	चालु पड पड	इतर पड	एकूण क्षेत्र [१५- १९]						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	
जिल्हा एकूण			८६-८७	९८६४	१८२२	८२६	३३२	११५८	३११	६३०	१३७	१०७८	२६६	३२९	५२५	५२०९	७०३	५९१२	६२५२
			८८-८९	९८६४	१५६४	५८३	४२१	१००४	३१८	५१४	२०	९२२	१९९	६५७	८५६	५५१९	३४७	५८६६	६७८३
			८९-९०	९८६४	१६१२	५०५	५७५	१०८०	४२६	४७६	२०६	११७८	२६१	१७२	४३३	५५६१	३२२	५८८३	६६९६
			९०-९१	९८६४	१६१२	६२४	४५८	१०८२	४५३	५८२	१६३	११९८	३००	५३७	८३७	५१३५	४७७	५६१२	६५८८
			९१-९२	९८६४	५२१	४८०	६६०	११४०	१०१०	३७२	१०९	१४९१	३१३	८१६	१०२८	५६८४	३३८	६०२२	७८३१
तालुका																			
१. नागपूर		८६-८७	२०९	-	४७	५४	१०१	३६	९	-	४५	२	२०	२२	४१	६	४७	९९	
[शहर]		८८-८९	२०९	-	४७	५४	१०१	३८	१७	-	५५	३	१७	२०	३४	५	३९	९२	
		८९-९०	२०९	-	४७	७३	९०	४६	२३	-	६९	१०	६	१६	३४	४	३८	९६	
		९०-९१	२०९	-	७५	१७	९२	२३	४६	-	६९	७	१२	१९	२९	२	३१	७१	
		९१-९२	२०९	-	४३	-	४२	७२	-	-	७२	७	६१	६८	२७	४	३१	१६७	

कमशा...

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
२.	सावनेर	८६-८७	६०६	३२	४९	५४	१०३	१	१००	७	१०८	११	२३	३४	३३१	१०६	४३७	३७३
		८८-८९	६१९	१२	६०	४६	१०६	२८	१२	-	४०	२३	५२	७५	३८६	३२	४१८	४८९
		८९-९०	६१९	१२	४९	७३	१२२	३०	१२	-	४२	११	१०	२१	४२२	३२	४५४	४७३
		९०-९१	६१९	१२	१०३	३४	१३५	१०	३१	-	४१	२१	२१	४२	३८७	३५	४२२	४३९
		९१-९२	६१९	-	१०८	३०	१३८	४१	१२	-	५३	१५	१९	३८	३९०	३४	४२४	४६९
३.	वारशिवनी	८६-८७	७८७	२२३	५९	१२	७१	२८	१०	-	३८	७७	२७	१०४	३५१	३४	३८५	४८३
		८८-८९	७८७	२२३	५६	१५	७१	२८	२८	-	५६	११	९१	१०२	३३५	१६	३५१	४६५
		८९-९०	७८७	२२३	६८	४२	११०	३७	२०	४	६१	१२	७	१९	३७४	६	३८०	४३४
		९०-९१	७८७	२२३	४२	६४	१०६	२३	६८	३	९४	१२	२१	३३	३३१	६२	३९३	३९०
		९१-९२	७८७	५२	२२	७१	९३	१३३	१६	५	१५४	११	९३	१०४	३८४	१७	४०१	६२६
४.	रामटेक	८६-८७	११४३	६६९	४०	३७	७७	२७	६९	१७	११३	९	४२	५१	२३२	४८	२८०	३२७
		८८-८९	११४३	६२९	४१	१७	५८	४०	४९	१७	१०६	१९	७२	९१	२५९	५	२६४	४०७
		८९-९०	११४३	६२९	२१	३५	५६	३६	२७	-	६३	१४	१८	३२	३६३	३	३६६	४३१
		९०-९१	११४३	६२९	८३	१८	१०१	२१	२८	-	४९	२२	४०	६२	३०२	-	३०२	३८५
		९१-९२	११४३	६८	७२	६९	१४१	३०६	२१	-	३२७	२६	२८६	३१२	२९५	५	३००	९१३
५.	मौदा	८६-८७	६०९	-	६६	२२	८८	१८	१८	-	३६	६	१८	२४	४६०	४८	५०८	५०२
		८८-८९	६१३	-	६५	२२	८७	४	१८	३	२५	१३	१९	३२	४६९	७	४७६	५०८
		८९-९०	६१३	-	४८	८३	१३१	५४	१७	१९	९०	१२	९	२१	३७१	१८	३८९	४६५
		९०-९१	६१३	-	५०	५४	१०४	१७	५४	२६	९७	१२	२३	३५	३७७	१५	३९२	४५५
		९१-९२	६१३	-	२	२	४	४	३	-	६	१०	-	१०	५९३	३२	६२५	६०७

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	
६.	कामठी	८६-८७	४२३	१	५५	११	६६	८	१७	-	२५	७	८	१५	३१४	२७	३४१	३३७	
		८८-८९	४२४	-	१४	१२	२६	५	१७	१४	३६	९	९	१८	३४४	२४	३६८	३८१	
		८९-९०	४२४	-	१०	१०	२०	५	३८	२०	६३	१२	१७	२९	३१२	२५	३३७	३६६	
		९०-९१	४२४	-	१५	११	२६	१६	-	१३	२९	५	४४	४९	३२०	७३	३९३	३९८	
		९१-९२	४२४	-	४	२	६	३	१	-	४	८	४	१२	४०२	-	४०२	४१७	
७.	कुडी	८६-८७	८२९	१५१	६५	८	७३	१७	१८	३५	७०	५	२	७	५२९	५४	५८३	५८८	
		८८-८९	८२९	८१	३९	१०	४९	२६	-	४२	६८	१२	१९	-	३१	६००	४७	६४७	६९९
		८९-९०	८२९	८१	१०	-	१०	२६	३४	३८	९८	१८	५	२३	६१७	२८	६४५	७०४	
		९०-९१	८२९	८१	५२	११	६३	-	२६	३८	६४	१४	४९	६३	५५८	३६	५९४	६५९	
		९१-९२	८२९	३	५	५०	५५	३४	४३	-	७७	१२	४६	५८	६३६	३७	६७३	७२८	
८.	भिवानपुर	८६-८७	७०२	१२४	५२	१३	६५	२५	२३	९	५७	९	१४	२३	४३४	३५	४६९	४९१	
		८८-८९	७०२	१००	५१	३९	९०	६	३५	५	३६	६	६२	६८	४०७	२६	४३३	४८६	
		८९-९०	७०२	१०३	२७	१५	४२	११	२०	१५	४६	४३	२७	७०	४४१	२१	४६२	५३७	
		९०-९१	७०२	१०३	१५	१४	२९	२०	११	१५	४६	४३	६५	१०८	४१६	५७	४७३	५५९	
		९१-९२	७०२	१०८	१९	८४	१०३	३३	२२	-	५५	८	११	१९	४१७	२५	४४२	४६९	
९.	उमरेड	८६-८७	२७९	२३०	४८	२०	६८	१६	१०३	५०	१६९	७	६	१३	४९८	१४९	६४७	५७७	
		८८-८९	२७९	२२९	३३	२०	५३	३	१३४	-	१२७	६	३५	४१	५२९	२५	५५४	५७३	
		८९-९०	२७९	२२०	३३	४६	७९	३२	४१	१४	८७	४०	३४	७४	५१९	२५	५४४	६३९	
		९०-९१	२७९	२२०	५०	१८	६८	४५	४६	११	१०२	३०	७३	१०३	४८६	२०	५०६	६४५	
		९१-९२	२७९	१५२	६१	६५	१२६	१०२	४५	१९	१६६	१३	५६	६९	४६६	३१	४९७	६५६	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१०.	नागपुर [ग्रामीण]	८६-८७	६१६	२७	१०२	२०	१२२	१८	३५	२	५५	६	१०	१६	३२६	५४	४५०	४३२
		८८-८९	६२०	१७	४८	२०	६८	१६	२२	८	५३	२२	५७	७२	४०३	१६	४१२	५०६
		८९-९०	६२७	३४	२४	९	३३	४८	३५	६२	१५२	९	१०	१२	३८२	१२	४०१	५१८
		९०-९१	६२०	३४	१	२३	२४	५०	४५	-	२५	३४	६४	२८	३६२	३०	३२२	५१७
		९१-९२	६२०	१७	६३	१५	७८	३०	१८	८	५६	२७	१६	४३	४२६	२२	४४८	५०७
११.	हिंगणा	८६-८७	८०३	१३२	६२	४२	१११	३५	२२	१३	७७	२३	७५	२८	३७८	१८	३२६	५२४
		८८-८९	७८६	१४१	३५	१०७	१४२	६२	४२	-	१११	२०	६२	८२	३०३	२७	३३०	४६१
		८९-९०	७८६	१२६	१२३	३२	१५५	६२	४२	-	१०४	१२	३	१५	३८६	१५	४०१	४६३
		९०-९१	७८६	१२६	३२	१४२	१८१	३२	७०	-	१०२	२०	१४	३४	३४३	३०	३७३	४०२
		९१-९२	७८६	१५	४७	११०	१५७	५७	२०	१२	१५२	१३	२२	१०५	३५०	२४	३७४	५२४
१२.	काटोल	८६-८७	८४२	१२८	४८	१२	६०	८०	५३	-	१३३	२१	२२	५०	४७१	४७	५१८	६०१
		८८-८९	८४३	७१	४२	१२	६१	-	६१	-	६१	२२	३०	५२	५२४	३७	६३४	६४२
		८९-९०	८४२	२५	२५	३०	५५	३६	६६	-	१०२	२४	१०	३४	५५६	३८	५२४	६२६
		९०-९१	८४२	२५	४७	१	४८	२४	३५	-	१२२	२६	४०	६६	५०४	४६	५५०	६६४
		९१-९२	८४२	८०	३५	३३	६८	३३	३३	६४	१३०	२४	४०	६४	५००	४२	५४२	६६१
१३.	नरखेड	८६-८७	७६८	५६	६५	२७	२२	२	७१	४	७७	८१	१२	२३	४४२	४४	४२३	५४८
		८८-८९	७६८	३१	-	३७	३७	१२	५७	-	७६	११	८३	२४	५३१	५२	५८३	६४४
		८९-९०	७६८	४७	३५	२४	१२२	३८	६६	२६	१३०	३३	८	४१	४२१	५७	४७८	५२६
		९०-९१	७६८	४७	१४	३४	४८	६७	८६	५७	२१०	२२	३७	६६	३२७	४०	४३७	५८७
		९१-९२	७६८	२६	-	६४	६४	८१	५७	१	१३२	१०	५८	६८	४७१	४७	५१८	६२१

=::तक्ता क्रमांक - ३.१ [मुढे चालु] :: =

- ३१ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१४.	कळमेपुवर	८६-८७	५४८	४२	६१	-	६१	-	७५	-	७५	२	४३	४५	३२५	३३	३५८	३७०
		८८-८९	५४३	३०	४५	१०	५५	३६	३५	१	७२	२२	४२	६४	३२२	२८	३५०	४२३
		८९-९०	५४३	४२	१५	३३	४८	३५	३५	१	७१	११	८	१९	३६३	३१	३९४	४१८
		९०-९१	५४३	४२	४५	१०	५५	३५	३६	-	७१	२५	३४	५९	३१६	३१	३४७	४१०
		९१-९२	५४३	-	-	६५	६५	८१	१२	-	९३	२४	३४	५८	३२७	१८	३४५	४६६

टीप :- १] १९८६-८७ चे आकडे पूर्ण सुधारीत आढे. १९८८-८९ ते १९९१-९२ चे आकडे अस्थायी स्वभावे असून ते जिल्हा सुतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेले आढे.

आधार :- १] कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पूणे.

२] जिल्हा सुतु व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार निरनिराळ्या पिकाखालीति क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्र हेक्टर मध्ये]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	ज्वारी एकूण	बाजरी	मका	वरी	इतर तुण धान्ये	एकूण तुण धान्ये	हरभरा	तुर	मूंग	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७		
<u>जिल्हा बेरीज</u>			८६-८७	५३२५२	६५५२०	१२६७५३	५८३४२	१७५०२५	१५७	१५१	-	३८	२८४२१३	२१०३५	३३०८१	३९८९	१७९९०	७६०९५
			८८-८९	४१३६८	६२५३५	१७१३५७	३७६८७	२०९०४४	१४५	७५४	-	६३	३१३९०९	१२८७०	३३७००	३८०१	२६६१३	७६९८४
			८९-९०	३१८२८	५५५६३	१२५८९६	२९६३२	१५५५२८	१५०	१८०१	-	६४	२४४९३४	१५३९१	३५२५	३८२७२	१००९११	१५८०९९
			९०-९१	३७४१४	५५७९२	११९५२६	४००४२	१५९५६८	१५२	५५९	-	२४	२५३५०९	१६४०४	३२५४४	३२३६	२१२११	८०४२५
			९१-९२	४५०८३	४९८९४	१०३७०८	२३९८३८	१३७५४६	१७२	८२८	-	४२	२२३५६५	१७२०४	३९३४५	३७७७	६६३१५	१२६६४१
१.	नागपूर [महंर]		८६-८७	२८०	७७९	१७९१	६	१७९७	-	६५	-	-	२९२१	७३	२७८	८	१४	३७३
			८८-८९	२१६	६५४	१५७९	४	१५८३	-	४६	-	-	२४९९	६०	२५३	१२	३१	३५६
			८९-९०	२२०	६२५	१२०४	६	१२१०	-	५६	-	-	२१११	५८	१५	२२५	२८९	५८७
			९०-९१	२०५	५६८	११२३	२	११२५	-	३७	-	-	१९३५	५८	१७१	११	१३	२५३
			९१-९२	२२६	५३०	१०६६	-	१०६६	-	२९	-	३	१८५४	३	१६४	१२	३११	४९०
२.	हावनेर		८६-८७	२६८	२६८३	१८६६७	-	१८६६७	-	-	-	-	२१६१८	९२९	५६७८	२४९	८५६	७७१२
			८८-८९	१९३	२३५९	१७०६७	१	१७०६८	१	३	-	-	१२६२४	९५८	६६४०	२०४	५५०	८३५२
			८९-९०	१४२	२१९९	१७३९१	१	१७३९२	१	२	-	-	१९७३६	९१४	१०५	७०२६	५४२५	१३५७०
			९०-९१	१३२	२२९२	१४६६७	-	१४६६७	-	२	-	-	१७०९३	१३४८	७४२२	१५३	६३४	९५५७
			९१-९२	१२३	२०८०	१३८९९	-	१३८९९	-	१	-	-	१६१०३	११४८	७३५३	१५९	४८०	४१४०

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
३. वार शिवनी	८६-८७	२५०३	५५७९	११०२९	१५४	१११८३	-	-	-	२२	१९२८७	२१४४	४८००	१२०	६१४	७६७८
	८८-८९	७००२	४८७४	२०८५	१३७	२२२२	-	२२	-	१८	१६८३८	१५४६	४५५८	१६४	५२४	६७२२
	८९-९०	२३१९	३१०२	१०२४५	१५३	१०३९८	-	-	-	-	१५८१९	१५२७	१४६	६०४०	४८८८	१२६०१
	९०-९१	२५६३	३६३६	८८७८	१२७	९००५	-	२६	-	-	१५२३०	१४५२	६५९७	१३६	३६००	११७८५
	९१-९२	२८०६	३०२२	५८९३	१०१	५९९४	-	४१	-	-	११८६३	१९९४	६७५१	१२१	६००६	१४८७२
४. रामटेक	८६-८७	७७९५	२३४२	४३०३	५५८५	९८८८	-	४	-	-	२००२९	८६६	१७७७	१०८	४०९	३१६०
	८८-८९	६६२३	२७१२	३५७५	४८२९	८५०४	-	६१०	-	१८	१८४६७	१००६	२१८९	१०१	८४०	४१३६
	८९-९०	८९८२	३०५५	३२४७	४००८	७२५५	-	४२२	-	१८	१९७३२	१२४८	१३२	२३९५	७८५७	११६३२
	९०-९१	९७२९	३२२३	३२८६	४१४४	७४३०	-	४१४	-	-	२०७९६	१२९६	२४१६	२२३	१३६	४०७१
	९१-९२	९६७३	३२१५	२९९७	२८६०	५८५७	-	४२१	-	-	१९१६६	१२९५	२४१३	११५	४७८	४३०१
५. मौदा	८६-८७	१२३४४	१०९२७	२००२	७७२१	९७२३	-	३१	-	-	३३०२५	३६६६	२२६३	१०	४९५	६४३४
	८८-८९	१३५७१	१३४३६	१६५३०	१२००	१७७३०	-	-	-	-	४४७२७	-	-	-	२८५	२८५
	८९-९०	३४८२	८८५०	४०८२	४०२७	८१०९	-	-	-	-	२०४४१	२०२२	१७	२१३८	७३९३	११५७०
	९०-९१	४६८५	६४२७	११७७	८३१६	९४९३	-	-	-	-	२०६०५	१८२९	१७९९	२५	१७१४	५३६७
	९१-९२	१६४७४	१०५०४	४४०	१३२८	१७६८	-	-	-	-	२८७४२	१२१६	१६४३	२८	१०६२७	१४२१४
६. कामठी	८६-८७	१९००	७७०४	६४६६	११५	६५८१	-	१९	-	४	१६२०८	८१६	१२०८	२१	३९७	२४४२
	८८-८९	१५६१	६५१०	५०८४	४३	५१२७	-	१६	-	७	१३२२१	११६८	१२३०	३६	४९७६	७४११
	८९-९०	१५७९	५८६४	५००३	३५	५०३८	-	१६	-	-	१२४९७	११६७	३०	१३९३	७५८८	१०१७८
	९०-९१	२६८९	६६२५	४८७४	३२	४९०६	-	२४	-	१०	१४३२४	१२६७	१२९७	३६	५६१६	८२९८
	९१-९२	९९७	२१३०	२६७७	३१	२७०८	-	२७९	-	-	६११४	११९०	१२४६	३७	१०७८६	१३२५९

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
७. कुडी	८६-८७	८७७०	७६१६	२८६१	१२७४४	१५६०५	-	-	-	-	३१२२१	१३७३	२२२३	३७	१३८५	५०१८
	८८-८९	८२९४	७९२२	२८६१	१६१३२	१९०००	-	-	-	-	३५९१६	१६४२	२२२५	८५	१५४७	५४२९
	८९-९०	८८८८	७१३०	१७६७	८७४६	१०५१३	-	-	-	-	२६५३१	१७०७	७७	२८७१	१२६२३	१६४७८
	९०-९१	२३७७	७५१०	१६१५	१००१७	११६३२	-	-	-	-	२८५१९	१८३२	१९८९	९७	१२२१	५२१६
	९१-९२	२०७५	६९२२	१४१७	८३८१	९७९८	-	-	-	-	२५८६५	१७४९	२०३०	१२४	२१४६०	२५३६३
८. भिवापुर	८६-८७	४५४०	६६८३	४३१	९४६०	९८९१	-	-	-	-	२१११४	१९८८	९५७	२१	८२९६	११२६५
	८८-८९	३६१०	५५२०	३४९	१०६७२	११०२१	-	-	-	-	२०१५१	९३६	९७९	३९	८२३१	१०१८५
	८९-९०	२९२०	५३७२	२९६	९६६५	९९६१	-	-	-	१	१८३२४	१००१	५८	१०२७	१००३०	१२११६
	९०-९१	४०९१	८७४०	९६६	१३४९६	१४४६२	-	-	-	-	२७२९३	११०३	११२३	५१	६२९४	८५७१
	९१-९२	२७७५	४९१७	१७५	७६३०	७८०५	-	-	-	-	१५४९७	११०६	११०१	५१	५७७६	८०३४
९. उमरेड	८६-८७	२१७२	६३७९	५६५२	१२५४६	१८१९८	-	-	-	-	२६७४२	२१७९	१७३४	१२२	४४७	४५५२
	८८-८९	२२२३	६४३४	११५९६	४५५६	१६१५२	-	-	-	-	२४८०९	११७९	१९०१	२३५	५५०	३८६५
	८९-९०	१८५४	९४४०	६५१७	२९२१	९५०८	-	५	-	१	२०८०८	१३३४	११३	२२३६	७६४९	११६३२
	९०-९१	२८७६	५८१२	५२०५	३९०७	९११२	-	-	-	-	१७०००	१३२०	२५९२	१२५	४२२	४४५९
	९१-९२	१९४६	५८११	५२३७	३५०७	८७४४	-	५	-	-	१६५०६	१३३०	२२३८	११५	३८३	४०६६
१०. नागपुर [ग्रामीण]	८६-८७	४७२	४१७०	१२८४५	१०	१२८५५	-	३	-	-	१७५००	७४६	१८०५	३१४	३५७	३२२२
	८८-८९	२९८	३९७८	१२५४१	६	१२५४७	-	११	-	-	१६८३४	८७९	२४१२	२६६	३६३५	७१९२
	८९-९०	१९०	३७३८	९३०६	-	९३०६	-	५	-	२	१३२४१	९०४	२७४	१७७५	७७७१	१०७२४
	९०-९१	८६	३०३९	११०६४	१	११०६५	२	७	-	-	१४१२९	७५५	२१९६	१४९	१२८	३२२८
	९१-९२	५८	२७२२	१०३२६	-	१०३२६	-	८	-	-	१३११४	६८७	२२०४	१२३	-	९५९१

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
११. हिगणा	८६-८७	३६८	१७३८	१४४०२	१	१४४०३	१	-	-	-	१६५४०	४८२	२४२२	३१९	२७४	३४९७
	८८-८९	१८	१३९७	१४०६८	-	१४०६८	-	२	-	-	१५४८५	१४६	२३८८	१३७	९९४	३६६५
	८९-९०	११	१४२५	१३४११	-	१३४११	-	१०७०	-	-	१५९१७	८५	१७३	२४२६	६०४०	८७२४
	९३-९१	३१६	१८०६	१३०५६	-	१३०५६	-	-	-	-	१५१७९	९९	२३०४	९०	५९६	३०८९
	९१-९२	३१	४२५	१२२८७	-	१२२८७	-	१	-	-	१२७४४	४०९	२४८०	७८२	२०२	३८७३
१२. काटोल	८६-८७	८५१	२६२५	१९६४१	-	१९६४१	५४	१५	-	५	२३४२१	२७११	२६९९	१३१३	२२५१	८९७४
	८८-८९	७४३	२००६	३१४०३	-	३१४०३	४६	२२	-	३	३४२२३	१५६५	३११५	१४६८	२४०३	८५५१
	८९-९०	६३४	२०८१	२१३४८	-	२१३४८	४८	१९९	-	१३	२४३२३	१६४६	१३७५	३४२५	९५४८	१५९९४
	९०-९१	५३९	२७४२	२१५००	-	२१५००	४०	२५	-	३	२४८४९	२१३०	३४५२	१२२१	५६	६८५९
	९१-९२	५५९	२०१४	१८८५९	-	१८८५९	८२	१९	-	६	२१५३९	२०३८	३५७६	१२८३	१८२६	८७२३
१३. नरखेड	८६-८७	६४२	३४६१	११६१२	-	११६१२	१०२	१०	-	७	१५८३४	२२४९	२८३६	९८६	१४२७	७४९८
	८८-८९	४५१	२४२७	३०७९९	-	३०७९९	९८	१९	-	१०	३३८०४	९९१	२९२३	७८१	१२८५	५९८०
	८९-९०	४०५	२६६	१८०४९	-	१८०४९	१०१	२२	-	१४	१८८५७	९०४	६३५	३०७७	७०१५	११६३१
	९०-९१	८२६	२८३	१८२८२	-	१८२८२	१०८	२१	-	-	२०२२०	९६२	३११३	६४०	८६	४८३८
	९१-९२	२६६	३३३३	१५१६१	-	१५१६१	८४	२१	-	२९	१८८९४	१४२४	३११२	५४३	८१३	५८९१
१४. कळमेवचर	८६-८७	३१७	२८३४	१४७५१	-	१४७५१	-	४	-	-	१७९०६	८१३	२४०१	२९१	७६५	४२७०
	८८-८९	१६५	२३१६	१४८२०	-	१४८२०	-	३	-	७	१७३११	७९३	२८८७	२७३	७६२	४७१५
	८९-९०	१३२	२४१६	१४०३०	-	१४०३०	-	४	-	१५	१६५९७	८४४	२७५	३०१८	६४९५	१०६६२
	९०-९१	१००	२३१८	१३८३३	-	१३८३३	२	३	-	११	१६२६७	९०९	३१०३	२७९	६२३	४९१४
	९१-९२	७४	२१९६	१३२७४	-	१३२७४	६	३	-	४	१५५५७	९१५	३०३४	२८४	५९०	४८२३

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण अन्न धान्ये	उस	मसाल्याचे फळे व पदार्थ	संकिर्ण भाजी- खाद्य पाला	एकूण खाद्य कापूस पिके	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भूईमूंग	जवस	करडई		
१		२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२		
<u>एकूण जिल्हा बेरीज</u>							४१६९४७							
		८६-८७	३६०३०८	५६८	२८१४१	२७९३०	-	६७२८७	८७५	६८१६२	१८४३८	२८६५१	३४	
		८८-८९	३२०८२३	७५०	२३४०९	२५०४०	६८	४४०१६०	५६२७६	७७०	५६९७६	२१४६३	२५०६३	२१
		९९-१०	४०३०३३	७१२	२२७१०	२५५०६	५९	४५२०२०	५७४३६	८३०	५८२६६	१५७६०	२६१२४	१८
		१०-११	३३३२३४	४६५	२२३९२	२४४८४	५४	३८१३३६	६४१३४	६२१	६४७५५	१७४१९	२८५१२	२७
		११-१२	३५०२०६	८८४	२३७०५	३२५५१	२४१०	४०९७५६	६२८१६	५५१	६३३६७	१६९९२	२५१२०	२८
१.	नागपूर [शहर]	८६-८७	३२२४	१७	६१	४८६	-	३८५८	१००	१	१०१	-	३३४	-
		८८-८९	२८५५	१४	६७	३८२	-	३३१८	३१	-	३१	४	५-	-
		८९-९०	२६२८	४	६२	४९९	-	३२६३	३१	-	३१	१	२०२	१
		९०-९१	२१८८	२	५४	३७५	-	२६१९	३२	६	३८	१	१८०	२
		९१-९२	२३४४	१	६५	४००	-	२८१०	२६	५	३१	१	१७१	१
२.	सावनेर	८६-८७	२९३३०	३७	२४०	२८३५	-	३२४६२	६५००	-	६५००	२६१५	२४०	१३
		८८-८९	२७२७६	५२	३४६	३०१२	-	३१३८६	६०३१	१९	६०४०	३२३३	१७९	१
		८९-९०	३३३०६	६५	३५१	२८२८	-	३६५५०	६२०८	१७	६२२५	१५२२	१४७	-
		९०-९१	२६६५०	५७	३७९	३१८७	-	३०३७३	७६४१	१७	७६५८	२६९८	१५८	-
		९१-९२	२५२४३	४९	४२९	३३५२	-	२९०८०	८६६२	११	८६७३	२०८३	१५२	-

=:: तथता क्रमांक - ३.२ :: = [मुद्दे, वालु]

-३७-

१	२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
३. गारशिवनी	८६-८७	२६८६५	६६	९०३	१८२४	-	२९७५८	२०२४	३२	२०५६	२३८	-	१२
	८८-८९	२३६३०	१०८	८५४	१८६१	-	२६४५३	२६००	१२९	२७२९	३१३	२०७१	१०
	८९-९०	२८४२०	१६९	७७१	१९८८	-	३१३४८	१७३४	१९	१७५३	११४	२१०८	७
	९०-९१	२७०१५	११५	८६२	१८४३	-	२९८३५	२३०८	७८	२३८०	१११	२०१७	१०
	९१-९२	२६७३५	१८४	९७६	१९२७	-	२९७९२	२२५८	२६	२२८४	१२३	१६६४	८
४. रामटेक	८६-८७	२३१८९	५४	६९३	७४०	-	२४६७६	१३०	८५	२१५	१२	१५०३	-
	८८-८९	२२६०३	४	६३३	७६७	५	२४०१२	९४	७२	१६६	६	१७१०	-
	८९-९०	३१३६४	१४९	७७७	१२४५	-	३३५३५	१२०	८१	२०१	४	१८६४	-
	९०-९१	२४८६७	१३७	७१४	१३२०	-	२७०३८	१२०	४८	१६८	७	१७३४	-
	९१-९२	२३४६७	१३५	७१२	१४४४	-	२५७५८	१२४	४३	१९३	८	१६४३	-
५. मौदा	८६-८७	३२४५९	६७	५३३०	१२३५	-	४६०९१	-	-	-	-	३७००	-
	८८-८९	४५०१२	१७४	६४२	१७६३	-	४७५९१	-	-	-	२२	-	-
	८९-९०	३३०११	-	१९७४	१५३७	-	३५५२२	-	३८	३८	७	२२२९	-
	९०-९१	२५९७२	-	१३०१	७३१	-	२७९०४	-	-	-	-	२९५०	-
	९१-९२	४२२६३	१४७	३८७५	२०५०	-	४९०३५	-	३०	३०	-	२७८१	३
६. कामठी	८६-८७	१८६५०	१६०	२१८०	२२८६	-	२३२७६	७१५	११	७२६	२८	५१५०	६
	८८-८९	२०६३२	२३५	२५६८	२३०८	-	२५७४३	६२५	६	६३१	४	२७९०	१
	८९-९०	२२६७५	१५३	८५५	२०४	-	२४५८७	६३५	-	६३५	१३	३०२१	-
	९०-९१	२२५४२	-	२४२४	१६०५	-	२६५७१	४४१	-	४४१	४	४५०४	-
	९१-९२	१९३७३	२१८	२५७९	२७१७	-	२४८८७	७६४	२	७६६	४	३८४५	-

क्रमशः...

१	२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
७. कुटी	८६-८७	३७००९	४०	८१३०	१०१२	-	४६१२१	७	२९०	२९७	-	५६८५	-
	८८-८९	४१४१५	६५	८४९०	१०२४	३१	५१०९५	१०	२२८	३०८	३	६४४४	-
	८९-९०	४३००९	७२	८२६९	११०७	३३	५२४९७	१४	१८८	२०२	१८०६	६७४४	-
	९०-९१	३३७३५	४६	७८८२	१०४०	२२	४२७२५	६	२०८	२१४	३	६५३७	-
	९१-९२	५१२२८	७५	८००५	१००९	३२३	६०६५०	५	९०	९४	६	६०३७	-
८. शिवापुर	८६-८७	३२३७९	-	५१८०	३९८	-	३७९५७	१४३४	-	१४३४	-	४७७०	१
	८८-८९	३०३३६	-	४६६९	३४८	३२	३५३८५	२१३०	२४	२१५४	-	४३१३	१
	८९-९०	३०४४०	३	४६३०	४२५	२४	३५५२२	२३६२	२२	२३८४	-	३९४४	-
	९०-९१	३५८६४	२	४०२२	३४७	-	४०३३५	२२३८	२७	२२६५	-	४०८१	४
	९१-९२	२३५३१	३	३७२५	४३८	११	२७७०८	१३४४	८	१३५२	१	३७३०	९
९. उमरेड	८६-८७	३१३०१	-	३३८७	४२८	-	३५११६	७५५४	३	७५५७	६	४०६८	-
	८८-८९	२८६७४	-	३६०७	४७०	-	३२७५१	७६५४	३	७६५७	६	४०६९	-
	८९-९०	३२४४०	९	३३४६	६५७	-	३६४५२	७३६०	१	७३६१	-	२५७३	-
	९०-९१	२१४५९	-	३२१९	७१७	-	२५३९५	८७५६	१	८७५७	२	३२८१	-
	९१-९२	२५७२	९	१२४८	६८७	१९९९	२४५१५	८७३५	-	८७३५	-	३१८२	-
१०. नागपुर [ब्रांसीण]	८६-८७	२.७२२	७	७६७	२५०८	-	२४००४	१०४२८	७	१०४३५	९८	३१६	-
	८८-८९	२४०२६	८	६६३	२४२५	-	२७१२२	१६२४०	४	१०२४४	८८	२९१९	-
	८९-९०	२३९६५	१४	५८३	२४१०	२	२६९७४	१८०४	२०	१८२४	७१	२६०२	४
	९०-९१	१७४२७	३०	७०२	१९७९	-	२०१३८	११२५४	५	११२५४	५७	२४६६	१
	९१-९२	२२७०५	१५	७३८	२५५३	-	२६०११	१०३८९	-	१०३८९	४७	१५६७	२

क्रमशः...

१	२	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	
११.	हिंजा	८६-८७	२०३७	७	१५१	१५११	-	२१७०६	१६१३८	७४	१६२१२	१६०	२९	-
		८८-८९	१९१५०	३०	२२	१९८९	-	२११९१	१०४३७	८२	१०५१९	१३७	२५	-
		८९-९०	२४६४१	३०	३४	२२९८	-	२७७०३	११२७६	९३	११३६९	१२७	५९	३
		९०-९१	१८२६८	३०	२५	२२७१	-	२०५९४	१५४३२	६८	१५५००	१२९	३५	-
		९१-९२	१६६१७	१३	११९	१९२१	-	१८६७०	१५९७५	-	२५९७५	१३०	२५	-
१२.	काटरेल	८६-८७	३२४६५	२०	३४९	४१०	-	३६२३४	७३७६	१७९	७५५५	६६६२	७३	-
		८८-८९	४२७७४	१०	३४०	४३५२	-	४७४८३	५७१६	-	५७१६	७८७२	४७	-
		८९-९०	४०३१७	६	४६३	४५९२	-	४५३७८	५८४५	१५०	५२९५	४९४४	६८	-
		९०-९१	३१७०८	२१	३५८	४८८२	-	३६९६९	५१७८	२	५१८०	६९४३	९०	५
		९१-९२	३०२६२	१९	३९७	४४९५	७७	३५२५०	३९३७	१८७	४१२४	६८१०	७६	२
१३.	नरखेड	८६-८७	३३३३३	७१	३३७	४२८३	-	२८०२३	८५८८	१९१	८७७९	७०६४	२१२	२
		८८-८९	३१७८४	-	२१	१४५	-	३९२५०	५१३१	१३३	५२६४	८०११	१६९	१
		८९-९०	३०४८८	-	३७	१०१	-	३०६१९	६४२०	१६७	६५८७	६४९१	१६७	-
		९०-९१	३५०५८	-	२३	६६	३२	२५१७२	४९९५	१६१	५१५६	५९०२	१४९	-
		९१-९२	२४७८६	-	३३६	५१०५	-	३०२२७	५१७२	११९	५२९८	६३१५	२१	३
१४.	कसमेवत	८६-८७	२२१७६	२२	४१३	४२८४	-	२६८९५	६२९३	२	६२९५	१५५५	३५७	-
		८८-८९	२२०२६	५०	४८७	४११७	-	२६६८०	५५१७	-	५५१७	१७६५	३२७	७
		८९-९०	२७२५९	३८	५६५	४२१५	-	३२०७७	५६२७	३४	५६६१	६६०	३५३	३
		९०-९१	२११८१	२५	५३४	४१२१	-	२५८६१	५७३३	५	५७३८	१५६२	३३०	५
		९१-९२	२०३८०	१६	५३१	४४४६	-	२५३७३	५४३३	-	५४३३	१४६४	३९६	-

अ. क्र.	जिल्हा / तालुका	वर्ष	इतर गळीताची धान्ये	एकूण गळीताची धान्ये	तंबाखु	इतर एकूण औषधी व मादक पदार्थ		या-याची मॅट्रिके	सॅकिंग अखाद्य मॅट्रिके	एकूण अखाद्य मॅट्रिके	लागवडी खालील एकूण क्षेत्रे	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडी खाली असलेले क्षेत्र	लागत डी-खालील क्षेत्र [निव्वळ]
						३३	३४						
			३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
जिल्हा एकूण बेरीज	८६-८७		५८४५२	१०५५७५	१६	-	१६	१६०	३१६	१७४२२९	५९११७६	७०३४७	५२०८२९
	८८-८९		४२२२१	८८७६८	१९	-	१९	११५	५६३	१४६४४१	५८६६०१	३४७८३	५५१८९८
	८९-९०		३३६७१	७५५७३	१०	२	१२	१६१	२३१२	१३६३२४	५८८३४४	३२१०४	५५६१४०
	९०-९१		६५५८६	१११५४४	२२	-	२२	२१४	३३४७	१७२८८२	५६१२१८	४७६५५	५१३५६३
	९१-९२		८७७१३	१२६६२३	१८	७	२५	१७७	२२४५	१९२४४४	६०२२००	३३८१२	५६८३८८
१. नागपूर [शहर]	८६-८७		३३२	६७३	-	-	-	२४	-	७९८	४६५६	५७७	४०७९
	८८-८९		४८५	४८९	-	-	-	४	४४	५६८	३८८६	५३८	३३४८
	८९-९०		-	३०४	-	-	-	१४	३३२	५८१	३८४४	४५५	३१८९
	९०-९१		२५०	४३३	-	-	-	२३	२९	५२३	३१४२	२३२	२९१०
	९१-९२		४२	२१५	-	-	-	३	६९	३१८	३१२८	४३०	२६९८
२. सावनेर	८६-८७		१७९३	४६६१	१६	-	१६	३४	१	११२०२	४३६६४	१०६४४	३३०२०
	८८-८९		२२४	४३३६	१९	-	१९	१	९	१०४०५	४१७९१	३१९५	३८५९६
	८९-९०		८८३	२५५२	१०	-	१०	३	९	८७९९	४५३४९	३१६३	४२१८६
	९०-९१		१३२७	४१८३	१९	-	१९	३	११	११८७४	४२१४७	३४५१	३८६९६
	९१-९२		२३५९	४५९४	१६	-	१६	१३	१५	१३३११	४२३९१	३४१३	३८९७८

१	२	३	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
३.	गारशिवनी	८६-८७	६३६०	६६१०	-	-	-	१२	४०	८७१८	३८४७६	३४१०	३५०६६
		८८-८९	३५५२	५९४६	-	-	-	४	१	८६८०	३५१३३	१६३९	३३४९४
		८९-९०	२५५८	४७८७	-	-	-	१५	१	६५५६	३७९०४	६०६	३७२२८
		९०-९१	४८९५	७०३३	-	-	-	१८	-	९४३७	३९२७२	६१६४	३३१०८
		९१-९२	६२४०	८०३५	-	-	-	१८	१	१०३३८	४०१३०	१६८४	३८४४५
४.	रामटेक	८६-८७	१६५१	३१६६	-	-	-	-	-	३३८१	२८०५७	४८४०	३३२१७
		८८-८९	४५३	२१६९	-	-	-	-	-	२३३५	२६३४७	४७६	२५८७१
		८९-९०	१०२१	२९५९	-	२	२	-	-	३१६२	३६६९७	३५७	३६३४०
		९०-९१	११९८	२९३२	१	-	१	-	७	३११५	३०१५३	१	३०१५२
		९१-९२	२३६४	४०१५	-	१	१	२१	-	४२३०	२९९८८	४२३	२९४९५
५.	मौदा	८६-८७	१६७१	४६७१	-	-	-	-	-	४६७१	५०७६२	४७५९	४६००३
		८८-८९	१०	३२	-	-	-	-	-	३२	४७६२३	७३१	४६८९२
		८९-९०	१०७२	३३०८	-	-	-	-	-	३३४६	३८८६८	१८१७	३७०५१
		९०-९१	८३०३	११२५३	-	-	-	२५	-	११२७८	३२१८२	१५०८	३७६७४
		९१-९२	१०६५२	१३४३६	-	-	-	३३	-	१३४२९	६२५३४	३१७९	५९३५५
६.	कांमठी	८६-८७	४८९१	१००७५	-	-	-	-	१४	१०८१५	३४०९१	२६६३	३१४२८
		८८-८९	७६२५	१०४२०	-	-	-	-	३३	११०८४	३६८२७	२४१०	३४४१७
		८९-९०	५४८५	८५१९	-	-	-	-	-	९५४	३३७४१	२५०७	३१२३४
		९०-९१	७६८२	१२१९०	-	-	-	-	९०	१२७२१	३९२९२	७२७७	३२०१५
		९१-९२	१०६०९	१४४५८	-	-	२	-	७५	१५३०१	४०१८८	-	४०१८८

१	२	३	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
७.	कुही	८६-८७	६११२	११७२७	-	-	-	२	-	१२०२६	५८२८७	५३८६	५२२०१
		८८-८९	६८७१	१३३१८	-	-	-	६	५	१३६३७	६४७३२	४६८९	६००४३
		८२-९०	३२३३	११७८३	-	-	-	१६	१८	१२०१९	६४५०२	२८३८	६१६७१
		९०-९१	२२००	१६४४०	-	-	-	२८	-	१६६८२	५९४०७	३५९६	५५८११
		२१-२२	५०१	६५४४	-	-	-	-	-	६६३८	६७२७८	३६५५	६३६२३
८.	भिवानूर	८६-८७	२७१०	७४८१	-	-	-	३	-	८९१८	४६८७५	३५०४	४३३७१
		८८-८९	१४४६	५७२०	-	-	-	१	१	७९४६	४३३३१	२५६५	४०७६६
		८९-९०	४२२६	८२८३	-	-	-	४	४	१०७७५	४६१२७	२०६३	४११३४
		९०-९१	७३२	४८१७	१	-	१	६	१	७०९०	४७६२५	५७१८	४१६०७
		२१-२२	११३७२	१५११२	-	-	-	९	१	१६४७४	४४१८२	२४९४	४१६८८
९.	उमरेंड	८६-८७	१७९४६	२२०२०	-	-	-	३	४०	२९६३०	६४७३६	१४८८९	४९८४७
		८८-८९	१०८५८	१४९३३	-	-	-	३	४९	२२६४२	५५३२३	२४७२	५२२२१
		८२-९०	७८७८	१०५५१	-	-	-	४६	-	१७९५८	५४४१०	२४९०	५१२२०
		९०-९१	१३०९२	१६३७५	-	-	-	४१	४०	२५२१३	५०६०८	१९८३	४८६२५
		२१-२२	१३१९१	१६३७३	-	-	-	४१	-	२५१४९	४९६६४	३०२६	४६५६८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	८६-८७	७२४३	१०५०१	-	-	-	२६	७३	२१०३५	४५०३९	५३९५	३९६४४
		८८-८९	१४२७	४४३४	-	-	-	३	९०	१४७७१	४१८९३	१५९४	४०३२९
		८९-९०	६२६	३३०३	-	-	-	२	१२	१३१४१	४०११५	१८६५	३८२५०
		९०-९१	५९१०	८४३४	१	-	१	-	२६	१९७१५	३९८५३	२९५१	३६९०२
		२१-२२	६७६८	८३८४	२	-	२	-	२६	१८८०१	४४८१२	२१६३	४२६४९

१	२	३	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
११. हिंगणा	८६-८७		१२६४	१५२३	-	-	-	६	१३५	१७८६६	३२५७२	१८३८	३७७३४
	८८-८९		२३९	११०१	-	-	-	२	१४५	११७६७	३२९५८	२६६१	३०२९७
	८९-९०		७५७	२४६	-	-	-	-	११०	१२४२५	४०१२८	१५०५	३८६२३
	९०-९१		९७८	११४२	-	-	-	२	१२८	१६७७२	३७३६६	३०४४	३४३२२
	९१-९२		१५२८	१६८३	-	४	४	१७	११०२	१८७७४	३७४४४	२४३२	३५०१२
१२. काटोल	८६-८७		५२३	७२५८	-	-	-	३५	२०	१४८६८	५१८०२	४६७२	४७१२३
	८८-८९		२२६८	१०१८७	-	-	-	२५	२०	१५९४८	६३४३१	३७४६	५९६८५
	८९-९०		२२७३	७९८५	-	-	-	१६	९	१४००५	५९३८३	३७८९	५५५६४
	९०-९१		५७३२	१२७७०	-	-	-	३२	३२	१८०१४	५४९८३	४५७२	५०४११
	९१-९२		७९०७	१४७९५	-	-	-	२५	२७	१८९७१	५४२२१	४२०६	५००१५
१३. नरखेड	८६-८७		५२२८	१२५०६	-	-	-	२४	-	२१३०९	४९३३२	४४५९	४४८७३
	८८-८९		४६४२	१२८२३	-	-	-	६२	१५२	१८३०१	५८२५१	५२१७	५३०३४
	८९-९०		२०७०	८७२८	-	-	-	४५	१७६५	१७१२५	४७७४४	५६८८	४२०५६
	९०-९१		४३७४	१०४२५	-	-	-	८	२९४७	१८५२९	४३७०८	४००९	३९६२९
	९१-९२		९०१४	१५३५३	-	-	-	११	८८४	२१५४६	५१७७३	४७२४	४७०४९
१४. कळमेघवर	८६-८७		७२१	२६३३	-	-	-	१	३	८९३२	३५८२७	३३०४	३२५२३
	८८-८९		६२१	२७९०	-	-	-	४	१४	८३२५	३५००५	२७७०	३२२३५
	८९-९०		६४९	१६६५	-	-	-	-	५२	७३७८	३२४५५	३०६१	३६३९४
	९०-९१		१२१३	३११०	-	-	-	२८	४३	८९१९	३४७८०	३४४९	३१६३१
	९१-९२		१८६६	३६२६	-	-	-	-	४५	९०९४	३४४६७	१८४२	३२६२५

टीप :- १९८६-८७ चे आकडे पूर्ण सुधारीत आहे. १९८८-८९ ते ९१-९२ चे आकडे अत्याई स्वरूपाचे असून ते जिल्हा शत व पिके अहवालावरून घेण्यांत आले आहे.

आधार :- १] कृषी संवालय, महाराष्ट्र राज्य, मुणे २] जिल्हा शत व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

= : तक्ता क्रमांक - ३.३ : =

मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन सन १९९२-९३ करीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पन्न][किलो मध्ये]	उत्पादन [शंभर मेट्रीक टन]
१	२	३	४
१.	तांदूळ	११९८	४५९
२.	गहू	९२८	३७८
३.	ज्वारी	९६९	११९१
४.	बाजरी	-	-
५.	बाली	-	-
६.	मका	-	-
७.	नाचणी	-	-
८.	इतर धान्ये	१०००	१
९.	एकूण धान्ये	९९९	२०२९
१०.	हंरभरा	४६१	१२०
११.	तुर	६४५	३५०
१२.	उडीद	४२३	११
१३.	मूंग	२९६	१६
१४.	मसूर	५००	१
१५.	इतर कडधान्ये	२८५	३८
१६.	एकूण कडधान्ये	५२७	५३६
१७.	जवस	२७३	५६
१८.	तीळ	२२०	२२
१९.	भुईमूंग [शेंग]	६५०	१३४
२०.	मोहरी व राई	-	-
२१.	सरंडी	-	-
२२.	नारळ][०००] नग	-	-

:= तक्ता क्रमांक - ३.३ [पुढे चालू] :=

१	२	३	४
२३.	उस	७२६६६	२१८
२४.	कापूस [०० गाठी] [सई]	१०९	३५३
२५.	तरंग	१११	१
२६.	मेस्टा [१०० गाठी]	-	-
२७.	तंबाखू	१०००	१
२८.	एकूण औषधी व मादक द्रव्ये	-	-
२९.	आले	१०००	२९
३०.	मिरची [लाल]	१३२	३३
३१.	हळद	९६६	११५
३२.	बटाटे	५०००	५

टीप :- १] उसाचे उत्पादन ड्रेस केनच्या स्वरूपात आहे.

२] मेस्टा १ गाठ १८० किलो ग्रॅम

३] कापसाचे उत्पादन "००" गाठीच्या स्वरूपात असून १ गाठ = १७० किलो ग्रॅम

४] ५० हेक्टर पेक्षा कमी क्षेत्र व ५० टनापेक्षा कमी उत्पादन असणाऱ्या घिकांच्या माहितीचा समावेश नाही.

आधार :- कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

= : तक्ता क्रमांक ३.४ : =

विविध साधनांनी ओलिताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र

[१९८६-८७ व १९८८-८९, १९८९-९०, १९९०-९१ व

१९९१-९२ वर्षांकरिता] जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्रफळ हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता- खालील निष्कळ क्षेत्र	ओलिता- खालील एकूण क्षेत्र
			पृष्ठभागीय	विहिरी		
१	२	३	४	५	६	७
जिल्हा बेरीज		१९८६-८७	२८७२७	३२१२६	६०८५३	७४५०६
		८८-८९	२४६४६	३१८४७	५५६९३	२१२०३६
		८९-९०	१२८८०	५७३७३	७०२५३	१३७८६४
		९०-९१	२३१६३	२६१२७	४९२२०	१७०७२१
		९१-९२	३३१५१	३२५१५	७२६६६	२१३६६३
१. नागपूर [शहर]		८६-८७	३४४	४०१	७४५	११५६
		८८-८९	-	४६४	४६४	१११७
		८९-९०	१२२	५०८	६३०	१११२
		९०-९१	४४४	२४५	६८९	१०५५
		९१-९२	७	६७२	६७९	१०३९
२. सावनेर		८६-८७	८९४	२५००	३३९४	५००७
		८८-८९	-	१३९८	१३९८	४१८१९
		८९-९०	३०८	२४४२२	२४७३०	३८१९३
		९०-९१	१०००	२४७२	३४७२	४२०७८
		९१-९२	३६०	२४१४	२७७४	४२३९२
३. पं. शिवनी		८६-८७	२७७१	१४४६	४२१७	४२१७
		८८-८९	२८३९	११५६	३९९५	३३३२३
		८९-९०	२२२४	१४०८	३६३२	३९०५
		९०-९१	३३९२	१२०४	४५९६	५७००
		९१-९२	४६३५	१३४१	५९७६	६५६३
४. रामटेक		८६-८७	३३६४	७१३	४०७७	४७६२
		८८-८९	४६३३	८५९	५४९२	११५१०
		८९-९०	३७८०	१७१८	५४९८	५५८७
		९०-९१	२६८९	१२७१	३९६०	५६९५
		९१-९२	३६४९	२०५५	५७०४	५९६७

: तबता कमांक ३.४ मुद्दे चालु :

१	२	३	४	५	६	७
५.	मौदा	८६-८७	१०८३५	२०३२	१२८७४	१३२७७
		८८-८९	१०५३८	१०७६	११६१४	१३४६३
		८९-९०	२४९४	२३४८	४८४२	६२०८
		९०-९१	३०००	२००१	५००१	८७२७
		९१-९२	१४९१८	२६७६	१७५२४	५१२५२
६.	कामठी	८६-८७	११४३	२१७१	३३१४	४३४३
		८८-८९	३८६	२२१८	३३४४	३०७५८
		८९-९०	३२०	३०१७	३४०७	२१८६२
		९०-९१	३४२१	१४१४	४८३५	३२०२४
		९१-९२	६१०	७८४०	८४५०	२७६१०
७.	कुही	८६-८७	४४८६	३००	४७८६	५६५३
		८८-८९	२२८४	२५१२	५५०३	५८७४
		८९-९०	६०६	४१००	४७०६	६२११
		९०-९१	५२३६	१३८३	६६१२	६२८३
		९१-९२	३२४६	४१८१	७४२७	७३८२
८.	भिवापुर	८६-८७	१३२२	६०८	२०००	२४१४
		८८-८९	२०३	७२५	१६२८	२०८५
		८९-९०	२८०	११४२	१४६२	१६८६
		९०-९१	१०२२	२६७	१२८२	२१४४
		९१-९२	४१४	२६०	१३२१	२३५२
९.	उमरेड	८६-८७	१२००	५७२	१७७२	३३२३
		८८-८९	१०२२	२३२	१२६१	३४४२
		८९-९०	१७६	१०६३	१२३२	२५४०
		९०-९१	१८४६	५१७	३३६३	३४५६
		९१-९२	३६०	१८१७	२१७७	३२१४
१०.	नागपुर [ग्रामीण]	८६-८७	३४८	३१२५	३५४३	४१८२
		८८-८९	१२८	२४३४	२५६२	२५६२
		८९-९०	१३५	३४५६	३५२१	४८६६
		९०-९१	-	-	-	-
		९१-९२	१२८	२४३४	२५६२	३८१६८
११.	हिंगणा	८६-८७	८७४	१५६०	२४३४	३३७४
		८८-८९	७४०	२१५३	२८२३	४७१३२
		८९-९०	१२४२	२३५०	४२२२	२२२६५
		९०-९१	२४१	२४२२	३३६३	३७१२८
		९१-९२	२०१	१३८३	१५८४	४२५०

तक्ता क्रमांक - ३.४ [पुढे चालू] :

-४८-

१	२	३	४	५	६	७
१२.	काटोल	८६-८७	४४७	६३५८	६८०५	७३१६
		८८-८९	३२६	५८८५	६२११	६८६५
		८९-९०	३२६	६४७९	६८०५	७३४३
		९०-९१	-	४५२४	४५२४	७९५४
		९१-९२	१३३	४३४१	४४७४	७६४९
१३.	नरखेड	८६-८७	३	७१६२	७१६५	८७८३
		८८-८९	८६	४७३४	४८१०	८१३८
		८९-९०	५७	१३६८	१४२५	२४०६
		९०-९१	३०	५१३९	५१६९	११०६०
		९१-९२	३३६५	१९२१	५२८६	९१४३
१४.	कळमेघवर	८६-८७	६२६	३०९४	३७२०	५९९२
		८८-८९	५४	३७९४	३८४८	३९४८
		८९-९०	४०	३९५४	३९२४	६६८०
		९०-९१	१४२	३२६८	३४१०	६५७७
		९१-९२	११२५	५५३३	६६५८	६६६८

टीप :- १९८६-८७ चे आकडे पूर्ण सुधारित आहे. १९८८-८९ ते १९९१-९२ चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे असून ते जिल्हा झुतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेले आहेत.

आधार :- १] कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन पुणे.

२] जिल्हा झुतु व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

निरनिराळ्या मिकाखालील ओलिताचे तालुकावार क्षेत्र [१९८६-८७ व १९८८-८९ ते १९९२-९३ या वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्राळ - हेक्टर मध्ये]

जिल्हा/तालुका	वर्ष	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	बाजरी	इतर धान्ये	एकूण तुण धान्ये	इतरा इतर	इतर कड धान्ये	एकूण कड धान्ये	उस	मिरची	हळद	एकूण मसाले व मसाल्याचे सदार्थ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
जिल्हा एकूण	८६-८७	२१७३६	२५८१४	१	५	-	५२	४७६०५	४४२७	२०२	४६३६	५६७	-	-	२५१३
	८८-८९	१५००३	३८१६३	४९२२६	५१९०	१	१५६२७	१२३२१०	६१४०	१५९४२	२२०८२	६४२	५२८९	९४	५६४३
	८९-९०	१५८९६	२३२००	२९६८०	३२	१	२४१२	७१२२८	४९२६	१५४२८	२०३५४	६९०	२९५७	७७	४१३२
	९०-९१	१७४६०	२८६४	३१५९७	३३	-	२०५७	७९७८७	५७२०	१५५६६	२१२८६	४१७	४८९३	८९	५६५६
	९१-९२	२९०४८	३४४८६	२७३४२	१३६५	-	३१४	९२५५५	८५६४	१५०४३	२३६४७	८७१	८२५६	१२५	९१७१
<u>तालुका</u>															
१. नागपूर	८६-८७	१९९	५००	-	-	-	४६	७४५	१४	-	१४	१७	-	-	११
	८८-८९	१७२	४७०	-	-	-	७४	६८६	१४	५	१९	१४	१८	-	३४
	८९-९०	१७८	४३५	-	-	-	४४	६५४	१८	१	१६	४	४१	-	४३
	९०-९१	१६७	४०६	-	-	-	२९	६०२	१९	१	२०	२	२५	-	२६
	९१-९२	१५३	३९३	-	-	-	२५	५७१	१	१	२	१	१	-	३१
२. भावनेर	८६-८७	८	२३११	=	-	-	-	२३१९	४२७	८९	५१६	३७	-	-	१६३
	८८-८९	१९३	२३५९	१७०९७	१	१	३	१९६५४	९५८	७३९४	८३५२	५२	२८५	-	३४६
	८९-९०	१४२	२१९९	१६८३९	१	१	२	१९१८७	९१४	७७५०	८६६४	६५	२८८	-	३५१
	९०-९१	१३२	२२९२	१४६६७	-	-	२	१७०९३	१३४८	८२०९	९५५७	५७	३०२	-	३०२
	९१-९२	१२३	२०८०	१३८९९	-	-	१	१६१०३	११४८	७९९२	९१४०	४९	३२३	-	४२९

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	
३. गारशिवनी	८६-८७	१७६६	१५३६	-	-	-	-	३००२	५२	१	५३	६६	-	-	१३७
	८८-८९	२७०२	७८७७	९१०५	१३७	-	४०	१६८५८	१५४६	५२७६	६७९२	१०८	७११	-	८५७
	८९-९०	१९०९	५९९	-	-	-	-	२५०८	५९	-	५९	१६९	११५	१	१९१
	९०-९१	२२७८	१८९९	-	-	-	-	७१७७	१७८	-	१७८	११७	१३३	१	१५१
	९१-९२	२७७९	२२७९	-	२	-	-	७६६०	२६९	१७	२८६	१३५	१९१	-	२०७
४. रामटेक	८६-८७	२९७७	६८७	-	-	-	-	३६३१	७३३	-	७३३	५७	-	-	१५
	८८-८९	३७९१	१०६६	१२०७	४८९९	-	-	१०९६३	९	-	९	४	७३	-	८२
	८९-९०	७०५३	६०७	-	-	-	-	७६५७	१०	-	१०	१७९	८९	-	२०४
	९०-९१	३३५८	२०९४	-	-	-	-	५७५२	१३	-	१३	१३७	६३	-	७१
	९१-९२	३९९१	९१८	-	-	-	-	७९०९	३०	-	३०	१३५	१०१	१	११७
५. मौदा	८६-८७	९५७०	३६१५	-	-	-	-	१३१६५	१५	-	१५	६६	-	-	५६०
	८८-८९	१२३२	११०२३	-	-	-	-	१२२५५	२८५	-	२८५	८७	६१०	-	६७२
	८९-९०	३२५०	१९७५	७	-	-	-	५२०२	३	१३५	१३८	-	५३३	-	५६३
	९०-९१	३८३२	३९००	-	-	-	-	७७३२	३१	-	३१	-	७२७	१	९१६
	९१-९२	१६७७७	१०५०७	७७०	-	-	-	२८७४९	१९१६	२०९५	४०११	१४७	२६२५	२	२८९०
६. कामटी	८६-८७	९२४	२०२६	-	१३२८	-	६	२९५६	११५	३४	१४९	१६०	-	-	२५०
	८८-८९	१५६१	६५१०	५०७७	७३	-	२३	१३२११	६५८	५६७	१२२५	२३५	३३९१	-	२५६८
	८९-९०	१५७९	५८६७	७२९३	३५	-	१६	११७८७	११६७	१८७०	३००७	१५३	७०८	-	८५५
	९०-९१	२६८९	५६९५	३८७७	३२	-	२६	१२३१६	१२६७	१६७०	२९०७	-	२३९८	-	२३९८
	९१-९२	९९७	२१३०	२६७७	३१	-	२७९	६११४	११९०	१५३७	२७२७	२१८	२४६७	३०	२५७९

क्रमशः.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
७. कुडी	८६-८७	७१७७	९३९	-	१	-	-	५११७	११	-	११	४०	-	-	१९८
	८८-८९	३५७९	१७७१	-	१००	-	-	५१५०	८०	३	८३	-	२५७	२	२७३
	८९-९०	३५२९	१५८६	-	३	-	-	५११८	५३	९	६२	७२	३३७	१	५४५
	९०-९१	३५४५	१८८५	-	-	-	-	५७३०	१००	२७	१२७	४६	५९१	-	९७२
	९१-९२	३५५४	२०३६	-	२	-	-	५५९२	५८	६१	११९	७५	९५८	१	९६०
८. भिवापुर	८६-८७	१३८५	७३३	-	-	-	-	२११८	२१	-	२१	-	-	-	१२८
	८८-८९	६२६	१०५२	-	६	-	-	१६८७	२८	२५	५३	६५	८०	७६	१७१
	८९-९०	५६२	८३७	-	-	-	-	१३९६	२३	७	३०	१	५०	६९	१२१
	९०-९१	५३१	१२८८	-	१	-	-	१८२०	३५	११	४६	२	६७	७९	१५०
	९१-९२	७७३	१७१५	-	२	-	-	१८९०	८२	३२	११४	३	११४	७१	१८९
९. उमरेड	८६-८७	९८७	१९५०	-	४	-	-	२९३१	६०	-	६०	-	-	-	३०
	८८-८९	१०१४	२०१८	-	४	-	-	३०३६	६०	५१	१११	-	७०	५	७८
	८९-९०	६४३	१४९०	-	-	-	-	२१३३	११	-	११	९	३६	४	४५
	९०-९१	९११	२०१२	-	-	-	-	२९२३	५२	-	५२	-	४७	५	५७
	९१-९२	७१२	२०१२	-	-	-	-	२७२४	३४	-	३४	९	४६	५	५५
१०. नागपुर [श्रीमीण]	८६-८७	५७	२१७७	-	-	-	-	२२०४	२२०	३	२२३	७	-	-	२०९
	८८-८९	१०५	१९२५	५३२	-	-	-	२५६२	-	-	-	-	-	-	-
	८९-९०	३५	१८८१	-	-	-	-	१९१६	२२६	१०	२३६	७	१३९	-	१६८
	९०-९१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	९१-९२	५८	२७२२	१०३२६	-	-	-	१३११४	६८७	२३८७	३०७४	१५	६२५	-	७३८

क्रमशः.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	
११.	द्विगणा	८६-८७	१०	१६७३	१	-	-	-	१६५७	२२८	७	२३५	७	-	-	५६
		८८-८९	१८	१३९७	१७०९८	-	-	१५५१६	३१०२९	१७६	२५१९	२६६५	१७	२२	-	२२
		८९-९०	११	१७२५	८५७१	-	-	२३५०	१२३२७	८२	५५३०	५६१२	१७	९८	-	९८
		९०-९१	१६	१८०७	१३०५६	-	-	-	१७८७९	८०	५३१०	५३९०	१३	२५	-	२५
		९१-९२	३१	१७७०	-	-	-	१	१८०२	२०५	८३८	१०७३	१३	७२	-	७९
१२.	काटोल	८६-८७	-	२३८७	-	-	-	-	२३८७	८८०	३२	९१२	२०	-	-	२१३
		८८-८९	-	१८१७	-	-	-	-	१८१७	७६६	२२	७८८	१०	२७९	१	१९७
		८९-९०	-	१९२६	-	-	-	-	१९२६	८१५	१९	८३७	६	२५५	१	६०६
		९०-९१	-	२३१७	-	-	-	-	२३१७	१०१९	-	१०१९	२१	२७७	१	२९८
		९१-९२	-	१८९५	-	-	-	-	१८९५	२५५	२१	९८६	१९	२६५	१	३१९
१३.	नरखेड	८६-८७	-	२९९६	-	-	-	-	२९९६	१०७५	३७	१०८२	७१	-	-	३०८
		८८-८९	-	३२७	२११३	-	-	१	२७७१	९९१	७७	१०६५	-	१२	९	२१
		८९-९०	-	२६६	-	-	-	-	२६६	९०७	८९	९९३	-	३०	-	३०
		९०-९१	-	७९५	-	-	-	२०००	२७९५	९९७	३७९	१३७३	-	२२	१	२३
		९१-९२	-	२१९५	-	-	-	-	२१९५	१३५५	६५	१७२०	३६	२७१	१३	३२५
१४.	कळमेश्वर	८६-८७	६	२३५७	-	-	-	-	२३६३	६०६	६	६१२	२२	-	-	२७५
		८८-८९	१०	१८५७	-	-	-	-	१८६७	५९९	३६	६३५	५०	२२७	१	२८५
		९०-९१	५	२१७६	-	-	-	-	२१५१	६७१	३८	६७९	३८	२३८	१	३१२
		९०-९१	१	२२५३	-	-	-	-	२२५७	६१७	१९	६३३	२५	२७९	१	२७०
		९१-९२	३	२१३५	-	-	-	-	२१३८	६३५	३०	६६७	१६	२५८	१	२८७

क्रममा:...

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	बटाटे	एकूण मळे व भाजीपाला मळे	संकिर्ण खाद्य मळे	एकूण खाद्य मळे	कामूस	एकूण तंतू मळे	भूर्हसुंग	करडई	एकूण गळीताची खान्ये	संकिर्ण अखाद्य मळे	एकूण अखाद्य मळे	ओलिताचे एकूण क्षेत्र
१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
जिल्हा एकूण														
	८६-८७	-	१८२०७	-	७३५२८	५५२	५५२	-	-	२८९	१३७	९७८	७५५०६	
	८८-८९	१५	१६५२१	४०१२	१७२०२०	१७५२८	१७७७६	३७५५	१३	२१९२०	-	३९२५६	२१२०३६	
	८९-९०	८७	१६५३०	३६	११२२७०	१७३६१	१७५१८	९९५	-	६५७५	१००१	२५८२५	१३७८६५	
	९०-९१	६५	१६५०६	३१६१	१२६८१३	२३६८६	२३२०५	२८५५	-	१७६२६	२३७८	५३२०८	१७०७२१	
	९१-९२	६५	२५६१२	७१६	२५१५७२	२०११७	२०१६०	२३०३	५	५१५५६	-	६३०९३	२१३६६३	
तालुका														
१.	नागपूर [शहर]													
	८६-८७	५	३३२	-	१११९	१९	१९	-	५	१३	३७	११५६		
	८८-८९	-	३११	-	१०६४	६	-	६	-	-	५३	१११७		
	८९-९०	-	२९१	-	१०१५	२	२	-	-	३	९३	१११२		
	९०-९१	-	३२५	३	९७८	६	६	-	-	८	६३	१०५५		
	९१-९२	-	३४०	-	९४५	५	५	-	-	२१	-	९४	१०३९	
२.	सावनेर													
	८६-८७	-	१८८७	-	४९२२	२	२	-	-	७०	१३	८५	५००७	
	८८-८९	-	२९७९	३१	३१५१४	६०२१	६०५०	३२३२	१	४३३६	-	१०४०५	५१८१९	
	८९-९०	-	२८१८	-	३१०८२	६२०८	६२१५	८४७	-	८७५	२१	७१११	३८१९३	
	९०-९१	६	३१९५	-	३०२०४	७६४१	७६५८	२६९८	-	५१८३	३३	११८७४	४२०७८	
	९१-९२	६	३३४८	१२	२९०८१	८६६२	८६७३	२०८३	-	५५९५	-	१३३११	४२३९२	

= :: तालिका क्रमांक - ३.५ [पुढे चालू] :: =

१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
३. वारशिवनी	८६-८७	-	८६५	-	४१२२	२	२	-	-	५३	५०	९५	४२१७
	८८-८९	-	१८६१	१७०	२६६५३	६००	७२९	३१३	१०	५९५६	-	६६८०	३३३२३
	८९-९०	-	९७७	-	३९०४	-	-	-	-	१	-	१	३९०५
	९०-९१	-	१०३३	५४	५६७७	१३	१३	-	-	१०	-	२३	५७००
	९१-९२	-	९५७	२५	६३६६	५७	५७	२९	-	१३९	-	१९७	६५६३
४. रामटेक	८६-८७	-	३२६	-	४७५९	-	-	-	-	३	-	३	४७६२
	८८-८९	५	४०५	-	११५०२	-	-	६	-	८	-	८	११५१०
	८९-९०	१०	५५९	-	५५७९	-	-	४	-	६	२	८	५५८७
	९०-९१	२	२	९	५६८४	-	-	७	-	१०	१	११	५६९५
	९१-९२	५	७५५	४	५९५०	-	-	८	-	१६	-	१७	५९६७
५. मौदा	८६-८७	-	१५५	-	१३९७१	-	-	-	-	६	-	६	१३९७७
	८८-८९	-	१६४	-	१३४३३	-	-	२२	-	३०	-	३०	१३४६३
	८९-९०	३४	२७०	-	६१७३	-	-	-	-	३५	-	३५	६२०८
	९०-९१	३४	३४	८०	८७९३	-	-	-	-	४	-	४	८७९७
	९१-९२	३२	१९६३	-	३७७६०	-	३०	-	३	१३४३९	-	१३४३९	५१२५९
६. कामटी	८६-८७	-	८०४	-	४३०९	१६	१६	-	-	७	१४	३४	४३४३
	८८-८९	-	२३०८	१६०	१९७०७	६३५	६३१	४	-	१०४२०	-	११०५१	३०७५८
	८९-९०	-	९०४	-	१६७०६	६३५	६३५	१३	-	४५२१	-	५१५६	२१८६२
	९०-९१	-	-	१७३६	१९३५७	७५१	४४१	४	-	१२१९०	३६	१२६६७	३२०३४
	९१-९२	-	६७४	-	१२३०९	७६४	७६६	४	-	१४४५८	-	१५३०१	३७६१०

= :: तबता क्रमांक - ३.५ [मुद्रे चालु] :: =

-५५-

१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
७. कुहनी	८६-८७	-	२८७	-	५६५३	-	-	-	-	-	-	-	५६५३
	८८-८९	-	३६८	-	५८७५	-	-	-	-	-	-	-	५८७५
	८९-९०	-	३६८	१०	६१७५	-	-	६	-	३६	-	३६	६२११
	९०-९१	-	४०८	-	६९८३	-	-	-	-	-	-	-	६९८३
	९१-९२	-	३५९	-	७१०५	-	-	-	-	२८४	-	२८४	७३८९
८. भिवापुर	८६-८७	-	१३२	-	२३९९	११	११	-	-	४	-	१५	२५१४
	८८-८९	-	११२	-	२०८५	-	-	-	-	-	-	-	२०८५
	८९-९०	-	११४	२४	१६८६	-	-	-	-	-	-	-	१६८६
	९०-९१	-	१२६	-	२१४४	-	-	-	-	-	-	-	२१४४
	९१-९२	-	१५६	-	२३५२	-	-	-	-	-	-	-	२३५२
९. उमरेड	८६-८७	-	२१४	-	३२३८	४८	४८	-	-	३७	-	८५	३३२३
	८८-८९	१	२४३	-	३४३८	४९	४९	४	-	४	-	४	३४४२
	८९-९०	८	३३६	-	२५३४	-	-	-	-	४	२	६	२५४०
	९०-९१	-	३९६	-	३४२५	१	२	-	-	२९	-	३१	३४५६
	९१-९२	-	३६५	-	३१८७	२	२	-	-	२१	-	२७	३२१४
१०. नागपुर [ग्रामीण]	८६-८७	-	१४६०	-	४१०३	५५	५५	-	-	१४	१७	८६	४१८९
	८८-८९	-	-	-	२५६२	-	-	-	-	-	-	-	२५६२
	८९-९०	१	२४१०	२	४७३९	४०	८०	१	-	५	४२	१२०	४८६६
	९०-९१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	९१-९२	२	२४५३	-	१९३९४	१०३८८	१०३८८	४७	२	८३८४	-	१८७७४	३८१६८

क्रमशः...

१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
११. दिगंजा	८६-८७	-	११८५	-	३१३७	१६०	१६०	-	-	६४	१३	२३७	३३७४
	८८-८९	-	१९८९	-	३५७२२	१०१७५	१०१८२	१३६	-	११७१	-	११५१०	५७१३२
	९९-९०	-	-	-	१८०५४	१०२६५	१०२६५	१०३	-	९४६	-	११२११	२९२६५
	९०-९१	-	-	११६	२०४२३	१५४३२	१५६३२	१२८	-	११४२	१	१६७७५	३७१९८
	९१-९२	-	१०५७	-	३९६१	९७	९७	१३०	-	११७	-	२८९	४२५०
१२. काटोल	८६-८७	-	३६७८	-	७२०७	८३	८३	-	-	३	२३	१०९	७३१६
	८८-८९	-	३८६९	११	६७९२	१७	३४	१	-	२१	-	७३	६८६५
	८९-९०	१५	३९२६	-	७२९८	१०	२०	-	-	३	२२	५५	७३७३
	९०-९१	-	४२५३	-	७९०५	७	७	२	-	१८	२४	५९	७९५५
	९१-९२	११	४०४९	३०१	७५६८	८	८	२	-	५०	-	८१	७६४९
१३. नरखेड	८६-८७	-	४१६९	-	८६२६	१३८	१३८	-	-	१५	४	१५७	८७८३
	८८-८९	९	८७२	३५२१	७९३०	१०५	१०५	९	१	३५	-	२०८	८१३८
	८९-९०	१७	१०१	-	१३९०	१८३	१८३	६	-	२४	८०९	१०१६	२४०६
	९०-९१	२१	३३६७	११६०	८६८५	१३९	१३९	१५	-	३२	२२०४	२३७५	११०६०
	९१-९२	१७	४५८०	३७२	८९२७	१३४	१३४	-	-	३३	-	२१६	९१४३
१४. कळमेवत	८६-८७	-	२७२१	-	५९६३	१८	१८	-	-	११	-	२९	५९९२
	८८-८९	-	९७१	११९	३९२४	-	-	१७	१	१९	-	२४	३९५८
	९९-९०	३	३४५६	-	६६३६	१८	१८	१४	-	१६	१०	४४	६६८०
	९०-९१	१	३३७०	३	६५५५	६	६	-	-	१६	२२	६५७७	
	९१-९२	१	३५५९	३	६६६७	-	-	-	-	-	-	१	६६६८

टीप :- १] १९८६-८७ चे आकडे पूर्ण सुधारीत आहे. १९८८-८९ ते १९९१-९२ चे आकडे अस्थायी स्वस्वाचे असून ते जिल्हा शत व मिके अहवालावरून घेण्यांत आलेले आहे.

आधार १] कृषि तंत्रज्ञानालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे २] जिल्हा शत व मिके अहवाल जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार सिंचन विहीरी व इतर विहीरी

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	सिंचन विहीरींची संख्या					वापरात असलेल्या विहीरीवर बसविलेले									
							विद्युत पंप					डिझेल पंप				
		८६-८७	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	८६-८७	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	८६-८७	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
	जिल्हा एकूण	३३२०७	५०७०२	५०७०२	५३९००	५३९००	२३०९७	४६४८०	४९२६१	५२०१३	५३९५२	१२०५	१६८९	१८०४	२२७९	२३७९
	तालुका															
१.	नागपूर [शहर]	६४५	१३२३	१३२२	१४४९	१४४९	६७	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	३९८८	६२९८	६२९८	७८४०	७८४०	३०२०	४६२७	४७२५	४९३८	४५४४	८४	४	४	१८	१८
३.	पारशिवनी	८२८	८९६	८९६	८९६	८९६	८३०	१४५२	१५५२	१६४०	१७५६	३८	६७	१०२	१०२	१०२
४.	रामटेक	७७६	९२३	९२३	१२१०	१२१०	५४५	१०५६	११५२	११६४	१२४५	१६५	८५	१५३	२६१	२६१
५.	मौदा	६१४	१४१७	१४१७	१४२३	१४२३	१३०	१७८२	१९१५	२०४६	२३८०	११७	१७८	१७८	४१६	४१६
६.	कामठी	९७८	१४३०	१४३०	१४६९	१४६९	५३५	२२८५	२५३२	२६९०	२८५५	-	३४	३४	१३०	१३०
७.	कुही	७३८	९४५	९४५	१५३७	१५३७	४२५	१५२७	१७९८	२१०८	२४५८	२७	४२७	४३८	४३८	४३८
८.	भिवापूर	३४८	४१४	४१४	६०२	६०२	११०	१०८३	१२४४	१३९१	१५२९	४५	१९३	१९३	१६६	१६६
९.	उमरेड	८०३	८३०	८३०	१५२८	१५२८	६३१	१३८६	१५७३	१७३३	२७०	२१	३६५	३६५	३५७	३५७
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	२०५६	३७७६	३७७६	४३७३	४३७३	१८१५	३६९३	३८७५	४१६०	४४२९	३०	१०२	१०२	१०२	१०२
११.	हिंणगा	३०६०	४०६०	४०६०	४०९१	४०९१	१८८५	३५१८	३७३८	३९११	४१३१	५४	४८	४८	१०३	१०३
१२.	काटोल	६८५८५	८५३८	८५३८	१०१२५	१०१२५	३५९३	७२०१	८२६०	८५७५	९०५६	६५	४४	४५	४२	४२
१३.	नरखेड	८६७८	१२६८०	१२६८०	९६७२	९६७२	५७१९	९९७३	१०४७९	१०९०४	११५९०	१०२	१३०	१३०	१३०	१३०
१४.	कळमेखर	३८१०	७११०	७११०	७६८५	७६८५	३७९३	६१९०	६४११	६७५३	७१०९	३२	१२	१२	१२	१२

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या					सिंचन विहिरींज इतर विहिरींची संख्या				
		८६-८७	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	८६-८७	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२
	जिल्हा एकूण	१३३८६	९३३२	९३३२	६८२६	६८२६	६०७९	५०१८	५०१८	६८२४	६८२४
	तालुका										
१.	नागपूर [शहर]	४१०	-	-	-	-	९७	-	-	-	-
२.	सावनेर	२३३६	५१८	५१८	५१६	५१६	५१८	५१८	५१८	५१६	५१६
३.	पारशिवनी	४१८	३१६	३१६	२२६	२२६	२२६	२२६	२२६	२२६	२२६
४.	रामटेक	१३४	४०	४०	३३३	३३३	५१०	१२	१२	७८२	७८२
५.	मौदा	२१२	३७	३७	२७३	२७३	२६८	२६८	२६८	२६८	२६८
६.	कामठी	३५५	४१	४१	८५	८५	३७७	३७७	३७७	३८	३८०
७.	कुही	५७०	५७२	५७२	१४०	१४०	४९३	५०१	५०१	७३३	७३३
८.	भिवापूर	४२९	१६४	१६४	२६४	२६४	५३९	४८४	४८४	५७९	५७९
९.	उमरेड	४३६	४३६	४३६	५५८	५५८	२०१	७०१	७०१	५६२	५६२
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	८६२	८६२	८६२	२३९	२३९	१०	१०	१०	१०	१०
११.	हिंगणा	२१९	११३२	११३२	११६३	११६३	५०६	३३८	३३८	३९१	३९१
१२.	काटोल	१७५१	१४९२	१४९२	६४३	६४३	१०७७	६४३	६४३	६२२	६२२
१३.	नरखेड	३३५८	२०६२	२०६२	४८३	४८३	२५०८	४८३	४८३	१०९६	१०९६
१४.	कडमेश्वर	१८९६	१५६०	१५६०	१९०३	१९०३	६७९	४५७	४५७	६५९	६५९

टीप :- १] १९८६-८७ ची आकडेवारी पूर्णतः सुधारीत आहे. १९८८-८९ ते १९९१-९२ वर्षांची आकडेवारी जिल्हा ऋतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आली आहे.

२] म. रा. वि. मंडळाकडे नागपूर [शहर] तहसिलीची विद्युत पंपाची माहिती स्वतंत्ररित्या उपलब्ध नसल्यामुळे ती माहिती नागपूर [ग्रामीण] तहसिलीत समाविष्ट करण्यांत आली आहे.

आधार :- १] कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

२] जिल्हा ऋतु व पिके अहवाल जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

कृष नलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप [वर्ष १९९२-९३ करीता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	यशास्वी कृष नलिकांची संख्या	बसविलेल्या हात पंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हात पंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
	जिल्हा बेरीज	१०४३	१०३९	८८	१०२९	८८
	तालुका					
१.	नागपूर [शहर]	४९६	४९६	८१	४९६	८१
२.	सावनेर	१९	१९	-	१९	-
३.	पारशिवनी	५६	५६	-	५६	-
४.	रामटेक	५५	५५	-	५५	-
५.	मौदा	४०	४०	-	४०	-
६.	कामठी	७२	७१	१	७१	१
७.	कुडी	४७	४७	-	३७	-
८.	भिवानूर	१०	१०	-	१०	-
९.	उमरेड	३४	३४	-	३४	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	४१	४०	-	४०	-
११.	हिंगणा	६८	६६	१	६६	१
१२.	काटोल	१६	१३	३	१३	३
१३.	नरखेड	३२	२७	२	२७	२
१४.	करभेडवर	५७	५५	१	५५	१

- आधार :- १] वरीष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नागपूर
 २] उप अभियंता भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नागपूर.
 ३] कार्यकारी अभियंता, पाणी पुरवठा विभाग, महानगर पालिका, नागपूर.

विहीरी खेरीज लघुपाटबंधा-यांची कामे [१९९२-९३ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	उपयोगात तसलेली कामे				उपयोगात असलेली कामे				वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र [हेक्टर]				ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र [हेक्टर]			
		जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकारी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	जिल्हा एकूण	३४	२०	१५	६९	४४६	५७	७	५१०	१४३६६	२१९१५	१६५१	३७९३२	६६३६	६२२६	३०	१२८९२
	तालुकाम																
१.	नागपूर[शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	-	३	५	८	२६	४	-	३०	६३८	१५४६	-	२१८४	३२९	१५८	-	४८७
३.	पारशिवनी	-	-	१	१	-	३	-	३	-	१००७	-	१००७	-	२९३	-	२९३
४.	रामटेक	३	३	-	६	६७	८	३	७८	२६५४	२२३०	३५६	५२४०	७१२	२६६	-	९७८
५.	मौदा	३	-	३	६	७	२	-	९	३१८	४७७	-	७९५	२६२	४४	-	३०६
६.	कामठी	-	-	२	२	७	-	-	७	२५२	-	-	२५२	६९	-	-	६९
७.	कुही	१४	-	१	१५	३८	३	-	४१	१६८७	१६०८	-	३२९५	३२६	१७५	-	५०१
८.	भिवापूर	८	३	-	११	४३	९	-	५२	१८२८	४२०७	-	६०३५	५७३	२६७१	-	३२४४
९.	उमरेड	६	५	२	१३	३५	१०	-	४५	१५१५	४४२३	-	५९३८	३११	१२६९	-	१५८०
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	-	-	-	-	१६	३	३	२२	६७९	८३५	१२६५	२७७९	४७०	२३६	-	७०६
११.	हिंगणा	-	२	-	२	१८	७	१	२६	६४२	२६०५	३०	३२७७	५४०	२९४	३०	८६४
१२.	काटोल	-	२	-	२	१०७	५	-	११२	२३३५	१७८७	-	४१२२	१५९५	३९०	-	१९८५
१३.	नरखेड	-	१	-	१	५२	२	-	५४	९६४	६७२	-	१६३६	८०२	१३६	-	९३८
१४.	कळमेश्वर	-	१	१	२	३०	१	-	३१	८५४	५१८	-	१३७२	६४७	२९४	-	९४१

- आधार :-
- १] कार्यकारी अभियंता लघु पाटबंधारे, नागपूर विभाग, नागपूर.
 - २] कार्यकारी अभियंता, नागपूर पाटबंधारे विभाग, नागपूर.
 - ३] कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन विभाग, जिल्हा परिषद, १ व २ नागपूर.
 - ४] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

मध्यम व मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे आयदे [३० जून १९९३ चे]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	प्रकल्पाचे नांव	वेच प्रकल्प	[१]	[२]	[३]	[४]	[५]	[६]	[७]
			रामटेक तलाव	वेणा प्रकल्प	कान्होलीबारा प्रकल्प	पांढराबोडी प्रकल्प	मकरधोकडा प्रकल्प	चंद्रभागा प्रकल्प	उमरीनाला प्रकल्प
२.	प्रकल्पाचे स्थान	नवेगावखैरी ता. पारशिवनी	रामटेक ता. रामटेक	व्याहाड येथे ता. नागपूर	कान्होलीबारा ता. दिगणा	कळमणा ता. उमरेड	मकरधोकडा ता. मकरधोकडा	डोरली ता. काटोल	उमरी ता. सावनेर
३. अ]	काम पूर्ण होण्याचे वर्ष								
	धरण	१९७५	१९१४	१९६८	१९८८	१९६७	१९७८	१९७५	१९७१
	उजवा कालवा	१९९३	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	काम अर्ध असून चालू आहे.	उ. ना.	उ. ना.
	डावा कालवा	१९९५	-	-	-	-	-	-	-
ब]	अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	१९९५	-	-	-	-	-	-	-
क]	प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च [लाख रुपयात]	२९७१९	२९.१२	९७.६६	२८८.६८	४२.४६	१६९.४५	११८.३७	४१.६६
४.	धरण								
अ]	मंजूर झालेली उंची [मी. मध्ये]	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०	१५.२४	१९.०१	२०.१३	२१.५१
ब]	पूर्ण झालेली उंची [मी. मध्ये]	४४.५०	२२.१९	१८.१८	२१.१०	१५.२४	१९.०१	२०.१३	२१.५१

=: तक्ता क्रमांक - ३.८ [मुद्रे चालु] =:

-६२-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
कालवा									
	उजवा	डावा	उजवा	उजवा	उजवा	डावा	डावा	उजवा	डावा
५. अ] एकूण लांबी [कि. मी.]	४८.४६	३२.८५	४४.००	१०.००	२०.४६	१९.३०	३.२०	२५.३८	९.००
ब] पूर्ण झालेली लांबी [कि. मी.]	४८.४६	३२.८५	४४.००	१०.००	२०.४६	१९.३०	३.२०	१३.००	९.००
६. कमाल क्षमता [दश लक्ष घन मी.]	२२२.०५		१०५.१३	२३.५६७	२३.२१३	१३.८६६	२१.३५६	८.८८६	५.७७
७. ३०.६.९३ रोजीचा प्रत्यक्ष ताठा [दशलक्ष घन मी.]	५४.५८५		१०.०२६	०.९५२	एल. एस. एस.	१.४१	एल. एस. एस.	०.४२	०.९५७
					खाली		खाली		
८. एकूण लाभ क्षेत्र [हेक्टर]	१८८१५०		३८८७८	२५००	८४२४	१३६१	५१८२	३९७४	२४६९
९. लाभ क्षेत्राखाली लागवडी लायक क्षेत्र [हेक्टर मध्ये]	१२६९१३		३७९९७	२०००	६०२५	१०३०	३२५६	३१८१	१९०२
१०. प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र [हेक्टर]	१०१२००		४३०००	१२१४	३३६९	८६२	२६९५	२२८६	१२३३
११. सध्या [९२-९३] ओलिताखालील असलेले क्षेत्र [हेक्टर]									
अ] बारमाही		३६६	-	-	-	-	-	-	-
ब] हंगामी		७२२१५	-	५२	६३३	१०१४	२३७५	४८५	६२०

क्रमशाः...

अ. क्र.	वार	मध्यम प्रकल्प								
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	
१.	प्रकल्पाचे नांव	[१] फेरनाला प्रकल्प	[२] मोरधाम प्रकल्प	[१०] कोलारनदी प्रकल्प	[११] खेरनाला प्रकल्प	[१२] भेंदरीनाला प्रकल्प	[१३] जामनदी प्रकल्प	[१४] हिवरानाला प्रकल्प	[१५] सायकी प्रकल्प [संयुक्त]	
२.	प्रकल्पाचे स्थान	तेलकामठी ता. सावनेर	लिंगा ता. सावनेर	जनेवाणी ता. सावनेर	राजेगाव ता. सावनेर	भेंदरी ता. सावनेर	रिधोरा ता. काटोल	इंदानूर ता. उमरेड	सायकी ता. उमरेड	
३. अ]	काम पूर्ण होण्याचे वर्ष									
	धरण	१९७३	१९७९	१९८३	१९८५	वन जमीनी घळे काम बंद आहे.	काम सुरु आहे	आर्थिक अनदान मिळाले नाही	काम सुरु आहे	
	उजवा कालवा	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	-	-	वन जमीन आहे	-	
	डावा कालवा	-	-	१९८९	१९८९	-	-	-	काम सुरु आहे.	
ब]	अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-	१९९४	-	१९९५	
क]	प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च [लाख रुपात]	६६.०८	७४.०५	१५३०.४४	१२४४.१९	८७.११	२४१६.२५	२४७.३०	२३२.८८	
४.	धरण									
अ]	मंजूर झालेली उंची [मी. मध्ये]	१९.३२	१६.५४	३०.१५५	२१.५०	२०.८९	२३.९५	१८.०५	१४.६५	
ब]	पूर्ण झालेली उंची [मी. मध्ये]	१९.३२	१६.५४	३०.१५५	२१.५०	-	काम सुरु आहे.	-	काम सुरु आहे.	

१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
५.	कालवा	उजवा	उजवा	डावा	डावा				
	अ] एकूण लांबी [किमी]	६.००	५.९४	४.५९	२३.७०	२.३२	४२.००	९.७०	१२.४९
	ब] पूर्ण झालेली लांबी [कि.मी]	६.००	५.९४	४.५९	२३.७०	-	१२.००	-	११.२२
६.	कमाल क्षमता [दश लक्ष घन मी]	४.३०	५.४४	३५.३८०	२६.१३४	६.००	२८.०५	११.६४	९.९८
७.	दि. ३०.६.९३ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा [दश लक्ष घन मी.]	०.५५	०.९१	१.९०	८.५३	-	-	-	-
८.	एकूण लाभ क्षेत्र [हेक्टर]	१०५२	१७१३	१०२५५	४८३७	१८३६	१३२९०	३५७७	३५१९
९.	लाभ क्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र [हेक्टर मध्ये]	९३७	१४२३	८०८८	३०२८	२०३४	९९६५	२६११	२४२२
१०.	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र [हेक्टर]	८८०	९६०	५९४०	२६१०	१५३०	७५७५	२३२३	२०११
११.	सध्या [९२-९३] ओलिताखालील असलेले क्षेत्र [हेक्टर]								
	अ] बारमाही	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब] हंगामी	६९	०	१५३२	३५४	-	-	-	-

टीप :- १] रामटेक तलावाचे क्षेत्र हे पेच प्रकल्पाच्या ओलिताखालील क्षेत्रामध्ये अंतर्भूत आहे. २] उ.ना. = उपलब्ध नाही.

आधार :- १] कार्यकारी अभियंता, नागपूर मध्यम प्रकल्प विभाग, नागपूर.

२] कार्यकारी अभियंता, नागपूर वाटबंधारे विभाग, नागपूर.

३] प्रकल्प अधिकारी, भू व जल व्यवस्थापन पथदर्शी प्रकल्प वेनगंगा नगर, नागपूर.

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र

वहितांच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या

जिल्हा - नागपूर.		वर्ष - १९८५-८६				[क्षेत्रफळ - हेक्टरमध्ये]			
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी [हेक्टर मध्ये]	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		एकूण धारण		पूर्ण वेळ ओलिताखाली	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	०.०२ पेक्षा कमी	१०३	१	०	०	१०३	१	४	०
२.	०.०२ - ०.४९	२२४६	२८७५	३४६	१०१	२५९२	२९७६	१९४५	६०९
३.	०.५० - ०.९९	२१८६०	१७०७२	९०९	७१६	२२७६९	१७७८८	२२६१	१५९५
४.	१.०० - १.९९	५५३७५	८५७१५	१७१६	२६४८	५७०९१	८८३६३	२३७१	३१७८
५.	२.०० - २.९९	३३७६४	८२१४४	१०७५	२६७२	३४८३९	८४८१७	८८०	१८७१
६.	३.०० - ३.९९	२००७४	६९८७२	५८८	२०३२	२०६६२	७१९०४	३२५	९५०
७.	४.०० - ४.९९	१४७८९	६६०७३	४१८	१८८६	१५२०७	६७९५९	२६८	१०६४
८.	५.०० - ५.९९	९७०९	५३१४२	२५४	१४१५	९९६३	५४५५७	९२	४०८
९.	६.०० - ७.४९	९६५७	६४७२५	३३४	२२७९	९९९१	६७००३	९०	५०४
१०.	७.५० - ९.९९	७४८६	६४५२८	२०८	१८४४	७६९४	६६३७२	७६	५६३
११.	१०.०० - १९.९९	५८४५	७६८५८	२०६	२८५९	६०५१	७९७१७	१६	१३९
१२.	२०.०० - २९.९९	४६१	१०६४३	१९	४८६	४८०	१११२९	०	०
१३.	३०.०० - ३९.९९	७०	२३६४	०	०	७०	२३६४	१	१४
१४.	४०.०० - ४९.९९	१८	७८९	२	८६	२०	८७५	०	०
१५.	५०.०० - व त्यापेक्षा जास्त	२५	१८८२	४	२४७	२९	२१२९	०	०
एकूण सर्व श्रेणी		१८८४८२	५९८६८३	६०७९	१९२७१	१९४५६१	६१७९५४	८३२९	१०८९५

==: तक्ता क्रमांक ३.९ [मुढे चालू] ==

अ. क्र.	क्षेत्राळ श्रेणी [हेक्टर मध्ये]	पूर्ण वेळजिरायत		अंशतः ओलिताखालील संपूर्ण मालकीचे			पूर्णपणे भाडे पध्दतीने		अंशतः मालकीचे व अंशतः भाडे पध्दतीने			एकूण		
		संख्या	क्षेत्राळ	संख्या	एकूण क्षेत्र फळ	ओलिता-खाली	संख्या	क्षेत्राळ	संख्या	क्षेत्राळ	संख्या		मालकीचे	भाडे पध्दतीचे
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१.	०.०२ पेक्षा कमी	२७	०	०	०	०	३१	०	०	०	०	०	०	०
२.	०.०२ - ०.४९	७०००	१९४५	६४७	२२९	१३६	९५८९	२९७४	०	०	३	१	०	१
३.	०.५० - ०.९९	१७६८७	१३०१४	२८२१	२११२	१०९१	२२७०१	१७७४१	१५	१२	२३	८	१२	२०
४.	१.०० - १.९९	४५३३१	६४७२२	९३८९	१४०८६	६०२८	५६९५२	८८१२९	३२	५५	७६	८९	३९	१२८
५.	२.०० - २.९९	२७१५१	५९६६१	६८०७	१५७३३	५५६९	३४७६१	८४६२८	७	१९	६६	१२२	४०	१६२
६.	३.०० - ३.९९	१५१७६	४७०१३	५१६२	१६६७६	५१९८	२०६२०	७१७५५	१२	४५	२२	५८	१७	७५
७.	४.०० - ४.९९	१०७५३	४१९१३	४१८६	१७१६०	४८६३	१५१६१	६७७५१	१२	५२	२४	७९	३८	११०
८.	५.०० - ५.९९	६८१६	३२५६८	३०५५	१५२०२	३९५४	९९१६	५४३००	०	०	४७	१६८	८८	२५६
९.	६.०० - ७.४९	६३४०	३६४२२	३५६	२१६२०	५४३८	९९२९	६६५८८	०	०	६१	२४२	१७३	४१५
१०.	७.५० - ९.९९	४८२८	३५२२०	२७९०	२१२६०	५१०९	७६४७	६५९६६	५	४९	४१	२४६	१४२	३५८
११.	१०.०० - १९.९९	३६१४	३८१९५	२४२०	२८१६३	५५५४	५९७२	७८५५६	९	१३७	७०	६८३	३४०	१०२३
१२.	२०.०० - २९.९९	२१८	३९६७	२६२	५१९२	११८२	४५८	१०६२२	०	०	२२	२९५	२०२	४९७
१३.	३०.०० - ३९.९९	३२	७३८	२६	६४५	१८४	५९	१९९१	०	०	०	०	०	०
१४.	४०.०० - ४९.९९	३	६७	५	१९३	२०	८	३५२	०	००	०	०	०	०
१५.	५०.०० व त्यापेक्षा जास्त	८	५२९	४	१६९	९	१२	७८१	०	०	०	०	०	०
एकूण सर्व श्रेणी		१४४९८४	३७६१७४	४११३५	१५८४४०	४४३३५	१९३८१६	६१२१४४	९२	३६९	४५५	१९५४	१०९१	३०४५

टीप :- वैयक्तिक धारण यांत संस्थाने धारण अंतर्भूत आहे ते वेगळे उल्लेख नाही.

आधार :- कृषि गणना - सांख्यिकी तक्ते १९८५-८६ कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन मुणे, [अस्थायी स्वाम्याचे]

तालुकावार कृषि विषयक अवजारे

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	नागरांची संख्या		गाड्यांची संख्या	उसाचे चरक		ओलितासाठी		ट्रॅक्टर्स	तेलघाणी	
		लाकडी	लोखंडी		शक्तीवर चालणारे	बैलाच्या मदतीने चालणारे	तेलावर चालणारे	विद्युत पंप		शक्तीवर	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
जिल्हा एकूण		८९७७७	११६०९	६१२६५	३०	४२	२६२९	२५७९९	३५९	५१	३
तालुका											
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	५५९८	७००	५०५७	-	-	६२	२५५१	१३	३	-
३.	गारशिवनी	५९६३	४०६	१५५४	-	-	९५	७७४	२३	२२	३
४.	रामटेक	७५६९	८६९	३५८२	४	७	३२१	४९६	३६	२	-
५.	मौदा	८८२३	१०५२	४८६५	-	-	१६७	६५५	१२२	-	-
६.	कामठी	३८६६	४२२	१७५८	३	-	५८	१००३	२९	६	-
७.	बुही	१०१८१	३२९	४७०५	-	-	३३०	८३७	१५	५	-
८.	भिवानूर	७३६८	९५९	२३७९	-	-	२५८	७१२	६	-	-
९.	उमरेड	६८८३	१०५३	५९०६	७	३१	८१२	७१८	१९	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३८९८	११३३	३७७२	-	-	२२९	२२९२	२५	९	-
११.	हिंगणा	२८७०	११३७	२५६८	-	१	१९५	१७७९	११	-	-
१२.	काटोल	२१३७७	२३०३	१७८०१	८	३	६९	२८८०	१८	-	-
१३.	नरखेड	४१२६	११५४	४९८९	८	-	२०	७११६	२३	३	-
१४.	कळमेढवर	२२२६	३९२	३३३०	-	-	१५	३९९६	९	२	-

टीप :- नागपूर [शहर] तहसिलीची माहिती स्वतंत्र रित्या उपलब्ध नसल्यामुळे नागपूर [ग्रामीण] तहसिलीत समाविष्ट करण्यांत आली आहे.

आधार :- प्रगणना, १९७५

दुकान व टंचाई, टंचाई तद्वय परिस्थितची माहिती [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	जिल्हाची एकूण	तालुके													
			नागपूर [शहरी]	सावनेर पार- शिवनी	राम- टेक	मौदा	कामठी	कुही	भिवा- पूर	उमरेड	नागपूर [ग्रामीण]	दिगणा	काटोल	तरखेड	कळमेपूर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७

अ] दुकान व तीव्र टंचाई

१] तालुकाची एकूण गांवांची संख्या	१९५१	५७	१३७	१२०	१५७	१२७	७८	१८६	१३७	१९१	१६१	१५६	१८९	१५७	१०७
२] ग्रस्त गांवांची संख्या	८२	-	-	-	६२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३] ग्रस्त कुटुंबांची संख्या	८२७९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७] मजमीन महजुलमध्ये पूर्ण विलंबन दिलेल्या गांवांची संख्या	८२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५] अंदाजीत हानी [रु]	१६०००००														
६] अ] पिक न येणे [रु]	१६०००००														
ब] पशुधन, मालमत्ता इ. ची हानी [रु]	-														
७] मदतीची हाती घेतलेली कामे	७५५२														
८] कामावर घेतलेल्यांची संख्या	१२१०८														
९] केलेला खर्च [रु हजारत]	८९३७२														
१०] शेतजमीन अधिनियमाखाली दिलेल्यात गाईची रक्कम [रु]	-														

इ तहमील निहाय माहिती उपलब्ध नाही

::: तज्ज्ञता क्रमांक - ३.११ [मुद्रे यालु] :::

-६२-

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
ब] अवर्षन सहाय्य परिस्थिती																	
१ ते १०																	
क] पुर																	
१] तालुक्यातील एकूण गांवाची संख्या	१२५१	५७	१३७	१२०	१५७	१२७	७८	१८६	२३७	१२१	१६१	१५६	१८९	१५७	१०७		
२] ग्रस्त गांवाची संख्या	-																
३] ग्रस्त कुटुंबाची संख्या	-																
४] जमिन महसुलामध्ये पूर्ण विलंबन दिलेल्या गांवाची संख्या	-																
५] अंदाजीत हानी [रु]	-		"								"						
६] अ] पीक न येणे [रु]	-																
ब] प्रशोधन मालमत्ता इ. ची हानी [रु]	-																
७] मदतीची हाती घेतलेली कामे	-																
८] कामावर घेतलेल्यांची संख्या	-																
९] केलेला खर्च [रु मध्ये]	-																
१०] शेतजमीन अधिनियमाखाली दिलेल्यात गाईची रक्कम [रु]	-																

आधार :- जिल्हाधिकारी, नागपूर याचे कार्यालय [महसूल व टॅयाई ग्रस्त शाखा]

:= तक्ता क्रमांक - ३.१२ :=

टंचाईच्या पर्वतिहासानुसार कठीण व उतर टंचाईगस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती

[१९९२-९३ वर्षांकरिता]

जिल्हा :- नागपूर.

जिल्हा/तालुका	मंडळ	मंडळातील गावांची संख्या	गस्त गावांची संख्या
१	२	३	४
जिल्हा एकूण	७७	१९५१	८२
<u>तालुका</u>			
१. नागपूर [शहर]	१] नागपूर [शहर]	२९	निरंक
	२] पारडी	२५	"
२. सावनेर	१] सावनेर	७५	"
	२] खासा	७७	"
	३] केळवद	७५	"
३. पारशिवनी	१] पारशिवनी	२७	"
	२] नवेगांव	६२	"
	३] कन्हान	३१	"
४. रामटेक	१] रामटेक	५९	"
	२] नगरधन	३३	"
	३] देवलापार	६५	"
५. मौदा	१] मौदा	७१	"
	२] निमखडा	३३	"
	३] खात	५०	"
६. कामठी	१] कामठी	३९	"
	२] बडोदा	३९	"
७. कुही	१] कुही	५०	"
	२] तितूर	३८	"
	३] मांढळ	५३	"
	४] वेलतूर	५५	"
८. भिवापूर	१] भिवापूर	५७	"
	२] नांद	३८	"
	३] पारगाव	७५	"
९. उमरेड	१] उमरेड	७५	"
	२] भिरपी	७०	"
	३] बेला	५५	"
	४] नागपूर	५२	"

:= तक्ता क्रमांक - ३.१२ [पुढे चालु] :=

१	२	३	४
१०. नागपूर [ग्रामीण]	१] नागपूर[ग्रामीण]	७८	निरंक
	२] बोरी	६१	—"
	३] वाडी	५२	—"
११. हिंगणा	१] हिंगणा	७२	—"
	२] कान्हो लिबारा	५९	—"
	३] गुमगांव	५५	—"
१२. काटोल	१] काटोल	७८	—"
	२] येनवा	७२	—"
	३] कौंटाळी	५७	—"
	४] मेटवांजरा	७५	—"
१३. नरखेड	१] नरखेड	३१	—"
	२] सावरगांव	३०	—"
	३] जलालखेडा	५१	—"
	४] मारडसिंगा	७२	—"
१४. कळमेश्वर	१] कळमेश्वर	३८	—"
	२] धापेवाडा	३३	—"
	३] मोहपा	३६	—"

टीप :- राजस्व निरिक्षक मंडळ निहाय माहिती उपलब्ध नाही म्हणुन तहसील निहाय माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर [महसूल व टॅन्साईग्रस्त शाखा].

तालुकावार मशुधन [१९८७ च्या मशुगणने प्रमाणे]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	विदेशी/संक्रित गाई बेल				अडीच वर्षावरील गाई				संक्रित अडीच वर्षापर्यंतची वासरे	
		केवळ पैदाशी करीता ठेवलेले वळ	पैदाशी व कामाकरीता उपयोगात आणलेले बेल	केवळ कामाकरीता उपयोगात आणलेले बेल	पैदाशीसाठी अथवा कामासाठी उपयोगात न आणलेले बेल	एकूण बेल [२-६]	दुभत्या एकदाही न व्यायलेल्या व आटलेल्या इतर	एकूण गाई [८ ते १०]			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
जिल्हा एकूण		२३५	२३१	३५५६	३५१	४३६३	६७२८	५७२९	२३९	१३६९६	१६४००
तालुका											
१.	नागपूर [शहर]	३८	४	३८	१०	९०	४६६	३०९	३	७७८	७९८
२.	ज्ञावनेर	१५	३८	३३२	३०	४१५	९८९	१००२	१४	२००५	२१८९
३.	गारशिवनी	८	९	१३७	८	१६२	२८७	२२८	११	५२६	७५३
४.	रामटेक	१५	२५	५२	९	१०१	२९७	२६७	३	५६७	७७९
५.	मौदा	११	४	१०८	१०	१३३	४०३	३०६	-	७०९	१२४९
६.	कामठी	१७	२९	१६९	३२	२६७	३९१	३५४	३७	७८२	१००४
७.	कुही	१३	२९	९९	११	१५२	३१६	२४०	३	५५९	७४३
८.	भिवानूर	८	५	१०३१	१०३	११४७	२१२	३३०	२	५४४	८१३
९.	उमरेड	८	१२	९१	९	१२०	३११	२६३	१०	५८४	७२६
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१२	२	१८२	२६	२२२	६३१	३४६	४	९८१	९६३
११.	हिंगणा	१८	१५	३७९	७२	४८४	६५३	७२५	६४	१४४२	१८५५
१२.	काटोल	३७	२५	६६१	९	७३२	६२७	५४९	३३	१२०९	१९२०
१३.	नरखेड	१३	२	१४१	७	१६३	४६४	३४३	१७	८२४	१०९३
१४.	कळमेश्वर	२२	२२	११६	१५	१७५	६८१	४६७	३८	११८६	१५६५

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण विदेशी/ संकरित गाई व बैल	देशी गाई व बैल				तीन वर्षांवरील गाई व बैल				तीन वर्षांवरील गाई व बैल	
		केवळ पैदाशी साठी वापरलेले वैल	पैदाशी व कामात उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा- करीता वापरलेले बैल	इतर बैल	एकूण तीन वर्षांवरील बैल [१४ ते १७]	दुभत्या	आटलेल्या व एकदाही न व्यापले- ल्या	इतर गाई	एकूण गाई [१९ ते २१]	तीन वर्षा त्या खालील देशी वापरे	
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	जिल्हा एकूण तालुका	३३४५९	३१२१	३६८७	३०६९५४	७१०८	२१९९१०	८३८३९	१५६१९३	३००६	२४३०२८	३०३४६७
१.	नागपूर [शहर]	१६६६	८०	१२८	१८७८	२७५	२३६१	६१४२	३९११	३३	१००८६	८३४०
२.	सावनेर	४६०९	७३	१२१	१६५८१	३६८	१७१४३	७०७५	१५८७४	१८८	२३१३७	१७५२१
३.	गारशिवनी	१४४१	१३८	४५१	१२४३६	६३१	१३६५६	५१७२	१०४०९	२३३	१५८१४	१३६७४
४.	रामटेक	१४४७	२८२	५३६	१६६८५	१००३	१८५०६	६०९६	१२४७०	३९३	१८९५९	१६१६४
५.	मौदा	२०९१	३३	१६	१८९२७	७३५	१९७११	६७३३	८४९८	१	१५२३२	१४३६८
६.	कामठी	२०५३	२५४	६०६	१०५५४	६८५	१२०९९	४९२१	५८१३	१२०	१०८५४	१००४७
७.	कुही	१४५४	११४	३९४	२२२७९	३५०	२३१३७	६९२८	१३१९१	२३०	२०३४९	१७९९९
८.	भिवानूर	२५०४	२८८	४१५	१४७८६	७००	१६१८९	३९६२	९४१९	४३१	१३८१२	११२५३
९.	उमरेड	१४३०	४०३	६१४	१७७३६	८२१	१९५७४	६२६७	१३२९३	३२०	१९८८०	१७१८९
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	२११६	५८	२९	१३३०१	२७६	१३६६४	६३८१	१००१०	१३६	१६५३७	१३५७२
११.	हिंगणा	३७८१	९२	६१	११६६८	३०६	१२१२७	५०८६	१०८३७	२०६	१६१२९	१२८४६
१२.	काटोल	३८६१	९७	५५	२२०१०	१५४	२२३१६	७८७१	१५८२१	७४	२३७६६	१७७०९
१३.	नरखेड	२०८०	१३२	९६	१६६३८	३७८	१७२४४	६६६१	१६३५९	३२५	२३३४५	१९९८०
१४.	कळमेजवर	२९२६	७७	१६५	११५१५	४२६	१२१८३	४५३४	१०२८८	३१६	१५१३८	१२८०५

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण देशी	विदेशी/संकरित	म्हशी व रेडे				तीन वर्षांवरील म्हशी				
		गाई व बैल [१८-१-२२+२३]	व देशी एकूण गाई व बैल [१३+२४]	केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व काम साठी ठेवलेले	म्कत कामा साठी	इतर	एकूण रेडे [२६ ते ३१]	पैदाशीसाठी दुभत्या	आटलेल्या व व्यायलेल्या	इतर	एकूण म्हशी तीन वर्षांवरील [३१ ते ३३]
१	२	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
	जिल्हा एकूण	६६६४०५	६२९८६४	१६१८	२६२	३३५	३६४	२५७२	२६७३०	२५१०१	४१८	५२२३९
१.	नागपूर[शहर]	२०७८७	२२४५३	११२	२२	१२	१३	१५२	५७२३	२३०५	२४	८०५२
२.	सावसेर	५७८०१	६२४१०	८६	११	७	१२	१२३	१०२४	१४०७	२८	२५२२
३.	गार शिवनी	४३१४४	४४५८५	७६	१०	५	१८	१०२	९१०	१०३९	१५	१९६४
४.	रामटेक	५३६२२	५५०७६	१५८	६४	१४१	६०	४२३	१६४७	१८३६	२२	३५१४
५.	मौदा	४२३११	५१४०२	८९	१	६	१६	११२	२२३५	१८६१	१	४११७
६.	कामठी	३३०००	३५०५३	१०४	१५	१४	३६	१६९	१३३१	९५०	२०	२३०१
७.	कुही	६१४८५	६२९३९	७२	३	१	१७	१००	१२५२	१७३२	१६	३००७
८.	भिवानूर	४१२५४	४३७५६	७४	१२	५	२४	११५	६२१	११६४	३२	१६८७
९.	उमरेड	५६६४३	५८०७३	१७५	५६	७३	५१	३५५	१६९६	१९८१	१०४	३७६१
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	४३७६३	४५८७२	२२८	२६	५	५	२६४	३७१४	२८५७	७०	६६४१
११.	हिंगणा	४११०२	४४८८३	१५०	२२	१६	३२	२२०	१६२२	२०४१	२८	३६९८
१२.	काटोल	६३७२१	६७६५२	१०५	१	२०	१७	१४३	२०७२	२६३२	९	४२२७
१३.	नरखेड	६०५६२	६२६४२	१०२	१७	१४	२४	१६४	१८१३	२०७५	३०	३९१८
१४.	हळमेशवर	४०१२६	४३०५२	७३	२	१६	३२	१२३	८९२	९९२	१२	१९०३

::: तक्ता क्रमांक - ४. १ [मुद्रे चालू] :::

- ७५ -

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	रेडके तीन	एकूण म्हशी व रेडे	एकूण गोजातीय	मेंढया	बक-या	घोडे व बिगिरे	हतर मशुधन	एकूण मशुधन	एकूण कोबडया
		वर्षाखालील [३०-३४-३५]	[३५-३६]	[३७-३८]	[३९-४०]	[४१-४२]	[४३-४४]	[४५-४६]	[४७-४८]	[४९-५०]
१	२	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
	जिल्हा एकूण	२८४६८	८३२८६	७८३१५०	२०५८१	३०२५१७	७७०	१४१८२	११२१२०७	४३२३३८
	तालुका									
१.	नागपूर[शहर]	२५४५	१०७५६	३३२०२	१३	२७४०८	५८	२७२४	६३४१२	४६१२३
२.	सावनेर	१५१७	४१६२	६६५७२	२४२	२७२००	२४	१६२७	२६५१२	४१२०१
३.	भारशिवनी	१०७७	३३४३	४७७२८	२३६	२०५३४	२	५५३	६२०५३	२२२३३
४.	रामटेक	२४३६	६३७३	६१४४२	१६	२४२०६	२०	८४६	८७२३७	४२६५७
५.	मौदा	३५०५	६७३४	५८१३६	-	२०२३६	४२	३८७	७२५०१	३५६७०
६.	कामठी	११५५	३६२५	३८६७८	१२	१५३२१	६	१२२०	५६०१४	२३४६६
७.	कुही	१८७२	४२८६	६७२२५	१८२३	२८४१०	१३३	१०४२	२२३४०	४२३२०
८.	भिंवावूर	१२८३	३२८५	४७०४३	२८२६	१५८३३	२५	३२४	६६१२१	२८८३७
९.	उमरेड	२३१२	६४४८	६४५२१	२२६७	२१४५५	५६	१०१३	२००१२	३४७४२
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	३३५६	१०२६१	५६१४०	८	२०२५०	६	४२२	७६८२६	३७५२८
११.	हिंगणा	१७४२	५६६०	५०५४३	३५२२	२१३४५	४२	७३७	७६२५२	१८२६२
१२.	काटोल	२८२६	७२६६	७५६१८	१५०२	२१३५३	५८	५६६	२२०२७	२७२२६
१३.	नरखेड	२६६०	६७४२	६२३२१	४२२६	२००५५	७३	२२८	२४८१३	१८८८५
१४.	कळमेश्वर	१११२	३१३८	४६१२०	२३४१	१७४४१	८५	८१३	६६८७०	१२६४१

आधार :- मशुगणना १९८७

जिल्ह्यांतील पशुवैद्यकिय संस्थांची तालुकावार संख्या [१९९२-९३ वर्षांकरिता]

		जिल्हा - नागपूर.										
अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	पशुवैद्यकिय संस्थांचा प्रकार					फिरती पशु वैद्यकिय दवाखाने	फिरते पशु वैद्यकिय दवाखाने	दक्षता पथके	कृत्रिम रेतन केंद्र	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्र	
		पशु वैद्यकिय चिकित्सालय	पशु वैद्यकिय दवाखाने	पशु वैद्यकिय प्रथोमचार केंद्र	पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	पशुरोग नियंत्रण पथके						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा एकूण	१	१	३५	३६	-	१	१	२	१	-	६
	तालुका											
१.	नागपूर [शहर]	१	१	१	१	-	१	१	-	-	-	१
२.	सावनेर	-	-	३	३	-	-	-	-	१	-	-
३.	वारशिवनी	-	-	२	३	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	-	-	४	३	-	-	-	१	-	-	१
५.	मौदा	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	३	२	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	२	३	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	२	२	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	४	२	-	-	-	-	-	-	१
१०.	नागपूर [ग्रामरिण]	-	-	१	३	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	-	-	२	३	-	-	-	-	-	-	१
१२.	काटोल	-	-	३	५	-	-	-	१	-	-	२
१३.	नरखेड	-	-	३	५	-	-	-	-	-	-	-
१४.	कळेश्वर	-	१	३	१	-	-	-	-	-	-	-

::: तक्ता क्रमांक - ४.३ [मुटे चालु] :::

- ७७ -

अ. क्र.	जिल्हा / तालुका	जिल्हा	आधारभूत	कृत्रिम रेतन केंद्रे		पशु	साधन कुक्कुट	मेष पैदास	शेळी पैदास	
		कृत्रिम रेतन केंद्रा [स्थानिक]	ग्राम केंद्र	जिल्हा परिषदा कुडील	आधारभूत ग्राम केंद्री खालील		विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रा खालील	पैदास विकास गट क्षेत्र	क्षेत्रे	क्षेत्रे
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
जिल्हा	एकूण	१	१	७१	१८	७३	१	१	-	-
तालुका										
१.	नागपूर [शहर]	१	१	२	१	४	१	१	-	-
२.	सावनेर	-	-	६	१	८	-	-	-	-
३.	पारशिवनी	-	-	५	-	३	-	-	-	-
४.	रामटेक	-	-	७	-	५	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	४	-	६	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	४	२	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	५	-	४	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	४	५	५	-	-	-	-
९.	उरमेड	-	-	६	२	५	-	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	४	१०	२	-	-	-	-
११.	हिंगणा	-	-	५	-	६	-	-	-	-
१२.	काटोल	-	-	८	-	१२	-	-	-	-
१३.	नरखेड	-	-	८	-	७	-	-	-	-
१४.	कळमेश्वर	-	-	३	२	६	-	-	-	-

आधार :- १] जिल्हा पशुसंवर्धन उमसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद नागपूर.

रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या [वर्ष १९९२-९३ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

संसर्गजन्य व बांडगुब्बजन्य रोग	लागण	मृत्यु
१	२	३
एकूण पशूधनाची मृत्यु संख्या	१०५	६७
१. <u>गायी म्हशी</u>		
१] घटसर्प	-	-
२] लाल्या [खुरकत]	-	-
३] कन्या	७९	५७
४] कासा [मादा]	-	-
५] स-या	-	-
६] इतर [नळकांडी] रेबीज	२६	१०
एकूण	१०५	६७
२. <u>मेंढ्या व बक-या</u>		
१] क-या	-	-
२] न्युमोनिया	-	-
३] प्रायलाग व लाल्या	-	-
४] इतर	-	-
एकूण	-	-
३. <u>कोंबड्या</u>		
१] राणीखेत	-	-
२] देवी	-	-
३] बोळकांडी	-	-
४] इतर	-	-
एकूण	-	-

आधार :- १] जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

विविध प्रशुवैद्यकिय संस्थांचे कार्य [वर्ष १९९२-९३ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका/ जिल्हा	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	खच्चीकरण केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भ धारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणे अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या	एकूण वासरे	स्तंभ ६ पैकी संकरीत वासरांची संख्या	लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	
१.	नागपूर [शहर]	८९८२	१३२५	१७००	३७६	४००	८९४६	
२.	सावनेर	३७९७९	३३५४	५२६४	१५०८	११९०	२००४२४	
३.	मारशिवनी	३२१९५	२३९३	२०९३	६९२	४१०	७५१४४	
४.	रामटेक	४९३७६	४३०८	२५४३	७९२	४१७	११२४९३	
५.	मौदा	२६२१८	३०८८	२९९६	९६१	६२७	९८२२१	
६.	कामठी	३३५१९	२०९०	१६३३	३९३	२६०	६३३०३	
७.	कुही	२७९८१	२३७८	१६०३	५७४	३४६	२२७६४४	
८.	भिवापूर	२२८३१	२०७९	१५७९	५१९	३३२	१३७१२७	
९.	उमरेड	२९४४७	२६५४	२१९७	६०६	४७६	१४१६८२	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२५८४७	२५४४	२७०१	६४३	५३७	१५१५५३	
११.	हिंणगा	३७५२५	२९८०	२७५८	८६२	४५४	१६६३३९	
१२.	काटोल	४४०८६	३१६३	४१२४	१०७२	९६०	१५१०११	
१३.	नरखेड	३७१०१	२९२६	३५५०	९६१	६४७	१४५७४३	
१४.	कळमेश्वर	४१३२०	३५०८	३४२०	८९१	९१०	१६०२७२	
जिल्हा एकूण		४५४३०७	३८७९०	३८१६१	१०८५०	७९६६	१९२०४०२	

आधार :- १] जिल्हा प्रशुसंवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

२] जिल्हा प्रशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा वरिष्ठ नागपूर.

मान्यता प्राप्त पशुवध गृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या

पशुंची संख्या [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे						एकूण
			गाई बैल	म्हशी रेडे	मेंढ्या	शेळ्या	डुकरे	इतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जिल्हा एकूण	१७	२२६	-	६५३४	८६११३	३३४	-	९३२०७
१.	नागपूर [शहर]	२	-	-	६३३९	६९२७१	-	-	७५६१०
२.	सावनेर	४	२२६	-	१	१५८०	-	-	१८०६०
३.	भारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	रामटेक	१	-	-	-	२२१९	-	-	२२१९
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	१	-	-	-	३६०६	-	-	३६०६
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	२	-	-	-	१९०७	-	-	१९०७
१०.	नागपूर [गामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हििंगणा	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	२	-	-	११०	२४१४	१५८	-	२६८२
१३.	नरखेड	३	-	-	६८	१७९०	१७६	-	२०३४
१४.	कळमेश्वर	२	-	-	१६	३३२६	-	-	३३४२

आधार :- जिल्हर पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - ४. ५ ==

- ८१ -

जिल्हयांतील वनक्षेत्र [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्र - चौ. कि. मी.]

अ. क्र.	विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
१	२	३	४	५	६
१.	एकूण	१४७८	८२३	५१७	२८१८
२.	महसुली	-	-	५१७	५१७
३.	वन	१४७८	८२३	-	२३०१

टीप :- १] आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

२] वनविभागातील "राखीव" वनक्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महामंडळाकडे हस्तांतरित केलेल्या वनक्षेत्रांचा अंतिम विवरण अंतिम असेल आहे.

आधार :- मुख्य वन सांख्यिकी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

जिल्ह्यांतील मुख्य व गौण वन उत्पादने [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	वन उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन [हजार घन. मी.]	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले इत्यादी [हजार रुपयात]	संदर्भ वर्षातील [मागील शिलकी उत्पादन घेऊन एकूण विक्रीचेमुल्य
१	२	३	४	५
१.	ईमारती लाकूड	४३८	५३८८	५३८८
२.	जकाऊ लाकूड	-	३३७७	३३७७
३.	फाटे	नग	४५३१	४५३१
४.	चंदन	१७६७८९	-	-
<u>गौण वन उत्पादने [किंमत]</u>				
अ]	बांबू	६७९८७०	२०४३	२०४३
ब]	गवत इत्यादी	-	४४२	४४२
क]	बिडी माने	८१९३४ [स्टॅ. बॅग]	५३८२४	५३८२४
ड]	डिंक	-	१००१	१००१
<u>इतर</u>				
१.	आमटा माने	-	-	-
२.	मोहाची फळे	-	-	-
३.	खाणी व खनिजे	-	-	-
४.	हिरडा	-	-	-
५.	आंबा	-	-	-
६.	सिताळ	-	१९९	-१९९
७.	संत्रा बीट	८४९ थप्प्या	२९९१	२९९१
८.	आडजात बीट	२५१ थप्प्या	४७६	४७६
९.	ईतर घोला मेझीन	-	३२५०	३२५०
एकूण उत्पादने		-	६४२२६	६४२२६
एकूण किंमत		-	७७५२२	७७५२२

आधार :- १] उपवन संरक्षक, नागपूर वन विभाग, नागपूर

२] विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ,
नागपूर.

जिल्हयांतील भूजल मत्स्यव्यवसाय [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा / तालुका	नदीची लांबी [कि.मी]	मत्स्य-व्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्रांवर व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र [हेक्टर]	मत्स्य व्यवसायासाठी उप-योगात आणलेले एकूण क्षेत्र [हेक्टर]	भूजल मत्स्य उत्पादन [मे. टन]	पकडलेल्या मत्सयांची उत्पादकांतील मिळालेली किंमत [रुपये लाखात]	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्य वीज [लाखात]
१	२	३	४	५	६	७	८
					३१४०.००		
जिल्हा एकूण		६९०	१०७६९	१०७६९		३१४.००	२१०.५६
<u>तालुका</u>							
१.	नागपूर [शहरे]	-	८६४	८६४	१४१	१४.१०	२.८०
२.	सावनेर	-	८१९	८१९	२३७	२३.७०	१२.००
३.	भारशिंदी	-	१८३२	१८३२	५०२	५०.२०	१०.५०
४.	रामटेक	-	१७२९	१७२९	६६२	६६.२०	३०.००
५.	मौदा	-	१३०	१३०	३१	३.१०	३.१०
६.	कामठी	-	१५६	१५६	६१	६.१०	३.१०
७.	कुंही	-	५५०	५५०	३२५	३२.५०	१०.००
८.	भिबापूर	-	४९४	४९४	७७	७.७०	४.१०
९.	उमरेड	-	२५३९	२५३९	७६२	७६.२०	२५.५०
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	१११	१११	६७	६.७०	८१.३६
११.	दिंगणा	-	४९५	४९५	३३	३.३०	१२.७०
१२.	काटोल	-	४५०	४५०	१५२	१५.२०	७.७०
१३.	नरखेड	-	२३७	२३७	६१		४.१०
१४.	कळमेणवर	=	३६३	३६३	३९	६.१० २.९०	३.६०

टीप :- १] स्तंभ ३ मध्ये नदीची लांबी तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे जिल्हयांची माहिती दिली आहे.

आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

=: तक्ता क्र. ५.१ :=

८४ =

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या

वर्ष :- १९९२

जिल्हा - जागपूर.

अ. क्र.	उद्योग गट व त्यांचा दिनांक	संख्या			स्तंभ ५ मधील कामगार			काम केलेल्या	संख्या	
		नोंदणी झालेले कारखाने	बंद कारखाने	पुपत्रे पाठविणारे कारखाने	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	श्रम दिनांची एकूण संख्या	पुपत्रे न पाठविणारे कारखाने	स्तंभ १० मधील कारखान्यातील कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	००९ - कृषि उत्पादने	१	-	१	७४	२७	४७	२२०१९	-	-
	१५१ - बांधकामाकरीता खाणीतील खणीजाचे उत्पादन [दगड, वाळू व माती व्यतिरिक्त]	१	१	-	-	-	-	-	-	-
३.	२०१ - दुग्ध निर्मित पदार्थ	६	-	६	७३२	७१६	२३	२५४१५५	-	-
४.	२०२ - फळे व मालेभाज्या साठविणे	६	-	५	३४२	१७७	१६५	९४६५१	१	२०
५.	२०४ - धान्य गिरणी उत्पादने	५७	१४	३९	३०५	२७२	३३	८२७४१	४	२०
६.	२०५ - बैकरी उत्पादन	१५	१	१४	४१३	३६८	४५	१२५२६५	-	-
७.	२०६ - साखर उत्पादन व शुध्दीकरण कारखाने	१	-	१	२८१	२८१	-	४९१७५	-	-
८.	२०९ - कोको चॉकलेट व साखरेच्या पदार्थाचे उत्पादन	३	-	३	३२२	३२०	२	१०३०६४	-	-
९.	२१० - उदजन तेल, वनस्पती तूप तयार करणे इत्यादी	१	-	१	९६	९५	१	२९०७२	-	-
१०.	२११ - इतर खाय तेलाचे उत्पादने व चरबी [उदा. तीळाचे शेंगदान्याचे मोहरीचे तेल]	२६	४	२१	३७४	३७४	-	९१८०८	१	१२

क्रमशः.....

== :: तपता क्र. ५.१. [पुढे चालू] :: ==

= ८५ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
११. २१३	चहावरील प्रक्रिया इन्सर्टन्ट घडामोड	२	१	१	५५६	५५६	-	१६५६८८	-	-
१२. २१६	- बर्फा तयार करणे	७	-	७	५५	५४	१	१५९६०	-	-
१३. २१७	- पशु मक्षांच्या बांध पदायाचि-उत्पादन	३	-	३	७५	७४	१	२२८१३	-	-
१४. २१९	- बांध पदायाचि उत्पादन जे इतरत्र दिलेले नाही.	७	-	७	१३२	७३	५९	३९८३९	-	-
१५. २२०	- स्मिरीट व मद्याकचि शुध्दीकरण व प्रक्रिया	६	१	४	१५२	१५०	२	४५६७१	१	४५
१६. २२१	- दारू कारखाने	३	-	३	१९४	१९३	१	५७३९३	-	-
१७. २२२	- माल्ट दारूचे उत्पादन	२	-	२	२४	१७	९	३६६८	-	-
१८. २२३	- देशी दारूचे उत्पादन	५	-	५	३१०	२८३	२७	८७२४४	-	-
१९. २२४	- सोडा लेमन व तत्सम पेयाचे उत्पादन	८	-	८	१६७	१५४	१३	४६९३६	-	-
२०. २२८	- खाण्याचा तंबाखु जडा, नस व तंबाखांची इतर उत्पादने	-	-	१	५८	५६	२	१७६८७	-	-
२१. २२०	- कापूस पिंजने व साफ करणे	१६	१	१४	१४०४	९१९	४८५	३१२९५५	१	८५
२२. २३१	- सुत कातने [मिल व्यतिरिक्त]	१	१	-	-	-	-	-	१	८
२३. २३४	- यंत्र मागावर सुती कापडाचे उत्पादन	१	१	-	-	-	-	-	-	-
२४. २३५	- मिलमध्ये सुती कापडा तयार करणे व प्रक्रिया करणे.	१२	२	१०	७५७७	७४२६	१५१	२३२७०१४	-	-
२५. २३६	- सुती कापडावर रंगाई छ्वाई व प्रक्रिया करणे	५	१	४	१४९	१४६	३	३८९२२	-	-
२६. २४५	- रेशमी कापडाचे उत्पादन	३	-	३	३९	१८	२१	९८९८	-	-

क्रमशः.....

=: तक्ता क्रमांक - ५.१ [पुढे चालु] :=

= ८६ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२७.	२४७ - कृत्रिम धाग्याचे दिणकाम कार्ड काम व प्रक्रिया	४	-	४	५९१	५४९	४२	२११५५१	-	-
२८.	२६० - दिणकाम [मिलसमध्ये]	१	-	१	-	-	-	-	१	१५
२२.	२६१ - सर्व प्रकारचे धागे, सुतळी, दारे व जाळे तयार करणे	५	१	४	६९	५६	१३	१७९२२	-	-
३०.	२६३ - ब्लॅकेट, शाल, सतरंजी दुसे या प्रकारच्या कापडाचे उत्पादन	२	१	-	-	-	-	-	१	९५
३१.	२६५ - सर्व प्रकारचे तयार कपडे तयार करणे	१	-	१	१७	१२	५	५१६८	-	-
३२.	२६९ - इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या कापडाचे उत्पादन	१	-	१	१४१	१२०	२१	४३०७९	-	-
३३.	२७० - लाकूड चिरणे व साफ करणे [प्लायवुड तयार व्यतिरिक्त]	५९३	१७२	४०७	१५९१	१५८७	४	४०९७९०	१४	५३
३४.	२७१ - लाकडाच्या फळ्या प्लायवुड व त्यापासून वस्तु बनविणे	१	-	१	४०१	३९९	२	१२१९३४	-	-
३५.	२७३ - घेतकाम करणे	३	-	३	१५८	१५७	१	४४७१९	-	-
३६.	२७४ - लाकडाची औद्योगिक उत्पादने	६	२	४	३१	३१	-	९४५५	-	-
३७.	२७५ - बुच [कार्ड] आणि बुचाचे [कार्डे] उत्पादन	१	-	१	२	२	-	३९७	-	-
३८.	२७६ - लाकडी कर्निचर/फळ्या तयार करणे	३	१	२	३८	३८	-	८०२६	-	-
३९.	२७९ - लाकूड बांबू, केन व गवताची उत्पादने	१	१	-	-	-	-	-	-	-

क्रमशः.....

=: तक्ता क्रमांक - ५.१ [मुद्रे चालू] :=

= ८७ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
४०.	२८० - मलक, कागद आणि कागदी बोर्ड, वर्तमान पत्राच्या कागदासह तयार करणे	१४	२	११	४११	४०४	७	१२१२८३	१	५५
४१.	२८१ - कागदापासून व मेजर बोर्डापासून विशव्या व डबबे तयार करणे.	१३	-	१३	२०५	२०३	२	६१२५२	-	-
४२.	२८२ - कागद व मेजर बोर्डाच्या वस्तु व पल्प पासूनची उत्पादने	४	-	३	८७	६८	१२	२२४२८	१	८
४३.	२८३ - विशेष उद्योगावरील कागद तयार करणे.	२	-	२	६२	६२	-	१८८२८	-	-
४४.	२८४ - वृत्त पत्रे प्रकाशन व छमाई	४	-	३	१२२	१२०	२	६८८११	१	८०
४५.	२८५ - नियतकालिके, पुस्तके, जनरल अँटलॉस, नकाशे इत्यादीचे उत्पादन व छमाई	१२	१	१८	१२८६	१२५०	३६	३४२८७१	-	-
४६.	२८७ - खोदकाम धातुवर खोदने, ब्लॉक तयार करणे इत्यादी	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
४७.	२८८ - पुस्तके बांधणी [इतराकरीता]	१	१	-	-	-	-	-	-	-
४८.	२८९ - मुद्रण व प्रकाशनासंबंधी इतर कामे जी इतरा दर्शविली नाहीत.	२५	-	२५	११८६	११४२	३७	३४७८८४	-	-
४९.	२९० - कातडीवर टॅनींग क्युरींग, फिनी शिंग एम्बॉसिंग व जॅमाजींग करणे [चामडे कमविणे]	२	१	१	४	४	-	१२०४	-	-
५०.	३०० - औद्योगिक ऑरग्यानिक व इन ऑरग्यानिक रसायने तयार करणे.	१४	१	१२	१६४	१५८	६	४२६६०	१	३५
५१.	३०१ - रसायने खते, फिटक, नाशक औषधांचे उत्पादन	७	-	६	२२१	२०६	१५	६६६१३	१	४
५२.	३०२ - प्राथमिक अवयवत प्लॅस्टीक व सिन्थेटिक रबराचे उत्पादन	३	-	३	८८	८७	१	२७१४६	-	-

=: तक्ता क्रमांक - ५.१ [मुळे चालू] :=

= ८८ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११		
५३.	३०३	-	पेन्टस वॉरनिमा व तत्संबंधी उत्पादने व रंग शाईचे उत्पादने	६	-	६	१४२	१२०	३२	४१८१५	-	-
५४.	३०४	-	इंग व औद्योगी तयार करणे	१६	१	१४	२३३	८२२	१०४	२८१६४२	१	८६
५५.	३०५	-	अतरे, सुवासिक लोशन, हेअर ड्रेसिंग लोशन, टुथपेस्ट, शांभू व इतर सौंदर्य प्रसाधने	१४	२	११	१७०	२३	७७	५०८७७	१	८
५६.	३०८	=	स्कोटके तयार करणे	१०	-	१०	३१५	२७६	३२	८७५२०	-	-
५७.	३०९	-	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	८	१	७	७०	६७	३	२२७६८	-	-
५८.	३१०	-	टायर्स व टयुब कारखाने	१२	१	९	२६७	२५१	१६	८०८३५	२	१६
५९.	३११	-	रबर प्लॉस्टीक ची पात्राने तयार करणे	१	-	१	३	३	-	८२१	-	-
६०.	३१२	-	रबराची उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत.	१०	-	९	५२०	५००	२०	१५५०९१	१	१०
६१.	३१३	-	प्लॉस्टीकचे उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत.	२८	१	२६	२०२२	१९८१	४१	६१३९१६	१	९
६२.	३१५	-	अखाद्य तेल उत्पादने	१	-	१	१२४	१२४	-	३८००७	-	-
६३.	३१८	-	ओव्हन कोळ्याचे उत्पादन	१	-	१	१७	१७	-	५१६४	-	-
६४.	३१९	-	इतर कोळ्यांची उत्पादने	७	-	६	७६	७५	१	२२३०८	१	५
६५.	३२०	-	बाधकामासाठी चिकण माती व विटाचे उत्पादन	५२	८	४३	४७३०	२९५५	१७७५	१०६५३०	१	१५०
६६.	३२१	-	काच व काचेचे साहित्य तयार करणे	५	१	४	४६२	४२२	४७	१३४०४६	-	-

जमना:.....

=: तालिका क्रमांक ५.१ [पृष्ठे चालू] :=

= ८२ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
६७.	३२३ -	चिकण मातीची भांडी तयार करणे	३	-	३	८९	६६	२३	२८०१२	-	-
६८.	३२४ -	सिमेंट व चुना व पोस्टरचे उत्पादन	१	-	१	७०	३४	३६	११९८४	-	-
६९.	३२६ -	दगडाचा आकार देणे व बारीक करणे व दगडाच्या वस्तु तयार करणे	१०	१	९	१५६	१४३	१३	४४५८९	-	-
७०.	३२७ -	ऑक्सेटास सिमेंट व इतर सिमेंटची उत्पादने	१०	१	९	७७४	७५८	१६	२३२९२३	-	-
७१.	३२९ -	नॉन मेटॅलिक मिनरलची इतर उत्पादने	३८	६	३१	५६९	४१८	१५१	१५३४३२	१	१०
७२.	३३० -	प्राथमिक स्वस्वाच्या लोखंड व पोलादाचे उत्पादन	२३	२	१९	१३६५	१२४७	१८	४२४१५५	२	३२
७३.	३३१ -	लोखंड व पोलादाची ओतकामे	३६	३	३३	१९०४	१८९२	१२	६१४६८९	-	-
७४.	३३२ -	डेरोअलाईची उत्पादने	३	-	३	८०७	७९७	१०	२७०७१८	-	-
७५.	३३३ -	तांब्याची उत्पादने	३	-	३	७१	७०	१	२१४५४	-	-
७६.	३३४ -	ब्रासची उत्पादने	१	-	१	२२	२२	३	६६६५	-	-
७७.	३३५ -	अॅल्युमिनिअमची उत्पादने	१२	२	९	२५९	२५८	१	७६५२४	१	१६
७८.	३३७ -	धातुचे कॉस्टिंग करणे	२०	-	१९	२८७९	२८७४	४	८३७४१०	१	१२
७९.	३४० -	बांधकाम विषयक धातुचे उत्पादन	३९	७	३२	८५३	८४४	९	२५१२६०	-	-
८०.	३४१ -	ब्रेकीक्रेटेड धातुचे उत्पादन	३१	२	२८	८६९	८५१	१८	२५८१०७	१	९
८१.	३४२ -	धातुमासुन रुनिचर व इतर वस्तु तयार करणे	१०	-	१०	९५	९५	-	२८२५२	-	-
८२.	३४३ -	खात प्रवजारे वजने व जनरल हांडवेअर तयार करणे.	१६	१	१५	६९६	६८६	७	२०९००२	-	-

क्रमशा...

::: तत्ता क्रमांक - ५.१ [मुठे चालू] :::

= २० =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८३.	३४५ - धातुला गिलावा करणे [मॉलीश, कलहर्ड]मिदल कोटींग ट्रीटमेंट	२	१	-	-	-	-	-	१	८
८४.	३४६ - धातुंची भांडी तयार करणे [कढई, सराता, व भांडी]	२	-	१	१६	१६	-	४६२२	१	१०
८५.	३४९ - धातुंची इतर उत्पादने [यंत्र व यांत्रिक अकजारा व्यतिरिक्त]	१	-	१	२३	२२	१	६९९१	-	-
८६.	३५० - शेतीची यंत्रसामुग्री व मुठे भाग तयार करणे	५	-	५	१७१	१६६	५	५१९७४	-	-
८७.	३५१ - बांधकाम व खाणी संबंधी यंत्रसामुग्रीचे उत्पादन	१	-	१	८५	८५	-	२५६०९	-	-
८८.	३५२ - बायलर बाइम तयार करणे/प्लॅन्ट तयार करणे	२	-	२	१०३	१०२	१	३१२२७	-	-
८९.	३५४ - खाद्य पदार्थांचे व कापडाची उत्पादन करणारी या व्यतिरिक्त यंत्रसामुग्रीचे उत्पादन	१	-	१	५९	५९	-	१७७४९	-	-
९०.	३५६ - गैरवीज सर्वसाधारण यंत्राची दुरुस्ती	२	-	२	५१	४८	३	१५६४५	-	-
९१.	३५७ - यांत्रिक अकजारे व मुठेभाग तयार करणे	९	-	९	३३४	३२८	६	१०१८६६	-	-
९२.	३६० - विद्युत उपयोगाकरिता यंत्रसामुग्री व मुठे भाग तयार करणे.	१५	-	१४	२४७	२४६	१	७५२४९	१	१५
९३.	३६१ - इन्सुलेटेड वायर व केबल तयार करणे	५	-	५	३७४	३६९	५	११३६८४	-	-
९४.	३६२ - सुकी व ओली बॅटरी व सेल तयार करणे	४	-	४	३८	२५	१३	१११२०	-	-
९५.	३६३ - विद्युत लॅम्पसंचे उत्पादन	४	-	४	५४	४१	१३	१३९३३	-	-
९६.	३६४ - विद्युत मखि व घरगुती वाफरासाठी विद्युत उपकरणे तयार करणे.	१	-	१	११	११	-	३३२२	-	-

समाप्त:.....

::: तक्ता क्रमांक - ११ [सुटे घालु] :::

= ९१ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
९७.	३६५ - रेडिओ ब्रॉडकास्टिंग टेलिव्हिजन, ट्रांसमिशन रेडिओ रिमोटकंट्रोलची उपकरणे तयार करणे.	३	-	२	१७	१३	४	४४२१	१	१५०
९८.	३६६ - रेडिओ ग्रॅफी एक्सरे उपकरणे व विद्युत उपकरणे तयार करणे.	४	-	४	१४३	१४२	१	४३४२३	-	-
९९.	३७१ - लोकोमोटिव्ह वाहन व सुटे भाग तयार करणे.	१	-	१	२९	२९	-	८९६२	-	-
१००.	३७४ - मोटार कार व इतर वाहनांचे वाहतुकीच्या तुलनेचे किमान १० व्यक्ती वाहन नेता येईल अशा वाहनांचे उत्पादन.	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१०१.	३७९ - परिवहन सामुग्री व सुटे भाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत.	१	-	१	१३	१३	-	४०१०	-	-
१०२.	३८० - मेडिकल सर्जिकल व साईंटीफिक उपकरणे तयार करणे.	३	१	२	१२	१२	-	३०७९	-	-
१०३.	३८२ - मॅंगनी घडयाळे व भिंतीचे घडयाळे तयार करणे.	१	-	१	१८	५	१३	४६९४	-	-
१०४.	३८९ - इतर उत्पादने व जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	७	१	४	१८२	१४८	३४	५५७०६	२	१३
१०५.	३९७ - लोकोमोटिव्ह व रेल्वे सामुग्रीची दुरुस्ती.	२	-	२	६५८	६४३	१५	१९०२०८	-	-
१०६.	३९८ - जड मोटार वाहनांची दुरुस्ती	३०	२	२६	१७२४	१६८७	३७	५९६२१०	२	६५
१०७.	३९९ - यंत्राची व यंत्रसामुग्रीची दुरुस्ती जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत.	२	१	-	-	-	-	-	१	१५
१०८.	४०० - विद्युत निर्मिती व ट्रांसमिशन व वितरण	१	-	१	२५७	२२४	३३	३०३३६९	-	-
१०९.	४०१ - विद्युत शक्तीचे वितरण	६	-	५	२१३१	२११९	१२	७७९५६२	१	१२
११०.	४१० - गॅस निर्माण करणे व वितरण	३	-	३	१३९	१३७	२	४५८१६	-	-
१११.	४२० - पाणी पुरवठा [उदा. अंकलन, शुध्दीकरण, आणि वितरण]	४	-	२	४७	४७	-	१७०७३	२	६५

क्रमशः...

=: तक्ता कुमांक - ५.१ [मुढे घालु] :=

= १२ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
११२.	५०५ - जल विद्युत ग्राजेट व्यतिरिक्त इतर मॉवर प्लॅटचे बांधकाम व देखभाल	१	-	१	१४	१३	१	४०९३	-	-
११३.	६१४ - पेट्रोल व मोबाईल तेलाच्या उत्पादनाचा घाऊक व्यापार	३	-	३	५५	५४	१	१७१५६	-	-
११४.	६१५ - औषधी व रसायनाचा घाऊक व्यापार	१	-	-	-	-	-	-	१	४
११५.	६७५ - इलेक्ट्रीके सामान [घडाव्यासहीत]	१	-	१	१९	१७	२	५८४२	-	-
११६.	६८२ - मोटारीच्या जळणाचा फिरकोळ व्यापार	७७	२	७२	३८२	३८१	१	१३४४८६	३	१५
११७.	८२० - स्थावर मालमत्तेची विक्री	१	-	१	७	७	-	२३९३	-	-
११८.	९६१ - कपडे धुलाई व रंगाई करण्याचे काम	१	-	१	२४	२३	१	६८२२	-	-
११९.	९७२ - रेडिओ ट्रान्झिस्टर टिव्ही व्हीसीआर दुरुस्ती	१	-	१	३३	३२	१	१२०७९	-	-
१२०.	९७३ - मोटार वाहने व मोटार सायकल दुरुस्ती करणे.	१	-	१	७	७	-	२२०८	-	-
१२१.	९७४ - मोटार सायकल स्कूटर दुरुस्ती	६	-	४	२६	२६	-	८२७५	२	१२
१२२.	९७९ - दुरुस्ती करण्याचा उद्योग [अवर्गीकृत]	१	-	१	२४	२४	-	७२०३	-	-
जिल्हा एड्यु बेरीज		१५७४	२६०	१२५१	५०३४३	४६३६८	३९७५	१४६८८९३	६३	१३०२

आधार :- मुख्य निरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

=: तबता क्रमांक - ५२ :=

= २३ =

चालू कारखान्यांचि कामगारांच्या संख्यानुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण

वर्ष - १९९२

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचि सकितांक	१ कामगारा पर्यंत		१० ते १९ कामगार		२० ते ४९ कामगार		५० ते ९९ कामगार		१०० ते ४९९ कामगार		५०० ते ९९९ कामगार		१००० ते ४९९९ कामगार		५००० व त्यापेक्षा जास्त कामगार		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१.	०० - कृषि उत्पादने	-	-	-	-	-	-	१	७४	-	-	-	-	-	-	-	-	१	७४
२.	२० - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	४३	१९६	८	११५	१२	३६४	४	३१७	६	१४५०	-	-	-	-	-	-	७३	२४४२
३.	२१ - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	२१	१२२	११	१४६	६	१९२	१	९६	१	१८८	१	५५६	-	-	-	-	४१	१३००
४.	२२ - ग्रेस व तंबाखुचे प्रदार्थ तयार करणे	३	२१	५	६८	८	३०९	८	५५२	-	-	-	-	-	-	-	-	२४	९५०
५.	२३ - सुतीकापड तयार करणे	२	१७	३	५५	१	२६२	७	४१७	४	६७५	३	२३१४	२	५४०३	-	-	३०	९२२३
६.	२४ - लोकर, रेसिम व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	१	४	१	१५	३	६३	-	-	२	५४८	-	-	-	-	-	-	७	६३०
७.	२६ - कापडाच्या वस्तु तयार करणे	१	४	४	५९	१	३८	१	९५	१	१४१	-	-	-	-	-	-	८	३३७
८.	२७ - लाकडाच्या वस्तु व अर्निचर इत्यादी	४२३	१६२७	५	६४	२	६१	-	-	२	५२२	-	-	-	-	-	-	४३२	२३७४
९.	२८ - कागद कागदांच्या वस्तु मुद्र प्रकाशन संबंधित उपयोग	१३	९८	२५	३३०	२६	७८५	७	४५७	७	१२१९	१	७०३	-	-	-	-	७९	३५९२
१०.	२९ - कातडी व कातडाच्या केसाळ, कातडाच्या व कातडाच्या पर्यायी वस्तु तयार करणे	१	४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४

क्रमशः.....

१	३	२	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	
११.	३०	-	मूलभूत रसायने व रासायनिक सैद्धांत	२३	१२७	२१	२२५	२०	६४३	५	३६१	४	८१०	-	-	-	-	-	७३	२२३६
१२.	३१.	-	रबर प्लेस्टिक व पेट्रोलियम कोळसा यांचे सदांश व अनु- 'ईंधनांची प्रक्रिया	२५	१७०	१४	१२१	२	२७४	७	३०८	४	८५५	२	१३७१	-	-	-	५८	३०६२
१३.	३२	-	अधातु खनिज सदांश	१८	१४२	२६	३२५	१२	५८१	२१	१४२७	१७	३२२२	१	५५०	-	-	-	१०२	७०१७
१४.	३३	-	मूलभूत धातु व मिश्र	१६	१०३	२०	२२४	२६	८६७	१५	२७६	११	३०२१	३	२०३६	-	-	-	२१	७३६७
१५.	३४	-	धातुच्या वस्तु व सुटेभाग यंत्र व सामुग्री सोडून	३६	२६७	३३	४३६	१०	२२२	४	२७३	७	१३०१	-	-	-	-	-	२०	२५७६
१६.	३५	-	परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व सामुग्री	६	३२	४	५७	५	१२१	३	२३३	२	२८३	-	-	-	-	-	२०	८०३
१७.	३६	-	परिवहन सामुग्री सोडून इतर सर्व सामुग्री	११	७२	१३	१७२	६	१७०	४	३४२	२	२७२	-	-	-	-	-	३६	१०४२
१८.	३७	-	परिवहन सामुग्री व सुटेभाग	-	-	१	१३	१	२२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	४२
१९.	३८	-	उत्पादन करणारे इतर उद्योग	४	२५	४	५२	-	-	-	-	१	१४१	-	-	-	-	-	२	२२५
२०.	३९	-	भाडवली सामानाची दुकाने	२	१४	५	७४	१४	४५६	६	४०४	३	८८७	१	६२७	-	-	-	३१	२४६२
२१.	४०	-	विद्युत निर्मिती ट्रांसमिटर व वितरण	-	-	३	४७	-	-	१	५७	१	१०६	१	२५७	१	१२३३	-	७	३१००
२२.	४१	-	गॅस व बाब्यांची निर्मिती व गार्डन लाईन व्दारे वितरण	-	-	१	१५	-	-	२	१२४	६	-	-	-	-	-	-	३	१३२
२३.	४२	-	गार्गी पुरवठ्याची कामे	-	-	२	३१	१	३१	१	५०	-	-	-	-	-	-	-	४	११२
२४.	५०	-	बांधकाम	-	-	१	१४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१४

तथा क्रमांक - ५.२ [पृष्ठे चाल] :-

= ९५ =

१	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	
२५.	६१	-	नाकुड, कागद, कातडी, चामडे, जळण घेवो लियम घदार्थ सुगंधीत अत्तरे काच वेगरेचा घाऊक व्यापार.	२	१३	१	१२	१	२७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	५९	
२६.	६७	-	जळण आणि इतर जीवनोपयोगी वस्तुंचा फिरकोळ व्यापार	-	-	१	१२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१२	
२७.	६८	-	फिरकोळ व्यापार[अवर्गीकृत]	७२	३६४	३	३३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७५	३२७	
२८.	८२	-	त्यावर मालमत्तेचे एजंट	१	७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	७	
२९.	९६	-	वैयक्तिक सेवा	-	-	-	-	१	२४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२४	
३०.	९७	-	दुरुस्ती सेवा	६	३०	१	१५	२	५७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	९	१०३	
जिल्हा एकूण बेरीज				७३०	३४७३	२१६	२२६१	१८२	५७२३	२५	६६५०	७५	१६४८८	१३	९०१४	३	७३३६	-	-	१३१४	५१६४५

टीप :- १] "अ" कारखान्यांचे संख्यां

२] "ब" कामगार

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने, मुंबई.

= :: तक्ता क्रमांक - ५३ :: =

वर्ष १९९२

= ९६ =

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण

जिल्हा - नागपूर.

क्र.	मुख्य उद्योग गट व त्याचे सकितांक	दिवसांची संख्या अनुलेखित		६० दिवस किंवा याहूनकमी		६१ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस		१८१ ते २४० दिवस		२४१ ते ३०० दिवस		३०० हुन अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१.	०० - कृषि उत्पन्न	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	७४	-	-	१	७४
२.	२० - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	-	-	१	२	२	५	६	३३७	११	६४	२१	११६	२७	१८७८	६८	२४०२
३.	२१ - खाद्य वस्तुचे उत्पादन	-	-	१	१३	३	१५	-	-	२	१९२	१८	७१७	१६	३५१	४०	१२८८
४.	२२ - पेष व तंबाखुचे पदार्थ तयार करणे	-	-	-	-	२	३१	-	-	२	३१	१०	४७७	९	३६६	२३	९०५
५.	२३ - सुती कापड तयार करणे	-	-	४	१२८	८	५२०	-	-	१	८२	६	१९८	९	८२०२	२८	९१३०
६.	२४ - लोकर, रेसीम व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१५	२	२४	४	५९१	७	६३०
७.	२६ - कापडांच्या वस्तु तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३८	-	-	५	१८९	६	२२७
८.	२७ - लाकडांच्या वस्तुचे कर्निवर इत्यादी	-	-	९	३४	७	१८	१७	६८	५५	१७५	२८८	११७९	४२	७४५	४१८	२२२१
९.	२८ - कागद, कागदांच्या वस्तु मुद्रण प्रकाशन व संबंधित उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४२	३१	१३४०	४३	२०४७	७५	३४२९
१०.	२९ - कातडी व कातडांच्या केशाळ कातडांच्या पर्यायी वस्तु	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४	१	४
११.	३० - मुलभूत रसायने व शास्त्रात्मिक पदार्थ	-	-	-	-	२	१३	-	-	४	६१	२१	४६१	४२	१५६८	६९	२१०३
१२.	३१ - रबर व प्लास्टिक पेट्रोलियम व कोळ्याचे पदार्थ व अनुबंधनाची प्रक्रिया	-	-	-	-	-	-	१	२०	१	१७	२२	२५९	२९	२७३३	५३	३०२९

:= तयता क्रमांक - ५.३ [सूटे चालु] :=

= १७ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१३.	३२ - अधातु खनिज पदार्थ	-	-	-	-	२	३१०	१७	१६५१	१८	२७२५	२२	८०९	४१	१५८२	१००	६८५७
१४.	३३ - मूलभूत धातु व मिश्र धातु	-	-	१	१२	२	२५	३	८९	२	२५	२६	२८७३	५३	४२८३	८७	७३०७
१५.	३४ - धातुंच्या वस्तु व सुटेभाग यंत्रे व सामुग्री लोडून	-	-	-	-	-	-	१	५१	१	९	२६	३३०	५९	२१५९	८७	२५४९
१६.	३५ - परिवहन सामुग्री लोडून इतर सर्व यंत्रसामुग्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	८७	१६	७१६	२०	८०३
१७.	३६ - परिवहन सामुग्री लोडून इतर सर्व यंत्रसामुग्री [विद्युत यंत्र सामुग्री विद्युत उपकरणे]	-	-	१	१०	-	-	-	-	-	-	५	१२३	२८	७५१	३४	८८४
१८.	३७ - परिवहन सामुग्री व सुटेभाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	४२	२	४२
१९.	३८ - उत्पादन करणारे व इतर उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	६	६	२०६	७	२१२
२०.	३९ - भाडवली सामानांची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१०	१०५५	१८	१३२७	२८	२३८२
२१.	४० - विद्युत निर्मिती ट्रांसमिशन व वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६	३०८८	६	३०८८
२२.	४१ - रेल बांधणीची निर्मिती आणि गाईज लाईन व्दारे वितरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	१३९	३	१३९
२३.	४२ - पाणि पुरवठ्याची कामे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	४७	२	४७
२४.	४० - बांधकामे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१४	१	१४
२५.	६१ - लाकूड, कागद, कातडीचामडे, जळण पेट्रोलजन्य पदार्थ सुगंधीत अत्तरे, काच वेगरेचा घाऊक व्यापार.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१९	२	३६	३	५५

==: तबता क्रमांक - ५३ [मुळे चालु] ==:

= २८ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
२६.	६७ - जळण आणि इतर जिवनोपयोगी वस्तुंचा किरकोळ व्यापार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१९	१	१९
२७.	६८ - किरकोळ व्यापार अवर्गिकृत	-	-	-	-	-	-	-	-	१	४	२	१०	६९	३६८	७२	३८२
२८.	८२ - मालमत्तेचे एजंट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	७	१	७
२९.	९६ - वैयक्तिक सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२४	१	२४
३०.	९७ - दुरुस्ती सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	७	९०	७	९०
जिल्हा एकूण		-	-	१७	११९	२८	१०१७	४५	२२१६	१०१	३१८०	५१७	१०१५७	५४३	३३५७४	१३५१	५०३४३

टीप :- १] "अ" कारखान्यांची संख्या २] "ब" कामगार

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी.

वार्षिक उद्योग पाहणी-१९९१-९२

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारत]

अ. क्र.	उद्योगाचा संज्ञिक	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	खेळते भांडवल	सर्व - कामगारा- ची संख्या	सर्व- कर्मचारी वर्ग	काम- गारांचे वेतन	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविडा	उत्पादनापेठे मुख्य वृद्धि
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१.	२० - २१	खाद्य वस्तुचे उत्पादन	१३५४३६	१२५५७३	१७८२	२३२१	३९९८९	६१४९०	१४०६७९९	१२८१६३६	७९६३३
२.	२२	पेय तंत्राखुचे पदार्थ तयार करणे	५२७०९	५८७६१	१०११	१२६९	७६३९	११७४१	३३८९५०	२८२०६७	३८५५९
३.	२३	सुती कापड	१५३१७१	११३०३४	७०८६	७७७१	१६८३६२	१९७७४८	९०६५३५	६२६१६३	२५४५१९
४.	२४	लोकर, रेझीम व कृत्रिम तंतुचे कापड तयार करणे	०	५९	१९	२१	८५	९३	१८२	७७	१०६
५.	२६	कापडाच्या वस्तु	१५००७	१३८५	४९	६९	४६४	९५८	१७३३०	१४०९९	११६३
६.	२७	कापडाच्या वस्तु कर्नियर इत्यादी.	७६३६	४२१६	३५५	४४८	५४६४	७४९७	९१५२०	६९८६०	२०६५६
७.	२८	कागद, कागदाच्या वस्तु मुद्रण प्रकाशन व संबंधीत उद्योग	५९६१०	३०३६	१४१९	१८१५	३९६२९	५३६२५	१९८२७०	११९९३३	७१५५६
८.	३०	शुलभूत रसायने व शास्त्रात्मिक पदार्थ	६६६१२	११०५२२	८०१	११७१	१५२९७	२९२५०	४९३७८२	३८३३०६	१०३१९६
९.	३१	रबर, प्लास्टिक व पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ व अनुसंधानाची प्रक्रिया.	२७३९२४	१३४०३७	१६४४	२००६	४०६३६	५४८६२	१०८५०३५	८३५९३३	२०४६२४

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१०.	३२	अधातु खनिज पदार्थ	७१६०	१३१६०	२२२०	२५६१	११२४२	१३५८०	६४१४३	४४८२६	१७३२०
११.	३३	मुलभूत धातु व मिश्र धातु	२८२२७५६	१०८४७३३	४१२२	५६८८	२५६८८	१६५५४०	६१३८००२	४२३७५७४	१०३६१८४
१२.	३४	धातुच्या वास्तु व सुटेभाग	६०४२१	६६५२५	५२७	६८३	११३३५	१७४७४	२२२२४५	१७५२८२	३२२६०
१३.	३५	संत्रज्ञानसुग्री सोडून परिवहन सासुग्री सोडून	४२५४	१२०५	८४	११३	२७३४	४४३०		२६४०६	१७४२५
१४.	३६	इतर सर्व यंत्रज्ञानसुग्री परिवहन सासुग्री सोडून इतर सर्व यंत्रज्ञानसुग्री [४२८५	[-]६५३२	११	२३	४१	२३	४४२००	१४५५	१२२६
१५.	३७	विद्युत यंत्रज्ञानसुग्री.] परिवहन सासुग्री व सुटेभाग	८०२०५	१८०५३२	१४०७	१२१३	५१२७२	७३०२२	४०७८७२	२७००७३	१३०२७८
१६.	३८	उत्पादन करणारे इतर उद्योग	१३७५६	५३५२	२८	१४२	१६२६	४०५७	४७६८२	३२००२	७६५२
१७.	३९	इतर	२७३०२५	४७३६०४	१०८११	१४४७४७	१७५४२३	२५८६१८	५६८६१५७	४७५२५५२	८१३७२६
जिल्हा बेरीज			४७३७४३७	२१४३१३४	३३५२३	४२७६१	६६७५२६	२५४०८५	१७१५२२७०	१३८६७२५१	२८३७२३०

टीप :- उद्योग गट निहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्यांची [नमुना निवडीवर] माहिती "इतर" समोर देण्यांत आली आहे.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= :: तक्ता क्रमांक ५.५ :: =

रोजगार विनीमय केंद्रील आकडेवारी

[१९९२ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	माहिती
१	२	३
१.	जगहीर केलेल्या रिफाय्म्या जागांची संख्या	३९१९
२.	सेवा योजनांचा उपयोग करणारे मालक	६६६
३.	संदर्भ वर्धात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	३४६०१
४.	वर्ष अखेर पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	२३०२७८
५.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ] खाजगी क्षेत्र	७३
	ब] सार्वजनिक क्षेत्र	१९५७
६.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ] अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	१३३०
	ब] इतर	७०९
	क] एकूण	२०३९
७.	<u>राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय</u>	
१.	<u>व्यवसायीक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१३३४
	ब] नोकरी दिलेले	२१२
२.	<u>प्रशासकिय, शास्त्रीय आणि व्यवस्थापकिय कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१२२८
	ब] नोकरी दिलेले	७६७
३.	<u>लेखनीक व तत्संबंधीचे कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१०८६
	ब] नोकरी दिलेले	१४९
४.	<u>विज्ञी कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	-
	ब] नोकरी दिलेले	-

= :: तक्ता क्रमांक ५.५ [पूटे चालू] :: =

१	२	३
५.	<u>शेतकरी मत्स्यव्यवसाय शिफार व संबधीत कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	३२४
	ब] नोकरी दिलेले	३३
६.	<u>खाण कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१७
	ब] नोकरी दिलेले	२६३
७.	<u>वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१०४२
	ब] नोकरी दिलेले	१२
८.	<u>क्रॉफ्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार [इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार]</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१३७
	ब] नोकरी दिलेले	-
९.	<u>सेवा, खेळ व तत्सम कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१६३२१
	ब] नोकरी दिलेले	-
१०.	<u>इतर ठिकाणी वर्गीकृत न केलेले कामगार</u>	
	अ] नोंदणी केलेले	१३०४२
	ब] नोकरी दिलेले	५९३
	एकूण अ] नोंदणी केलेले	३४६०१
	ब] नोकरी दिलेले	२०२९

आधार :- १] उप प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर.

२] उप प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, विजापीठ
व्यवसाय साहित्यी आणि मार्गदर्शन केंद्र, नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक ५.६ :: =

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम १९९२-९३ या वर्षाकरीता

= १०३ =

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	परिणाम	१९९२-९३
१	३	३	४
१.	<u>सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र :-</u>		
	१. वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिज्ञः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	५१४
	२. सेवा योजन केंद्रांमध्ये घेण्यांत आलेल्या गटांशी चर्चा	संख्या	२२५
	३. मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	१४८६
२.	<u>विश्व क्वालीफायींग सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन</u>		
[x]	१] वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तिज्ञः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	१८६
[x]	२] सेवा योजन केंद्रांमध्ये घेण्यांत आलेल्या गटांशी चर्चा	संख्या	६
[x]	३] मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	२११

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर.

तक्ता क्रमांक ५.७

कर्मचारी गणना-१९९२

जिल्ह्यातील कर्मचारी-यांची संख्या

जिल्हा- नागपूर

बाब	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
१	२	३	४
वर्ग - १	१०९२	२०	१
वर्ग - २	१९१५	२३१	७
वर्ग - ३	२५६६२	८२०२	१०९६
वर्ग - ४	१०४६४	११३८	२७३
एकूण १ ते ४	३९१३३	९५९१	२०७७
इतर वर्ग "x" [५ ते ९ व ०]	५१३८	२३९६	४६५
एकूण १ ते ९ व ०	४४२७१	११९८७	२५४२

टिप :- १] माहिती अस्थायी आहे.

२] "x" इतर यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आरुस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालीन मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक ५.८ ::=

= १०५ =

निरनिराळ्या उद्योगांतील रोजगार ३१ मार्च १९९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	उद्योगाचे नाव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी वर्गाची संख्या			एकूण
				ज्ञातकिय	निमज्ञातकिय	खाजगी	
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.
१.	कृषि	०	३१	२७९३	३५१	-	३१४४
२.	खाणकाम	१	१०	-	१४५४५	-	१४५४५
३.	वस्तु निर्माण	२ व ३	२८५	१०८३९	१००१४	२४२९९	४५१५२
४.	वीज निर्मिती व गॅस पाणी व तांडपाणी सेवा	४	१३	६७	७३५२	-	७४१९
५.	बांधकाम	५	५२	६५८६	३६५८	११२	१०३५६
६.	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६	८९	-	७२९	२२९५	३०२४
७.	परिवहन, गोदामे आणि वळणवळण	७	२५	४११९२	५२७३	५१	४६५१६
८.	वित्त पुरवठा, दिमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८	२१४	-	८५३७	२३६९	१०९०६
९.	तामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तीगत सेवा	९	७५६	४०१४७	३९३४६	१७६४३	९७१३६
एकूण		-	१४७५	१०१६२४	८९८०५	४६७६९	२३८१९८

टिप :- काही कार्यालये बंद झाल्यामुळे व कर्मचा-यांची रिक्त पदे न भरल्यामुळे काही उद्योगाबाबत आकडेवारी कमी आहे.

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर.

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

जिल्हा - नागपूर.

यंत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यांतील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे		विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण	
		गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२	२१६	२३५६३१	११	१४४०४१	२२७	३७९६७२
	३१ मार्च १९७१	१८९७	१२	६५५	३८००००	१२	७८७७००	६६७	११६७७००
	३१ मार्च १९८१	१८८३	१३	१३०९	७९३०००	१३	१०८१०००	१३२२	१८७४०००
	३१ मार्च १९९१	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	१६	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९२	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
२. खाजगी कंपनी	३१ मार्च १९९३	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२	-	-	१	६४३६५९	१	६४३६५९
३. जिल्ह्यांची एकूण बेरीज	३१ मार्च १९६१	१८९७	१२	२१६	२३५६३१	१२	७८७७००	२२८	१०२३३३१
	३१ मार्च १९७१	१८९७	१२	६५५	३८००००	१२	७८७७००	६६७	११६७७००
	३१ मार्च १९८१	१८८३	१३	१३०९	७९३०००	१३	१०८१०००	१३२२	१८७४०००
	३१ मार्च १९९१	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
	३१ मार्च १९९२	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९
३१ मार्च १९९३	१८७८	२३	१८७८	१२५६२२५	२३	२०३०९१४	१९०१	३२८७१३९	

- टीप :-
- ३१ मार्च १९६१ नंतर खाजगी कंपनी नागपूर जिल्ह्यांत अस्तित्वात नाही.
 - ३१ मार्च १९८७ अखेरपर्यंत जिल्ह्यातील गावांचे व शहरांचे संपूर्णपणे विद्युतीकरण करण्यांत आले. यात प्रकल्प ग्रस्त गावांचाही समावेश आहे.
- आधार :-
- अधिक्षक अभियंता, नागपूर [ग्रामीण] [प्र] विभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, नागपूर.
 - मुख्य अभियंता नागपूर शहर परिमंडळ, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक ५.१० :: =

= १०७ =

वीजेचा वापर [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[हजार कि.वॅट तासामध्ये]

अ. क्र.	निर्मितीचा प्रकार	वीजेचा वापराचा प्रकार							संबंधनांची संख्या [कनेक्शनची]
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी व लघु शक्ती-साठी वीज	औद्योगिक	सार्वजनिक शिवाबत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.
१.	थर्मल	२७७१७०	६२०५२	४७२८०२ *	१७९३३	५५०९६	४१८८९	९२६९४२	५१७२७६
२.	हॉयड्रो	-	-	-	-	-	रपलब्ध नाही	-	-
३.	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	२७७१७०	६२०५२	४७२८०२	१७९३३	५५०९६	४१८८९	९२६९४२	५१७२७६

टिप :- मागील वर्षीच्या तुलनेत इतर प्रकारांमध्ये वीजेचा वापर कमी झालेला आहे.

आधार : १] मुख्य अभियंता, नागपूर शहर परिमंडळ महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, नागपूर.

२] कार्यकारी अभियंता, बांधकाम-नि-संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. १, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर.

३] कार्यकारी अभियंता, बांधकाम-नि-संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. २, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर.

४] कार्यकारी अभियंता, बांधकाम-नि-संचालन व सुव्यवस्था विभाग, म. रा. वि. मंडळ, काटोल.

= :: तक्ता क्रमांक - ५.११ :: =

= १०८ =

आर्थिक गणना १९९० कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	<u>उद्योगांची संख्या</u>									
	अ] स्वकार्यरत उद्योग	५०२५	१०८७	६११२	२०९४३	५०५३३	७१४७६	२५२६८	५१६२०	७६६८८
	ब] आस्थापना	१०२१	३२९	१३५०	७०५१	२७८८८	३४९३९	८७७२	२८२१७	३६२८९
	क] एकूण	६०४६	१४१६	७४६२	२७९९४	७८४२१	१०६४१५	३४०४०	७९८३७	११३८७७
२.	<u>मालकीच्या प्रकारानुसार एकूण उद्योग [संख्या]</u>									
	अ] सहकारी	४०	६	४६	६२०	१०४१	१६६१	६६०	१०४७	१७०७
	ब] सार्वजनिक	१५	२२	३७	३४४३	३२३१	६६७४	३४५८	३२५३	६७११
	क] खाजगी	५९२१	१३८८	७३०९	२३९३१	७४१४९	९८०८०	२९२२२	७५५३७	१०५४५९
३.	<u>मालकांच्या विशेष सामाजिक गट [एकूण संस्थेची टक्केवारी]</u>									
	अ] अनुसूचित जाती	८.०३	५.७९	७.६१	१२.१०	८.२३	९.२५	११.३८	८.१९	९.१४
	ब] अनुसूचित जमाती	१५.७८	१०.४५	१४.७७	११.१०	१०.७६	१०.८५	११.९४	१०.७५	११.१०
४.	<u>जागेदिरहीत कार्यान्वित असलेल्या उद्योगांची एकूण टक्केवारी</u>	३४.५१	४२.६५	३६.०६	१५.२३	१३.१४	१३.६९	१८.६६	१३.६६	१५.१५

क्रमशः...

==: तक्ता क्रमांक - ५.११ ==

= १०९ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
५.	शक्तीवर चालणा-या उद्योगांची एकूण टक्केवारी.	५.१७	३.३८	४.८३	२३.१७	१८.१०	१९.४४	१९.९७	१७.८४	१८.४८
६.	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
अ]	एकूण कामगार	९५४७	२९९३	१२५४०	८४६४२	३०८५५६	३९३१९८	९४१८९	३११५४९	४०५७३८
ब]	वेतनावर काम करणारे कामगार	१४१४	९६३	२३७७	५३०८३	२१४४२४	२६७५०७	५४४९७	२१५३८७	२६९८८४
क]	वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	१४.९१	३२.१७	१८.९५	६२.७३	६९.४९	६८.०३	५७.८५	६९.१३	६६.५१
ड]	कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	२	२	२	३	४	४	३	४	४

टीप :-१] कृषि उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग.

२] ज्या उद्योगात कमीत कमी एक तरी व्यक्ती प्रगारावर काम करते असे उद्योग.

३] प्रगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

::= तक्ता क्रमांक - ५.१२ =::

प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची

संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	कृषि	६०४६	२५४७	१४१६	२२२३	७४६२	१२५४०
२.	खनिज उत्पादन व खानकाम	२७२	४८८६	३२	१२६६	२९४	६१५२
३.	वस्तु निर्माण	८५०५	३२६४३	१६६२२	६७२५६	२५२०४	१०७५२९
४.	वीज, गॅस आणि भाषि पुरवठा	९०	७२४	२०७	५१३०	२९७	५२२४
५.	बांधकाम	१८१	४५१	८८४	२८१२	१०६५	३२७०
६.	घाऊ व्यापार	१३२	५२८	१२००	५३७३	१३३२	५९७१
७.	किरकोळ व्यापार	७२६४	१०१६२	३१२४७	६६१६०	३८५११	७६३२२
८.	उपहार गृहे आणि हॉटेल	१३८१	२८५८	३४६१	१३०२५	४८४२	१५८८३
९.	वाहतूक	१८२	५७७	२३७०	१६०८४	२५२२	१६६६१
१०.	साठवण आणि गोदाम विषयक	१२२	४८८	१३५३	३६२४	१४७५	४१८२
११.	दळणवळण	१४०	३८०	१३३	४०६०	२७३	४४४०
१२.	वित्तीय विमा, त्यावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	५५०	१२२३	२५५२	१६४२६	३१०२	१७७८२
१३.	सामुहीक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा	२१६८	२१३०७	१८२२१	१०५४५८	२७३८२	१२६७६५
१४.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या]	७	१२०५	१०२	१०३५	१०२	२२४०
१५.	सर्व प्रमुख उद्योग गट	३४०४०	२४१८२	७२८३७	३११५४२	११३८४७	४०५७३८

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= :: तक्ता क्रमांक- ५.१३ :: =

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापनांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१.	२.	३.	४.	५.	६.
१.	कृषि	०१	१०२१	३२९	१३५०
२.	खनीज उत्पादन व खाणकाम	०२	१३२	१९	१५१
३.	वस्तू निर्माण	०३	१२३४	५०५५	६२८९
४.	वीज गॅस आणि पार्षी पुरवठा	०४	८९	२०३	२९२
५.	बांधकाम	०५	१७	२०६	२२३
६.	घाऊक व्यापार	०६	२८	६८३	७११
७.	किरकोळ व्यापार	०७	८०७	८७७९	९५८६
८.	उपहार गृहे आणि हॉटेल्स	०८	३४३	१७३३	२०७६
९.	वाहतूक	०९	१०९	६७९	७८८
१०.	साठवण आणि गीदाम विषयक	१०	१०३	८७०	९७३
११.	दळणवळण	११	१३९	१२५	२६४
१२.	वित्तीय, विमां स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	१२	२०८	१२३४	१४४२
१३.	सामुहीक सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा.	१३	३८३५	८२३९	१२०७४
१४.	इतर सेवा	१४	७	६३	७०
सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण		-	८०७२	२८२१७	३६२८९

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

::: तक्ता क्रमांक- ५.१४ :::

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांतील कामगारांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१.	२.	३	४	५	६
१.	कृषि	०१	२५७५	१३२८	३९०३
२.	खनीज उत्पादन व खानकाम	०२	४७४३	१२६१	६००४
३.	वस्तु निर्माण	०३	२८५०२	४७२७०	७५७७२
४.	वीज गॅस आणि पाणीपुरवठा	०४	७९३	५१२६	५९१९
५.	बांधकाम	०५	२५३	१९८९	२२४२
६.	घाऊक व्यापार	०६	४७२	४६४५	५११७
७.	किरकोळ व्यापार	०७	२१३०	३७४४७	३९५७७
८.	उपहार गृहे आणि हॉटेल्स	०८	१४०९	१०४०७	११८१६
९.	वाहतूक	०९	४८५	१४२६४	१४७४९
१०.	साठवण आणि गोदाम विषयक	१०	४६६	३१०८	३५७४
११.	दळणवळण	११	३७९	४०५०	४४२९
१२.	द्वितीय विभा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा.	१२	८८८	१४७९९	१५६८७
१३.	तामुहीक सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा.	१३	१४९४६	९२५०२	१०७४४८
१४.	इतर सेवा	१४	१२०५	९७४	२१७९
सर्वा प्रमुख उद्योग गट एकूण		x	५९२४६	२३२१७०	२९८४१६

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक- ५.१५ ::=

बिगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट एकत्र]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१.	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या	६२०	१०४१	१६६१
२.	वीजेवर चालणा-या संस्थांची एकूण संख्येची टक्केवारी.	२१.७७	९.३१	१३.९६
३.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार.			
	अ] एकूण संख्या	८९२५	१८९७०	२७८९५
	ब] प्रती आस्थापना- कामगारांची संख्या	१४	१८	१७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक - ५.१६ ==

प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या

कामगारांची संख्या

जिल्हा : नागपूर.

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	कृषि	४०	१३१	६	८३	४६	२१४
२.	खनिज उत्पादन व खाणकाम	-	-	३	२६२	३	२६२
३.	वस्तु निर्माण	१३६	६३४०	७२	५८८५	२१५	१२२२५
४.	बीज, गॅस आणि गोण्डे पुरवठा	५	५७	१३	८७	१८	१४४
५.	बांधकाम	१	१	१०	२२	११	२३
६.	घाऊक व्यापार	८	२०	१३	७०६	२१	७२६
७.	किरकोळ व्यापार	८६	१८२	१५२	६४७	२४५	८२२
८.	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	२	४५	२५	३८०	३४	४२५
९.	वाहतूक	२	२१	५	१२५१	७	१२७२
१०.	साठवण आणि गोदाम विषयक	२४	१३८	४१	३१६	६५	३५४
११.	दळणवळण	२	३	४	५२	६	६२
१२.	वित्तीय विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	६६	२८२	१७२	१२३८	२३८	२२२७
१३.	सामुहीक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	२८०	१४०७	५१७	६७४७	७९७	८१५४
१४.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या]	१	४२२	-	-	१	४२२
१५.	सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण	६६०	२०५६	१०४७	१२०५३	१७०७	२८१०२

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तज्ज्ञा क्रमांक - ५. १७ [अ] :: =

= ११५ =

आर्थिक गणना १९९०

उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील आस्थापनांची व नेहमी काम करणा-या

व्यक्तीची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट	गाामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	६७२८	९१३९	९८३४	१३७५०	१६५६२	२२८८५
२.	३	३२६	९७८	९५७	२८७१	१२८३	३८४९
३.	४	१४२	५६८	५२९	२११६	६७१	२६८४
४.	५	३८	१९०	१६६	८३०	२०४	१०२०
५.	६ - ९	३३	२३०	१४५	९८९	१७८	१२९९
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	४	४०	१३	१३०	१७	१७०
७.	सर्व आकारमान गट	७२७१	१११४१	११६४४	२०६८४	१८९१५	३१८२७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

::= तपता क्रमांक - ५ १७ [ब] ::=

आर्थिक गणना - १९९०

उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या उद्योग गटातील स्वकार्यरत उद्योगाची व त्या उद्योगाला

नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था-पनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्था-पनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	४२३	७८९	१५३५	२६८७	१९५८	३४७६
२.	३	१०१	३०३	९८४	२९५२	१०८५	३२५५
३.	४	७७	३०८	७१९	२८७६	७९६	३१८४
४.	५	८७	४३५	४९३	२४६५	५८०	२९००
५.	६ - ९	१५७	११३६	७१८	५०१३	८७५	६१४९
६.	१० - १९	१६९	२२३७	३७६	४७८६	५४५	७०१३
७.	२० - ४९	११८	३४२०	१३३	३७९५	२५१	७२१५
८.	५० - १९९	७५	७४२८	७३	६८९२	१४८	१४३२०
९.	२०० - ३९९	११	२९११	१२	३३७५	२३	६२८६
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	१६	९५४५	१२	१२४२९	२८	२९९७४
११.	सर्व आकारमान गट	१२३४	२८५०२	५०५५	४७२७०	६२७९	७५७७२

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तज्ज्ञा क्रमांक- ५: १८ [अ] ==:

घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम

काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.
१.	१ - २	६४१६	७६२५	२२०१०	२६०४९	२८४२६	३३६७४
२.	३	९८	२९४	६९०	२०७०	७८८	२३६४
३.	४	२३	९२	१८८	७५२	२११	८४४
४.	५	९	४५	४९	२४५	५८	२९०
५.	६ ते ९	१४	९२	४६	३०५	६०	३९७
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	१	१०	२	२०	३	३०
सर्व आकारमान गट		६५६१	८१५८	२२९८५	२९४४१	२९५४६	३७५९९

आधार :- अर्थ व भांड्यकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक- ५.१८ [ब] ==:

घाऊक व किरकोळ व्यापार मधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी

काम करणा-या कर्मजा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापना ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.
१.	१ - २	५६१	१०१६	४२१७	८९२६	५४७८	२९४२
२.	३	१५५	४६५	२०९०	६२७०	२२४५	६७३५
३.	४	३५	१४०	९७८	३२१२	१०१३	४०५२
४.	५	३२	१६०	४५७	३२८५	४८९	२४४५
५.	६ - ९	३८	२५५	६४७	४५०८	६८५	४७६३
६.	१० - १९	९	११२	२०२	२४५३	२११	२५६५
७.	२० - ४९	२	६९	५६	१४७२	५८	१५४१
८.	५० - १९९	३	३८५	११३	११४५९	११६	११८४४
	२०० - ३९९	-	-	१	२६५	१	२६५
९.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	१	५४२	१	५४२
सर्व आकारमान गट		८३५	२६०२	९४६२	४२०९२	१०२९७	४४६९४

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तपता क्रमांक- ५.१९ [अ] ==:

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवांमधील आस्थापनांची एकूण संख्या व

नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.
१.	१ - २	५२२१	५८७८	२५०९	११२०९	१४७३०	१७०८७
२.	३	६७	२०१	३१०	९३०	३७७	११३१
३.	४	१०	४०	८६	३४४	९६	३८४
४.	५	१०	५०	४१	२०५	५१	२५५
५.	६ - ९	१८	१२२	२९	१९८	४७	३२०
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	७	७०	७	७०	१४	१४०
सर्व आकारमान गट		५३३३	६३६१	२९८२	१२९५६	१५३१५	१९३१७

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

==: तक्ता क्रमांक- ५. १९ [ब] ==:

सामुहीक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व
नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	रोजगार आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनां- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनां- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थाप- नाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.
१.	१ - २	२५०५	३७३६	३७३२	६३१३	६२४४	१००४९
२.	३	३२६	९७८	१२२३	३६६२	१५४९	४६४७
३.	४	२०६	८२४	६४१	२५६४	८४७	३३८८
४.	५	१६४	८२०	३२५	१९७५	५५९	२७२५
५.	६ - ९	३४८	२४६८	६७७	४८४४	१०२५	७३१२
६.	१० - १९	१८६	२३२२	६२२	९३४३	८७८	११७३५
७.	२० - ४९	८२	२२९१	५४०	१६२५६	६२२	१८५४७
८.	५० - १९९	१८	१४३७	२९०	२५९२४	३०८	२७३६१
९.	२०० - ३९९	-	-	२९	७९१७	२९	७९१७
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	-	-	१३	१३६९७	१३	१३६९७
सर्व आकारमान गट		३८३५	१४९४६	८२३९	९२५०२	१२०७४	१०७४४८

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, पुंवेई.

==:: तक्ता क्रमांक- ५.२० ::= [अ]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व
नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	रोजगार आकारमान गट [संख्या]	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	२४७६६	३०५४६	४७२११	५८६६३	७२६७७	८२३०२
२.	३	७८४	२३५२	२२३३	६६२९	३०१७	२०५१
३.	४	२५४	१०१६	९१३	३६५२	११६७	४६६८
४.	५	७३	३६५	२९५	१४७५	३६८	१८४०
५.	६ - ९	७६	५१४	२४५	१६६०	३२१	२१७४
६.	१० व त्यापेक्षा जास्त	१५	१५०	२३	२३०	३८	३८०
सर्व आकारमान गट		२५९६८	३४९४३	५१६२०	७२३७९	७७५८८	१०७३२२

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= :: तक्ती क्रमांक- ५. २० [ब] :: =

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची/आस्थापनांची एकूण संख्या व

नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांचा आकारमान गटानुसार संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजगार आकारमान गट [संख्या]	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनां- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनां- ची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थाप- नांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१.	२	३	४	५	६	७	८
१.	१ - २	४७३५	७८१२	१२२१४	२१२८०	१६९४९	२९०९३
२.	३	९४३	२८२९	५२७८	१५८३४	६२२१	१८६६३
३.	४	४६२	१८४८	२९५२	११८०८	२४१४	१३६५६
४.	५	३७९	१८९५	१७४७	८७३५	२१२६	१०६२६
५.	६ - ९	६७६	४८०५	२६६३	१८७३८	३३३९	२३५४३
६.	१० - १९	४८९	६३०१	१६८८	२२०७९	२१७७	२८३८०
७.	२० - ४९	२३९	६२१४	९८८	२९२१४	१२२७	३६१२८
८.	५० - १९९	११३	१०५८२	५९३	५४९४२	७०६	६५५२४
९.	२०० - ३९९	१६	४३००	५२	१४५७२	६९	१८८७२
१०.	४०० व त्यापेक्षा जास्त	२०	११९५९	४१	४९९६८	६१	५३९२७
सर्व आकारमान गट		८७७२	५९२४६	२८२१७	२३९१७०	३६२८९	२९८४१६

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

= :: तक्ता क्रमांक ६.१ :: =

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था [३१.३.१९९३ अखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या
१	२	३
१.	<u>सहकारी शेतती पतसंस्था</u>	
	१.१ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
	१.२ प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था	५८३
	१.३ शेतकरी सेवा संस्था	-
	१.४ लॅम्पस सहकारी संस्था	१३
	१.५ धान्य बँका	-
	१.६ इतर [संस्थेचा प्रकार घावा]	-
२.	<u>बिगर शेतती पतसंस्था</u>	
	२.१ <u>प्राथमिक सहकारी बँका</u>	
	अ] नागरी बँका	११
	ब] कर्मचारी पत संस्था	३९४
	२.२ <u>इतर बिगर शेतती पतसंस्था</u>	
	अ] कर्मचारी पत संस्था	-
	ब] नागरी इतर पतसंस्था आणि इतर [भित्ती, थ्रिफ्ट आणि पतसंस्था वगैरे]	१८१
	क] इतर [नाचे घावे]	-
३.	<u>पणन संस्था</u>	
	३.१ <u>जिल्हा पणन संस्था</u>	
	अ] सर्वसाधारण उद्देश	२
	ब] विशेष उद्देश	-
	३.२ <u>प्राथमिक पणन संस्था</u>	
	अ] सर्व सामान्य [तालुका खरेदी विक्री संघ]	१३
	ब] विशेष	-
	३.३ <u>इतर [नाचे घावी]</u>	
	[कापूस पणन प्राथमिक फळे, भाजीपाला / इतर पिके पणन]	५

१	२	३
४.	<u>उत्पादन संस्था</u>	
	४.१ साखर कारखाने	३
	४.२ इतर कृषी प्रक्रीया संस्था [भात/तेल/ जिनींग मील वगैरे]	१४
	४.३ विणकर सहकारी संस्था [हातमाग व यंत्रमाग]	४८७
	४.४ सूतगिरण्या	९
	४.५ इतर औद्योगिक संस्था	३२५
	४.६ दुग्ध संस्था	२४९
	४.७ दुग्ध संघ	१
	४.८ मत्स्य व्यवसाय संस्था/संघ	७९
	४.९ शेती संस्था [सामायिक/सामुदायिक]	४
	४.१० लिफ्ट इरिगेशन संस्था [सिंचन संस्था]	३२
	४.११ वन कामगार संस्था/संघ	३४
	४.१२ इतर	७१
५.	<u>सामाजिक संस्था</u>	
	५.१ ग्राहक भांडार	३४४
	५.२ गृहनिर्माण संस्था	११४४
	५.३ काभगार कंत्राटदार संस्था/संघ	१०५
	५.४ परिवहन संस्था [वाहतूक]	८
	५.५ इतर	६६
	रकूण सर्व प्रकारच्या संस्था	४२४८

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्हयांतील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती

[३१. ३. ९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये आणि सभासद संख्या हजारात]

अ. क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१.	संस्था	४२४८
२.	एकूण सभासद	२५४
३.	भरणा झालेले भाग भांडवल	१००१४५७
	वरील पैकी सरकारी भाग भांडवल	१४९७२९
४.	स्वतःचा निधी	५४१६६०
५.	ठेवी	११७२५८५
६.	खेळते भांडवल	५५०३६२१
७.	निव्वळ दिलेली कर्जे	२१७५७०१
८.	खरेदीची किंमत	१३४२३६८
९.	विक्री किंमत	१८१७०७९
१०.	<u>नफा मिळालेल्या</u>	
	[अ] संस्था	२७३७
	[ब] रक्कम	३२९१२७
११.	<u>तोड्यांतील</u>	
	[अ] संस्था	१३१२
	[ब] रक्कम	६२०६७

टीप :- १] ना नफा ना तोडा असलेल्या एकूण संस्था २९९ आहेत.

२] बाब क्रमांक ३ ची माहिती सुधारीत आहे.

आधार:-१] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

२] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रणा व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

३] जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

४] सहसंचालक, [साखर]
नागपूर.

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गाप्रमाणे

वर्गवारी [३१. ३. ९३ रोजीची]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	लेखा परिक्षा वर्ग				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परिक्षासकून न झाले- सहकारी संस्था	
		अ	ब	क	ड		८	९
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्ह्यातील सकून संस्था	२३	४४९	१५२५	४३	९	२०५९	४२४८
	तालुका							
१]	नागपूर[शहर]	-	-	-	-	-	-	२५११
२]	सावनेर	-	-	-	-	-	-	२४५
३]	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	१०५
४]	रामटेक	-	-	-	-	-	-	११५
५]	मौदा	-	-	-	-	-	-	११३
६]	कामठी	-	-	-	-	-	-	१५४
७]	कुही	-	-	-	-	-	-	८२
८]	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	७१
९]	उमरेड	-	-	-	-	-	-	१३६
१०]	नागपूर[ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	१६४
११]	हिंणणा	-	-	-	-	-	-	१२०
१२]	काटोल	-	-	-	-	-	-	१४८
१३]	नरखेड	-	-	-	-	-	-	१२४
१४]	कळमेघवर	-	-	-	-	-	-	१६०

टीप:- जिल्हा पातळीवर एकत्रिकरण [वैयक्तिक लेखा परिक्षानुसार] होत असल्यामुळे तालुका निहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार:- १] जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग - १, सहकारी संस्था, नागपूर.

२] जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक, सहकारी संस्था [दुग्ध] नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक ६.४ ==

जिल्ह्यांतील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकार बँकांचे कार्य

- १२७ -

[वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

[स्पष्टे हजारोंत]

अ.क्र.	बँकाचा प्रकार	बँकाच्या शाखा	सभासद		भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेळते भांडवल	अल्प मुदतीचे फर्जे		
			संस्था सभासद	दैन्युक्त सभासद					रोखपत्त [कॅश क्रेडीट]	वट विलेली बिले [डिस्काउंट जिल्हा]	एकूण फर्जे [१०-११]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक नागपूर	८५	२२१२	२२८	३८२०८	८७५०५	७७४००४	१०९४७७६	१८९५८९	-	१८९५८९
३.	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, मुंबई जिल्हा - शाखा नागपूर.	१४	३९०	३१४८७	१८३८२	राज्य	राज्य	राज्य	-	-	-
						पातळीवर	पातळीवर	पातळीवर			

क्रमशा:.....

==: तबला क्रमांक ६.४ [पूटे चालू] ==

- १२८ -

अ.क्र.	बँकाचा प्रकार	सुलभ १२ पैकी शेतीच्या हंगामी जासातील जिल्हेली कर्जे	येणे कर्जे			थकलेली कर्जे				
			मध्यम मुदतीचे कर्जे	दिर्घ मुदतीचे कर्जे	अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दिर्घ मुदतीचे	अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दिर्घ मुदतीचे
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
६.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, नागपूर	१५६३६१	२३८८१९	२०४७७	३४५९८०	२३८८१९	२०४७७	१७९९५८	४७७१९	३१७२
३.	जिल्हा औद्योगिक सहकारी बँक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड मुंबई. जिल्हा शाखा, नागपूर	-	-	४००३४	-	-	१७५०३७	-	-	२४१६०

टिप :- महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक, मुंबई करीता माहिती जिल्हा स्तरावर उपलब्ध होऊ शकत नाही.

आधार :- १] जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, नागपूर.

२] महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, मुंबई.
जिल्हा शाखा, नागपूर.

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य [वर्ष ३१.३.९३ रोजीचे]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद			भाग-भांडवल	स्तंभ ९ पैकी सरकारी भाग-भांडवल	राखीव आणि इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकूण कर्ज	
				एकूण	लहान खातेदार सभासद	पोटे खातेदार					इतर सभासद
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जिल्हा एकूण	५८३	२१७८४६	१८८०९८	७४०१८	१००८००	१३२८०	४४५४०	११३३	६१५५	७९३६१
<u>तालुका</u>											
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	तावनेर	६६	१७३१६	१९१७४	९७३९	९०३७	३९८	२८०३	५१	५२९	३२५०
३.	पारशिवणी	४६	१६९८७	१५५१५	५९३३	९५९२	-	३२८१	३४	५०१	५७०५
४.	रामटेक	११	११४०२	४६२१	१२८८	३३३३	-	१२२८	३३	६६२	२०७८
५.	मौडा	५४	१५१८८	१४५२१	७२२८	७१७५	११८	६१२४	४०४	११५३	१२३३४
६.	कामजी	३५	१३४२०	८७००	११६५	७०२०	५१५	२३४६	१३	९१	१३८६९
७.	कुही	४६	२६५०३	१८२७१	८७५५	८५२०	९९६	३८३१	१८	३७७	६३६१
८.	भिकापूर	२९	१३२९७	११९७२	५२३३	६५९५	१४४	२६६५	२९३	३०८	३६९५
९.	उमरेड	३८	१५११३	१३१८८	३६४६	८०६३	१४७९	३७४४	१३	८७३	३८०८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	५९	१४५७९	१४४४४	४७६१	९५९१	९२	३९६३	१३	६२३	४५०१
११.	दिंगणा	५२	१६२८९	१४२३८	४४३३	९४४८	३५७	३८५१	१९	१६७	८२६५
१२.	जाटोल	४१	२७४९८	२१४८७	५११०	९४९९	६८७८	३६५७	१०३	२५४	४६२५
१३.	नरखेड	५८	१५५२८	१६२७९	९५७१	६३०२	४०६	५००२	३०	३७४	५६७५
१४.	कामेश्वर	४८	१५७२६	१५६८८	७१६६	६६२५	१८९७	३०४६	१०९	२४३	५१९५

क्रमशः...

= :: तक्ता क्रमांक ६.६ :: =

- १३१ -

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य

[३१.३.९३ ला संपणा-या वपकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रूपये - हजारत]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थाची संख्या	एकूण खाते-दारांची संख्या	सभासद			भाग भांडवल	स्तंभ ९ पैकी सरकारी भाग भांडवल	राखीव आणि इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकूण कर्ज	खेते भांडवल	
				एकूण लहान खातेदार सभासद	मोठे खातेदार सभासद	इतर सभासद						
१	३	२	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३	१३
	जिल्हा	एकूण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	तालुका											
१.	नागपूर [शहर]											
२.	तांदनेर											
३.	पारशिवनी											
४.	रामटेक											
५.	मौदा											
६.	कामठी											
७.	कुही											
८.	भिवापूर											
९.	उमरेड											
१०.	नागपूर [ग्रामीण]											
११.	हिंगणी											
१२.	कारोल											
१३.	नरखेड											
१४.	कळमेडवर											

नि रं क

क्रमशः.....

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण दिलेली कर्जे [अल्प, मध्यम व वर्षे कर्जाची मुदतीचे]		येणे कर्ज [अल्प, मध्यम व वर्षे कर्जाची मुदतीचे]		एकूण कर्जाची थकबाकी [अल्प, मध्यम व वर्षे कर्जाची मुदतीचे]		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		तीन वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		कर्जादार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सध्यासुद्ध	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम	थकबाकीदार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
जिल्हा एकूण											
तालुका											
१.	नागपूर [शहर]										
२.	साधनेर										
३.	पारशिवनी										
४.	राश्ट्रेठ										
५.	मौदा										
६.	कामठी										
७.	कुही										
८.	भिव्यापूर										
९.	उमरेड										
१०.	नागपूर[ग्रामीण]										
११.	हिंगणा										
१२.	जाटोल										
१३.	नरखेड										
१४.	कळमेश्वर										

- नि रं क -

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्ह्यांतील लॅम्पस [आदिवासी] संस्थांचे कार्य [३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद			भाग भांडवल	स्तंभ ९ पैकी सरकारी भाग भांडवल	राखीव आणि इतर निधी	संधने घेतलेले एकूण कर्ज	केरते भांडवल		
				एकूण	महान खातेदार सभासद	मोठे खातेदार सभासद						इतर सभासद	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
	जिल्हा	एकूण	१३	८७७६	८७७६	४८७६	३२६४	६३६	७२८	३२८	७६	१८९५	६२०७
तालुका													
१.	नागपूर [शहर]						नि. रं क						
२.	सावनेर												
३.	पारशिवनी												
४.	रामटेक	१०	३९५४	३९५४	१६४८	१६७०	६३६	५६५	३०८	५	१४४२	४३५३	
५.	मौदा												
६.	कापठी												
७.	कुही												
८.	भिंवापूर						नि रं क						
९.	उमरेड												
१०.	नागपूर[ग्रामीण]												
११.	हिंगणा												
१२.	काटोल	३	४८२२	४८२२	३२२८	१५९४	-	१६३	२०	७१	४४६	१८५४	
१३.	नरखेड												
१४.	कळमेश्वर						नि रं क						

कमजा:.....

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण दिलेली कर्जे [अल्प, मध्यम व दिव्य मुदतीचे]		येणे कर्ज [अल्प, मध्यम व दिव्य मुदतीचे]		एकूण कर्जाची थकबाकी [अल्प, मध्यम व दिव्य मुदतीचे]		३ वर्षे पेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		तीन वर्षापेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले संभासद	रक्कम	थकबाकी दार	रक्कम	थकबाकी दारांची संख्या	रक्कम	थकबाकी दार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	जिल्हा एकूण	४१४	१८९४	२६२	५२००	५७७	१६४५	५७७	१६४५	-	-
ता.लुका											
१.	नागपूर [शहर]						नि रं क				
२.	सावनेर						नि रं क				
३.	पारशिवनी						नि रं क				
४.	रामटेक	२४५	१४४२	५१७	३७१५	२८३	५६४	२८३	५६४	-	-
५.	मौदा						नि रं क				
६.	कामठी						नि रं क				
७.	कुही						नि रं क				
८.	भिदापूर						नि रं क				
९.	उमरेड						नि रं क				
१०.	नागपूर[ग्रामीण]						नि रं क				
११.	हिंगणा						नि रं क				
१२.	काटोल	१६२	४४५	४४५	१४८५	२९४	१०८१	२९४	१०८१	-	-
१३.	नरखेड						नि रं क				
१४.	कडमेश्वर						नि रं क				

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक ६.८ :: =

- १३५ -

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थानी दिलेले फळे

[३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण	अन्न धान्ये									
			गहू	भात	ज्वारी वगैरे धान्ये [ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी]	डाळी	ईतर	कापूस	गळीताची धान्ये	ऊस	ताग व मैस्टा	ईतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा एकूण	५१९७५	२९६	९२५२	८९२७	-	१९१६	१३१४७	६६११	४३०	-	११३९६
	<u>तालुका</u>											
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	तावनेर	३०६७	-	-	१५१०	-	-	१५५७	-	-	-	-
३.	पारशिवनी	३४०८	११३	८२६	९५८	-	-	१३१८	१५६	३७	-	-
४.	रामटेक	१४७६	-	१४७६	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	७७६४	१७	५६२७	-	-	-	-	३३	१२९	-	१९५८
६.	कामठी	३०७२	५	५०२	१३८	-	-	३९	१००	५०	-	२२३८
७.	कुही	३२०६	-	१११	४	-	१७४६	-	९३०	२०९	-	२०६
८.	भिव्हापूर	२६९९	-	१५१	२२	-	-	२४४	१६०९	-	-	६७३
९.	उमरेड	३२९३	४७	११२	१७	-	-	१००२	१५४५	-	-	५७०
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	३३३२	२२	२२३	१०३२	-	१७०	१४८२	३९६	-	-	-
११.	द्विगणी	७२३६	१०	-	२८२६	-	-	४३५३	२५	५	-	१७
१२.	काटोल	३६१३	३०	-	४१०	-	-	६८६	६५०	-	-	१८३६
१३.	नरखेड	५२३०	-	२२४	४१५	-	-	१०२८	१०१७	-	-	२५४६
१४.	कळमेघवर	४५८०	४५	-	१५९५	-	-	१४३८	१५०	-	-	१३५२

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

== तक्ता क्रमांक ६.९ ==

- १३६ -

जिल्ह्यांतील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे

[३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारत]

अ.क्र.	जिल्हा / तालुका	एकूण	अन्न धान्ये									
			गहू	भात	ज्वारी वर्गीय धान्ये [ज्वारी, बाजरी, मका इत्यादी]	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	अस	ताग आणि मेट्टा	इतर
१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा											
	तालुका											
१.	नागपूर [शहर]											
२.	सावनेर											
३.	पारशिवनी											
४.	रामटेक											
५.	मौदा											
६.	कामठी											
७.	कुही											
८.	भिवापूर											
९.	उमरेड											
१०.	नागपूर [ग्रामीण]											
११.	हिंगणा											
१२.	काटोल											
१३.	नरखड											
१४.	फारुखपूर											

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक ६.१० ==

- १३७ -

जिल्ह्यांतील आदिवासी शेतकरी संस्थानो दिलेली पीक कर्जे
[३१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाजरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तागुजा	एकूण	अन्न धान्ये									
			गहू	भात	ज्वारी वर्गीय धान्ये [ज्वारी, बाजरी, मुका इ.]	दाळी	ईतर	कापूस	गळीताची धान्ये	ऊस	ताग व मस्ता	ईतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा एकूण	१०१९	१०	६१९	९०	-	-	६०	१००	-	-	१४०
	तागुजा											
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	राभटेक	६१९	-	६१९	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	भिदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	फाटोल	४००	१०	-	९०	-	-	६०	१००	-	-	१४०
१३.	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१४.	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक ६.११ ==

- १३८ -

जिल्ह्यातील बिगर कृषि पत संस्थेचे कार्य

[३१.३.१९९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	समाप्त	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी [रुपये]	ठेवी [रुपये]	खेती भांडवल	असीम [रुपये]	वसूल झालेले [रुपये]	कर्ज घेणे [रुपये]	थकीत [रुपये]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>प्राथमिक सहकारी बँक</u>											
१.	नागरी बँका	११	१०४००३	५६६१५	१०४३४	१०५१२३३	१४३३२७९	३५१४६७	२०८७६०	८२७५७२	५४६१५५
२.	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	३१४	२३६९९२	२१५०९१	२९१८०	३८५८५	६१९८३२	३५३७५४	१८९३५७	३८५५९८	३८४८
३.	<u>इतर बिगर वेळी</u>										
१.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	कर्मचारी पतपेढी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	इतर [नागरी पतपेढी]	१८१	६२५६९	४३०००७	१२७५	१४७२१	५५३६८०	५०२२९६	७१४६३	५०३३५३	१११२३

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक ६.१२ :: =

- १३९ -

जिल्ह्यातील जिल्हा अपि प्राथमिक पणन संस्थेचे कार्य
[३१.३.१९९३ या संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	खेते भांडवल	खरेदीची किंमत			विक्रीची किंमत		
					कृषि उत्पादन	भेतीच्या गरजेच्या वस्तु	उपभोग्य वस्तु	स्वतःच्या मालकीचे	अडत्या म्हणून	स्कूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	जिल्हा स्कूण	१९	१८९८७	३९०७२६	१३३६३७	५५१०३२	१११२६३	८०३८०५	२०७१०७	१०१०९१२
	जिल्हा स्तरीय	२	१५१२	३५३९६१	१२९९१३	४८९५९०	८१७५७	७३३३७७	१९३३२४	९२६७०१
	तालुका									
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	१	४४०	३९२०	१२८२	२४८	२३७१	५१४३	-	५१४३
३.	पारशिवनी	२	१२०५	५१८६	३४	९५९१	३६६४	२६९०	११७३०	१४४२०
४.	रामटेक	१	१७०९	२०१७	-	७९३७	६०२८	१४६८४	-	१४६८४
५.	मौदा	१	७४०	३८३७	-	७३८५	८६४	७६४४	-	७६४४
६.	क्रमठी	२	८०४	७८९	-	-	-	-	-	-
७.	कुडी	१	१५२८	२४७२	-	३६०३	६९६५	७१४८	-	७१४८
८.	भिवापूर	१	६४१	१२११	-	११८०	६५१	२२७३	-	२२७३
९.	उमरेड	२	२०४६	३९७३	२०४३	१६९१	८१४	३१००	२०५३	५१५३
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२	६७०	२६०९	-	३८८	-	-	-	-
११.	हिंणषा	१	८५९	२७२९	३४१	१२८६९	-	-	-	-
१२.	काटोल	१	३०४५	३६८१	-	५२१०	४९७४	१२४३७	-	१२४३७
१३.	नरखेड	१	१७०७	१८१०	-	१७९६	-	१८५४	-	१८५४
१४.	कळमेश्वर	१	२०७१	२५३१	३४	९५४४	३१७५	१३४५५	-	१३४५५

क्रमशः.....

::: तक्ता क्रमांक ६.१३ [पुढे घालू] :::

- १४० -

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	कृषि उत्पन्नाची विक्री [अडते व मालक म्हणून]								शेतीला आवश्यक वस्तूची विक्री [अडते व मालक म्हणून]				उपभोग्य वस्तूची विक्री	
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळीताची धान्ये	डाळी	इतर	स्कूण	खते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर		स्कूण
१	२	१३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
	जिल्हा स्कूण	२०३६	७४६	७२७२३	८४२	८३२८८	२४२२७	६१८७	११०८४९	४६३६८३	८७३०	२२३२२	२०५४६	५१५२८१	२०१४३१
	जिल्हा स्तरीय	-	-	७१०६७	-	८३२८८	२४२२७	६१८७	१८८३५१	४३५०४९	४७८०	१८६२६	७५०३	४६५९५८	१७७०४१
	तालुका														१९२१
१.	नागपूर [शहर.]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	१४९५	३२३	५०	३०८	२१७६	२६३७
३.	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	२१५०	५१२	११११	८४७	४६२०	६६७८
४.	रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	६५०२	१५	८६	१०४	६७०७	९३७
६.	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	२७१०	-	१६०७	८४८	५१६५	७१४८
८.	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	१४६६	९	८४	६०	१६१९	६५४
९.	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	१५६७	१०३	२२९	३७९	२२७८	२८७६
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	दिसण	-	-	-	-	-	-	-	-	३२१३	१६१५	१०२	१८०७	६७३७	-
१२.	काटोल	-	-	-	-	-	-	-	-	४१६६	१०६७	१६६	२३८०	७८०९	३४७३
१३.	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	१६९५	५२	५५	५२	१८५४	-
१४.	कळमेश्वर	-	-	१६५६	८४२	-	-	-	२४९८	३६७०	२५४	१७६	६२५८	१०३५८	६०६६

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

जिल्ह्यांतील उत्पादक संस्था आ. व सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य

[वर्ष ३१. ३. ९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारांत]

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग-भांडवल [रुपये]	राखीव आणि इतर निधी [रुपये]	खेळते भांडवल [रुपये]
१	२	३	४	५	६	७
१. उत्पादक संस्था						
१.१	साखर कारखाने	३	१५०३३	९३४६४	८८४५२	५४६७०
१.२	इतर शेतती प्रक्रिया संस्था	१४	६४१२	२८३९	८९२३	२०९७८
१.३	विणकर संस्था	४८७	४२०९३	१६७०६	६९७६	१५६७२५
१.४	सूत गिरण्या	९	६५८३	६७५०३	७४३७	२७१७३८
१.५	इतर औद्योगिक संस्था	३९५	२०६९३	८७७१	२५६१	३४७९६
१.६	दुग्ध व्यवसाय संस्था	२५०	११७६८	४०३	३९९७	९६३१
१.७	दुग्ध व्यवसाय संघटना	१	१२२	१२५८	४६९५	८९६३
१.८	मत्स्य व्यवसाय संस्था/संघ	७९	८०६०	१६६९	८५८	४६३३
१.९	शेतती संस्था	४	७९१	४१	१३	८११
१.१०	उपसाजल सिंचन संस्था	३२	२७३९	७९५	४८	५४४२७
१.११	वन कामगार संस्था/संघ	३४	२३९३	२२२	३०४१	९०१०७
१.१२	इतर	७१	५३४१	४३९१	१७५	९६७७
२. सामाजिक सेवा संस्था						
२.१	ग्राहक भांडार	३४४	८७२२५	६८७४	३४९५	९९३१७
२.२	गृह निर्माण संस्था	११४४	६१२३५	१७५४७	६७१७	११८०२०३
२.३	कामगार कंत्राटदार संस्था/संघ	१०५	५०१६	७३४	४०४	६०८०
२.४	परिवहन संस्था	८	३२४	९०	८	७२६
२.५	इतर	६६	५०३८	३५५६	२५५०	१०२३३

आधार :- १] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

२] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

३] जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

४] प्रादेशिक सहसंचालक, [सागर] नागपूर.

जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे महत्त्वाचे कार्य

[वर्ष २१.३.९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
१	२	३	४	५
१.	साखरकारखाने	अ] गाळलेल्या उसाचे वजन	हजार टन	७३
		ब] गाळलेल्या उसाची किंमत	लाख रुपये	२६१
		क] उत्पादीत साखरेचे वजन	हजार टन	८
		ड] उत्पादीत साखरेची किंमत	लाख रुपये	७०२
२.	विणकर सहकारी संस्था [हातमाग व यंत्रमाग]	अ] चालु भाग	संख्या	१०१८८
		ब] सुत खरेदी	लाख रुपये	१५५७
		क] उत्पादन	"	४११२
		ड] विक्री	"	४१५४
३.	सुतगिरण्या	अ] चात्यांची संख्या	संख्या	५२०
		ब] उत्पादीत सुत	हजार टन	४
४.	इतर औद्योगिक संस्था	अ] कच्चा माल खरेदी	लाख रुपये	८२
		ब] उत्पादन	"	७८
		क] विक्री	"	११८
५.	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ] खरेदीची किंमत	"	३८३
		ब] विक्रीची किंमत	"	३८५
६.	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ] खरेदीची किंमत	"	३६७
		ब] विक्रीची किंमत	"	३७९
७.	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ] पकडलेल्या माश्यांची किंमत	"	५
		ब] विक्रीची किंमत	"	१३
८.	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ] पकडलेल्या माश्यांची किंमत	"	९
		ब] विक्रीची किंमत	"	१०
९.	शेती संस्था	अ] कसलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	३
		ब] उत्पादन	लाख रुपये	१
१०.	उपसा जल सिंचन संस्था	अ] भिजलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	१८
११.	वन कामगार संस्था	अ] दिलेली कुपे	लाख रुपये	निरंक
		ब] वन उत्पादनाची किंमत	लाख रुपये	निरंक

::: तक्ता क्रमांक ६.१४ [पूढे चालू] ::: - १४३ -

१.	२	३	४	५
१२.	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ] खरेदीची किंमत ब] विक्रीची किंमत	लाख रुपये --	३१६ ३२२
१३.	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ] खरेदीची किंमत ब] विक्रीची किंमत	-- --	११८४ १३७२
१४.	गृह निर्माण संस्था	अ] बांधलेल्या घरांची किंवा गाळ्यांची संख्या	संख्या १००	३१
१५.	कामगार संस्था कंत्राटदार	अ] वर्षात हाती घेतलेली कामे ब.] हाती घेतलेल्या कामांची अंदाजीत किंमत क] दिलेली मजुरी	संख्या लाख रुपये --	उ. ना. १४१ ५३

- आधार :-
- १] जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.
 - २] प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग यंत्रमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.
 - ३] जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.
 - ४] प्रादेशिक सहसंचालक, साखर, नागपूर.

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजार वेठांची माहिती [३० जून १९९३ ला संवण-या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[परिमाण - टनामध्ये मुल्य, - हजार रुपये]

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	बाजार वेठेचे नाव	बाजार वेठेचा प्रकार	उप- बाजार वेठांची संख्या	वार्षिक आवक									
					१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
					भात [धान]	तांदूळ	गहू	ज्वारी	कामूस					
					परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
	जिल्हा एकूण			२२	-	-	५३२७१	३४१३१०	२११३३	१३१५२४	७५६७	१२४४२	२५२८३	२३१२६१
१.	नागपूर	नागपूर	जि. उत्पन्न	१०	-	-	५२३८४	३३६३४७	१४८२१	६६८६५	४२३७	१०७८१	१०१०७	२३७९३
२.	हिंगणी		बाजार समिती											
३.	कामठी													
४.	सावनेर	सावनेर	"	१	-	-	-	-	४२१६	२१०८०	७१०	२१२४	४८६८	४४४४४
५.	पारशिवनी	पारशिवनी	"	१	-	-	२१७	११३८	७८४	३७६३२	४१	८३	२४१७	२१६९८
६.	रामटेक	रामटेक	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	मौदा	मौदा	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	कुही	मांटळ	"	१	-	-	१	७	१४	६७	-	-	-	-
९.	भिवानूर	भिवानूर	"	१	-	-	२२३	११६४	६११	२६०९	१९	४०	-	-
१०.	उमरेड	उमरेड	"	३	-	-	४४३	२६५७	६०३	२९३१	९	२१	५२९१	४७४९७
११.	काटोल	काटोल	"	१	-	-	-	-	८४	४१०	७२२	१७६५	६३३	५८९९
१२.	नरखेड	नरखेड	"	२	-	-	-	-	-	-	१८२९	४६२८	-	-
१३.	कळमेष्टर	कळमेष्टर	"	२	-	-	-	-	-	-	-	-	१९६४	१७९३०

क्रमशा.....

= :: तक्ता क्रमांक ६.१५ [पूटे चालू] :: =

= १४६ =

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	बाजार पेठेचे नाव	बाजार पेठेचा प्रकार	उप- बाजार पेठेची संख्या	वार्षिक आदक												
					११ भुईमूग	१२ तिळ	१३ सोयाबीन	१४ सुकलेली	१५ गिरणी	१६ संत्रे	१७ रकून						
१	२	३	४	५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	
					परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परि-	मुल्य	
					मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	मूल्य	
जिल्हा रकून					२२	१७७८	१६४४२	८६	१०७१	७००३९	३५०६१८	२१४४४	३२१४३१	२६८३५	१७८५९७	२४०६४३	१७१६९८९
१	नागपूर	नागपूर	कृषि	१०	५६८	५२७८	५६	६२९	४२७७०	२७५४८१	१९८२७	२९८७८०	७२७०	५७५२९	१६१४७९	१०३५१८	
२	द्विगणा		उत्पन्न	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
३	कामठी		बाजार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
४	सावनेर		सामिती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
५	पारशिवनी	पारशि-	"	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३४५९	
६	रामटेक	रामटेक	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६०५५१	
७	मौदा	मौदा	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८	कुही	मांडळ	"	१	-	-	१	१२	२६११	१६७५२	६८९	८०७७	-	-	३४१८	२५९२७	
९	भिव्यापूर	भिव्यापूर	"	१	-	-	१	१२	३२५३	२८००८	५२९	९६१३	-	-	४८३२	४२७११	
१०	उमरेड	उमरेड	"	३	-	-	४	४९	१२०२५	१४३२५	३२९	४२६१	-	-	२७५६७	८९२७८	
११	काटोल	काटोल	"	१	४६८	४३४९	३	३७	८१८	६०५८	-	-	५१५९	४०८२३	८४९१	६५००५	
१२	नरखेड	नरखेड	"	२	२६०	२२६३	-	-	१५६	१०८२	-	-	८१६३	३२८७२	१०४०८	४०८४५	
१३	कळमेश्वर	कळमेश्वर	"	२	-	-	-	-	१२	८९	-	-	४४२४	३५५६८	६४७३	५३४८७	

आधार :- नागपूर जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समिती.

= :: तक्ता क्रमांक ६.१६ :: =

- १४७ -

जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे
[३१ मार्च ला संपणा-या वर्षासाठी वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

[स्मये - हजाराला]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	सावकारांची संख्या	व्यापारांना दिलेले कर्जे	व्यापा-या व्यतिरीक्त दिलेले कर्जे	एकूण
१	२	३	४	५	६
	जिल्हा एकूण	८०९	-	२३३०३५	२३३०३५
	तालुका				
१.	नागपूर [शहर]	५९०	-	१९६४५४	१९६४५४
२.	सावनेर	२०	-	३२०४	३२०४
३.	पारभिवनी	११	-	९६२	९६२
४.	रामटेक	१८	-	१९७०	१९७०
५.	मौदा	६	-	१८९	१८९
६.	कामठी	२६	-	८५९१	८५९१
७.	कुही	२७	-	४०६०	४०६०
८.	भिवापूर	२२	-	२५२८	२५२८
९.	उमरेड	६४	-	१५२९	१५२९
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	८	-	४०६०	४०६०
११.	दिंगणा	६	-	९१७	९१७
१२.	काटोल	१५	-	७५८४	७५८४
१३.	नरखेड	३	-	८१०	८१०
१४.	कळमेश्वर	३	-	१७७	१७७

टिप :- कमी आकडेवारी दिसणा-या तालुक्यामध्ये यावर्षी परवाना रद्द करण्यात आलेले आहेत.

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक ७.१ :: =

= १४८ =

सार्वजनिक संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकिय सुविधांची तालुकावार माहिती [१९९२ वर्ष]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्था						खाटांची संख्या [त्यापैकी]		उपचार केलेले आंतररुग्ण [संख्या शे.]		उपचार केलेले बाह्य-रुग्ण [संख्या शेकड्यात]				
		रुग्णालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर व वैद्य	परिचारिका	एकूण	स्त्रिया-साठी	मुलांसाठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
	जिल्हा एकूण	२९	१३८	२५	४५	५७८	१५३७	५०५९	२१२७	५६३	२१९६	२०३१	२५८	२०५४०	१४७९१	१९२७७
१.	नागपूर [शहर]	११	६६	९	-	४०१	१३४८	४१८२	१७७२	५०३	२०८९	१८४३	१२७	१६६०८	१०१४९	१६१९३
२.	सावनेर	२	३	२	५	१५	२४	८९	३०	१०	३३	९१	७०	५००	४९६	४९२
३.	पारशिवनी	२	४	१	५	१४	१४	८४	४०	१०	१२	१७	११	३९३	४८४	२१७
४.	रामटेक	२	२	२	४	१५	२२	११३	५१	२५	२५	२२	१९	५४६	४११	४४५
५.	मौदा	-	५	-	३	१०	६	३४	१२	-	-	१	१	९५	१०६	१२८
६.	कामठी	३	४	३	२	१७	२५	८७	५३	-	१६	१०	४	३६६	१०३१	५७१
७.	कुही	२	१३	१	३	१७	१४	७९	२७	५	४	७	५	२३६	२२२	३०९
८.	भिवापूर	-	६	-	३	११	६	४१	१२	-	१	२	२	११०	१०८	१२५
९.	उमरेड	२	४	१	४	१२	९	७८	३६	१०	१	८	१	१९८	२२३	२८६
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	५	१	२	८	५	१२	८	-	-	१	-	६८	७४	७८
११.	हिंगणा	-	६	-	४	१६	११	४३	१६	-	१	२	२	६५६	६४८	५३५
१२.	काटोल	२	७	३	३	१५	९	५०	२२	-	८	१२	९	२५३	३१७	२३५
१३.	नरखेड	२	९	२	४	१९	३८	११९	३६	-	५	१०	५	३३५	३३८	२३३
१४.	कळमेश्वर	-	४	१	३	८	६	४८	१२	-	१	५	२	१७६	१८१	१४०

आधार :- जिल्ह्यातील शासकिय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद संस्था.

नोंदणी केलेल्या जन्म व मृत्यूंची संख्या [१९९० व १९९१ या वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/पंचायत समिती/तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	नोंदलेल्या जन्माची संख्या						नोंदणी केलेल्या मृत्यूंची संख्या						बाल मृत्यूंची संख्या					
			पुरुष		स्त्रिया		एकूण		पुरुष		स्त्रिया		एकूण		पुरुष	स्त्रिया	एकूण			
			१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१	१९९०	१९९१		
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.	१९.	२०.	२१.
नागपूर जिल्हा		एकूण	३७४३०	३०२७९	३३६०५	२७७४७	७१०३५	५८०२६	९९२४	११२१७	६००४	७०६१	१५९२८	१८२७८	६३६	६९२	४९९	५६०	११३५	१२५२
		ग्रामीण	१०५००	१०५०३	९१३२	९१९३	१९६३२	१९६९६	३४०८	३९८६	२४६१	३१७५	५८६९	७१६१	२७७	२७८	२२९	२७५	५०६	५५३
		नागरी	२६९३०	१९७७६	२४४७३	१८५५४	५१४०३	३८३३०	६५१६	७२३१	३५४३	३८८६	१००५९	११११७	३५९	४१४	२७०	२८५	६२९	६९९
पंचायत समिती/ तालुका																				
१.	नागपूर[शहर]	एकूण	२०९६०	१४७३२	१९१४८	१४०५५	४०१०८	२८७८७	५५०५	६०६६	३०७१	३२१२	८५७६	९२७८	३३८	३८३	२४७	२५९	५८५	६४२
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	२०९६०	१४७३२	१९१४८	१४०५५	४०१०८	२८७८७	५५०५	६०६६	३०७१	३२१२	८५७६	९२७८	३३८	३८३	२४७	२५९	५८५	६४२
२.	सावनेर	एकूण	२२३५	१६७१	१८७९	१४९५	४११४	३१६६	४८६	५३३	३१४	४१५	८००	९४८	३९	३६	३२	२८	७१	६४
		ग्रामीण	११४३	८४३	९५१	७८८	२०९४	१६३१	३३८	३३४	२३०	२९३	५६८	६२७	२८	२१	२२	१७	५०	३८
		नागरी	१०९२	८२८	९२८	७०७	२०२०	१५३५	१४८	१९९	८४	१२२	२३२	३२१	११	१५	१०	११	२१	२६
३.	पारशिवनी	एकूण	१०४०	८९२	८८७	८३०	१९२७	१७३२	२३६	३०९	१७७	२३१	४१३	५४०	२१	२७	२४	२४	४५	५१
		ग्रामीण	७२१	८११	५९४	७७४	१३१५	१५८५	१९२	२९७	१४७	२२१	३३९	५१८	२१	२६	२१	२४	४२	५०
		नागरी	३१९	८१	२९३	५६	६१२	१३७	४४	१२	३०	१०	७४	२२	-	१	३	-	३	१

क्रमशः...

= :: तक्ता क्रमांक - ७.२ [पुढे घालू] :: =

= १५० =

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.	१९.	२०.	२१.
४. रामटेक	सकूण	११५०	१००९	१०४६	९६९	२१९६	१९७८	३५७	४०१	२१२	२७७	५६९	६७८	३१	३४	२८	३३	५९	६७	
	ग्रामीण	७९५	७१८	७२७	६८८	१५२२	१४०६	२७९	३१६	१७६	२२३	४५५	५३९	२९	२९	२५	२९	५४	५८	
	नागरी	३५५	२९१	३१९	२८१	६४४	५७२	७८	८५	३६	५४	११४	१३९	२	५	३	४	५	९	
५. मौदा	सकूण	९७४	९३६	८४०	८३२	१८१४	१७६८	२८५	३४३	२३४	२७९	५१९	६२२	२७	२०	२०	२८	४७	४८	
	ग्रामीण	९७४	९३६	८४०	८३२	१८१४	१७६८	२८५	३४३	२३४	२७९	५१९	६२२	२७	२०	२०	२८	४७	४८	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
६. कामठी	सकूण	२६४५	२१९०	२४०२	१९७२	५०४७	४१६२	५०८	६००	२७२	३३७	७८०	९३७	१४	२२	९	१७	२३	३९	
	ग्रामीण	५९८	५७२	५७५	४७३	११७३	१०४५	१९४	२५३	१४५	१७४	३३९	४२७	११	२०	७	१५	१८	३५	
	नागरी	२०४७	१६१८	१८२७	१४९९	३८७४	३११७	३१४	३४७	१२७	१६३	४४१	५१०	३	२	२	२	५	४	
७. हुढी	सकूण	१०६५	१०१०	९८७	८०३	२०५२	१८१३	३८८	३७९	२९४	३३०	६८२	७०९	३५	३२	३३	३४	६८	६६	
	ग्रामीण	१०६५	१०१०	९८७	८०३	२०५२	१८१३	३८८	३७९	२९४	३३०	६८२	७०९	३५	३२	३३	३४	६८	६६	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
८. भिवापूर	सकूण	७३३	७५५	६४०	७१८	१३७३	१४७३	२१३	२७६	१६०	२१९	३७३	४९५	१९	२६	१७	१५	३६	४१	
	ग्रामीण	७३३	७५५	६४०	७१८	१३७३	१४७३	२१३	२७६	१६०	२१९	३७३	४९५	१९	२६	१७	१५	३६	४१	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
९. उमरेड	सकूण	१४३५	१४३९	१२५३	१३३१	२६८८	२६७०	३९४	४००	२६५	३१२	६५९	७१२	२९	२२	२४	२८	५३	५०	
	ग्रामीण	७४९	७८५	६५७	६३०	१४०६	१४१५	२३८	२५०	२०१	२३४	४३९	४८४	२६	१६	२१	२०	४७	३६	
	नागरी	६८६	६५४	५९६	६०१	१२८२	१२५५	१५६	१५०	६४	७८	२२०	२२८	३	६	३	८	६	१४	

क्रमशः.....

= :: तक्ता क्रमांक - ७.२ [पुढे चालू] :: =

= १५१ =

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	१४.	१५.	१६.	१७.	१८.	१९.	२०.	२१.
१०. नागपूर [ग्रामीण]	एकूण	६३१	७८३	५३१	६३९	११६२	१४२२	३३९	२८१	१३५	१९२	३७४	४७३	१२	<	<	१०	२०	१८	
	ग्रामीण	६३१	७८३	५३१	६३९	११६२	१४२२	३३९	२८१	१३५	१९२	३७४	४७३	१२	<	<	१०	२०	१८	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
११. हिंगणा	एकूण	८७९	१०७१	८०७	९०६	१६८६	१९७७	१८९	३४५	१७६	२५९	३६५	६०४	१२	२८	२२	२१	३४	४९	
	ग्रामीण	८७९	१०७१	८०७	९०६	१६८६	१९७७	१८९	३४५	१७६	२५९	३६५	६०४	१२	२८	२२	२१	३४	४९	
	नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
१२. काटोल	एकूण	१३६७	१५९०	१२६८	१३४८	२६३५	२९३८	४३०	४५८	२५९	३३५	६८९	७९३	१६	१८	९	२१	२५	३९	
	ग्रामीण	७१४	८३९	६५०	७३९	१३६४	१५७८	३०२	३४१	२००	२७०	५०२	६११	१६	१७	<	२०	२४	३७	
	नागरी	६५३	७५१	६१८	६०९	१२७१	१३६०	१२८	११७	५९	६५	१८७	१८२	-	१	१	१	१	२	
१३. नरखेड	एकूण	१३१३	१२२७	१०९८	१०६३	२४११	२२९०	३९७	५००	२४२	४०७	६३९	९०७	२८	१४	१७	१८	४५	३२	
	ग्रामीण	८३५	७०७	६५९	६१६	१४९४	१३२३	३२८	३०८	२०७	२४७	५३५	५५५	२७	१४	१७	१८	४४	३२	
	नागरी	४७८	५२०	४३९	४४७	९१७	९६७	६९	१९२	३५	१६०	१०४	३५२	१	-	-	-	१	-	
१४. कळसेश्वर	एकूण	१००३	९७४	८१९	८८६	१८२२	१८६०	२९७	३२६	१९३	२५६	४९०	५८२	१५	२२	९	२४	२४	४६	
	ग्रामीण	६६३	६७३	५१४	५८७	११७७	१२६०	२२३	३६३	१५६	२३४	३७९	४९७	१४	२१	<	२४	२२	४५	
	नागरी	३४०	३०१	३०५	२९९	६४५	६००	७४	६३	३७	२२	१११	८५	१	१	१	-	२	१	

आधार :- उपसंचालक, आरोग्य सेवा, राज्य आरोग्य माहिती व जिवनाविषयक आकडेवारी, केंद्र पुणे.

==: तक्ता क्रमांक ७.३ ==

= १५२ =

विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या [१९९० व १९९१ या वर्षांसाठी]

जिल्हा - नागपूर.

वर्ष	दिवताप	पटकी	देवी	क्षय	न्युमोनिया	अमांश अतिसार व गॅन्ग्री	हृदय विकार	विषम ज्वर	कर्क रोग	श्वसन क्रिये- संबंधाचे रोग	आत्म- हत्या	अपघात रहदारी वाहतकीचे अपघात	इतर कारणे	एकूण मृत्यु	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	
१९९०	-	१	-	५६४	३१८	९९	११०८	४३	४१५	४२६	७	१९६	११२२	११४८७	१५९२८
१९९१	-	-	-	५७२	३९०	१३४	८२६	९०	४०५	५७७	१०८	१३६	१२२६	१३८१४	१८२७८

आधार :- उपसंचालक आरोग्य माहिती व जिवनाविषयक आकडेवारी केंद्र, पुणे.

= :: तक्ता क्रमांक ७.४ :: =

= १५३ =

मातावाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	ग्रामीण नागरी एकूण	त्रिगुणीलस तीसरा डोज [डी.पी.टी]	पोलीओ	बीसीजी	गोवर	द्विगुणी [डी.टी]	विषम- ज्वर	धनुर्मास		
									१० वर्षे	१६ वर्षे	गरोदर स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जिल्हा एकूण	एकूण	८९८५२	२०८७३	११००३२	२१५५१	८७०२७	-	८५२२३	२०४७४	२२६६५
		ग्रामीण	३३१६४	३२१११	३१८११	३०८५२	२८५२२	-	३०४००	२२०२२	३३१५६
		नागरी	५६६९५	५८७६२	७८२२१	६०६९९	५८४९८	-	५५५२३	६१३८२	५९५०९
	<u>तालुका</u>										
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	४५६३२	४७२२७	६५०५८	४२२३८	४८२२५	-	४५२१०	५१६७५	४८०८३
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	४५६३२	४७२२७	६५०५८	४२२३८	४८२२५	-	४५२१०	५१६७५	४८०८३
२.	सावनैर	एकूण	४८८२	४८२२	५४६३	४७२३	४२५१	-	४०६४	४३३२	५३२८
		ग्रामीण	४४२२	४४२५	४४५८	४०३०	३६२५	-	३५५२	३७१८	४६८२
		नागरी	४६७	४९७	१००५	७९३	५५६	-	५१२	६१४	६४६
३.	पारशिवनी	एकूण	३२८७	३२७०	३२८१	३०१५	२२१६	-	२७०८	२६८०	३२७१
		ग्रामीण	२६१६	२६०३	२६०६	२३५०	२३५०	-	२१६१	२१७०	२६२२
		नागरी	६७१	६६७	६७५	६६५	५६६	-	५४७	५१०	५४९

क्रमशः.....

= :: तक्ता क्रमांक ७.४ (पूढे चालू) :: =

= १५४ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३
४.	रामटेक	स्कूण	३०८७	३०६९	२४५२	३०५२	३२३५	-	३००४	३८५८	३२४३
		ग्रामीण	२७९७	२७८८	२०८७	२७८९	२६५४	-	२४७६	२३५७	२९१८
		नागरी	२९०	२८१	३६५	२६३	५८१	-	५२८	५०१	३२५
५.	मौदा	स्कूण	२९२५	२९२८	३००६	२९४५	२६५२	-	४२१५	२६४५	३१०१
		ग्रामीण	१७४७	१७५०	१८३२	१७४१	१६१८	-	३२२९	१६२०	१८२२
		नागरी	११७८	११७८	११७४	१२०४	१०३४	-	९८६	१०२५	१२७९
६.	कामठी	स्कूण	५५३८	५३९२	५४४६	५१३३	४२५०	-	४३७२	३९००	५४८६
		ग्रामीण	३०११	२८५५	२६९२	२७९५	२१८६	-	२०६०	१८५४	२९२३
		नागरी	२५२७	२५३७	२७५४	२३३८	२०६४	-	२३१२	२०४६	२५६३
७.	कुही	स्कूण	२९३८	२९४८	३०१३	२८९४	२६९५	-	२६०६	२६८१	२९३६
		ग्रामीण	१९०४	१०३४	१०३६	१०२९	१७९५	-	१७३५	१७८२	१८१८
		नागरी	१०३४	१९१४	१९७७	१८६५	९००	-	८७१	८९९	१११८
८.	मिदापूर	स्कूण	२१२२	१८५१	२१२४	२१२४	१८८२	-	१८९५	१९१६	२१९९
		ग्रामीण	१२६८	१२६७	१२६८	१२७२	११२२	-	१०९१	११५४	१२६३
		नागरी	८५४	५८४	८५६	८५२	७६०	-	८०४	७६२	९३६
९.	उमरैड	स्कूण	२९१३	२८५२	३२७६	२८११	२९११	-	४०६४	४३३९	२९७०
		ग्रामीण	२३२९	२३२७	२३५९	२३०८	२०९१	-	३५५२	३७१८	२४७५
		नागरी	५८४	५२५	९१७	५०३	८२०	-	५१२	६२१	४९५

क्रम क्र.

==: तक्ता क्रमांक ७.४ [पुढे चालू] :==

= १५५ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	एकूण	३१११	३३५३	३३८२	३१११	२६६३	-	२५६३	२६३५	२९९०
		ग्रामीण	३१११	३३५३	३३८२	३१११	२६६३	-	२५६३	२६३५	२९९०
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	एकूण	२९६४	२९००	३२११	२९४५	२६२२	-	२४७७	२५०१	२९३०
		ग्रामीण	२९६४	२९००	३२११	२९४५	२६२२	-	२४७७	२५०१	२९३०
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	एकूण	३७८७	३७२९	३९०६	३१३७	३११४	-	२८९८	२९८९	३५४३
		ग्रामीण	२९८८	३००२	३०८६	२६१५	२४१४	-	२३१४	२२८९	२८६२
		नागरी	७९९	७२७	८२०	५२२	७००	-	५८४	७००	६८१
१३.	नरखेड	एकूण	३७११	३७११	३६५४	३४२१	३०८४	-	३०६९	३०४४	३७२६
		ग्रामीण	२३८०	२३८०	२३४८	२२४६	१९२४	-	१९७१	१९४१	२३५७
		नागरी	१३३१	१३३१	१३०६	११७५	११६०	-	१०९८	११०३	१३६९
१४.	कळमेश्वर	एकूण	२९४८	२७५१	२७६०	२९३२	२५९७	-	२१४८	२२७२	२८५९
		ग्रामीण	१६२७	१४२७	१४४६	१६२१	१४६५	-	१२१९	१३५३	१४१७
		नागरी	१३२१	१३२४	१३१४	१३११	११३२	-	९२९	९१९	१४४२

आधार : १] जिल्हा स्वास्थ अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

२] स्वास्थ अधिकारी, महानगर पालिका, नागपूर.

= :: तपता क्रमांक ७.५ :: =

जिल्ह्यांतील कुटूंब नियोजन केंद्राची संख्या [३१ मार्च १९९३ रोजीची]

= १५६ =

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण गांधीय नागरी	३१ मार्च १९९३ रोजी असलेल्या केंद्राची संख्या	किर्बिजीकरण केलेल्यांची संख्या			लुप्त पद्धती [आय. यु. सी. डी] संख्या	जननक्षम जोडप्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्हा एकूण	एकूण	७३	१३२५	२४०४७	२५४४२	२२९६०	२४४४२६
		ग्रामीण	४२	९५१	१०३४२	१११९३	९०६५	२११०१६
		नागरी	३१	४४४	१३८०५	१४२४९	१३८९५	३३४८०
	<u>तालुका</u>							
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	२३	३६२	११५९६	११९५८	११८५४	३३४८०
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
		नागरी	२३	३६२	११५९६	११९५८	११८५४	३३४८०
२.	सादनेर	एकूण	६	३४	१३१६	१३४०	१०५३	२०८०९
		ग्रामीण	५	२१	९३९	९६०	८७६	२०८०९
		नागरी	१	३	३७७	३८०	१७७	उ. ना.
३.	पारशिवनी	एकूण	५	९७	९८०	१०७७	८६१	१८२०९
		ग्रामीण	५	९७	९८०	१०७७	८६१	१८२०९
		नागरी	-	-	-	-	-	-

क्रमशः.....

::: तक्ता क्रमांक ७.५ [पृष्ठे चालु] :::

= १५७ =

१	३	३	४	५	६	७	८	९
४.	रामटेक	एकूण	५	१९२	९०२	११०१	९२०	१६८३१
		ग्रामीण	४	१७८	७३८	९१६	७८७	१६८३१
		नागरी	१	२१	१६४	१८५	१३३	उ. ना.
५.	मौदा	एकूण	३	१०१	८४८	९४९	७८१	१७१०५
		ग्रामीण	३	१०१	८४८	९४९	७८१	१७१०५
		नागरी	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	एकूण	४	४४	१३३०	१३७४	१२६२	१३१४५
		ग्रामीण	२	३५	७८०	८१५	६१६	१३१४५
		नागरी	२	९	५५०	५५९	६४६	उ. ना.
७.	कुही	एकूण	३	६९	९१४	९८३	८६५	१६८२२
		ग्रामीण	३	६९	९१४	९८३	८६५	१६८२२
		नागरी	-	-	-	-	-	-
८.	भिवानपुर	एकूण	३	४८	६२४	६७२	५९९	११०६४
		ग्रामीण	३	४८	६२४	६७२	५९९	११०६४
		नागरी	-	-	-	-	-	-
९.	उमरेड	एकूण	५	१०१	११३८	१२३९	८२१	१२४८२
		ग्रामीण	४	९३	९१४	१००७	६३७	१२४८२
		नागरी	१	८	२२४	२३२	१८४	उ. ना.

कृपया:.....

= :: तद्वता क्रमांक ७.५ [पूटे चालू] :: =

= १५८ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	स्कूण	२	४५	७४४	७८९	६३८	१८१६०
		ग्रामीण	२	४५	७४४	७८९	६३८	१८१६०
		नागरी	-	-	-	-	-	-
११.	हिंगणा	स्कूण	३	३७	९८३	१०२०	७२९	१६३०९
		ग्रामीण	३	३७	९८३	१०२०	७२९	१६३०९
		नागरी	-	-	-	-	-	-
१२.	काटोल	स्कूण	४	८६	९७८	१०६४	८९३	१७१६०
		ग्रामीण	३	८१	७५५	८३६	७०१	१७१६०
		नागरी	१	५	२२३	३२८	१९२	उ. ना.
१३.	नरखेड	स्कूण	४	११५	८३९	९५४	९३६	१७४८५
		ग्रामीण	३	९९	५५२	६५१	६२१	१७४८५
		नागरी	१	१६	२८७	३०३	३१५	उ. ना.
१४.	कळमेश्वर	स्कूण	३	६७	८५५	९२२	७४८	१५४३५
		ग्रामीण	२	४७	४७१	५१८	३५४	१५४३५
		नागरी	१	२०	३८४	४०४	३९४	उ. ना.

टिप :- उ. ना. उपलब्ध नाही.

आधार :- १] जिल्हा स्वास्थ अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

२] स्वास्थ अधिकारी, महानगर पालिका, नागपूर.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	साक्षरांची संख्या [हजारात]		साक्षरतेची टक्केवारी			
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्हा एकूण	एकूण	११८०	८५६	२०३७	८१.७२	६४.७४	७३.६४
		ग्रामीण	३२१	२५३	६४५	७२.१५	५०.३९	६१.६८
		नागरी	७८९	६०३	१३९२	८७.६०	७३.५५	८०.९१
१.	नागपूर [शहर]	एकूण	६३८	४९६	११३४	८८.२४	७५.०४	८१.९४
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
		नागरी	६३८	४९६	११३४	८८.२४	७५.०४	८१.९४
२.	सावनेर	एकूण	६२	४०	१०२	७६.५४	५४.७९	६६.२३
		ग्रामीण	३६	२२	५९	७२.००	४८.८९	६२.१०
		नागरी	२६	१८	४४	८३.८७	६४.२९	७४.५८
३.	पारशिवनी	एकूण	३८	२४	६२	७०.३७	४८.९८	६०.७८
		ग्रामीण	२६	१६	४२	६८.४२	४५.७१	५७.५३
		नागरी	१२	८	२०	८०.००	५७.१४	६८.९६
४.	रायटेक	एकूण	४०	२४	६४	७२.७३	४७.०६	६०.९५
		ग्रामीण	२८	१६	४५	६८.२९	४२.११	५६.२५
		नागरी	११	८	१९	८४.६२	६१.५४	७३.०८
५.	मौदा	एकूण	३३	२१	५४	७३.३३	३८.८९	६०.६७
		ग्रामीण	३३	२१	५४	७३.३३	३८.८९	६०.६७
		नागरी	-	-	-	-	-	-
६.	कामठी	एकूण	६४	४५	१०९	८१.०१	६२.५०	७२.१९
		ग्रामीण	२२	१४	३६	७३.३३	४८.२८	६१.०२
		नागरी	४२	३१	७३	८५.७२	७०.४५	७८.२६
७.	कुही	एकूण	३२	२१	५३	६९.५६	४६.६७	५८.२४
		ग्रामीण	३२	२१	५३	६९.५६	४६.६७	५८.२४
		नागरी	-	-	-	-	-	-
८.	भिवापूर	एकूण	२३	१५	३८	७१.८८	४६.८८	५९.३८
		ग्रामीण	२३	१५	३८	७१.८८	४६.८८	५९.३८
		नागरी	-	-	-	-	-	-

::: तज्ज्ञता क्रमांक ८.१ [पूढे घालू] :::

- १६० -

१	२	३	४	५	६	७	८	९
९.	उमरेड	एकूण	४४	२९	७३	७७.१९	५४.७२	६६.३६
		ग्रांभीण	२७	१७	४५	७१.०५	४८.५७	६१.६४
		नागरी	१७	१२	२८	८५.००	६६.६७	७३.६८
१०.	नागपूर [ग्रांभीण]	एकूण	४४	३१	७५	७४.५८	५९.६२	६७.५७
		ग्रांभीण	३६	२५	६१	७३.४७	५६.८२	६५.५९
		नागरी	८	६	१४	८०.००	७५.००	७७.७८
११.	हिंगणा	एकूण	३९	२४	६३	७६.४७	५५.८१	६७.०३
		ग्रांभीण	३२	२०	५२	७४.४३	५२.६३	६५.००
		नागरी	७	४	११	८७.५०	६६.६७	७८.५७
१२.	काढील	एकूण	४७	३२	७९	७७.०५	५७.१४	६७.५२
		ग्रांभीण	३६	२४	६०	७३.४७	५३.३३	६३.८३
		नागरी	११	८	१९	९१.६७	७३.७३	८२.६१
१३.	नरखेड	एकूण	४३.	३०	७३	९१.४९	५७.६९	६६.९७
		ग्रांभीण	३३	२३	५६	७३.३३	५६.१०	६५.१२
		नागरी	१०	७	१७	८३.३३	६३.६४	७३.९१
१४.	कळभेश्वर	एकूण	३४	२३	५७	७९.०७	५८.९७	६९.५१
		ग्रांभीण	२६	१८	४४	७४.२९	५६.२५	६६.६७
		नागरी	७	५	१२	८७.५०	७१.४३	७५.००

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९१ चे जनगणना प्रकाशन [प्रधान कार्यालय, मुंबई यांचे
दिनांक. २७.१२.९३ चे पत्रानुसार]

शैक्षणिक संस्था, शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या [१९९०-९१ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	शैक्षणिक संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक		विद्यार्थ्यांची
			एकूण	प्राशिक्षित	संख्या एकूण
१	२	३	४	५	६
अ]	पूर्व प्राथमिक शाळा	८८	१६२ [१६२]	१६२ [१६२]	६०३५
ब]	<u>प्राथमिक शाळा</u>				
	१] एक शिक्षकी शाळा	४२९	४२९ [१७]	४२९ [१७]	१२०६४
	२] कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	११६७	५६९६ [३५७४]	५४६७ [३३८८]	२३१६९३
	३] उच्च प्राथमिक शाळा	५३६	४३१६ [२२३९]	४०७३ [२०३२]	१७३४३७
	एकूण १ ते ३	२१३२	१०४४१ [५८३०]	९९६९ [५४३७]	४१७१९४
क]	माध्यमिक शाळा	४३४	६७७३ [२७८३]	६३०९ [२६५१]	२०५६५०
ड]	उच्च माध्यमिक शाळा	११५	३९९५ [१४३१]	३९१३ [१४०६]	१३३५०७
ई]	सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालय [कलाशास्त्र/वाणिज्य]	४३	१८४५ [६५७]	-	६०६९३
	एकूण	२८१२	२३२१६ [१०८६३]	२०३५३ [९६५६]	८२३०६९

टिप :- स्तंभ ४ व ५ मधील कंसातील आठडे स्त्री शिक्षकांची संख्या दर्शवितात.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, पुणे.

==:तक्ता क्रमांक ८.३ ::=

- १६२ -

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची इयत्ताप्रमाणे संख्या
आणि मागाजवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी [दि. ३०.९.९० रोजीची]
जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	शैक्षणिक अवत्या	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या									
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१.	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१.	पूर्व प्राथमिक	६०३५	३०३२	४८२२	२०३३	५४०	१७७	-	-	११३९७	५२४२
२.	इयत्ता १ ते ४	-	-	३४९३४२	१६९७१७	३८४६	१५४४	-	-	३५३१८८	१७१२६१
३.	इयत्ता ५ ते ७	-	-	६३०३०	२८८८३	१४९१३१	७१५५६	-	-	२१२१६१	१००४३९
४.	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	१६३३४८	७४७५४	-	-	१६३३४८	७४७५४
५.	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	२२२९२	८७७५	२५४८७	१०७३८	४७७७९	१९५१३
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-	३५२०६	१५३५३	३५२०६	१५३५३
एकूण		६०३५	३०३२	४१७१९४	२००६३३	३३९१५७	१५६८०६	६०६९३	२६०९१	८२३०७९	३८६५६२

क्रमशा:...

=: तालिका क्रमांक ८.३ [मुद्रे चालू] :=

मागासवर्गीय विद्यार्थी

अ. क्र.	शैक्षणिक संस्था	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या							
		मागासवर्गीय जाती		मागासवर्गीय जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१.	पूर्व प्राथमिक	२२३६		१७६०	७३७	४४०३	२२२०	८३२९	३९८८
२.	इयत्ता १ ते ४	७७३६८	३६०२०	६४३५५	३०२८८	१४९५२८	७१२००	२२१२५१	१३७५०८
३.	इयत्ता ५ ते ७	४८१०७	२२६५८	२९८१५	१३५४२	८८०३०	४२५२५	१६५९५२	७८७२५
४.	इयत्ता ८ ते १०	३८२२७	१७०८२	१९३५६	८३१२	६६५२६	३०४१३	१२४१०९	५५८०७
५.	इयत्ता ११ ते १२	११५००	४५११	४२४७	१५०७	१८२७७	७१०९	३४०२४	१३१२७
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	८३९४	३२८५	२१०५	७४१	१२०३२	४७६७	२२५३१	८७९३
	एकूण	१८५८३२	८४५८७	१२१६३८	५५१२७	३३८७९६	१५८२३४	६४६२६६	२९७९४८

आधार :- शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुणे.

==: तक्ता क्रमांक- ८.४ ==:

- १६४ -

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था [१९९०-९१ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर [३०.९.९१]

अ.क्र.	संस्थांचे प्रकार	संस्थांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या												एकूण शिक्षक	
			मागास वर्गीय जाती		मागास वर्गीय जमाती		इतर मागास वर्गीय जाती		एकूण मागास वर्गीय जाती		बिगर मागास वर्गीय जाती		एकूण		एकूण स्त्री शिक्षिका	
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली		
१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१.	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	११	१३९	७८	४५	२५	३७८	१२७	५६२	२३०	६६६	२८०	१२२८	५१०	८२	३८
२.	विधी पदवी महाविद्यालये	१	२२६	४५	२२	५	३३३	८६	५८१	१३६	९४१	२४४	१५२२	३८०	९	२
३.	वैद्यकीय महाविद्यालय	२	२२९	९२	६४	१८	१८९	७१	४८२	१८१	१०३३	४५७	१५१५	६३८	३१२	११९
४.	आयुर्वेदीक महाविद्यालय	२	१०२	४८	१९	६	८९	४४	२१०	९८	३३२	१८९	५४२	२८७	८१	१९
५.	अभियांत्रिकी महाविद्यालय	६	२७४	४	८८	८	२४७	२१	६०९	३३	३९०८	२८०	४५१७	३१३	३४०	४८
६.	इतर															
	अ] तंत्र निकेतन	१६	१८७	५९	१३१	३१	५२०	६९	८३८	१५९	३४६७	३६६	४३०५	५२५	२४०	५४
	ब] आय.टी.आय	७	८५	३७	३१	६	२७९	३६	३९५	७९	६०	१३	४५५	९२	३५	२
	क] डी.एड	२०	२७८	१४६	७३	४२	५४४	२६४	८६५	४५२	७७२	३५०	१६३७	८०२	१३९	६८
	ड] जी.टी.डी	२	१२	६	३	२	१९	५	३४	१३	४३	४	७७	१७	१०	-

टीप :- अनुक्रमांक ५, ६ अ व व ची माहिती ८९-९० वर्षाकरिता असून उर्वरित माहिती १९९०-९१ वर्षाकरिता आहे.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, पुणे.

==: तपतां क्रमांक ८.५ ==

- १६५ -

आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत

[१९८९-९० ते १९९१-९२ वर्षांकरिता [प्रत्यक्ष]]

जिल्हा - नागपूर.

वर्ष	लाभार्थ्यांची संख्या							एकूण	प्रत्यक्ष खर्च [रुपये हजारत]
	माध्यमिक	कनिष्ठ महाविद्यालये [११ वी १२ वी]	उच्चशिक्षण	अभियांत्रिकी	वैद्यकीय	इतर महाविद्यालये	इतर संस्था		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
१९८९-९० [प्रत्यक्ष]	१०८३००	१४२५०	१२३२५	-	-	-	१०३००	१४५१७५	१७०१३
१९९०-९१ [प्रत्यक्ष]	३९६५८	४२४८	७८७१	११५	२७	२७	१८१५	५३७६१	२५८५
१९९१-९२ [प्रत्यक्ष]	१०५५२४	१३६९९	८५२७	५७७	२८	-	६४५२	१३४८०७	६६६०

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुणे.

= :: तस्ता क्रमांक ८.६ :: =

- १६६ -

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च [१९९१-९२ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारात]

यंत्रणा	योजनेतर				योजनांतर्गत			
	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१] जिल्हा परिषद	२६२५५७	-	-	२६२५५७	१२६७५	-	६५	१२७४०
२] नगर परिषद	-	१११७७७	-	१११७७७	-	७७५	-	७७५
३] कटक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-
४] महानगर पालिका	-	-	-	-	-	-	-	-
५] बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण	२६२५५७	१११७७७	-	३७४३३४	१२६७५	७७५	६५	१३५१५

टिप :- नगरपरिषद, कटक मंडळ व महानगरपालिका यांची नागपूर विभागाची एकत्रित माहिती दिली आहे. जिल्हा निहाय माहिती उपलब्ध नाही. तसेच ही माहिती आवर्ती व अनावर्ती खर्च अशी वेगवेगळी उपलब्ध नसल्याने ही माहिती मध्यात आहे.

दिली

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुणे.

==: तक्ता क्रमांक ८.७ ==

- १६७ -

जिल्ह्यांतील व्यवसाय मार्गदर्शन [कनिष्ठ महाविद्यालये] व तांत्रिक शाळा
[८ वी ते १२ वी] [१९९२-९३ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष १९९२-९३
१	२	३	४
१.	शाळांची संख्या	संख्या	६४
२.	<u>पटावरील संख्या</u>		
	अ] मुले	संख्या	५८८५
	ब] मुली	संख्या	९७५
	एकूण [अ+ब]	संख्या	६८६०
३.	एकूण खर्च [रुपयांत]	रुपये	२३११०८०४

टिप :- १] शासकीय आणि अर्ध सहाय्य संस्था अंतर्भूत आहेत.

२] + २ स्तरावर व किमान कौशल्यावर आधारीत व्यवसाय अभ्यासक्रम समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा व्यावसायिक शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक ८८ ::=

- १३८ -

जिल्हा अंतर्गत प्रौढ शिक्षण केंद्र [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	पंढावरील उमेदवारांची संख्या
१	२	३	४
	जिल्हा एकूण	७५०	२२०७५
	तालुका		
१.	नागपूर [शहर]	-	-
२.	सावनेर	-	-
३.	पारशिवली	-	-
४.	राभटेक	२०५	५९१६
५.	भौदा	-	-
६.	कामठी	९०	२७६७
७.	कुंही	७५	२०५०
८.	भिवापूर	२००	६०००
९.	उमरेड	८०	२४००
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	५०	१५१४
११.	हिंगणा	५०	१४२८
१२.	काटोल	-	-
१३.	नरखेड	-	-
१४.	कळमेश्वर	-	-

टिप :- शासनानी प्रौढ शिक्षण केंद्रे बंद केल्यामुळे काही तहसीलीत प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या मागील वर्षाच्या तुलनेत कमी आहे.

आधार :- जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी, नागपूर.

==: तद्वत्ता क्रमांक. ८.१ :=

- १६९ -

शिक्षाकरिता प्रशिक्षण संस्था

वर्ष- १९९०-९१

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	बाब.	परिमाण	माहिती	
१	२	३	४	
१.	<u>शिक्षाकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या</u>			
अ]	पदवी स्तर	संख्या	११	
ब]	पदवीपूर्व स्तर	—"	३०	
क]	शाळा स्तर	—"	-	
२.	<u>पदावरील संख्या</u>			
अ]	पदवी स्तर	संख्या	१२२८	
ब]	पदवीपूर्व स्तर	—"	१६३७	
क]	शाळा स्तर	—"	-	
३.	<u>एकूण खर्च</u> :	रुपये		
		३१.३.८८	३१.३.८९	३१.३.९०
अ]	पदवी स्तर	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ब]	पदवीपूर्व स्तर	३९६६८३३	३८३९०२५	३५९८८२६
क]	शाळा स्तर	-	-	-

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

==: तपता क्रमांक २.१ [अ] :=

- १७० -

रेल्वे मार्गाची लांबी

[३१ मार्च १९९३ या वर्षा अखेर]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
१.	२.	३.
१.	१] ब्रॉडगेज	१४६. ८८
	२] व्होरी	१७५. ५४
	३] तिहेरी व अधिक	-
२.	मिटर गेज	-
३.	नॅरो गेज	१३१. २३
एकूण रेल्वे मार्ग		४५३. ६५

आधार :- १] विभागीय व्यवस्थापक, मध्यरेल्वे, नागपूर.

२] विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण - पूर्व रेल्वे, नागपूर.

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [३१ मार्च १९९३ या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वेचे क्षेत्र/विभाग
१	२	३	४	५
१.	नागपूर[शहर]	१] इलाचारी २] कळमना ३] अजनी ४] नागपूर ५] भरतवाडा ६] भाडेवाडी	ब्रॉड गेज ब्रॉड गेज नॅरोगेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे मध्य रेल्वे दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
२.	सावनेर	१] पिपेंडा २] पाटणसावंगी ३] टाकळी[भंसाळी] ४] भालेगांव ५] सावनेर ६] केळवद ७] खापा	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
३.	पारभिवनी	१] कल्हान २] डुंबरी खुर्द	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
४.	रागटेक	१] रामटेक २] मनसर	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
५.	मौदा	१] सालवा २] चाचेर ३] धारसा ४] रेवराळ ५] खात	ब्रॉड गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
६.	कामठी	१] कामठी २] दिधोरी ३] कोराडी ४] खापरखेडा	ब्रॉड गेज नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
७.	कुडी	१] तितूर २] भाळणी ३] कुडी ४] मोहंदरा	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
८.	भिवापूर	१] भिवापूर[कारगांव] २] ठाणा	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
९.]	उमरेड	१] उमरेड २] ब्राम्हणों	नॅरो गेज	दक्षिण-पूर्व-रेल्वे
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	१] खापरी २] गुमगांव ३] बोरखेडी ४] बुटीबोरी ५] गोधनी	ब्रॉड गेज	मध्य रेल्वे
११.	हिंगणा			
१२.	काटोल	१] काटोल २] मेटपांडरा ३] कळंबा ४] सानिखांब	ब्रॉड गेज	मध्य रेल्वे
१३.	नरखेड	१] नरखेड २] तीनखेडा	ब्रॉड गेज	मध्य रेल्वे
१४.	कळमेश्वर	१] कळमेश्वर २] कोडळी	ब्रॉड गेज	मध्य रेल्वे

टिप :- नागपूर व उमरेड ही दोन्ही स्थानके अनुक्रमे ब्रॉड गेज रेल्वे आणि मध्य-रेल्वे व दक्षिण-पूर्व रेल्वे क्षेत्र विभागाशी जोडलेली आहेत.

आधार :- भारतीय रेल्वे वेळापत्रक

प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी [३१ मार्च १९९३ अखेर]

जिल्हा - नागपूर.

[लांबी किलो मीटर मध्ये]

अ. क्र.	वर्गीकरण	बिगर नगरपालिका रस्ते			एकूण	नगरपालिका हद्दीतील रस्ते.
		सार्वजनिक बांधकाम व घरबांधणी	जिल्हा परिषद	एकूण		
१	२	३	४	५	६	
१] प्रकारानुसार						
१]	राष्ट्रीय महामार्ग	२३०	-	२३०	५५	
२]	राज्य महामार्ग					
	अ] प्रमुख राज्य महामार्ग	१२९	-	१२९	८७	
	ब] इतर राज्य महामार्ग	७१७	-	७१७	१३	
३]	प्रमुख जिल्हा रस्ते	३४२	४३८	७८०	२	
४]	इतर जिल्हा रस्ते	२७२	८३०	११०२	१	
५]	खेड्यातील रस्ते [योजनार्थ]	३३९	१४२१	१७६०	-	
६]	इतर [योजनेत्तर]	-	१३६२	१३६२	१२८३	
	एकूण	२०२९	४०५१	६०८०	१४४१	
२] पृष्ठभागानुसार						
१]	सिमेंट कॉण्रीट	-	-	-	१३	
२]	डाबरी	१०२५	४४२	१४६७	९३९	
३]	खडीये/ मडका रस्ता	७५३	२१२४	२८७७	२१२	
४]	इतर माल वापरून केलेले	२५१	१४८५	१७३६	१०४	
५]	इतर	-	-	-	९३	
	एकूण	२०२९	४०५१	६०८०	१४४१	

आधार :- १] अधिक्षक अभियंता सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर २] महानगर पालिका नागपूर

३] कटक मंडळ कामठी ४] जिल्ह्यांतील सर्व नगरपालिका.

वापराम असलेली मोटार वाहनांची संख्या

[३१ मार्च १९९३ वर्षाखेर]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाबी	संख्या
१	२	३
१.	मोटार सायकली, स्कुटर्स इत्यादी	२१३७४७
२.	मोटारी/जी प्स/स्टेशन ... वॅगन	१६१७५
३.	टॅक्सी कॅब्ज	११८४
४.	स्वयंचालित रीषा	६९६३
५.	<u>स्टेट करेजेस</u>	
	१] डिझेलवर चालणा-या	५२१
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	-
६.	<u>माल मोटारी</u>	
	कान्मटी वाहने	
	अ] डिझेलवर चालणा-या	७५
	ब] पेट्रोलवर चालणा-या	-
	अ] <u>खाजगी वाहने</u>	
	१] डिझेलवर चालणा-या	१५३३
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	१५८
	ब] <u>सार्वजनिक वाहने</u>	
	१] डिझेलवर चालणा-या	१४०३
	२] पेट्रोलवर चालणा-या	१४०४
७.	रुग्णवाहीका	१३७
८.	शाळेच्या बसेस	२४
९.	खाजगी सेवा देणारी वाहने [अनुमान]	१६७
१०.	जोड वाहने [ट्रेलर]	२१९६
११.	टॅक्सी	२०९८
१२.	इतर	३६६
	<u>एकूण</u>	<u>२५६१५१</u>

आधार :- प्रादेशिक परीघहन अधिकारी, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १.४ ==

- १७४ -

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची [प्रवाशी] वाहतूक अंकडेवारी [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	उपक्रमाचे नांव	वर्षा अखेरीस मार्गाची संख्या	मार्गाची एकूण लांबी [कि.मी.]	मार्गाची सरासरी लांबी [कि.मी.]	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बस गाड्यांची संख्या	रस्त्यावर धावणा-या बस गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	वाहतूकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न [रु.हजारात]	दर प्रवाशांमध्ये मिळालेले सरासरी उत्पन्न [पैशांमध्ये]
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर विभाग, नागपूर	५७६	२९२६५	५०.८१	५५९	४६३	२.२५	३१३१५३	३८१

टिप :- तांब पल्ल्याच्या बसेस कमी झाल्यामुळे ११-९२ वर्षांच्या तुलनेत ९२-९३ वर्षात दर प्रवाशी सरासरी उत्पन्न कमी झाले आहे.

आधार :- विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर विभाग, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १.५ ==

- १७५ -

महत्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

[वाहतूक गणना १७.१२.९२ ते २४.१२.९२]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	गणना स्थानाचे ठिकाण		पठ- भागाचा प्रकार	रस्त्यांची रूंदी [मीटर]		जलद गती वाहने				मंद गती वाहने			दर जिप्सी सरासरी वाहनभार [मे.टनामध्ये] पॅसेजर कार युनीट	
	लांबी [कि.मी.]	जवळपासचे शहर/खेडे		कार जीप व व्हॅन्स तीन चाकी	बस गाड्या [ट्रक] ट्रॅक्टर टेलर इ.	माल मोटारी [ट्रक] ट्रॅक्टर टेलर इ.	मोटर साय- कली व स्कूटर्स [६ ते ९]	जनाव- राकडून ओढणी जाणारी	साय- कली [रिक्शा]	इतर	एकूण [११-ते १३]	११		१२

राष्ट्रीय महामार्ग

१] नागपूर - अमरावती रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६

१.	१९/३१०	गोंडखेरो	डांबरी	७.००	१६२९	१९७७	२९६६२	२९०	३३५५८	५१	-	३२	८३	३३६४१ मे.टन [१११७८ पॅकायु]
२.	५८/३००	खापरी	डांबरी	७.००	९०६	१८१३	२७०५८	८०	२९८५७	२४	-	७२	९६	२९९५३ मे.टन [९१८१ पॅकायु]
३.	५४०/२००	कापती [महालगाव]	डांबरी	७.००	१३५०	१९५५	३००३१	४०७	३३७४३	११	-	६	१७	३३७६१ मे.टन [१२७९७ पॅकायु]

३] नागपूर - जबलपूर रस्ता राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७

४.	७१०/००	कन्हान चौकी	डांबरी	७.००	४३४४	३२८४	३२३८९	१६८६	४१७०३	४३	-	३३	७६	४१७७२/१९९१६
५.	६५२/००	मानेगांव टेक	डांबरी	७.००	३३२	६७३	११२२४	३१	१२२६७	२८	-	९	३७	१२३०४/४०७६

४] नागपूर - हैद्राबाद रस्ता राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७

६.	१९/०	डोंगरगांव	डांबरी	७.००	२६७५	३२५६	२३३७८	५७३	२९८८२	२५	६२०	-	६४५	२९९०७/१०८३३
----	------	-----------	--------	------	------	------	-------	-----	-------	----	-----	---	-----	-------------

क्रमशः.....

:: तबता क्रमांक ९.५ [पूढे चालू] ::

-१७६-

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१३.	१३.	१४.	१५.
राज्य महामार्ग														
१] <u>बुढोबोरी - वर्धा मार्ग राज्य महामार्ग क्र. ७ अ.</u>														
७.	३९/८००	कांढळी	डांबरी	५.००	९९१	१४०५	६२७९	१६५	८८४०	१७	७३	२	९२	८५५९/३०५३
२] <u>नागपूर - सावनेर - छिंदवाडा प्रमुख राज्य मार्ग क्र. ९</u>														
८.	५/०	मानकापूर	डांबरी	७.००	३५५५	४८०	१९३२	६५४४	१२३११	३३१	५५९०	३७७	६२९८	३००५१
९.	१०/४०	कोराडी	डांबरी	५.५०	३३३६	५७८	३०२३	१३३१०	२०२४७	१५	११३१५	-	११३३०	३८२७२
१०.	१६/८००	दहेगाव	डांबरी	५.५०	२७०६	५११	२६८८	२७२५	८६३०	११	९५५३	-	९५६४	३०९८४
११.	३६/००	सावनेर	डांबरी	५.५०	१४३४	८२	१४४१	१२७९	४२३६	९४९	८५४८	-	९४९७	१८५५४
३] <u>जलालखेडा - मोवाड रस्ता राज्य मार्ग क्र. २४५</u>														
१२.	११/८००	मोवाड	डांबरी	३.७०	४३४	४५	३२३	३२३	११२८	४३८	३३६४	-	३८०३	४२४६
४] <u>भारसिंगी - जलालखेडा - मोवाड रस्ता राज्य मार्ग क्र. २४५</u>														
१३.	३/००	जामगांव फाटा	डांबरी	३.७०	२४०	४७	१९३	१७९	६५९	३१७	२६०५	-	२९२३	२८३५
६] <u>सावरगांव - नरखेड रस्ता राज्यमार्ग क्र. २४६</u>														
१४.	०/४००	सावरगांव	डांबरी	३.७०	२४०	३७	१३०	१५३	५६०	१८५	४०७३	-	४२५८	१९०९
७] <u>नरखेड - मोवाड रस्ता राज्यमार्ग क्र. २४६</u>														
१५.	०/३००	नरखेड	डांबरी	३.७०	३२६	६३	१७२	२९९	८६०	२८६	३०१९	-	३३०५	३०२१
८] <u>खरांगणा - कोंढाळी - काटोल - सावरगांव - चिचोली रस्ता राज्यमार्ग क्र. २४७</u>														
१६.	३५/८००	कोंढाळी	डांबरी	५.५०	१२०	२५	३००	१०४	५४९	११३	१४४१	४६	१६००	३६८९

क्रमशा.....

::: तक्ता क्रमांक १.५ [पृष्ठे चालू] :::

-१७७-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१७.	६२/६००	सावरगांव	डांबरी	५.५०	१८८	२०	२२८	११२	५५५	१२३	२५८१	-	२७०४	२६८०
१८.	५४/८००	काटोल	डांबरी	३.७०	७२४	१२४	५२३	६१४	२०५५	१२०	५२५७	१२५	६२७२	८२६३
९] नागपूर - काटोल - जलालखेडा - दख्ख जिल्हा सिमेषर्यत राज्यमार्ग क्र. २४८														
१९.	४/३००	गिटीखदान [बोरगांव]	डांबरी	७.००	३६४४	५२६	१७१६	८१२०	१४१४६	४३०	५२७०	३६७	६०६७	२२४२३
२०.	१९/८००	-	डांबरी	३.७०	५३२	२२३	८०५	६१५	२१७६	२६४	४७६०	१२४	५२१८	९२४८
२१.	५४/०००	कोंदाळीफाटा	डांबरी	५.५०	७५५	१२४	२६२	६२४	२६०५	१५२	५७२८	-	५८८७	१३०२१
२२.	५९/६००	काटोल रेल्वे चौकी	डांबरी	३.७०	५२०	१३५	३८१	५२५	१६३१	२२४	४०४०	-	४२६४	५१२५
२३.	८१/००	जलालखेडा	डांबरी	३.७०	१०२४	१०३	१२२७	७६२	३१२३	७२०	४६५४	-	५३७४	१४०५०
१०] घुबडपेट - झिल्हा - सावनेर - खापा - पारशिवनी - रामटेक - तुमसर प्रमुख राज्य महामार्ग क्र. २४९														
२४.	०/४००	सावनेर	डांबरी	३.७०	६४८	४५	५८६	६५०	१९२२	७४६	१०६५३	-	११३२२	६७३७
२५.	६/२०	तेलकामठी	डांबरी	५.५०	४१५	१८	२५६	६७७	१३६६	२७२	३४२०	-	३७६२	३२२४
२६.	२४/२००	घुबडपेट खडीचा	डांबरी	५.५०	१७१	२२	२१७	२१२	६२२	१७४	१५२०	-	१७६४	२४७७
११] तुमसर - रामटेक - तुमसर रस्ता राज्यमार्ग क्र. २४९														
२७.	५/८००	जकातनाका रामटेक	डांबरी	५.५०	३४२५	२४३५	७७१०	९७३	१४५३३	२७१	१४३१४	१५	१४६००	१४८१२
१२] खापा - पारशिवनी मार्ग राज्यमार्ग क्र. ३४९														
२८.	०/००	खापा वन- विभाग चौकी	डांबरी	३.५०	३२०	२२६	२२२०	१०१	२८६७	१४२	९५२	-	११०१	३०१८
२९.	२२/००	रोहयो सां.बां. उपविभाग चौकी	डांबरी	३.५०	३२६	२११	२६२४	९०	३२५१	१६६	१०४०	-	१२०६	३४१७

क्रमशः.....

:: तक्ता क्रमांक २.५ [पूढे चालू] ::

-१७८-

१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३	१३	१४	१५
१३] आमडी - पारशिवनी मार्ग राज्यमार्ग क्र. २४९														
३०.	०/०	आमडी फाटा	डांबरी खडीचा	५.५०	३८२	२१७	३१३४	९७	३८३०	१८७	११६६	-	१३५३	४०२०
३१.	९/००	पेंच प्रकल्प फाटा	डांबरी खडीचा	५.५०	३२०	२१५	२३७३	९४	३००२	१५२	८०८	-	९६०	३१५४
१४] जिल्हा सिमेषासन केळवद - सावनेर - मोहपा - डोली - बाजारगांव-दाभा रस्ता राज्य महामार्ग क्र. २५०														
३२.	०/००	सावनेर	डांबरी	३.७०	१०७२	१०	७८०	१३४५	३२०७	७५६	१९५२	-	२७०८	९४०४
३३.	४५/४०.	केळवद	डांबरी	५.५०	९१२	१५३	१११५	९५३	३१३३	३६	११७३१	-	११७६७	१४८०२
३४.	०/२००.	बाजारगांव	खडीचा	३.७०	५८	६	८८	४९	२०१	५७	४७८	७	५४२	१०७२
३५.	११/६००.	रेरणगावाजवळ	खडीचा	३.७०	४८	४	३७	६८	१५७	१००	१०१७	-	१११७	६०४
१५] कोथुर्ना - पौनी - हिवरा - सिहोरा - जिल्हा सिमेषपर्यंत राज्यमार्ग क्र. २५१														
३६.	०/००	पौनी हिवरा जोड	डांबरी	३.७०	१७३	३६	२७९७	४२	३०४८	१४३	३९७०	-	४११३	३१९२
१६] कामठी - अजनी. - गुमथळा राज्यमार्ग क्र. २५१														
३७.	१/००	कामठी	डांबरी	३.७०	१३६३	-	७३०८	३५२	९०२३	१९९	२२९५९	६२	२३२२०	९२८४
१७] रामटेक - खात - भंडारा रस्ता राज्यमार्ग क्र. २५२														
३८.	१/००	घोटीलोक	डांबरी	३.७०	१०२८	२५२	१०३६८	३९०	१२०३८	२८१	३३२१	-	५६०२	१२३१९
३९.	११/००	कोदामेंढी	डांबरी	३.७०	१०९३	१८९	८७५८	३६७	१०४०७	४२७	१९०५	-	२३३२	१०८३४
१८] रामटेक - मौदा राज्य महामार्ग २५३														
४०.	२१/२००	तारसाजंभान	खडी व डांबरी	३.७०	११५२	२६९	८०३८	३३५	९७९४	४२७	३८४५	-	४२७२	१०२२१
४१.	३०/००	मौदा फाटा	खडी व डांबरी	५.५०	१०१०	२७०	८७८९	३३५	१०४०४	२८०	३१५९	-	३४३९	१०६८४

क्रमशा...

==:: तद्वत्ता क्रमांक ९.५ [पूढे चालू] ::==

-१७९-

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>१९ पाचगांव - कुही - मांडळ - वेलतूर - अंभोरा मार्ग राज्यमार्ग क्र. २५४</u>														
४३.	०/००	पाचगांव कुही फाटा	डांबरी	३.७०	२६५	४५०	४६८१	९३	५३८९	१२०	१५५४	-	१६७४	५६०९
४३.	१९/२००	कुही	डांबरी	३.७०	२४६	४५६	२२७६	८५	३०६३	९९	-	-	९९	३१६२
४४.	१२/५००	मांडळ	खडीचा	३.७०	२९४	४०५	२०२५	१०९	२८३३	२८९	२२४८	-	२५३७	३१२२
४५.	०/००	कुही	डांबरी	३.७५	६५६	३८७	४६८९	१७६	५९०८	४८८	३५८९	-	४०७७	६३९७
४६.	१७/२००	पयखेडी नाका	खडीचा	३.७०	१३०	२६१	१२७७	३९	१७०७	१४४	१८०७	४	१९५५	१८५५
<u>२०] नागपूर - हिंगणा-हिंगणी विरार मार्ग राज्य महामार्ग क्र. २५५</u>														
४७.	१०/४७	जयताळा	डांबरी	७.००	८४६२	६९६	१०१७०	१३९१७	२६९४३	९१	२१०४३	७४	२१२०८	११४४२२
४८.	१५/६००	हिंगणा जोड रस्ता	डांबरी	३.७०	९६७	५६	२१२	१२२८	२४६३	१७९८	८८४१	१७	१०६५६	५३४०
<u>२१] उमरेड - गिरड मार्ग राज्य मार्ग क्र. २५८</u>														
४९.	०/००	उमरेड	डांबरी	३.७०	१९८	१०१	३६२	७४८	११०९	२६२	१२६५८	-	१२९२७	५०६८
<u>२२] कुही - भुगांव - वडोदा मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६१</u>														
५०.	०/४००	कुही	डांबरी	३.७०	४४२	४५	३४४१	१३५	४०६३	२८६	५४०६	२८	५७२०	४३७७
५१.	४/८००	आंजाडी	डांबरी	३.७०	१९०	६३	२१४७	५१	२४५१	१९०	२५०६	-	२६९६	२६४२
५२.	६/४००	-	खडीचा	३.७०	२४९	३२	१९३४	५३	२२६८	१५४	११८४	-	१३३८	२४२२
<u>२३] कुही-तिल्ली-आपतूर मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६१</u>														
५३.	०/२००	कुही नाका	खडीचा	३.७०	३३५	५४	२०३३	८९	२५११	५०५	६५१७	-	७०२२	३०१७
५४.	९/८००	आपतूर नाका	खडीचा	३.७०	२४५	८०	१५९२	८१	१९९८	२७९	४०१८	-	४२९७	२२७८
<u>२४] आपतूर - गावसुत - मंगापूर मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६१</u>														
५५.	०/०००	आपतूरगावा- जवळ	खडीचा	३.७०	५८	-	६०	१३६	२५४	३२६	८०२५	-	८३५१	९४१

क्रमशः.....

=:: तज्जा क्रमांक ९.५ [पूढे चालू] ::=
=====

-१६०-

१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३	१३	१४	१५
<u>२५] मंगळ - भिस्ती मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६१</u>														
५६.	०/०००	मंगळ	खडीचा	३.७०	८३	३५	१४६	१८२	४४६	२५३	२७५५	-	३००८	२००४
<u>२६] हुटीबोरी- उमरेड मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६३</u>														
५७.	२३/४००	मकरधोकडा	खडीचा	३.७०	४७७	१९	३०६	४१०	१२१२	३५३	५३३३	-	५६८६	४२४३
<u>२७] नांद - बेसुर मार्ग राज्यमार्ग क्र. २६३</u>														
५८.	०/२००	पांजरापार	खडीचा	३.७०	९४	४	१३०	१६२	३९०	३३८	२८६३	-	३२०१	१७०४
<u>२८] भिवापूर - जावळी नांद मार्ग</u>														
५९.	०/२००	भिवापूर	खडीचा	३.७०	१९४	४	१४१	१८९	५२८	२४४	४००५	-	४२४९	१७७०
<u>प्रमुख जिल्हा मार्ग</u>														
<u>१] जासगांव - थडीपवनी अंबाडा रस्ता क्र. १</u>														
६०.	०/०००	-	डांबरी	३.७०	११२	२८	१९२	११६	४४८	३५५	२६९	-	६२४	२३४३
<u>२] काटोल - मुर्ती - ठाणेगांव रस्ता क्र. ४</u>														
६१.	०/०००	-	डांबरी	३.७०	१४५	२५	१९०	१४३	५०३	९६१	३२०	-	१२८१	२९५७
<u>३] नारसिंगी - भारसिंगी - तिनछेडा रस्ता क्र. ५</u>														
६२.	०/२००	बेल बस स्टॉप	डांबरी व खडीचा	३.७०	८९	१८	१०३	१५६	३६६	६३४	२०९	-	८४३	१७५५
६३.	१८/७५०	मोवाड बस स्टॉप	डांबरी व खडीचा	३.७०	१०३	१२	११०	१३२	३५७	४७०	२४९	-	७१९	१६२९
<u>४] नरखेड - घुडमेट रस्ता क्र. ६</u>														
६४.	२०/०००	घुडमेट	खडीचा	३.७०	१५९	१८	१६१	१६२	५००	१४३	१५९२	-	१७४२	१८९४

कमशा:.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>२३] कुही पाडेगाव - नेवरीसाळवा मार्ग क्र. २६</u>														
८३.	०/००	कुही नाका	खडीचा	३.७०	२४७	४५	१३५९	७४	१७२५	३१३	५२६२	-	५५७५	२०३८
८४.	९/८००	सांगवा	खडीचा	३.७०	१४७	४५	८८६	५०	११३४	२१७	४०६५	-	४२८२	१३५२
<u>२४] भिवापूर - पुल्लर - पचखेडी मार्ग क्र. २८</u>														
८५.	-	गोठणाव	खडीचा	३.७०	१२३	१२२	५३८	३१	८१४	१४८	१८६२	-	२०१०	९६१
<u>२५] मुसेवाडी - हिवरा - करवाही रस्ता</u>														
८६.	०/००	मुसेवाडी	डांबूरी खडी	३.७०	३४	९	२०१	९३	३९७	१५६	२६२	-	४१८	२१२८
<u>२६] तारसा रेल्वेस्टेशन - अरोली रस्ता</u>														
८७.	०/००	निमखेडा	---"	३.७०	२६३	१३	२८६	४६६	१०३०	३३१	१६१८	-	१९४९	५१९८
<u>२७] मांडळ - उमरेड व्हाया तारणारस्ता</u>														
८८.	०/२००	उमरेड	खडीचा	३.७०	२९	६	९६	२८	१५९	४६८	२६५	५८६	१३१९	१४२५
<u>२८] उदासा - बाम्हेणी रस्ता</u>														
८९.	०/२००	-	खडीचा	३.७०	१५	२	६७	४८	१३२	५२८	३५५	६२९	१५८२	१२९०
९०.	१०/००	बाम्हेणी	खडीचा	३.७०	२६	२	१०५	५६	१८९	६४९	३३४	७०२	१६८५	६३५
<u>२९] देवळी - कान्होली टाळघाट रस्ता</u>														
९१.	२३/३००	-	---"	३.७०	१५१	२४	९३	१४७	४१५	२८९	३७२	३२	६९३	१५५३
<u>३०] खैरी - चारगाव - कोलीतमारा रस्ता</u>														
९२.	०/००	-	---"	३.७०	२३१	-	२२६	२४३	७००	३०३	३६२	-	६६५	२५८५

क्रम क्र.

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>३१] दहेगांव - कामठी रस्ता</u>														
९३.	७/००	-	डांबरी	३.७०	५७३	४८	१६२६	४२८	१७४५	८७	१४५९	-	१५४६	७५२३
<u>इतर जिल्हा मार्ग</u>														
<u>१] येणीकोणी - अंबाडा - चोरखेरी मार्ग</u>														
९४.	७/२००	येणीगावा- जवळ	खडीचा	३.७०	१२५	४	१०९	६४	३०२	१४८	१०३३	-	११८१	१२५४
<u>२] गोरेवाडा - भरतवाडा मार्ग</u>														
९५.	०/२००	गोरेवाडा	डांबरी व खडीचा	३.७०	४३	-	११०	५९	२१२	२८	६९५	२१	७४४	९९०
<u>३] उडी - मकरधोकडा रस्ता</u>														
९६.	७/८००	मकरधोकडा	खडीचा	३.७०	४५	६	२०७	६०	३१८	४२२	२५२	५३४	१२७८	२३७९
<u>४] चांपा - वापरी रस्ता</u>														
९७.	११/४००	चांपा	खडीचा	३.७०	१५	४	१०४	३१	१५४	५५६	२३४	५३१	१३२१	१५००
<u>५] हिंगणा - गुभगांव - धारगांव रस्ता</u>														
९८.	१२/००	-	डांबरी	३.७०	२८	२३	१०८	११३	३४२	२५२	४२१	६४	७३७	१५३९
<u>६] बिडपेठ फुकेश्वर रस्ता</u>														
९९.	२/००	-	डांबरी	३.७०	४१५	६	४८१	३४७	१२४९	१२९२	७८५	-	२०७७	५३९१
<u>७] कामठी - वारेगांव - नारी भोकारा - पाटणसावंगी रस्ता</u>														
१००.	१/००	-	डांबरी	३.७०	१२३	८	२३४	२००	५६५	५९	८४२	-	९०१	२२८०
<u>८] दाडी - दहेगांव रस्ता</u>														
१०१.	१०/००	-	---	३.७०	२८५	४	५९१	२९०	११७०	२१४	१३०३	-	१५१७	५७००

==: तक्ता क्रमांक २.५ [पृष्ठे चान्न] ==

- १८५ -

१	३	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
<u>१] मेंढला - आरेंभी - खरबी रस्ता</u>														
१०२	०/००	-	खडीचा	३.७०	५५	१०	६८	५८	१२१	५१२	२२१	-	८१०	१२२८
<u>१०] सावनेर - खानगांव - खेरी रस्ता</u>														
१०३	०/४००	रेल्वे चौकी जवळ	डांबरी	३.७०	५६	६	३२	७६	१७७	१७७	१७५	-	३५२	६३८
<u>११] गोधणी - कलणी - बोरगाव रस्ता</u>														
१०४	१३/६००	-	खडीचा	३.७०	३६	१०	३६	२७	१७२	१०५	१२१	-	२२६	५५६
<u>१२] मनसर - माहली रस्ता</u>														
१०५	०/००	मनसर	खडीचा	३.७०	१३३	५	२२२	१२१	६२१	२१२	४०७	-	६१२	३०१३
<u>१३] मौदा - लापका - धामणांव - मेंढाळा - निपखेडा रस्ता</u>														
१०६	०/००	लापका	खडीचा	३.७०	३२	४	१४६	२२१	४०३	४२६	११८१	-	१६०७	१४३६
<u>१४] कन्हान - चाचेर रस्ता</u>														
१०७	०/००	-	खडीचा	३.७०	४१	४	७२	१३२	२५६	१०६	४७५	-	५८१	८२५
<u>१५] टाकाडी - खेडी - अजनी रस्ता</u>														
१०८	-	वरडागाव	खडीचा	३.७०	२१२	-	२०७	३३३	७५२	३५३	४२२	-	७७५	२९००
<u>१६] वडंभा - बेलदा मार्ग</u>														
१०९	०/००	वडंभा	खडीचा	३.७०	४२	२	४६	८२	१७२	६१	६८८	-	७४२	५४५
<u>इतर गांव रस्ते</u>														
<u>१] रामटेक - काचुरवाही रस्ता</u>														
११०	-	रामटेक जंक्शन	खडीचा	३.००	६८	१२	२६	८३	२५२	१७२	३२२	-	५६४	६६६

क्रमशः.....

= :: तक्ता क्रमांक ६.५ [पूढे चालू] :: =

- १८६ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३	१३	१४	१५
<u>२] कोदामेंदी - रेवराळा - धानला - बोरगांव रस्ता</u>														
१११.	-	चिचोली	खडीचा	३.००	४३	१३	१७१	२१२	४३२	७९	६५३	-	७३२	१७६५
<u>३] एकोडी - उमरी - भूगांव रस्ता</u>														
११२.	२/००	-	खडीचा	३.००	१५६	४	२१३	१६१	५३४	६८०	४१२	-	१०९२	२५८६
<u>४] बिना - सप्रोच रस्ता</u>														
११३.	१/००	-	डांबरी	३.००	११६	२	४३४	२५८	८१०	६१	५४३	-	६०४	३२६२
<u>५] बुटोबोरी - रेल्वे स्टेशन रस्ता</u>														
११४.	१/००	-	डांबरी	३.००	१३९	४	१२३	१३०	३९६	१५८	१६८	-	३२६	१४०८
<u>६] सातक - अप्रोच रस्ता</u>														
११५.	-	सुल्दात पॉईंट हायवे नं. ७	खडीचा	३.००	३६२	-	३३०	३५५	१०४७	३९४	३७२	-	७६६	३५८६

आधार :- १] अधीक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपूर.

२] सहाय्यक अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

पोस्ट, तारधरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संघ यांची आकडेवारी [वर्ष १९९२-९३ अखेर]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	पोस्टांची संख्या	तार घरांची संख्या	पत्र पेट्यांची संख्या	पोस्टमनांची संघ संख्या		दुरध्वनी संख्या	पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	शासनाने वाटप केलेल्या दुरदर्शन संचाची संख्या
				नियमित आस्थापने वरील	नियमित आस्थापने व्हायती रिक्त			
१.	२.	३.	४.	५. [अ]	५ [ब]	६.	७.	८.
१.	३३५	१०४	१३६०	४०६	३७१	३७४२९	१७०१	८९१

- आधार :-
- १] अप्पर अधिक्षक, टपाल व तारखाते [नागपूर शहर विभाग] गिरीपेठ, नागपूर.
 - २] अप्पर अधिक्षक, टपाल व तारखाते [ग्रामीण विभाग, नागपूर] धंतोली, नागपूर.
 - ३] प्रवर अधिक्षक, तारधरे, नागपूर विभाग, नागपूर.
 - ४] जिल्हा प्रबंधक, दुरध्वनी, सदर विभाग, नागपूर.
 - ५] उपविभागीय, जिल्हा प्रबंधक, दुरध्वनी केंद्रीय, तारधर, नागपूर.
 - ६] विभागीय अभियंता, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, नागपूर.

= :: तज्जा क्रमांक - १०.१ :: =

= १८८ =

स्थानिक संस्थाचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष १९९२-९३ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[रु लाखात]

बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
१	२	३	४
संख्या	७६९	१	१२
अ] प्राप्ती			
१] नुरवातीची शिल्लक	९३. ५१	४७८. २६	१०५६. ९६
२] अनुदाने व वर्गणी	९७. १२	५६१३. २२	२२५९. ३७
३] चालू वर्षातील उत्पन्न	२४१. २९	४१३७. ६२	९५९९. ५०
एकूण प्राप्ती	४३१. ९२	१०२२९. १०	१२९१५. ८३
ब] खर्च			
१] चालू वर्षातील खर्च	३०६. ८४	९७४९. ०८	११७२३. ५५
२] अखेरची शिल्लक	१२५. ०८	४८०. ०२	११९२. २८
एकूण खर्च	४३१. ९२	१०२२९. १०	१२९१५. ८३

टीप :- रजाना क्र. ४ मध्ये महानगर पालिका व कटक मंडळ प्रत्येकी एक व १० नगर परिषदा यांचा समावेश आहे.

आधार :- जिल्हा तांथ्यकी अधिकारी, नागपूर.

==: तत्ता मांक १०.२ ==

= १८९ =

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये हजारत]

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्राम पंचायतीची संख्या	उत्पन्न									
			सुखातीची शिल्लक	महाप्यक अनुदाने शासकिय इतर	अंशदान	देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण ५ ते ११	एकूण ४ न- १२	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१.	नागपूर [महंर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	७५	८९७	३०५	७५२	१४६	२७	१४११	२०	१२०१	३८६२	४७५९
३.	पारशिवनी	५३	१६८८	१३९	३५०	१२७	-	८८२	-	७७३	२२७१	३२५९
४.	रामटेक	४५	३८०	१४५	३३२	६३	४३	५८५	-	३०७	१३७५	१७५५
५.	मौदा	६३	८२२	५१८	१५७	६६	१६	९५३	-	७६१	२४७१	३२९३
६.	कामठी	४८	६६७	७९	४४	३३३	-	९९५	-	६५७	२१०८	२७७५
७.	कुही	५८	६९२	४३६	३३५	-	९	५८६	-	३५१	१७१७	२४०९
८.	भियापूर	५५	२४७	१६१	२४७	९३	९२	६१०	-	२६९	१४७२	१७१९
९.	उमरेंड	४८	७४०	१११	२१९	-	७	५०६	-	६८४	१५२७	२२६७
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	६९	८२९	२८७	११०३	१०५३	३६	२३६१	-	८६१	५७०१	६५३०
११.	हिंणणा	५३	७८६	२०३	७००	-	-	२४०९	-	११८३	४४९५	५२८१
१२.	काटोल	८३	१०५६	२४०	५२१	७७	२६	८८८	३	५१९	२२७४	३२३०
१३.	नरखेड	६८	२९९	२३४	१०१५	६५	९०	६७६	५	३३०	२४१५	२७१४
१४.	कळमेसर	५१	२४८	२६२	८१७	२१६	२७	४६०	-	३७१	२१५३	२४०१
जिल्हा बेरीज		७६९	९३५१	३१२०	६५९२	२२३९	३७३	१३२२२	२८	८२६७	३३८४१	४३१९२

क्रमशः.....

= :: तक्ता क्रमांक - १०.२ [उदे वाल] :: =

= १९० =

अ. क्र.	पंचायत समिती	खर्च									
		आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सामाजिक नैतिक बुध्दी	प्रशासन	समाज कल्याण	प्रशिक्षणाचे संवर्धन	जमीन वस्तुली व देखभाल	महजुलीची इतर	एकूण खर्च रु०	अखेरची शिल्लक
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१.	नागपूर[शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	सावधर	१२५	१०६९	३९७	८३६	३३	४३	३	३५	३४०१	१३५८
३.	गारगिवनी	२४८	५६७	६६	३२२	१२९	-	२	-	१३३४	२६२५
४.	रामटेक	३४६	४१२	७६	३८६	२७७	९	-	-	१५०६	२४९
५.	मौदा	४०७	१११५	१४३	४६२	३३	१२	२	११	२१८५	११०८
६.	कडमटी	३७७	१३६७	८८	४९०	९५	१३	१	१३	२४४४	३३१
७.	कुही	३७३	८१४	१२०	३९९	४३	१९	-	१	१७६९	६४०
८.	भिवणपूर	२५१	४४२	१५६	४५०	-	-	-	-	१२९९	४२०
९.	उमरेड	४४२	५०१	२२७	३९६	-	-	३	१	१५७०	६९७
१०.	नागपूर[ग्रामीण]	१४६५	२४६१	५०२	६६२	१६३	-	५	१	५२५९	१२७१
११.	हिंगणा	९३५	२१०३	३८४	५३७	५	-	२५	१	३९८७	१२९४
१२.	जाटोल	६५६	७२३	१८०	४३२	५७	१३	५७	१०	२१२८	१२०२
१३.	नरखेड	४४५	५२२	३४१	५२८	५४	३१	-	१०	१९३१	७८३
१४.	कळोशवर	४४७	८६१	११३	२९२	१९	१२९	-	१०	१८७१	५३०
जिल्हा अखेरची		७३७४	१२९५७	२७९३	६१९२	९०८	२६९	९८	९३	३०६८४	१२५०८

आधार :- उममुख्य कार्यकारी अधिकारी, [ग्रामपंचायत] जिल्हा परिषद, नागपूर.

= :: तक्ता क्रमांक १०.३ :: =

जिल्हा परिषदेचे बाबदार उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३] या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	लेखा शिर्ष	प्रत्यक्ष १९९१-९२	सुधारीत १९९२-९३	अंदाज १९९३-९४
१	२	३	४	५
	<u>जमा</u>			
१.	१] स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ] स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	१६२२४	१५२६१	१४०२६
	ब] शिक्षण	९८८९	१११४८	१२८११
	क] कृषि	१५४	८००	११००
	ड] इमारत व दळणवळण	२४४२	१७००	२१००
	ई] इतर	२७०३	२८७६	१६१२
	एकूण	३१४१२	३२४८५	३१६४९
	२] शासकिय अनुदाने			
	अ] संहितक अनुदान	३३६४२४	३२१२५३	६३२३२
	ब] आस्थापना अनुदान	६८८९८	७२८६१	१४२८५
	क] योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	६०९३३	७५६२३	१०२६७
	ड] इतर	१३३६८	२०५८५	१६१५३
	एकूण शासकिय अनुदाने	४७९६२३	५६७३२२	१०५३३७
	[-] परतावे	१३६०	६०००	५०००
		४७८२६३	५६१३२२	१००३३७
	३] कर्जे			
	अ] कर्जे व अग्रिम	[-] ४५८६	-	-
	ब] ठेवी व अग्रिम	२०८२८०	३१२७७	३२३७५
	क] वित्त प्रेषण	२२१८५०	३५००००	४०००००
	ड] इतर	-	-	-
	एकूण	४२५५८४	३८१२७७	४३२३७५
	४] आरंभिकी शिल्लक	३८०६५	४७८२६	४८००२
	एकंदर एकूण[जमा]	१०४३३२४	१०२२९१०	६१२३६३

==: तालिका क्रमांक - १०.३ [मुद्रे चालू] :::=

१	२	३	४	५
२.	खर्च			
	अ] सामान्य प्रशासन	६७६८८	७३७०५	१६६६०
	ब] शिक्षण	२७६९२२	३२४९९१	६०६३०
	क] वैद्यकिय	३०४६	२०२९	३७७
	ड] प्रशुसंवर्धन	६२१२	६३८२	१५१९
	इ] इमारती व दळणवळण	३३८३७	३२९८६	७५१९
	फ] समाज कल्याण	१२९२६	१३७७८	५०४५
	ग] सिंयन	१४८२६	३७७८०	१२२०८
	घ] कृषि	७७०	१२४०	१२००
	न] इतर	८२९२०	१०१०४१	२७८३६
	एकूण[अ ते न]	५९९१४७	५९३६३१	१३१९८४
	उर्जे			
	अ] कजे व अग्नीम	-	-	-
	ब] ठेवी व अग्नीम	२०४५०१	२१२७७	३२३७५
	क] वित्त प्रेषण	२९१८५०	३५००००	४००००
	घ] इतर	-	-	-
	एकूण	४९६३५१	३८१२७७	४३२३७५
	अखेरची शिल्लक	४७८२६	४८००२	४८००४
	एकंदर एकूण			
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]	१०४३३२४	१०२२९१०	६१२३६३

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद नागपूर.

महानगर पालिका नगरपालिकाचे उत्पन्न व खर्च [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

[रुपये - हजारात]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	महानगरपालिका/ नगरपालिकेचे नांव	सुखातीची		अनुदान व वर्गणी		उत्पन्न		नगरपालिकाचे दर व कर		नगरपालिका- केच्या माल इतर मिळालेले महसुल	एकूण [३१-७१- ५१-९१- १०१-११]
		शिल्लक	शासकिय	इतर	जकात	घरे व जमीन घावरील कर	इतर कर	एकूण [६१-७१-८]			
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.
सर्व जनगर परिषदांची जिल्हा क्षेत्रीय		१०५६९६	२२५७५६	७८१	३८०७५५	१५७६२५	२७६१३	६३२६२३	२२१९०	३०५०६७	१२९१५८३
१.	महानगर पालिका, नागपूर	९२८३८	१६५७३७	-	३५२००६	१७६०६७	९५८६१	५९३२३७	१७८६६	२८०८०४	११५११७९
२.	नगरपालिका, कामठी	२०४	१५०७१	-	६४२२	३१२८	३	९५५३	७०९	२८०४	२८३११
३.	कटक मंडळ, कामठी	३७२८	५६५	-	२९३३	-	-	२९३३	६७	११०७	८४००
४.	नगर पालिका, काटोल	७७३	८६३०	-	५६९५	१४७७	७२७	७५९६	१३८६	३२५२	२१६३७
५.	नगर पालिका, नरखेड	३२१	६१०९	१७९	१६५६	६६२	२८	२३६६	३३०	५१४९	१३७५४
६.	नगर पालिका, मोवाड	६५०	२३४२	-	२८४	२४	-	३०८	१३	१९६	३५०९
७.	नगर पालिका, सावनेर	२५०१	३७९६	-	२५५६	६७९	२५	३२६०	३६८	६११६	१६०७१
८.	नगर पालिका, खासा	३६७	३१५२	-	६९०	३१०	३	१००३	९५	८०७	५४२४
९.	नगर पालिका, कन्नेश्वर	८१५	५५२१	-	१५२९	७३५	५२९	२७९३	३९७	५७०	१७०९६
१०.	नगर पालिका, मोहवा	६७०	२६५७	-	३३८	१००	१०३	५४१	१३८	८३७	४८४३
११.	नगर पालिका, रामटेक	८१२	३९१९	-	१७८	४३९	२०	२२६७	२५७	२२६६	९५२१
१२.	नगर पालिका, उमरेड	२०१७	७९८७	३०२	४५३८	९८७	६१७	६१३९	५६४	२१५९	१९१६८

क्रमशः...

अ. क्र.	महानगरपालिका/ नगरपालिकेचे नांव	समान्य प्रशासन	करवसुलीची खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण	अखेरची शिल्लक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	सर्व नगरपरिषदांची जिल्हा बेरीज	१२६५२१	३३३३९	५९९६०	४०४७८४	१८९२०३	१२५९४८	२३७६००	११७२३५५	११९२२८
१.	महानगरपालिका, नागपूर	११७१००	२२१५२	५२६७८	३६९८४३	१७५६०१	९६२७८	२१०३४९	१०४४००१	१०७१७८
२.	नगरपालिका, कामठी	३६१३	२५८०	१९०	९२३४	३०५९	७२७९	९१९	२६८६९	१४४७
३.	कटक मंडळ, कामठी	४२२	१०७	९९	२९५०	९९३	४९३	११५६	६२२०	२१८०
४.	नगरपालिका, काटोल	१४०३	१५४०	५५०	६७९८	१०७५	५१०३	३९२५	२०३९४	१२४३
५.	नगरपालिका, नरखेड	७२०	७६६	२३४	१७८२	१८५२	३१८०	४६७७	१३२११	२४३
६.	नगरपालिका, मोवाड	७७०	३०१	७४	४५४	१६७	१४१७	१५१	३३३४	१७५
७.	नगरपालिका, भावनेर	६४७	१०६५	३५०	२३७६	८२८	२६३१	५२१९	१३११६	२९२५
८.	नगरपालिका, खासा	२५१	५५९	४७	११२३	१३२	१२११	१७४१	५०६४	३६०
९.	नगरपालिका, कळेश्वर	४०३	११७९	१३२	२६८०	२८३७	१८८६	६३१	९७४८	३४८
१०.	नगरपालिका, मोहवा	२३६	२५४	५४	१२२८	४७६	९३३	८६७	४०४८	७९५
११.	नगरपालिका, रामटेक	३९९	११३४	१८५	१५२७	२८१	२०६०	२९६५	८५४४	९७७
१२.	नगरपालिका, उमरेड	५५७	१७०२	३६७	४८०६	१९०२	३४७७	५०००	१४८११	१३५४

आधार :- १] महानगरपालिका, नागपूर.
२] नागपूर जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका,
३] कटक मंडळ- कामठी.

==: तक्ता क्रमांक - १०.५ ==:

= ११५ =

महानगरपालिका/नगरपरिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्यांची निवासेत्तर उपयोगात असणा-या इमारती

अगर त्यांच्या भागांमध्ये चालणा-या उद्योग/व्यवसाय संबंधी माहिती

[वर्ष १९८३-८४]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तपशील	कामठी	नगर परिषदा									
			कटक मंडळ	कामठी	काटोल	नरखेड	मोवाड	सावनेर	खासा	रामटेक	उमरेड	कळमेणवर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

इमारतीच्या वापरानुसार संख्या

१.	निवासी	५३०	६८२७	२९९६	२१५९	८८९	२३२४	११३५	१९६५	३०२०	१०१४	८६४
२.	निवासेत्तर	१८	७८९	६३७	५५१	२२६	४१३	३९३	७५४	७१७	२९६	२३०
३.	मिश्र	५४	५३४	२४४	१६०	१८१	२०१	५११	२३७	११३६	२५०	१२६
४.	एकूण	६०२	८१५०	३८७७	२९७०	१२९६	२८३८	२०३९	२९५६	४८७३	१५६०	१२२०

निवासेत्तर इमारती मध्ये चालणारे महत्त्वाचे उद्योग व्यवसाय

१.	मीठाची गिरणी	-	३८	१४	१३	६	१८	१३	२७	२२	७	५
२.	बेकरी	-	८	१	१	-	१	१	२	१	१	-
३.	बर्फाचा कारखाणा	-	३	२	-	-	१	-	१	२	१	१
४.	शिवणकाम	९	६४	६१	४९	२५	३४	३३	४४	१०४	३३	२४
५.	घोंगड्या तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	बुरड काम करणे	-	-	६	-	२	४	२	२६	९	१	७

क्रम/..

==: तज्ज्ञा कुडडरक - १०. ५ [डुढे डालु]: =

= ११६ =

१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.
७.	डुररररर डुरेस, डुक डडडडरर डेररररर करणे, डडडडरर करणे.	१	१५	५	-	-	४	१	२	३	२	२
८.	सडडड व डुलररर डडडडर करररररर -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९.	डररररर सडडडर कडरर डडडडी डडडडरररर डरररर	-	-	-	-	-	-	-	१	२	-	-
१०.	लेड कडड	-	१०	१०	-	-	-	१	-	२	५	-
११.	डुनरर कडड	-	६	८	-	२	१	६	१२	२०	१५	२
१२.	डुस डररर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३.	डडडडररर डुकडडन आणरर डुकडडने	-	५६	७९	३६	-	४०	३२	३३	४५	७	९
१४.	डेररर	-	५	४	१	-	५	२	१	१	३	१
१५.	डडडड व कररररर डुकडडने	१०	२१७	१२०	४०	२८	७०	५४	६३	११५	६२	२२
१६.	डरररर डुकडडन	-	७	५	२	१	१	२	४	२	४	२
१७.	डुडे व डडडडडडरर व डुक डने	२	२९	५	१९	-	७	७	१	५	१०	-
१८.	कडडड डुकडडन	-	३३	३५	९	५	२६	१७	१२	३४	१५	५
१९.	डनररल स्टुडररर [कडडरर डुकडडन]	-	४४	६३	७	-	२७	१२	१२	२१	१२	२
२०.	अुडडड डुकडडने	-	१२	६	५	३	७	३	२	७	३	२
२१.	डुडुरल डडड	-	५	३	-	-	-	-	-	२	१	-
२२.	डुले व डररर तसेड डडडर सडडडन डररर	-	१	-	-	-	-	-	-	४	१	-
२३.	डुडुररर व सडडकल डररर [डुडुर सडडकल]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

कुडडडर:...

::: तक्ता क्रमांक - १०.५ [पुढे चालू] :::

= १९७ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
२४.	हॉटेल व लॉज	१	७६	८६	२२	५	४७	२७	४२	४२	३३	१६
२५.	वस्तीगृहे	१	-	-	-	-	-	-	-	२	-	२
२६.	गोदामे	१	३२	४५	१३	-	२३	-	९	१४	१३	४
२७.	सायकली व गॅस-बत्ती भाड्याने देणे.	१	८	२	१	-	२	४	३	-	३	१
२८.	वैद्यकीय सेवा	-	-	-	-	-	-	-	९	१४	५	-
२९.	गुराचा दवाखाना	१	२	१	१	-	१	१	१	-	१	१
३०.	दवाखाना	१	२५	१९	८	६	१७	९	१६	२५	११	७
३१.	सिनेमा, नाट्यगृहे वगरे	-	३	४	१	१	५	२	१	२	४	-
३२.	वाचनालय, व्यायाम शाळा इतर खेळाचे केंद्रे [बॅडमाटीचे]	१	१४	५	१	-	२	१	२	४	६	३
३३.	फोटो स्टुडिओ	-	-	३	-	-	३	-	-	-	-	१०
३४.	सलून	१	४२	२०	११	५	१६	१६	१७	३३	२	४
३५.	लॉन्ड्री	८	१५	-	२	४	-	५	६	१३	४	१
३६.	इलेक्ट्री शिपन	-	-	-	२	-	४	-	-	१	-	-
एकूण		३९	७७१	६१२	२४४	१०१	३६६	२५१	३५६	५५७	२६४	१३४

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

विविध विकास शीर्षखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च १९९२-९३ वर्षाकरिता

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - लाखात]

अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च			
१	२	३	४	५	६
		जिल्हा वार्षिक योजना स्टेटयूल अनुषंग रकूण [बिगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्रा- बाहेरील आदिवासी योजना मिळून]			
[एक]	कृषि व संलग्न सेवा				
१]	पीक संवर्धन	४१.५४	-	-	४१.५४
२]	फलोत्पादन	२४.४५	-	-	२४.४५
३]	सुद्ध व जलसंधारण	१३६.५०	१०.००	-	१४६.५०
४]	पशुसंवर्धन	१९.२२	-	-	१९.२२
५]	दुग्ध व्यवसाय विकास	२.१४	-	-	२.१४
६]	मत्स्यव्यवसाय	१३.१२	-	-	१३.१२
७]	वने	३२.५७	-	-	३२.५७
८]	पणन, कोठारे व वखारी	-	-	-	-
९]	सहकार	१९.०४	-	-	१९.०४
	रकूण कृषि व संलग्न सेवा	२८८.५८	१०.००	-	२९८.५८
[दोन]	ग्रामीण विकास				
१]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	५५.१०	-	-	५५.१०
२]	अवधेण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-	-
३]	जवाहर रोजगार योजना	१५४.५१	-	-	१५४.५१
४]	रोजगार हमी योजना	२७७.११	-	-	२७७.११
५]	जमीन सुधारणा	०.०८	-	-	०.०८
६]	सामुहिक विकास	४.७१	-	-	४.७१
	रकूण ग्रामीण विकास	४९१.५१	-	-	४९१.५१
[तीन]	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण				
१]	लघु पाट बंधारे	५१४.९१	९६९.६८	-	१४८४.५९
२]	जलप्रदाय क्षेत्रविकास कार्यक्रम	-	-	-	-
३]	आयाफट विकास	२२.००	-	-	२२.००
४]	पुर नियंत्रण कामे	-	-	-	-
	रकूण पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	५३६.९१	९६९.६८	-	१५०६.५९

१	२	३	४	५	६
[चार]	विद्युत विकास	१४४.०५	-	-	१४४.०५
[पाच]	उद्योग व खाणकास				
	१] मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-
	२] ग्रामीण व लघु उद्योग	२६.१३	-	-	२६.१३
[सहा]	वाहतूक व दळणवळण				
	१] मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-
	२] अंतर्देशीय जलवाहतूक	५८.२२	४७४.८२	७१.६१	६०५.४२
	३] रस्ते विकास	-	-	-	-
	एकूण वाहतूक व दळणवळण	५८.२२	४७४.८२	७१.६१	६०५.४२
[सात]	सामान्य आर्थिक सेवा				
	१] पर्यटन	-	-	-	-
[आठ]	सामाजिक आणि सामुहिक सेवा				
	१] सामान्य शिक्षण	२२२.५१	-	-	२२२.५१
	२] क्रीडा व युवक कल्याण	३.५०	-	-	३.५०
	३] कला व संस्कृती	०.०८	-	-	०.०८
	४] तांत्रिक शिक्षण	-	-	१.८१	१.८१
	५] वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
	६] आरोग्य सेवा	२८.४३	-	७.२५	३५.६८
	७] पाणी पुरवठा व स्वच्छता	१५२.२३	३५.०१	-	१८७.२३
	८] गृहनिर्माण	७.३०	-	-	७.३०
	९] नगर विकास	६५.३५	-	-	६५.३५
	१०] माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-
	११] मागासवर्गिकांचे कल्याण	११०.४७	-	-	११०.४७
	१२] कामगार व कामगार कल्याण	३४.२४	-	१४.३२	४८.५६
	१३] समाजकल्याण	५.३२	-	-	५.३२
	१४] पोषण	८.८५	-	-	८.८५
	एकूण सामाजिक व सामुहिक सेवा	७२३.०४	३५.०१	२३.४५	७८१.५०
	जिल्हा एकूण	२३३२.२१	१४८२.५८	२५.०६	३८३९.८५

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

योजनेखालील महत्वाचे भौतिक साधने [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बगव.	भौतिक साधने	
			परिमाण	एकूण
१	२	३	४	५
१.	कृषि कार्यक्रम	१] पीक संवर्धन		
		१] तालुका विजगणन क्षेत्र		
		ब] गोदाम	संख्या	१
		२] संधन कोपूस विकास कार्यक्रम		
		बियाणे वाटप	किंवल	३१२
		३] रोप संरक्षण मोहीम		
		प्रमाणीत बियाणे वाटप	"	३२०
		४] कंडधान्य उत्पादन कार्यक्रम		
		बियाणे वाटप	"	२९६
		५] तेलबीया उत्पादन कार्यक्रम		
		बियाणे वाटप	"	१७९२
		६] मागासवर्गीय व नवबौध्द यांना दारीद्रय रेषेवर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य योजना		
		निविडठा [लाभार्थी]	संख्या	१७८
		७] तुषार ठिंबक सिंचन योजना		
		तुषार व ठिंबक सिंचन	"	१६
		२] फलोत्पादन		
		अ] बागायती रोपे मळ्याचे बळकटी करण रोपे कलमे	संख्या	४.०५
		फलोत्पादन रोप संरक्षण [संत्रा]	लाखात हेक्टर	१३८००
		३] पशुसंवर्धन		
		अ] तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य		
		लस पुरवठा	संख्या	५०४४०
		ब] संकरीत कालपडी जोपासण्यासाठी सहाय्य खाद्य वाटप	"	२८१
		४] मत्स्य व्यवसाय		
		१] मत्स्यबीज क्षेत्राची स्थापना		
		अ] मत्स्यबीज उत्पादन	लाखात	७४.५६
		ब] अदरुध्द पाण्यातील मत्स्य संवर्धन संघ	"	२०३

१	२	३	४	५
	क]	भत्स्य व्यवसायपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदी साठी अर्थ सहाय्य		
		नौका	संख्या	३३
		नायलॉन	किलो	३४६
	५]	<u>सांख्यिक विकास</u>		
		ग्रामीण सफाई कार्यक्रम संडास	संख्या	२५९
	६]	<u>वने</u>		
	अ]	औद्योगिक व व्यापारी उप- योगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना		
	अ]	साग लागवड	हेक्टर	१९८९
	ब]	बांबू लागवड	-"	२८३
	ब]	निवृष्ट वनाचे पुनर्वनिकरण	-"	१२९४
	क]	किरेकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास	-"	३३
	ड]	वैरण साधन संपत्तीचा विकास	-"	२८३
	७]	<u>सहकार</u>		
	अ]	आदिवासी/अनुसूचित जाती/ नवबौध्दांना सहकारी साखर कारखान्यांचे भाग खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य		
		सभासद	संख्या	७७१
	ब]	कृषि प्रक्रीया विकास [साखर कारखाना व्यतीरीक्त]		
		संख्या	संख्या	१
२.	<u>ग्राम विकास</u> <u>साठी विशेष</u> <u>कार्यक्रम</u>	१] एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा कार्यक्रम लाभार्थी	संख्या	३६३८
		२] जवाहर रोजगार योजना श्रमदीन	लाखात	३३.३२
		३] रोजगार हमी योजना मजूर हमता	संख्या	७१०४
			संख्या	३५९२
		४] ग्रामीण सफाई कार्यक्रम संडास	-"	३०५

१	२	३	४	५
३.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	१] अयशास्वी, विहीरींना अनुदान विहीरी	संख्या	१७
		२] लघु पाटबंधारे योजना [रा. क्षेत्र] नहराचे काम	संख्या	९
		३] कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे [रा. क्षेत्र] बंधारे	संख्या	२
४.	विद्युत विकास	१] सामान्य विकास [ग्रामीण]		
		अ] घरगुती दिवे	संख्या	५२७८
		ब] औद्योगिक	"	१०७
		क] इतर	"	१८
		सामान्य विकास [शहरी]		
		अ] दिवे/पंखे	"	३२३२
		ब] विद्युत पंप	"	१०
		क] कमी दाब औद्योगिक उपभोक्ते	"	३६
		२] पध्दती विकास		
		ग्रामीण ट्रान्सफॉर्मर २०० के. व्ही.	"	३
५.	ग्रामीण व लघु- उद्योग	१] सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल सुशिक्षित बेरोजगार	संख्या	२१४
		२] जिल्हा उद्योग केंद्र छोट्या उद्योग धारकाकरीता कर्ज योजना लघु उद्योग	संख्या	१९
		३] सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम प्रशिक्षणार्थी	संख्या	१४२
		४] गट पातळीवरील ग्रामीण कारागीरांसाठी बहुउद्देशीय सहकारी संस्थाना अर्थ सहाय्य	संख्या	५
		५] हातमाग उद्योगांचा विकास उद्योग	"	२
		६] पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना. लाभार्थी	"	१५०४०
		७] प्राथमिक हातमाग दिनकर सहकारी संस्थाना काटकर [अंशदान निधी] सभासद	"	९९३

१	२	३	४	५
६.	<u>वाहतूक व दळणवळण</u>	१] जिल्हा रस्ते [फिमन गरजा कार्यक्रम सोडून] राज्य क्षेत्र व स्थानीय क्षेत्र रस्ते	कि.मी.	३९.९३ चार पुलांचे काम प्रगती पथावर
		२] हरीजन वस्त्यांना जोडणारे जोड रस्ते	कि.मी.	९.४०
७.	<u>सामाजिक व सामुहिक सेवा</u>	१] सामान्य शिक्षण		
		१] प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरु करणे	संख्या	१८६
		२] शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या भागातील अनुसूचित जाती/जमाती विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती	विद्यार्थी संख्या	११५१२
		३] प्राथमिक शाळेतून पुस्तक पेट्या उघडणे	संख्या	७०७२८
		४] अशासकिय माध्यमिक शाळांच्या विस्तार व जादा तुकड्या	तुकड्या संख्या	३९
		५] पूर्वीच्या शासकिय माध्यमिक शाळांच्या इमारती बांधणीसाठी जिल्हा परिषदेला अनुदान	इमारत संख्या	३
		६] माध्यमिक शाळांना पुस्तक पेट्या	वर्ग	१४७६७
		७] उच्च माध्यमिक शिक्षक व महाविद्यालय अतिरीक्त वर्ग	"	१२
		८] आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती	विद्यार्थी संख्या	४००
		९] १२ वी पर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण	विद्यार्थी संख्या	७६५०
		१०] प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी निधी ग्रामीण विकास प्राधीकरणात अनुदान	वर्गनिहाय संख्या	७९
		११] खाजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान	शाळा संख्या	८
		१२] दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नियमीत येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता	विद्यार्थी संख्या	१५१९८
		२] <u>क्रिडा व युवक कल्याण</u>		
		१] जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व क्रिडा प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना	शिवीर संख्या	५

१	२	३	४	५
३]	<u>आरोग्य सेवा</u>			
अ]	राष्ट्रीय विद्वताप निर्मूलन कार्यक्रम रक्ते नमुने गोळा करणे	संख्या	४४२९२२	
ब]	ग्रामीण रुग्णालय प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र बांधण्याचा अनुषंग	बांधकाम संख्या	११ व ३	प्रा.आ.केंद्र.
१]	<u>ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता</u>			
अ]	नळाव्दारे पाणी पुरवठा [घास उपाय जि.प.]	नळ योजना संख्या	४	
ब]	नळाव्दारे पाणी पुरवठा [म.पा.पु.]	"	२	
क]	जी.एस.डी.ए.ची नलीका विहीर खणण्याचा कार्यक्रम	विहीर संख्या	२९	
४]	<u>गृह निर्माण</u>			
अ]	खेड्यातील गावठाणाचा विस्तार व घर बांधणीसाठी जागेची तरतूद	गावे संख्या	११	
५]	<u>नगर विकास</u>			
अ]	गलीचढ वस्ती सुधारणा कार्यक्रम	लोकसंख्या	२३९६	
६]	<u>मागासवर्गीय कल्याण</u>			
अ]	विमुक्त जाती व भटक्या जातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती	विद्यार्थी संख्या	४४२	
ब]	मुला मुलीसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे	वसतीगृह संख्या	१	
क]	मागास वर्गीय मुला मुलीसाठी वसतीगृहे बांधणे	"	५	
७]	<u>व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहांमधील मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना निव्वार्ह भत्ता देणे</u>	विद्यार्थी संख्या	१३६	
८]	मागास वर्गीयांना कौले व जी.आय.एस. शिक्षण बदलण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देणे	लाभार्थी संख्या	४६	

१	२	३	४	५
ई]	सागातदगीय सहकारी गृह निर्माण मंडळास वित्तीय सहाय्य देणे.	मंडळ संख्या		६
प]	हरोजन वस्त्यांची सुधारणा	वस्त्या संख्या		३
क]	आंतरजातीय विधाहास प्रोत्साहनपर अनुदान	जोडपे संख्या		१००
अ]	गलीच्छ व्यवसायांत असलेल्या भुलांना धानांत परीक्षेसाठी शिष्यवृत्त्या देणे	विद्यार्थी संख्या		११८
७]	कामगार व कामगार कल्याण			
अ]	राज्य गांधी स्वावलंबन योजना	लाभार्थी संख्या		४५५
ब]	प्रशिक्षणार्थीकरिता वततीगृह बांधणे	संख्या	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था नागपूर.	
क]	आय.टी.आय. कर्मचा-यांन-साठी प्रशासकीय इमारत इ. बांधकाम प्रकल्प तर्गत	संस्था संख्या	कार्यशाळा रामटेक व उमरेड व प्रशासकीय इमारत बांधकाम	
ड]	जनगतीक बँक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थातील यंत्र समसुग्रीचे आधुनीकीकरण	संस्था संख्या	औद्योगिक प्रशिक्षण, नागपूर.	
८]	समाज कल्याण			
अ]	महिला मंडळांना सहाय्यक अनुदान स्वयं रोजगार योजनेखाली व्यक्तीगत अनुदान	लाभार्थी संख्या		४५
ब]	निराश्रीत मुली साठी संस्थाबाहय बाल सदनाना सहाय्य अनुदान	बाल सदन संख्या		२१
क]	७ वी ते ८ वी पर्यंतच्या शारीरीक दृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्ती.	विद्यार्थी संख्या		५२४
ड]	अपंगाना लघु उद्योग सुरु करण्यासाठी अर्थ सहाय्य.	लाभार्थी संख्या		४४
९]	पोषण			
	शालेय आहार कार्यक्रम [दुपारचे जेवण]	विद्यार्थी संख्या		३६९१९

आ

आधार : न जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

रोजगार हमी योजना [१९९२-९३ वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये - हजारत]

अ.क्र.	जिल्हा	कामाचा प्रकार	नियोजित कामाची संख्या	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला एकूण खर्च	रोजगार निर्मिती मनुष्य दिवस
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	नागपूर	१] सिंचन	२३६९	२८८	२१४	९१	-	२३१४१०	१०४८५	४७४७१६
		२] सार्वजनिक कामे	५४५	५४१	२५०	९५	-	८०१०७०	६०५२१	१७८७८५९
		३] कृषि	५३०	१५८	५७८	३२३	-	१३७१०५	४४१८	१६१५६२
		४] वनीकरण	४१२	२५९	४३०	१६९	-	१८०२८१	१३९१८	६९१९७६
		५] इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	३८५६	१२४६	१४७२	६७८	-	१३४९८६६	८९३७२	३११६११३

- टिप : १] स्तंभ क्र. ८ पाचलाब्धात रस्त्याची कामे व इतर कामे तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतात पावसाळा संपताच सर्व कामे परत सुरु करण्यात येतात. त्यामुळे कामाच्या प्रकारा प्रमाणे बंद केलेल्या कामांची संख्या उपलब्ध नाही.
- २] मूळ संधारणाची कामे सात जलसिंचना अंतर्गत समाविष्ट असल्यामुळे मागील वर्षापासून या वर्षी सिंचनांची संख्या वाढली आहे.
- ३] कृषी कामे जलसिंचना अंतर्गत समाविष्ट असल्यामुळे मागील वर्षापासून कृषी कामांची संख्या कमी आहे.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर [रोजगार हमी योजना शाखा]

== :: तक्ता क्रमांक ११.४ :: ==

- २०७ -

रोजगार हमी योजनेखालील घेतलेली कामे त्यावरील रोजगार व खर्च

१९९२-९३ या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	महिना	खर्च [रुपये लाखांत]		मनुष्य दिवस	रोजगार हमी योजनेखाली कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
१	२	३	४	५	६
१.	एप्रिल -९२	२०.५३	२०.५३	९०८४९	३१९
२.	मे - १९९२	९१.०९	१११.६२	३७७९५७	५४१
३.	जून- १९९२	१८४.४४	२९६.०६	४२८६४६	५४२
४.	जुलै -१९९२	२५.३१	३२१.३७	१२३८०९	२३६
५.	ऑगस्ट-१९९२	६९.६१	३९०.९८	३४५४७९	५०३
६.	सप्टेंबर-१९९२	६२.१९	४५३.१७	२४०९५७	४६९
७.	ऑक्टोबर-१९९२	३६.६४	४८९.८१	१४९७१५	३४३
८.	नोव्हेंबर-१९९२	३५.८९	५२५.७०	११३१४३	३८०
९.	डिसेंबर-१९९२	१०६.०२	६३१.७२	३९१८६३	६४३
१०.	जानेवारी-१९९३	२३.६९	६५५.४१	९८०३७	३८२
११.	फेब्रुवारी-१९९३	६५.६५	७२१.०६	२८४४७२	५९१
१२.	मार्च -१९९३	१७२.३२	८९३.३८	४५९१८६	६४४

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर [रोजगार हमी योजना शाखा]

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना [१९९२-९३ कार्यावधीत]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका/जिल्हा	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या [११ च्या जनगणने नुसार]	गांवातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	बाराही महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या गावांची संख्या		पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना			टंचाई असलेल्या गावांचे वस्त्यांची संख्या			टंचाई असलेल्या गावांचे वस्त्यांची संख्या			टंचाई असलेल्या गावांचे वस्त्यांची संख्या		
				गावांची संख्या	त्याखालील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाई असलेल्या गावांची संख्या	गावातील टंचाई असलेल्या वाड्या/वस्त्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५			
	तालुका																
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
२.	तावनेर	१२६	१२६	१२४	१२४	-	-	-	-	-	-	२	२	-			
३.	पारशिवनी	१०९	१०९	१०७	१०७	२	२	२	-	-	-	-	-	विहीरी खोल करणे ११ बुडक्या खोदणे			
४.	रामटेक	१३९	१३९	१३६	१३६	१	१	१	-	-	-	२	२	विहीरी खोल करणे नवीन विहीरी बुडकी खोदणे नवीन हात पंप परक नळ योजना.			
५.	मौदा	१२२	१२२	१२१	१२१	-	-	-	-	-	-	१	१	विहीरी हात पंप व नळ योजना विहीरीतील गाळ उपसणे.			

==: तक्ता क्रमांक ११.५ [पूढे चालू] ==

- २०९ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१३	१३	१४	१५
६.	कामठी	७३	७३	६३	६३	२	२	२	-	-	-	८	८	विहीरी खोल करून पाणी पुरवठा करणे.
७.	कुही	१५५	१५५	११७	११७	९	९	४	-	-	-	२९	२९	नवीन हात पंप विहीरी खोल करणे, बुडक्या
८.	भिवानूर	१०८	१०८	७७	७७	२२	२२	६	-	-	-	९	९	विहीरी खोल करणे.
९.	उमरेड	१३८	१३८	६५	६५	१३	१३	६	२	२	-	५८	५८	१. विहीरी खोल करणे २. बुडक्या खोदणे ३. नवीन हात पंप
१०.	नागपूर[ग्रामीण] १५१	१५१	१२९	१२९	१	१	१	१	-	-	-	२१	२१	विहीरी खोल करणे खाजगी विहीरीचे अधि-गृहन नवीन हात पंप.
११.	हिंगणा	१२१	१२१	२१	२१	१४	१४	८	४	४	८	८२	८२	बुडकी- ६ विहीरी खोल करणे- ३५ विहीरीचे अधिगृहन -- १५ पुरक नळ योजना- ७
१२.	काटोल	१६८	१६८	१२७	१२७	२५	२५	७	-	-	-	१६	१६	विहीरी खोल करणे ११ बुडक्या खोदणे.

क्रमशा:.....

=: तक्ता क्रमांक ११.५ [पुढे चालू] :=

- २१० -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१३.	नरखेड	१३३	१३३	१०५	१०५	१२	१२	६	-	-	-	१६	१६	तात्पुरती नळ योजना
१४.	कळमेश्वर	२२	२२	२३	२३	१५	१५	६	-	-	-	५४	१	नळ योजना- ३ दुस्ती-११ विधान विहित विहीरी खोल करणे- २६ १०९ बुडक्या- १९ अधिग्रहण-९
जिल्हा एकूण		१६३५	१६३५	१२१५	१२१५	११६	११६	४९	६	६	८	२९८	२९८	

टिप :- एकूण वस्तीच्या गावांची संख्या ११२१ च्या जनगणनेनुसार वर्गीकण्यात आली आहे.

आधार :- गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती [सर्व] नागपूर जिल्हा.

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व
त्याखालील क्षेत्र [१९९२-९३ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[क्षेत्र - हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारीत पिके		
	तालुका	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे क्षेत्र नांव	
१	२	३	४	५	६	७	
१.	नागपूर	गहू	३९६०	ज्वारी	९८५६	ज्वारी	१७८
		हरभरा	१५३५	कापूस	२६१०	भात	७०
		सूर्यफूल	३			कापूस	१५१२
						तूर	४९१०
						मूग	२०३
						उडिद	१०७
						इतर कडधान्ये	९३
						भूर्डमूग	७२
						तीळ	५३०
						सोयाबीन	६७०८
						गहू	४६
						हरभरा	९८०
						इतर डाळी	४२
				जवस	२३५८		
				करडई	३		
२.	सावनेर	भूर्डमूग	१०	ज्वारी	१२९७५	ज्वारी	२१००
		गहू	२४००	कापूस	४८३०	भात	१३५
		हरभरा	२१००			कापूस	२४१५
		सूर्यफूल	१०			तूर	८९१०
						मूग	५००
						उडिद	४००
						इतर कडधान्ये	२५०
						भूर्डमूग	३८००
						तीळ	१९२
						सोयाबीन	११०४५
						गहू	५०
						हरभरा	७०
						इतर डाळी	४३
				जवस	१००		
				करडई	५		

क्रमशः.....

१	२	३	४	५	६	७	८
३. पारशिवनी	भात	२३५२	ज्वारी	६९३०	ज्वारी	५७६	
		२५४०	कापूस	१३३६	कापूस	५०३	
		१४६०			तूर	६१८०	
		४२			मूग	२००	
	गहू					उडिद	१८०
						ईतर कडधान्ये	११८
						धूर्डमूग	२००
						तीळ	२३८
						सोयाबीन	७८३०
						गहू	८७६
						हरभरा	२२७
						ईतर डाळी	१२८
						जवस	२६४
					करडई	१४	
४. रायटेक	भात	८९००	ज्वारी	७१०	ज्वारी	२२१८	
		२७१०	कापूस	२९	तूर	२१३०	
		८७९			मूग	१४२	
		१२			उडिद	३५	
	गहू					ईतर कडधान्ये	२१२
						तीळ	२०४
						सोयाबीन	४६१२
						गहू	८९०
						हरभरा	१६१
						ईतर डाळी	१३५
						जवस	११००
						करडई	१
		५. मौदा	भात	११३५०	ज्वारी	५५	ज्वारी
२४७०						तूर	३५५०
३५१५					मूग	१३०	
६८					उडिद	९०	
गहू						ईतर कडधान्ये	५०
						तीळ	१६९५
						सोयाबीन	७२६५
						गहू	३७०
						हरभरा	१११५
						ईतर डाळी	२१०
						जवस	२७५०
						करडई	५०

१	२	३	४	५	६	७	८
६. कामठी	भात	११८२	ज्वारी	१८२०	ज्वारी	४७५	
	गहू	४५००	कापूस	१३०	कापूस	१५	
	हरभरा	२३०			तूर	२११०	
					मूग	२५०	
					उडीद	७५	
					ईतर कडधान्ये	१०५	
					तीळ	१४६२	
					सोयाबीन	७२२५	
					गहू	३२०	
					हरभरा	३५०	
					ईतर डाळी	६०	
					जवस	३२१५	
	७. कुडी	भात	५७५०	ज्वारी	८७५	ज्वारी	६५००
गहू		२२१०			तूर	३८५०	
हरभरा		३३००			मूग	२००	
सूर्यफुल		२५			उडीद	५०	
					ईतर कडधान्ये	३००	
					तीळ	१००	
					सोयाबीन	१३६२०	
					गहू	५५०	
					हरभरा	१००	
					ईतर डाळी	५२५	
					जवस	२८००	
८. भिवापूर	भात	४०२८	कापूस	२००	ज्वारी	६६००	
	गहू	१८००			कापूस	५००	
	हरभरा	१४००			तूर	२२००	
	सूर्यफुल	५			मूग	५०	
					उडीद	१००	
					ईतर कडधान्ये	१२५	
					तीळ	१२००	
					सोयाबीन	१२०५०	
					गहू	२००	
					हरभरा	३५०	
					ईतर डाळी	३००	
				जवस	३४००		
				करडई	७०		

१	२	३	४	५	६	७	८	
९.	उमरेड	भात	२१२३	ज्वारी	५२२५	ज्वारी	२५४२	
		गहू	३२२५	कापूस	२५५०	कापूस	१७५०	
		हरभरा	२५००			तूर	३५२५	
		सूर्यपुल	३			मूग	१७०	
							उडीद	१२५
							ईतर कडधान्ये	१२०
							तीळ	७७०
							सोयाबीन	१४८५०
							गहू	३५०
							हरभरा	४००
							ईतर डाळी	१२५
							जवस	३२२५
							करडई	४५
	१०.	डिंगणा	गहू	२२६०	ज्वारी	१५७००	ज्वारी	५६०
हरभरा			१३७०	कापूस	६२००	भात	३२	
सूर्यपुल			५			कापूस	३७००	
						तूर	५७००	
							मूग	४२०
							उडिद	१२०
							ईतर कडधान्ये	२२०
							भूर्डमूग	५२
							तीळ	२८
							सोयाबीन	८०४२
							हरभरा	११०
							ईतर डाळी	३२
							जवस	१२
११.		काटोल	गहू	२८००	ज्वारी	१६१००	ज्वारी	२००
	हरभरा		२८००	कापूस	२१५०	भात	१०५	
	सूर्यपुल		२१४			कापूस	१२१०	
	भूर्डमूग		३			तूर	५४००	
							मूग	५७६
							उडिद	६८९
							ईतर कडधान्ये	४२५
							भूर्डमूग	६६००
							तीळ	२५१
							सोयाबीन	१४८१०
							हरभरा	२५०
							ईतर डाळी	७५
							जवस	३५
							करडई	८५

१	२	३	४	५	६	७	८
१२.	नरखेड	भूर्झमूग	४	ज्वारी	११३८५	ज्वारी	५००
		गहू	१७५०	कापूस	४७५०	भात	१००
		हरभरा	२९००			कापूस	३०००
		सूर्यफूल	७५			तूर	४९५०
						मूग	९३१
						उडिद	६००
						ईतर कडधान्ये	६७५
						भूर्झमूग	५४१५
						तीळ	१९०
						सोयाबीन	१४८३४
						हरभरा	१२०
						ईतर डाळी	६२
						जवस	१२५
						करडई	६०
१३.	कळभेडवर	गहू	४५००	ज्वारी	१३४५०	ज्वारी	१८५
		हरभरा	१७००	कापूस	४२००	भात	३०
		सूर्यफूल	८			कापूस	१५००
						तूर	३४३५
						मूग	३१०
						उडिद	१४०
						ईतर कडधान्ये	७००
						भूर्झमूग	२३३४
						तीळ	१०५
						सोयाबीन	५३२०
						गहू	७५
						हरभरा	११०
						ईतर डाळी	६२
						जवस	३६५

आधार :- जिल्हा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १४.७ ==

जिल्हयांतील रासायनिक खाते वाटप [वर्ष १९९२-९३ या वर्षाकरिता]

- २१६ -

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	तालुका	रासायनिक खाते वाटप [प्रे.टनात]			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	एकूण	
१	२	३	४	५	६
१.	नागपूर [शहर]	२३१४	३८२६	६१४०	मालाची दुर्मिळता
२.	तापनेर	१८६३	२१३४	३९९७	असल्यामुळे काही
३.	पारशिवनी	१२२१	३२१८	४४३९	तालुक्यात मागील
४.	रामटेक	१३१४	२३३१	३६४५	वर्षाच्या तुलनेत
५.	मौदा	३५३४	५८५९	९३९३	वाटप कमी झाले
६.	कामजी	२६४७	३१९०	५८३७	आहे.
७.	कुही	१८००	३४६८	५२६८	
८.	भिव्हापूर	२११८	४३६२	६४८०	
९.	उभरेड	२८६४	४०२४	६८८८	
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	२४६७	३९२२	६३८९	
११.	हिंगणा	३०३२	३२१८	६२५०	
१२.	कांटोल	२०३४	४२८६	६३२०	
१३.	नरखेड	१९८३	३६४१	५६२४	
१४.	कळभेडकर	१४९१	३०१६	४५०७	
जिल्हा एकूण		३०६८२	५०४९५	८११७७	

आधार :- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक ११.८ ==

- २१७ -

जिल्ह्यांतील साखर कारखाने [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	तालुका	साखर कारखान्याचे नांव	सहकारी / खाजगी	गळीत क्षमता [मे. टन] [दर रोजची]	प्रत्यक्ष झालेले गाळप [मे. टन]	साखरेचे उत्पादन [मे. टन]
१	३	३	४	५	६	७
१.	मौदा	श्रीराम सहकारी साखर कारखाना मर्यादीत नरेंद्र नगर [बाबदेव]	सहकारी	१२५०	७१७८०	७५९५५

टिप :- सन १९९२-९३ ला कारखान्याच्या कार्यक्षेत्रात गाळपाकरीता उपलब्ध होणारे क्षेत्र कमी होते. दरवर्षी कारखान्याकडे मध्य प्रदेश कडून उप्त उपलब्ध होत होता परंतु सन १९९२-९३ गाळप हंगामात सडरील उप्त उपलब्ध झाला नाही त्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत साखरेचे गाळप कमी आहे.

आधार :- प्रादेशिक सहसंचालक, [साखर] नागपूर.

==: तज्ज्ञता क्रमांक ११.२ ==

- २१८ -

दुग्ध संस्थांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

वर्ष : १९९२-९३

अ.क्र.	तालुक्याचे नांव	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण [००० लिटर]	प्रतिदिन सरासरी [००० लिटर]	शीतगृहांची संख्या	शीतगृहांची क्षमता [००० लिटरमध्ये]
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	नागपूर [शहर]	-	-	-	-	-	-
२.	सावनेर	५७	२७२५	२७८५	८	१	२०
३.	पारशिवनी	१६	४७५	७०३	२	-	-
४.	रोमटेक	३६	१७३८	१६५३	४	१	२०
५.	मौदा	४१	१३६७	११६५	३	-	-
६.	कामठी	९	३२६	१७८	१	-	-
७.	कुही	१४	७९२	१८३	१	-	-
८.	बिदापूर	१५	८४४	२६४	१	-	-
९.	उमरेड	१३	९२५	२९२	१	-	-
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१५	६१५	२३५	x.	१	१००
११.	हिंगणा	३३	१३५८	११३२	३	-	-
१२.	काटोल	५७	१९०६	२२५५	६	-	-
१३.	नरजेड	२१	११३७	५८४	२	-	-
१४.	कळमेश्वर	४०	१७०१	१५८४	४	-	-
जिल्हा एकूण		३६७	१५९०२	१३०१३	३६	३	१४०

आधार :- १] जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी, नागपूर २] जिल्हा नूतन दुग्ध उत्पादक सहकारी संघ, नागपूर
टिप :- १] .x. हजार लिटर पेक्षा कमी.

==: तक्ता क्रमांक ११.१० ==

- २१९ -

अवर्षण प्रवण कार्यक्रम्यांची प्रगती दाखविणारा तक्ता [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

जिल्ह्यातील या कार्यक्रमांतर्गत
निवडलेल्या ताबुक्यांची संख्या

१]	केंद्रीय पुरस्कृत	}	निरंक
२]	राज्य पुरस्कृत		
३]	स्कूण		

अ. क्र.	विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद	झालेला खर्च [रु. लाखात]	खर्चाची टक्केवारी	भौतिक साध्याचा तपशिला बाब परिमाण	लक्ष्य साध्य	साध्यांची टक्केवारी		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
- - - - - नि रं क - - - - -									

टिप - नागपूर जिल्ह्यामध्ये अवर्षण प्रवण कार्यक्रम राबविण्यांत न आल्यामुळे माहिती "निरंक"
दाखविण्यांत आलेली आहे.

आधार - जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, नागपूर.

जिल्ह्यातील एकात्मिक आडिवाली विकास कार्यक्रमाची प्रगती, त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

कार्यक्रमाखाली असणा-या	१] तालुक्यांची संख्या	=	१
	२] गावांची संख्या	=	९८
	३] एकूण लोकसंख्या [१९८१ जनगणने प्रमाणे]	=	५३१५४
	४] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या [१९८१]	=	२९१८९

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	१९९२-९३ साठी झालेली तरतूद	१९९२-९३ १९९१-९२ मध्ये झालेला खर्च	टक्केवारी
१	२	३	४	५
[एक]	<u>कृषि व संलग्न सेवा</u>			
१]	पीक संवर्धन	९	१०	१११
२]	फलोत्पादन	२१८	२२६	१०४
३]	मृदा व जलसंधारण	२६००	२६५०	१०२
४]	पशुसंवर्धन	१०७	१०७	१००
५]	दुग्ध व्यवसाय विकास	१११	१११	१००
६]	मत्स्यव्यवसाय	१४८	१४३	९७
७]	चने	१०४०	१०४०	१००
८]	पणन, कोठारे व वखारी	-	-	-
९]	सहकार	१५२	१५२	१००
	एकूण [एक]	४३८५	४४३९	१०१
[दोन]	<u>ग्रामीण विकास</u>			
१]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	१४८४	१४८४	१००
२]	अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-
३]	जाहरे रोजगार योजना	२००८	१७४०	८७
४]	रोजगार हमी योजना	२४३९	२४३९	१००
५]	जमीन सुधारणा	-	-	-
६]	सामुहीक विकास	३४	३४	१००
	एकूण [दोन]	५९६५	५६९७	९६
[तीन]	<u>पाटबंधारे व पुर नियंत्रण</u>			
१]	लघू पाटबंधारे	५४६५	५४६४	१००
२]	जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-
३]	आंध्याकट विकास	-	-	-
४]	पुर नियंत्रण कामे	-	-	-

१	२	३	४	५
एकूण [तीन]		५४६५	५४६४	१००
[चार] विद्युत विकास		९४६	९९८	१०५
[पाच] उद्योग व खाणकाम				
१] मोठे व मध्यम उद्योग		-	-	-
२] ग्रामीण व लघुउद्योग		४	४	१००
एकूण [पाच]		४	४	१००
[सहा] वाहतूक व दळणवळण				
१] गोडी व ल्हान बंदरे		-	-	-
२] अंतर्देशीय जलवाहतूक		-	-	-
३] रस्ते विकास		१३५०	१३५१	१००
एकूण [सहा]		१३५०	१३५१	१००
[सात] सामान्य आर्थिक सेवा				
१] पर्यटन		-	-	-
[आठ] सामाजिक आणि सामुहिक सेवा				
१] सामान्य शिक्षण		१५३९	१५३४	९९
२] क्रीडा व युवक कल्याण		२७	२७	१००
३] कला व संस्कृती		-	-	-
४] तांत्रिक शिक्षण		-	-	-
५] वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये		-	-	-
६] आरोग्य सेवा		१५७	४७	३०
७] ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता		१८४	१०३	५६
८] गृहनिर्माण		-	-	-
९] नगर विकास		-	-	-
१०] साहित्य व प्रसिध्दी		-	-	-
११] मागासवर्गीयांचे कल्याण		९६०	९५४	९९
१२] कामगार व कामगार कल्याण		-	-	-
१३] समाज कल्याण		-	-	-
१४] पोषण		८६	८६	१००
एकूण [आठ]		२९५३	२७४१	९३
एकूण [एक ते आठ]		२०१३२	२०६९४	१०३
[नऊ] म्हाडा योजनेअलील तरतूद		१६४३	१६४३	१००
[दहा] न्युक्लीस बजेट		१३००	१३००	१००

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

वीस कलमी कार्यक्रम [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

कलमी क्रमांक	बाब	परिमोण	उद्दिष्ट	ताध्य
१	२	३	४	५
१.	अ] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	३५००	३६३८
	ब] जवाहर रोजगार योजना	लाख मनुष्य दिन	३१.५०	३३.३२
	क] लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	९८५	१८१५
५.	अ] अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	एकर	१५४.६५	२८५.५४
	ब] लाभधारक	संख्या अनु. जाती		२३
		अनु. जमाती	-	१८
		इतर	-	५६
				९७
७.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	खेडी संख्या	२६	२८
८.	मुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	१] डी.पी.टी.	मुले संख्या	८८३६०	८९८१९
	२] पोलिओ	---"	८८३६०	९१३९२
	३] बी.सी.जी	---"	८८३६०	११११९८
९.	अ] कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	२५१००	२५४४२
	ब] सममुल्य शस्त्रक्रिया			
	१] आयुडी	लाभार्थी संख्या	२३५८०	२३०२२
	२] सी.सी.युझर्स	---"	४९४००	५१६०७
	३] ओ.पी.वापरणारे	---"	२०२४०	१३५७३
११.	अ] अनुसूचित जातीच्या कुटूंबाना अर्थ सहाय्य लाभार्थी संख्या		३७२३	३८८०
	ब] अनुसूचित जमातीच्या कुटूंबाना अर्थसहाय्य	---"	४४३४	४६४१
१४.	सर्व सामान्यांसाठी गृहनिर्माण			
	क] इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	२३२	२३२
	इ] कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	---"	६४०	१६१७

==: तक्ता क्रमांक ११.१२ [पूढे चालू] ==

- २२३ -

१	२	३	४	५
१५.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	-	८४५७
	<u>वनीकरणांसाठी नवीन धोरण</u>			
	अ] झाडे लावणे	संख्या लाखात	३५.००	१००.००
	ब] झाडे लावण्यांत आलेले क्षेत्र	हेक्टर	७५९९	८२४१.००
१८.	रास्त भावाची हुकाने उघडणे	संख्या	-	१५४
१९.	ब] पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	३५०	१५४८
	क] सुधारीत चुली	चुली संख्या	६६५५	८०१६
	ड] बायोर्गॅस तंत्र बसविणे	संयंत्र संख्या	५००	५२५

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

==: तपस्ता कुमोँक ११.१३ :::=

- २२४ -

विशेष घटक योजना १९९२-९३ वर्षाकरीता

जिल्हा - नाशपूर.

अ. क्र.	मुख्य विभागात शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतुद [स्वये लाखात]	झालेला खर्च [स्वये लाखात]	खर्चाची टक्केवारी
१	३	३	४	५
१.	कृषि व तंतुन सेवा	६१.०९	५८.६२	९५.९६
२.	ग्रामीण विकासा	४४.०९	५७.१२	१२९.५५
३.	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण	१००.९७	१००.९७	१००.००
४.	विद्युत विकासा	३०.००	२५.५३	८५.१०
५.	उद्योग व खाणकाम	१७.१८	११.०१	६४.०९
६.	वाहतूक व दळणवळण	१३.९८	१३.९८	१००.००
७.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	६५.८३	७५.४३	११४.५८
जिल्हा एकूण		३३३.१४	३४२.६६	१०२.८६

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, [वर्ग-१] नाशपूर.

==: तयता क्रमांक - ११.१४ ::=

- २२५ -

जिल्हयाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम संदर्भ वर्ष [१९९२-९३]

[रुपये - हजारात]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	विधानसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाचा मंजूर तरतुद	मंजूर कामांची संख्या		एकूण अर्जाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च	
			जुनी [अपूर्ण कामे]	संदर्भ वर्षातील नविन कामे			
१	२	३	४	५	६	७	
१.	सावनेर	३०००	२३	६०	८३	३०००	- विधानसभा
२.	कळमेश्वर	३०००	५३	८७	१४०	३०००	- मतदार संघ
३.	काटोल	३०००	३८	६०	९८	३०००	- निहाय झालेल्या
४.	उमरेड	३०००	२६	५१	७७	३०००	- खर्चाची माहिती
५.	रामटेक	३०००	१७	२९	४६	३०००	- उपलब्ध नाही.
६.	कामठी	३०००	१२	३६	४८	३०००	-
७.	पश्चिम - नागपूर	३०००	१६	१८	३४	३०००	-
८.	पूर्व - नागपूर	३०००	१३	३२	४५	३०००	-
९.	मध्य - नागपूर	३०००	-	१०५	१०५	३०००	-
१०.	उत्तर - नागपूर	३०००	१३	५६	६९	३०००	-
११.	दक्षिण - नागपूर	३०००	१८	२२	४०	३०००	-
१२.	एकूण बेरीज	३३०००	२२२	५५६	७८५	३३०००	२१४३५

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १२.१ ==

= २२६ =

निवडक शेतमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती ३०.६.१९९३ ला संपणा-या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

[प्रति क्विंटल मूल्य रुपयामध्ये]

अ. क्र.	मालाचे वर्णन	प्रकार	महिने												वर्षाची सरासरी
			जुलै १९९३	ऑगस्ट १९९३	सप्टेंबर १९९३	ऑक्टोबर १९९३	नोव्हेंबर १९९३	डिसेंबर १९९३	जानेवारी १९९३	फरवरी १९९३	मार्च १९९३	एप्रिल १९९३	मे १९९३	जून १९९३	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१.	गहू	कल्याण	५०४	५१३	४८०	४६४	४७४	४६७	४८०	४५५	४१२	४२२	४२७	३९९	४५८
२.	तांदूळ	लुचर्ड	५८७	६१५	६४२	५९३	५८२	५८८	६०१	५७९	५३७	५७३	५६६	५७७	५८७
३.	ज्वारी	हायब्रीड	३७६	३५४	३४८	३१४	३६८	३४७	३३५	३४३	३३३	३१४	३०८	३१४	३७१
४.	उडीद	काळा	६८१	७३२	६३१	६०८	५८३	५५७	५८७	५८२	६२७	६०२	६०८	६४३	६२०
५.	हरभरा	देशी	६६१	७१४	६९३	६०१	६८५	७६०	७८४	७२०	७२१	७३०	७९८	८८९	७३२
६.	तूर	गावराणी	१०२१	१०९०	९५९	९१५	९५१	९८४	१०१३	९५९	९७४	९३०	८२२	८१९	९५३
७.	मसूर	गावराणी	६२०	६४०	६३०	६८६	६३२	५८१	५६२	५९४	६१६	६११	६५०	६०७	६१९
८.	जवत	गावराणी	१३९७	१३४५	१२६७	१२०६	११३४	११३८	१०९१	१०८९	१०८०	१०७८	१०५५	११४५	११६९
९.	तीळ	पांढरा	१६३५	१६६९	१५५८	१२६४	१२१७	१२११	१२६२	१२३४	१२११	१२००	१२३७	११८३	१३२३
१०.	मीरची	भिव्हापूर	२१८०	२९१८	२९४६	२६२२	२७४४	२८९४	१६२८	१६०१	१३२३	११७१	११३६	९९५	२०९६
	[सुकलेली]														
११.	शेंगदाणा	अकोला	९८६	१००९	१००७	९४५	९३६	९३१	९२४	८९०	८६२	८६३	९२७	९२९	९३४
	[फुली]														
१२.	सरंडी	स्थानिक	६४२	६३७	६३२	६१७	६२७	६२४	५४१	५६३	६०१	५९४	६२०	६७५	६१४

क्रमशः.....

= २२७ =

== :: तदता क्रमांक १२.१ [पुढे चालू] :: ==

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१३.	मूंग	गावराणी	९०२	८६४	७९७	६८९	७२६	७३०	८१४	९१६	९६७	९५५	८३५	८६७	८३८
१४.	कुलथा	स्थानिक	७७५	७३३	६४२	५९९	५७२	५६३	५८३	६२६	६२४	७११	६५२	७८८	६५६
१५.	सोयाबीन	स्थानिक	८४२	८०५	७०१	६१०	६५२	६५०	६६५	६९०	६९८	८०९	७५२	८६९	७३५
१६.	संत्री	नागपुरी	-	-	५५६	५६७	७१२	७२८	८४६	७७९	८९१	८५५	८२५	-	७५१
१७.	कापूस	एच - ४	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०	९५०
		१००७/एचवाय-२८६	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००	९००

आधार :- १] नागपूर जिल्हयांतील कृषि उत्पन्न बाजार समिती [तर्व]

२] महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादन पणन महासंघ मर्यादित, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक १२.२ ==

= २२८ =

जिल्हा मुख्यालय ठिकाणच्या महत्वाच्या दस्तूंच्या सरासरी किरकोळ किंमती

[१९९२ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[मुल्य रम्यात]

अ. क्र.	भाताचे वर्णन	गुणवत्ता व प्रकार या विषयी थोडक्यात विवरण	परिमाण	मासिक सरासरी किरकोळ किंमती												वर्षाची सरासरी
				जानेवारी	फरवरी	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
धान्ये																
१.	तांदुळ उत्तम [खु.बा]	चिनोर नं. १	किलो	२.९०	१०.००	१०.००	१०.६१	११.००	११.००	११.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	११.१४
२.	तांदुळ मध्यम [खु.बा]	लुचई नं. १	"	७.३०	८.००	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	८.५६	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	८.३७	८.३०
३.	तांदुळ हलका [खु.बा]	लुचई नं. २	"	६.४०	६.५०	६.५०	६.६३	७.००	७.५०	७.५६	७.२५	७.१९	७.००	७.००	७.००	६.९७
४.	गहू [स्व. घा. दु] मध्यम		"	३.१४	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२५	३.२४
५.	गहू जाडा [खु.बा]	लोकवन	"	५.६०	५.९०	५.८०	५.९०	५.८४	५.८०	६.१६	६.८०	६.८०	६.५२	६.००	६.००	६.०९
६.	गहू - आटा	स्थानीय	"	५.५०	६.८०	७.००	७.००	७.००	६.००	६.००	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.५०	६.४८
७.	ज्वारी-पांढरी [खु.बा]	देशी	"	५.००	५.२५	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.९०	७.०६	७.५६	६.६२	६.००	६.००	५.९५
८.	ज्वारी-पिवळी [खु.बा]	संकरित	"	४.२०	४.५०	५.००	५.००	५.००	५.००	५.३०	६.००	६.५६	५.९०	५.५०	५.३७	५.२८
९.	बाजरी-जाडी	गावराणी	"	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	६.८७	७.००	६.००	५.००	५.००	५.७०

क्रमशः.....

=: तस्ता कृषांक १२.२ [पूटे चालू] :=

= २२९ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
<u>डाळी</u>																	
१०.	हरभरा[अरुखा]	देशी	किलो	८.९०	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	८.५०	२.७५	२.८७	२.८०	१०.००	१०.७५	९.१७
११.	हरभरा डाळ	गावराणी	"-	९.९०	९.१२	९.००	९.२५	१०.००	१०.००	१०.००	११.००	११.००	११.२०	११.५०	११.८७	१०.३२	
१२.	तूर डाळ[मध्यम]	"-	"-	१८.००	१६.८७	१६.००	१६.५०	१७.००	१७.००	१७.८०	१८.२५	१८.३७	१७.६०	१६.५०	१६.८७	१७.२३	
१३.	उडीद डाळ	"-	"-	१३.००	१३.००	१३.००	१३.७५	१३.२०	१४.००	१७.५०	१७.७५	१७.००	१३.००	१३.५०	१३.००	१४.२४	
१४.	मूग डाळ	मोगरा	"-	१३.००	१३.७५	१४.००	१६.२५	१७.००	१७.१३	१२.००	१२.५०	१३.००	१४.००	१३.००	१३.२५	१४.०७	
१५.	मत्तूर डाळ	स्म.पी.	"-	१३.२०	११.५०	१२.५०	१२.००	१२.००	१२.००	१२.५०	१२.५०	१३.००	१३.२०	१२.००	१२.००	१२.३६	
<u>साखर गुळ</u>																	
१६.	साखर[कुं.बा]	ती	"-	८.९६	९.००	९.००	९.०६	९.७६	९.८०	१०.५०	१०.२०	१०.५०	१०.३२	१०.०५	९.८०	९.८२	
१७.	गूळ	कोल्हापुर	"-	८.००	८.००	८.००	८.५०	९.८०	१०.००	१०.२०	११.००	११.००	११.००	१६.००	११.००	९.७२	
<u>तेल व खनिजे</u>																	
१८.	भुईसुग तेल	स्थानिक	"-	४१.२०	३९.२५	३७.५०	३७.२५	३७.००	३५.००	३६.८०	३८.५०	३८.००	३८.००	३५.२०	३४.२५	३७.३२	
१९.	पाम तेल		"-	-	३०.००	-	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	-	-	-	-	-	३०.००	
<u>[स्व. धा. हु]</u>																	
२०.	वनस्पती तूप	सुर्यमुखी	"-	४६.००	४६.२०	४६.००	४६.००	४६.००	४६.८०	४२.२०	५०.२०	५१.८५	५०.१४	४९.९२	४७.७२	४८.०४	
२१.	दुध	[शुध्द म्हशीचे]	लिटर	८.००	८.००	८.००	८.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	१०.००	
<u>मात माते</u>																	
२२.	मात बक-याचे	स्थानीक	किलो	४५.००	४५.५०	४४.००	४४.००	४४.००	४५.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४८.००	४९.५०	४६.४१	
२३.	माते	रोहू	"-	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	३६.५०	४०.००	२९.७०	
२४.	अंडी	कोबंडी	विदेशी डझन	१२.००	११.५०	१०.००	१०.००	११.२०	१२.००	१२.८०	११.७५	११.५०	११.५०	१४.७५	१५.००	१२.००	

कृषाः.....

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
<u>मताल्याचे पदार्थ</u>																
२५.	मीठ	गावठी	किलो	१.२५	१.४३	१.३८	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.५२
२६.	हळद	वायगाव	"-	२८.००	२८.००	२८.००	२८.००	४२.००	४२.००	४४.५०	४५.००	४८.००	५०.४०	५०.००	५०.००	४४.४५
२७.	सुजी मोरची	भिदापूर	"-	४८.००	४६.५०	४५.००	४२.५०	५०.००	५०.००	५२.००	५२.००	५१.००	५७.२०	५५.००	५५.००	५०.२३
<u>भाजीपाला</u>																
२८.	बटाटे	पहाडी	"-	४.००	४.००	४.००	४.००	४.००	४.२५	५.००	५.००	५.००	४.८०	४.००	४.००	४.३३
२९.	बांदे पांढरे	नाशिक	"-	२.८०	२.००	२.००	२.००	२.००	३.८०	४.२०	४.००	४.००	३.९०	३.२५	३.८७	३.१५
<u>फळे</u>																
३०.	केळी	भुसावळ	डबल	४.४०	४.००	५.००	५.००	४.१४	५.००	५.४०	५.७५	५.५०	५.००	५.००	५.००	४.९३
<u>पेय</u>																
३१.	चहा	सी.टी.सी	किलो	६४.००	६८.५०	६५.५०	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.००	६४.५०
३२.	काँफी	ब्लू बॉन्ड[साधी]	१०० ग्रॅम	५.३६	४.४०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.३९
<u>जळण, वीज, दिवाबत्ती</u>																
३३.	राफिल	पांढरा	लिटर	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५	२.७५
३४.	कोळसा	स्थानांक	४० किलो	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.००	१७६.९१
३५.	काडेपेटी चावी	छाप	४० काडया	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०	०.३०
३६.	लाडूड आड्यात		४० किलो	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००	५२.००

=: तज्ज्ञा क्रमांक १२.२ [पुढे चाहू] :=

= २३१ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
<u>कपडे</u>																
३७.	साडी	४.५० मि.सुरत शनग	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००
		[फायबर]														
३८.	कोटींग	[सुरत फायबर मिटर	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००
		स्टेन गोज]														
३९.	ब्लाऊज	पिस ६५ से.मी. नग	३२.००	३२.००	३२.००	३३.५०	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.१२
		[एम्प्रेस मिल]														
४०.	शर्टिंग	मफ्तलाल मिटर	३२.००	३२.००	३२.००	३४.२५	३५.००	३५.००	३५.००	३५.००	३५.२५	३८.००	३८.००	३८.००	३८.००	३५.३७
<u>साडी</u>																
४१.	पितळी	धावी भंडारा किलो	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००	१२०.००
<u>घापरतील सर्कीण वस्तु</u>																
४२.	धुण्याचा	साबण ५०१ २ वड्या	९.६४	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००
४३.	अंगाचा	साबण[लक्स] १ वडी	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००
४४.	दिड्यांची	घाने कपुरी १०० नग	४.००	४.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००
४५.	सुपारी	भरडा किलो	८८.००	८८.००	८८.००	८४.००	८०.००	८०.००	८०.००	८४.००	८८.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	८७.५०
४६.	तंबाखु	व-हाडी -"	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००	२०.००
४७.	तिगरेट	पनामा १० नग	४.००	४.००	४.२५	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.३९
४८.	बिडी	शिवाजी संख्या २५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५	२.२५
४९.	केश तेल	टाटा हेअर १००	११.४४	१०.६०	१०.६०	१०.६०	१२.१२	१२.५०	१२.५०	१२.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१३.५०	१२.३२
		आइल मिली.														
५०.	सुव्रणासाठी	फागद बल्लारपूर														
		दस्त														
- उपलब्ध नाही -																

आधार :- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

==: तसता क्रमांक १२.३ ==

= २३२ =

नागपूर केंद्रातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक [वर्ष १९९२-९३]

जिल्हा - नागपूर.

[पायाभूत वर्ष १९८२ - १००.]

अ.क्र.	महिना व वर्ष	अन्न	पानसुपारी तंबाखू इत्यादी	इंधन व दिवाबत्ती	घरे	कापड बिजाना आणि पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
	एकूण सरासरी	१९९१-९२	२२९	२९६	२४०	२८३	१७७	२१७	२३०
१	एप्रिल	१९९२	२४६	३३८	२४३	३०२	१९०	२३३	२४६
२	मे	"	२५४	३३६	२४४	३०२	१९१	२३३	२५१
३	जून	"	२५९	३३९	२४९	३०२	१९१	२३५	२५४
४	जुलै	"	२७३	३६४	२५८	३०३	१९४	२३८	२६४
५	ऑगस्ट	"	२७०	३५५	२५८	३०३	१९४	२४०	२६२
६	सप्टेंबर	"	२७०	३५१	२५९	३०३	१९४	२४४	२६३
७	ऑक्टोबर	"	२६१	३४९	२६०	३०३	१९५	२४५	२५८
८	नोव्हेंबर	"	२५४	३५०	२६०	३०३	१९५	२४९	२५६
९	डिसेंबर	"	२५०	३४८	२६०	३०३	१९५	२५०	२५४
१०	जानेवारी	१९९३	२४७	३४६	२६१	३२३	१९७	२५६	२५५
११	फेब्रुवारी	"	२५०	३५९	२६१	३२३	१९८	२५९	२५८
१२	मार्च	"	२५२	३५१	२६१	३२३	२००	२६१	२५९
	वार्षिक सरासरी	१९९२-९३	२५७	३४९	२५६	३०८	१९४	२४५	२५७

आधार :- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, कॉमर्स सेंटर, ताडदेव, मुंबई.

==: तपता क्रमांक - १३.१ ==:

जिल्हयांतील पोलीस दलांची एकूण संख्या

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	वर्ष १९९२-९३
१	२	३
१.	<u>पोलीस दलांची संख्या</u>	
अ]	पोलीस उपमहानिरीक्षक [वर्ग-१] अतिरिक्त पोलीस आयुक्त	१
ब]	पोलीस आयुक्त/विशेष पोलीस महानिरीक्षक	१
क]	पोलीस उप आयुक्त	५
ड]	पोलीस सह आयुक्त	१२
इ]	पोलीस अधिक्षक/समादेशक	३
ई]	पोलीस सहाय्यक अधिक्षक/सहाय्यक समादेशक	५
प]	पोलीस उप अधिक्षक	६
फ]	निरिक्षक	८०
भ]	उप निरिक्षक	३९३
म]	जमादार	३७६
य]	हवालदार	१७५२
र]	शिपाई	६१६७
	<u>एकूण पोलीस दलांची संख्या</u>	<u>८८०१</u>
२.	पोलीस ठाणे	७१
३.	आऊट पोस्ट	३६
४.	सब पोस्ट	२
५.	लॉक अप्स	४०
६.	पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट गावे	३२
	आंदीची सोय असलेली गावे/शहरे शहरे	७
	<u>पोलीस दलांचा एकूण खर्च [सुमारे लाखात]</u>	<u>२९४१</u>

टीप :- ९१-९२ वर्षांच्या तुलनेत ९२-९३ मध्ये हवालदारांच्या वदांच्या संख्येत वाढ झाल्यामुळे जमादार व शिपाई यांच्या वदांच्या संख्येत घट झाली.

आधार :- १]पोलीस आयुक्त नागपूर शहर, नागपूर.

२]पोलीस अधिक्षक, नागपूर [नागपूर ग्रामीण] नागपूर.

३]पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग नागपूर.

४]समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बलगट क्र.५ नागपूर.

::: तत्ता क्रमांक १३.२ :::

= २३४ =

गुन्ह्यासंबंधी आकडेवारी १९९३ या वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	गुन्ह्याचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या [५+६]	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोटात चालू असलेली प्रकरणे.	न्यायालयात चौकशी करण्यासाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली शिक्षा दिलेली व जामीन दिलेल्या सह निकालात काढलेली प्रकरणे.	निर्दोश म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील गुलबंदीत प्रकरणे.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१.	दखल मात्र गुन्ह्यात मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	दखल मात्र गुन्ह्याबाबत फट करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	६२३	२८२	१४०९	३४१	६३	४४	५१	१५९२
४.	व्यक्ती विषयक गंभीर गुन्हे	४५५८	९६५	१२००१	३५९३	५७०	४४०	५१७	१४०६७
५.	व्यक्ती आणि मालमत्ता विषयक किंवा मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे.	११६०	५८४	२३६५	५७६	१३५	११५	१४२	२५४९
६.	व्यक्ती विषयक फिरकीट गुन्हे	१६७७	४३२	३०८८	१२४५	२५७	१४१	३०८	३६२७
७.	मालमत्ता विषयक फिरकीट गुन्हे	३५८८	१९३०	७५७२	१६५८	३७५	४०१	४९१	७९६३
८.	वर न नोंदलेले इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे	३२२९	९६०	४६०५	२२६९	२१८	१४६	१८२६	४६८४
	[एकूण १ ते ८]	१४८३५	५१५३	३१०४६	९६८२	१६१८	१२८७	३३३५	३४४८२

क्रमशः.....

==: तक्ता क्रमांक - १३.२ [मुठे चालु] ==:

= २३५ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

९. वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे

अ] विशेष िंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलवात्र ठरलेले गुन्हे.

१२२२६	१७०३	२३५४१	१७५२३	३२३१	१५६८	१०५७५	२५७६०
-------	------	-------	-------	------	------	-------	-------

ब] बी. एच. ओ. आर. १२७४ कायद्याखालील गुन्हे.

३	-	-	३	-	-	-	३
---	---	---	---	---	---	---	---

एकूण बेरीज ३४१३४ ६८५६ ५४५८१ २७२७८ ४८४२ २८५५ १३२१० ६०२४५

आधार :- १] सहाय्यक पोलीस आयुक्त, गुन्हे शाखा - १, नागपूर.

२] पोलीस अधिक्षक [नागपूर ग्रामीण] नागपूर.

३] पोलीस अधिक्षक, लोह-मार्ग, नागपूर.

==: तक्ता क्रमांक - १३.४ ==:

तुलगात दाखल झालेल्या गुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रते नुसार

वर्गीकरण [१९९२-९३ वर्षांकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१.	<u>१८ वर्षांखालील</u>			
१.१	अशिक्षित	३४८	-	३४८
१.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
१.३	वाचता व लिहीता येणारे	५१८	-	५१८
२.	<u>१८ ते ३१ वर्षे</u>			
२.१	अशिक्षित	२७२	-	२७२
२.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
२.३	वाचता व लिहीता येणारे	४३२	-	४३२
३.	<u>३२ ते ३० वर्षे</u>			
३.१	अशिक्षित	९०३	१२	९१५
३.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
३.३	वाचता व लिहीता येणारे	१५२०	२२	१५४२
४.	<u>३१ ते ४० वर्षे</u>			
४.१	अशिक्षित	६१८	५	६२३
४.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
४.३	वाचता व लिहीता येणारे	१४७५	१९	१४९४
५.	<u>४१ ते ६० वर्षे</u>			
५.१	अशिक्षित	१९९	३	२०२
५.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
५.३	वाचता व लिहीता येणारे	६१०	१०	६२०
६.	<u>६१ वर्षांवरील</u>			
६.१	अशिक्षित	२२	१	२३
६.२	अशिक्षित व ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
६.३	वाचता व लिहीता येणारे	८१	-	८१
७.	<u>एकूण</u>			
७.१	अशिक्षित	२३६२	२१	२३८३
७.२	अशिक्षित ऋक्त वाचता येणारे	-	-	-
७.३	वाचता व लिहीता येणारे	४६३६	५१	४६८७

आधार :- अधीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

= :: तद्वता क्रमांक - १३.५ :: =

= २३८ =

दिवाणी व झोजदारी न्यायालयात निशालांत काढलेली कामे [१९९२ वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

दिवाणी				झोजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकिर्ण	नियमित	संकिर्ण	नियमित	संकिर्ण	नियमित	संकिर्ण
१	२	३	४	५	६	७	८
५१४१	२३४५	५५७	५०४	१०३१४८	-	५०	३७३६

टीप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिलेला आहे. अशा प्रकरणाचा यात समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व तत्र न्यायाधीश, नागपूर [न्यायमंदीर]

= :: तक्ता क्रमांक १४.१ :: =

बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका यांची संख्या त्यांच्या ठेवी व कर्जे [१९९२-९३ वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/ तालुका	बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे	कर्मचा-यांची संख्या	वर्गीकृत बँकांची [संख्या]	बँकांची कार्या- लये [संख्या]	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी [लाख रु]	वर्गीकृत बँकांच्या अगाऊ रकमा [लाख रु]	सहकारी बँका [संख्या]
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	जिल्हा एकूण	१११	८३७०	३४	२४३	१३३८८८	७१२१२	१२२
१.	नागपूर [शहर]	१	७३२६	३४	१३३	ऊ. ना.	ऊ. ना.	३९
२.	सावनेर	९	१३२	५	११	"	"	८
३.	पारशिवनी	६	८१	५	७	"	"	४
४.	रामटेक	९	१०४	४	१०	"	"	४
५.	मौदा	१२	५९	५	८	"	"	९
६.	कामठी	७	१३९	५	९	"	"	५
७.	कुही	१०	३६	४	९	"	"	५
८.	भिवापूर	६	२९	४	५	"	"	५
९.	उमरेड	१०	११०	६	११	"	"	८
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	७	६५	४	७	"	"	७
११.	हिंगणा	८	४२	७	९	"	"	७
१२.	काटोल	१०	१०४	४	९	"	"	७
१३.	नरखेड	१०	८४	४	१०	"	"	९
१४.	कळमेश्वर	६	५९	३	५	"	"	५

टिप :- १] स्तंभ ७ व ८ ची माहिती तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त जिल्ह्याची माहिती दर्शविलेली आहे.

२] उ. ना. उपलब्ध नाही.

३] स्तंभ ९ ची माहिती सुधारीत आहे.

आधार : अग्रणी जिल्हा प्रबंधक, बँक ऑफ इंडिया, नागपूर.

==: तब्ता क्रमांक १४.२ ==

= २४० =

संयुक्त भांडवली संस्था

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	रोजीची स्थिती	भाग भांडवल असलेल्या मर्यादित संस्था		हमी व्दारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणा-या संस्था		एकूण
		सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
१	२	३	४	५	६	७
१.	३१ मार्च १९९३	१२१	१२२१	१२	४	१३५८

आधार :- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार नवी दिल्ली.

= २४१ =

==: तक्ता क्रमांक १४.३ ::=

उत्तरविलेल्या विमापत्रांची संख्या व विम्यांची रक्कम

[१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संख्या
१	३	३	४
१.	शाखा	संख्या	१३
२.	उत्तरविलेली विमापत्रे	संख्या	५०६४२
३.	व्यपगत विमापत्रे	संख्या	उ. ना.
४.	विम्याची रक्कम	[हजारात]	२४३१८००

टिप :- उ. ना. उपलब्ध नाही.

आधार :- प्रबंधक [योजना] भारतीय जीवन विमा निगम नागपूर
मंडळ कार्यालय, नागपूर.

==: तद्वत्ता क्रमांक १६.१ ==

चित्रपट गृहे व व्हीडीओ केंद्रे या विषयी आकडेवारी [१९९२-९३ वर्षाकरीता]

= २४२ =

जिल्हा - नागपूर.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	कायम स्वरूपाची चित्रपट गृहे		फिरती चित्रपट गृहे		सरकार मान्य व्हीडीओ केंद्राची संख्या	वसूल केलेला करमणूक कर [रुपये]
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली क्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली क्षमता		
१	जिल्हा एकूण	३३	२५४२३	९	३२५०	११९	५४११५६९१
१.	नागपूर [शहर]	२६	२१४४१	-	-	-	४९५३७३५२
२.	सावनेर	-	-	२	६७५	१७	३३५७९७
३.	पारशिवनी	-	-	२	८००	८	८७८५८
४.	रामटेक	१	४४०	-	-	१५	२६५३०९
५.	मौदा	-	-	-	-	८	५३७३७
६.	काभठी	३	१७७९	-	-	९	१५२८९०४
७.	पुढी	-	-	-	-	५	५३७२२
८.	भिदापूर	-	-	१	३५०	४	९३४१३
९.	उमरेड	२	१२६३	-	-	७	१०५०३३४
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	१	४०५	६	५७७५८
११.	हिंगणा	-	-	१	४००	१३	२१८५७२
१२.	काटोल	१	५००	-	-	६	४१५५५५
१३.	नरखेड	-	-	१	२२०	१५	१७०२०७
१४.	पटोदपूर	-	-	१	४००	६	२७७१६६

टिप :- काभठी तालुक्यात तिकोटाची विक्री कमी झाल्यामुळे गेल्या वर्षीच्या तुलनेत करमणूक कर कमी प्रमाणात वसूल झाल्याचे आढळते. २) प्राप्तना तर्फे करमणूक करात वाढ केल्यामुळे व्हीडीओ धारकांनी व्हीडीओ कमी केलेत.
आधार :- जिल्हा मॅजिस्ट्रेट, जिल्हाधिकारी कार्यालय, [करमणूक शाखा] नागपूर.

== :: तक्ता क्रमांक १५.२ : ==

जिल्हयांतील गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या

जिल्हा - नागपूर.

[स्वये लाजात]

अ.क्र.	योजना	१९९२-९३ अखेरीस एकूण खातेदारांची संख्या	१९९१-९२ मधील		१९९२-९३ मधील	
			गुंतवणूक	गुंतवणूक	गुंतवणूक	गुंतवणूक
१	२	३	ढोबळ	नुक्त	ढोबळ	नुक्त
१	२	३	४	५	६	७
१.	टपाल कार्यालय बचत खाते	-	२८०५.१५	०.७३	२९३५.४१	११२.५९
२.	संचित सुद्ध ठेव	-	५८.३३	[-]७५.६६	४८.१४	[-]११९.२३
३.	पुनरावर्ती ठेव	७१५७६	१७५२.९४	४३०.२०	२११३.२५	६७२.७४
४.	समय बद्ध ठेव [१, ३, ३, व ५ वर्षीय]	-	२७८.५९	[-]६३.२३	३६२.०९	१२४.८०
५.	सार्वजनिक भविष्य निवार्ह निधी [टपाल खाते]	-	४३.४५	४१.७९	५९.६०	५६.५१
६.	सार्वजनिक भविष्य निवार्ह निधी [स्टेट बँक]	-	१३१५.९९	५६२.८९	२३४४.९८	१९५०.३४
७.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे २ ते ७ सालिका	-	-	[-]१९७२.१५	-	[-]२२६६.३०
	अ] आठवी सालिका	-	२९१.५६	९८९.८४	१२८३.९९	१२८१.२८
८.	इंदोरा विकास पत्रे	-	५८६.५०	१८९.८९	५२५.७९	२३१.९०
९.	कितान विकास पत्रे	-	१६७२.९४	१५८३.१२	१९७७.६०	१७७७.३५
१०.	मासिक प्राप्त्य योजना	-	३९३.८८	३७८.५९	६७७.९९	५६७.९६
११.	राष्ट्रीय बचत योजना १९८७	-	१६०१.०५	१५७५.४३	१७.०३	[-]२६१.७६
	राष्ट्रीय बचत योजना १९९२	-	-	-	४१.३७	४१.३७
१२.	साम्राजिज सुरक्षा पत्रे	-	-	-	-	-
१३.	इतर सर्व योजना	-	-	[-]०.३०	-	[-]७.७२
एकूण योजना		७१५७६	११५००.३८	३६४१.१४	१२३८७.२४	४१६१.८३

जिल्हयांतील अल्प बचतीचे लक्ष रु. ५८००.०० लाख १९९१-९२ या वर्षाकरिता

जिल्हयांतील अल्प बचतीचे लक्ष रु. ४७००.०० लाख १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

आधार :- सहाय्यक संचालक, अल्पबचत योजना, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
नागपूर.

तालुकादार गोळा केलेला जमीन महसूल [१९९२-९३ या वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर.

[रुपये, हजारात]

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	चालू वर्षाच्या जमीन महसूलाची एकत्रीत मागणी [पूर्वीच्या वर्षाची जमीन रक्कम सोडून]	एकत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सुट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	खातेदारांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जिल्हा एकूण	१४५८	४२५	१८८३	१७	-	१८६६	१६३३	२८१८८३
	<u>तालुका</u>								
१.	नागपूर [शहर]	४४	८८	१३२	-	-	१३२	३१	२५२६१
२.	सावनेर	१०५	-	१०५	-	-	१०५	२३७	२१०६९
३.	पारशिवनी	११६	२५	१४१	-	-	१४१	१७३	१६५९०
४.	रामटेक	६०	१०	७०	१७	-	५३	४९	१७४३२
५.	मौदा	१४०	१७	१५७	-	-	१५७	२५४	२३५०९
६.	कामठी	११६	२५	१४१	-	-	१४१	११६	१४४०६
७.	कुही	१६६	८५	२५१	-	-	२५१	१२५	२३७१२
८.	भिव्हापूर	८२	२५	१०७	-	-	१०७	८१	२०२७५
९.	उमरेड	१०२	११	११३	-	-	११३	९०	१९४७०
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	१०८	-	१०८	-	-	१०८	१०४	१६९३७
११.	हिंगण	८१	११	९२	-	-	९२	६५	१७१५४
१२.	काटोल	११२	-	११२	-	-	११२	११३	२३६१६
१३.	नरखेड	१०९	-	१०९	-	-	१०९	११६	२४७७४
१४.	कळभेडकर	११७	१२८	२४५	-	-	२४५	७९	१८४७८

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, [महसूल शाखा] नागपूर.

टिप :- १] १९९१-९२ या वर्षात ५० पैसे व त्यापेक्षा कमी आणेवारी असलेली एकूण १६६० गावे होती. परंतु ९२-९३ या वर्षात एकूण ८२ गावे असून ती फक्त रामटेक तालुक्यात आहेत. म्हणून ९२-९३ या वर्षात मिळालेली सुट मागणी व वर्षाच्या तुलनेत कमी आहे.

२] रामटेक व पारशिवनी तालुक्यात पुनर्रोजणी व एकत्रीकरणामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत खातेदारांची संख्या कमी आहे.

==: तक्ता क्रमांक १५.४ ==

= २४५ =

छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे आणि नियतकालिके [३१ मार्च १९९३ या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	मुद्रणा-लया-ची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे व नियतकालिके																						
			दैनिक			साप्ताहिके			मासिके			मासिके													
			मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर	मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर	मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर	मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर	मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३			
	जिल्हा	एकूण	६९५	१९	१२	५	१	३७	६२	१३	१	५	८१	६	१	१	१	९	२५	६	५	-	३६		
	तालुका																								
१.	नागपूर [शहर]	६२८	१८	१२	५	१	३६	५८	१३	१	५	७६	६	१	१	१	९	२५	६	५	-	३६			
२.	तावनेर	६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
३.	पारशिवनी	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
४.	रामटेक	४	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
५.	मौदा	३	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
६.	कामठी	१४	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
७.	कुही	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
८.	विदापूर	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
९.	उमरेड	९	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
१०.	नागपूर [ग्रामीण]	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
११.	विडगणा	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
१२.	काटोल	७	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
१३.	नरखेड	५	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
१४.	जळमेश्वर	९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

आधार :- १] जिल्हा माहिती कार्यालय, नागपूर [गृहभाषा]

२] जिल्हा माहिती अधिकारी, नागपूर

== :: तक्ता क्रमांक १५.५ :: ==

= २४६ =

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरवलेले तांदुळ, गहू व साखर [१९९२-९३ वर्गाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[आफडे "००" टनामध्ये]

वर्ष	तांदुळ			गहू			साखर			नियमित/रास्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]	
	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [२+३]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [५+६]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हयांतील इतर ठिकाणे	एकूण [८+९]		
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
३१ मार्च १९९३	१६७	१२२	२८९	५१८	२३५	७५३	९०	७४	१६४	१२९०	

आधार :- १] जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

२] अन्न धान्य वितरण अधिकारी, [नागपूर शहर विभाग] नागपूर.

=:: त्रस्ता क्रमांक १५.६ ::=

= २४७ =

भांगणी व वसुल फेलेले धान्य [१९९२-९३ या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर.

[आकडे "००" टनामध्ये]

वर्ष	भांगणी	लेव्ही वसुल फेलेले						भांगणी व वसुलीची टक्केवारी
		सर्व धान्याची एकूण भांगणी	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९
३१ मार्च १९९३								

टिप :- लेव्ही सक्तीची नसल्यामुळे भांगणीचा प्रश्न नाही त्यामुळे माहिती निरंक आहे.

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर. [पुरवठा शाखा]

= :: तक्ता क्रमांक १५.७ :: =

= २४८ =

१९९२ मधील लोकतन्त्रा निवडणूक व १९९० मधील विधान सभा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी

जिल्हा - नागपूर.

ज.क्र.	मतदार संधाचे नांव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			एकूण मतदारांच्या संख्येची झालेल्या मतदानाची टक्केवारी
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	
१	३	३	४	५	६	७
१. लोकतन्त्रा - जून १९९२						
२२	रामटेक	२१४२५२	२६७९११	१७०४३९	४३८३५०	४७.९४
२३	नागपूर	१२३९४५०	३४५५३५	२५६६६५	६०२२००	४८.५८
एकूण लोकतन्त्रा		२१५३७०२	६१३४४६	४२७१०४	१०४०५५०	४८.३१
२. विधानसभा - फरवरी १९९०						
१]	उमरेड	१५५०८२	५६५२२	४५६९१	१०२२१३	६५.९१
२]	कामठी	१७०१३७	५९४६१	४७०३२	१०६४९३	६२.५९
३]	नागपूर - उत्तर[अ.जा.]	२०३५५६	५१६२१	३९४१२	९१०३३	४४.७२
४]	नागपूर - पूर्व	२६५९९८	७७३९९	५६८७०	१३४२६९	५०.४७
५]	नागपूर - दक्षिण	१७५३२९	५४१०५	४२६२५	९६७३०	५५.१७
६]	नागपूर - मध्य	१३४९९७	३८१२८	३३२६१	७१३८९	५२.८८
७]	नागपूर - पश्चिम	२८०६९२	७२२२१	६२३६८	१३४५८९	५०.४४
८]	कामेश्वर	१५८४८१	५२४८०	४६३२०	१०५८००	६६.७६
९]	जाजोल	१३३३२०	५१३८१	३९७५६	९११३७	६८.३६
१०]	जाधनेर	१५४६०५	५८६३४	४४५२१	१०३१५५	६६.७२
११]	रामटेक	१७१५३७	६२७३६	४८२२९	११०९६५	६४.६९
विधानसभा एकूण		२००३७३४	६४८६८८	५०६०८५	११५४७७३	५७.६३

क्रमक्रा:.....

=: तबता क्रमांक १५.७ [पूटे चालू] :=

= २४९ =

अ. क्र.	मतदार तंघाये नांव	पक्षवार यते गिळालेल्यांची संख्या																	
		भारतीय जनता पार्टी	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया	इंडियन काँग्रेस [सत]	इंडियन नॅशनल काँग्रेस	जनता पार्टी	लोकदल	लोकदल [दो]	जनता दल	शिव-सेना	शेत-करी काम-करी पक्ष	बहुजन समाज पार्टी	आर.पी. आय [खो]						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	
१. लोकसभा - जून १९९३																			
	२२ रामटेक	१०२४८३	-	२६२१	२४०४३७	२६१४	-	-	५३२३७	-	-	-	-	-	-	-	१२३९३	-	-
	२३ नागपूर	१९९७२८	-	-	२७४४४८	१२३७	६७४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१२१२७	८१३१८	-
	एकूण लोकसभा	३०२२११	-	२६२१	५१४८८५	३८७१	६७४	-	५३२३७	-	-	-	-	-	-	-	२४५२०	८९३१६	-
विधानसभा - फरवरी १९९०																			
	१] उमरेंड	-	-	२७२	२९५५५	-	-	-	१३२६०	५१३५	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	२] कामठी	-	-	-	३७७१५	-	-	-	९६३४	१४३१९	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	३] नागपूर-उत्तर[अ.जा]	२१३५८	६१८६	८२७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	४] नागपूर - पूर्व	-	-	-	८०३३३	-	-	-	-	-	-	-	-	४१४६२	-	-	-	-	-
	५] नागपूर दक्षिण	२९३८७	-	२५०	३५६८२	-	-	-	५११८	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	६] नागपूर - मध्य	-	-	१०१३६	२२३१७	-	-	-	२२३२३	७७३८	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	७] नागपूर - पश्चिम	५५०८१	-	-	४६४३८	-	-	-	१५१८८	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	८] कळमेडवर	-	-	११००	३८७६७	-	-	-	१९९७९	६३७९	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	९] काटोल	१६७९१	-	११६०	३७५९७	-	-	-	२५३२७	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	१०] तावनेर	३१८७३	-	५८३	३६४१०	-	-	-	-	-	-	-	-	४७०३	-	-	-	-	-
	११] रामटेक	-	-	-	३४५२५	-	-	-	११५	४३४८२	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	विधानसभा एकूण	१५४४६०	६१८६	१४३२८	३३६३३९	-	-	-	११५	१५४३११	७५०४३	४७०३	-	-	-	-	-	-	-

क्रमशः...

==: तक्ता क्रमांक १५.७ [पूढे चालू] ==:

= २५० =

अ. क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्षवार मते मिळालेल्यांची संख्या							अपक्ष	
		अखील भारतीय मानव हक्क दल	दलीत पॅन्थर	दूरदर्शी पार्टी	विवर्ध प्रजा पार्टी	गोंडवाना पार्टी	ऑल इंडिया दलीत मुस्लीम मायनारीटी सुरक्षा महासंघ	अखील भारतीय हिंदू महासिभा	उपेक्षारांची संख्या	मिळालेली मते
१.	२.	३०	३१	३३	३३	३४	३५	३६	३७	३८
१.	<u>लोखतळा - जून १९९३</u>									
	२२ रामटेक	४८५६	२३६	१८२१	११०१	१६५१	१०००	-	१२	७७२९
	२३ नागपूर	-	७७०	२११	११३०	-	-	२२२	३६	२५१८२
	<u>एकूण लोखतळा</u>	<u>४८५६</u>	<u>१००६</u>	<u>२०३२</u>	<u>२२३१</u>	<u>१६५१</u>	<u>१०००</u>	<u>२२२</u>	<u>४८</u>	<u>३२९११</u>
२.	<u>विधानसभा-फरवरी १९९०</u>									
	१] उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	१२	५२५१०
	२] कामठी	-	-	-	-	-	-	-	१२	४६०७८
	३] नागपूर-उत्तर[अ.जा]	-	-	-	-	-	-	-	२४	६१७२३
	४] नागपूर - पूर्व	-	-	-	-	-	-	-	२२	११३४७
	५] नागपूर - दक्षिण	-	-	-	-	-	-	-	२६	२५४७८
	६] नागपूर - मध्य	-	-	-	-	-	-	-	१८	८२५७
	७] नागपूर - पश्चिम	-	-	-	-	-	-	-	३०	२३५३७
	८] कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	-	१८	२७९३८
	९] काशी	-	-	-	-	-	-	-	१७	८९२९
	१०] तांदनेर	-	-	-	-	-	-	-	२१	२७८४३
	११] रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	१८	३१७८५
	<u>विधानसभा एकूण</u>								<u>२१८</u>	<u>३३५३२५</u>

आधार :- जिल्हा निवडणूक अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

= :: तब्ता क्रमांक १५.८ :: =

अधिकारी व प्रवासी याचिकांची अतलेल्या प्रवासी बंगल्यांची तालुकावार यादी

[३२.३.१९९३ यां दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	प्रवासी बंगल्याचे नांव व पत्ता
१	जिल्हा एकूण	३९
	तालुका	
१.	नागपूर [शहर]	१] रविभवन, नागपूर [तार्वजनिक बांधकाम विभाग] २] सर्वोदय हाऊस [नागभवन], नागपूर [ता. बां. विभाग] ३] सत्कार विश्राम गृह, नागपूर [-" -] ४] जुने आमदार निवास, नागपूर [-" -] ५] नवीन आमदार निवास, नागपूर [-" -] ६] रेस्ट हाऊस, सेमिनरी डिल्स, नागपूर [वन विभाग] ७] रेस्ट हाऊस, अंबाझरो, नागपूर [महानगरपालिका, नागपूर] ८] डाक बंगला, गोरेवाडा, नागपूर [म. पालिका, नागपूर]
२.	सावनेर	९] विश्राम गृह, सावनेर [तार्वजनिक बांधकाम विभाग] १०] निरीक्षण बंगला, खापा [वन विभाग] ११] डाक बंगला, पिपळा [तार्वजनिक बांधकाम विभाग]
३.	पारशिवनी	१२] विश्राम गृह, पारशिवनी [जिल्हा परिषद, नागपूर] १३] पंच विश्राम गृह, नवेगाव-खेरी [नागपूर पाठबंधारे, एकलप] १४] पर्यटक निवास, खिडकी-रामटेक [म. रा. पर्यटन महामंडळ]
४.	रामटेक	१५] विश्राम गृह, चोरबाहुली [राष्ट्रीय महामार्ग, उपविभाग, ४ १६] विश्राम गृह, देवलापार [राष्ट्रीय महामार्ग, उपविभाग, ४९ १७] निरीक्षण बंगला, खिडकी-रामटेक [पाठबंधारे विभाग] १८] डाक बंगला, तालेघाट [वन विभाग] १९] निरीक्षण बंगला, तोतलाडोह [वन विभाग] २०] विश्राम गृह, तोतलाडोह [पाठबंधारे विभाग] २१] निरीक्षण बंगला, तिल्लोरी [वन विभाग] २२] विश्राम गृह, रानी-डोह [वन विभाग] २३] विश्राम गृह, मागरकता [वन विभाग] २४] डाक बंगला, मुन्नसर [राष्ट्रीय महामार्ग, उपविभाग ४९]
५.	मौदा	२५] विश्राम गृह, माथनी-मौदा [राष्ट्रीय महामार्ग, उप- विभाग क्रमांक ५५, भंडारा]
६.	कामठी	२६] रेस्ट हाऊस, कामठी [तार्वजनिक बांधकाम विभाग]
७.	कुही	२७] विश्राम गृह, कुही [जिल्हा परिषद] २८] विश्राम गृह, अंधोरा [जिल्हा परिषद]

क्रमशः.....

= २५२ =

==: तक्ता क्रमांक १५.८ [पृष्ठे चालू] ==:

२	३	३
८.	भिवापुर	३९] विश्राम गृह, भिवापुर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] ३०] विश्राम गृह, दोलेझरी [वन विभाग] ३१.] विश्राम गृह, नवेगाव [वन विभाग]
९.	उमरेड	३२.] विश्राम गृह, उमरेड [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]
१०.	नागपूर(ग्रामीण)	निरंक
११.	हिंगणा	३३] रेस्ट हाऊस, हिंगणा [जिल्हा परिषद, नागपूर]
१२.	काटोल	३४] विश्राम गृह, काटोल [सार्वजनिक बांधकाम विभाग] ३५] विश्राम गृह, कोंढाळी [राष्ट्रीय महासर्ग उपविभाग ५४]
१३.	नरखेड	३६] विश्राम गृह, चमेली [वन विभाग] ३७] विश्राम गृह, भोरगड [वन विभाग] ३८] विश्राम गृह, नरखेड [जिल्हा परिषद, नागपूर]
१४.	कळभेश्वर	३९] विश्राम गृह, कळभेश्वर [सार्वजनिक बांधकाम विभाग]

- आधार:-
- १] सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागपूर.
 - २] महाानगर पालिका, नागपूर.
 - ३] जिल्हा परिषद, नागपूर.
 - ४] पाटबंधारे विभाग, नागपूर.
 - ५] महाराष्ट्र राज्य पर्यटन महासंघ, नागपूर.
 - ६] वन विभाग, नागपूर.
 - ७] राष्ट्रीय महासर्ग उपविभाग -१३, ३९, ५४ नागपूर.
 - ८] राष्ट्रीय महासर्ग उपविभाग क्रमांक ५५, भंडारा.

= :: तक्ता क्रमांक - १५.१ :: =

जिल्हा - नागपूर.

निवडक निर्देशांकाना कल

= २५३ =

अ. क्र.	विवरण	परिमाण	१९६०-६१	१९६०-६१	१९८०-८१	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एक] क्षेत्र आणि लोकसंख्या १९६१, ७१, ८१								
१.	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	९९३०	९९२८	९९२८	९९३१	९९३१	९९३१
२.	लोकसंख्या	हजारात	१५१२	१२४२	२५८२	३२८७	३२८७	३२९७
३.	लोकसंख्येची घनता	दर. चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१५२	१२६	२६१	३३१	३३१	३३१
४.	शेतक-यांचे शेतमजुरी सह एकूण काम करणा-या लोकसंख्येची शेतकडा प्रमाण	शेतकडा प्रमाण	५३.७३	५०.९२	४७.०५	४०.१४	४०.१४	४०.१४
दोन] शेती आणि ओलित								
१.	जगला खालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	१८४	१८३	१८३	१६१	५२	ह. ना.
२.	शेती योग्य क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३२	६२३	६१३	६५२	७८३	उ. ना.
३.	प्रत्येक शेती काम करणा-या व्यक्तीमागे शेती योग्य क्षेत्र	हेक्टर	१.४	१.८	१.६	१.३३	१.३३	उ. ना.
४.	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र	हजार हेक्टर	५३८	५५७	५६०	६५२	७८३	उ. ना.
५.	लागवडी खालील निव्वड क्षेत्र							
अ]	अन्नधान्याखालील	हजार हेक्टर	५३१	५४३	३६२	३३४	३५०	उ. ना.
ब]	उत्साखालील	हजार हेक्टर	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	-	१	उ. ना.
क]	भूईमूंगाखालील	"	५	१४	१३	१७	१७	उ. ना.
ड]	कामसाखालील	"	७०	९३	८०	६४	६३	उ. ना.
६.	प्रत्येक शेतीन काम करणा-या व्यक्तीमागे कसलेले निव्वड क्षेत्र	हेक्टर	०.७६	१.६०	१.२०	१.०४	१.१५	उ. ना.

क्रमशा:...

∴ तज्जा क्रमांक - १५.२ [पुटे चालु] ∴ =

= २५४ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९
दोन]	७.	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राशी शेकडा प्रमाण एकापेक्षा अधिक क्षेत्रांचे शेकडा प्रमाण.	१. ६०	२. ५३	११. ०८	२. २२	५. २५	उ. ना
	८.	ओलिता खालील एकूण क्षेत्र हजार हेक्टर	२७	३२	५८	१७१	२१४	उ. ना
	९.	लागवडी खालील एकूण क्षेत्राशी शेकडा प्रमाण ओलिताखालील एकूण क्षेत्राशी प्रमाण	५. २०	७. ३०	१०. ३०	३०. ४३	३५. ४२	ड. ना.
	१०.	निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र हजार हेक्टर	२७	३७	४३	४२	७३	उ. ना.
	११.	कालव्याने केलेले ओलित क्षेत्र -"	६	१०	१२	२३	३३	उ. ना.
	१२.	विहिरीने केलेले ओलित क्षेत्र -"	१४	१२	२५	२६	३२	उ. ना.
	१३.	इतर साधनाने केलेले ओलित क्षेत्र -"	८	९	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
	१४.	मुख्य धिकाखालील ओलित क्षेत्र						
	अ]	अन्नधान्ये हजार हेक्टर	१५	१५	४०	१०१	११६	उ. ना
	ब]	उस हजार हेक्टर	-	-	२०१	-	१	उ. ना
	क]	भुईमूंग ="	-	-	-	३	२	उ. ना
	ड]	फळे व भाजीपाला ="	-	१	१४	१७	२५	उ. ना
	इ]	कापूस ="	-	२	१	२४	२०	उ. ना
तीन]	मृदा सुधारण कामे							
	अ]	बांध बंदिस्त केलेली जमीन ="	-	२२	७	-	-	-
	ब]	मजगी केलेली जमीन ="	-	-	-	-	-	-
	क]	जमीन सुधारणाखालील क्षेत्र ="	-	-	-	-	-	-

क्रमशः...

१	२	३	४	५	६	७	८	९
घाट] शेतीची अवजारे			[१९६१]	[१९७२]	[१९८२]	[१९८७]		
१]	नांगर [अ] लोंकडी]	हजारात	७०	६१	७२	९०	-	"
	[ब] लोखंडी]	हजारात	२	४	५	१२	-	-
२]	तेलावर चालणारे शेतीचे यंत्र	"-	१	२	३	३	-	-
३]	विजेवर चालणारे शेतीचे यंत्र	"-	२	८	१८	२५	-	-
४]	अ] शक्तीवर चालणारे उसाचे चरक	"-	-	-	-	-	-	-
	ब] बैलांच्या मदतीने चालणारे उसाचे चरक	"-	-	-	-	-	-	-
शाच] पशुधन								
१]	एकूण पशुधन	"-	८१३	८७१	१०७०	११२१	x	x
२]	प्रत्येक बैलजोडामागे निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र [तीन वर्षांवरील बैल]	हेक्टर	५.०४	५.१०	उ. ना	उ. ना	x	x
३]	कोंबड्या	"-	२२०२	२३७	३७७	४३२	x	x
महा] मत्स्य व्यवसाय								
१]	गोड्या माण्याचे मत्स्य उत्पादन	मे. टन	उ. ना	उ. ना	९२६	४६१७	५१४०	३१४०
शात] कारखाने व कामगार			[१९६१]	[१९७१]	[१९८०]	[१९९०]	[१९९१]	
१]	चालू कारखाने	संख्या	२८४	४२६	४५२	१२७२	१३१६	१३१४
२]	कामगारांची कामावरील उपस्थिती	हजारात	३२	३५	३६	४९	४९	५२
३]	दरलाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यातील कामगार.	संख्या	२५८६	१६४९	१८३६	१९०६	१५४५	१५७१

१	२	३	४	५	६	७	८	९
आठ] वीज								
१]	विजेचे उत्पादन	मी. कि. वॅ. तास	उ. ना	५४४	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना.
२]	विजेचा वापर	द. ल. --	२२	२७७	६०५	७८९	८२५	९२७
३]	विजेचा पुरवठा झालेली शहरे	संख्या	९	१२	१३	२३	२३	२३
४]	विजेचा पुरवठा झालेली खेडी	संख्या	७८	६५५	१३०९	१८७८	१८७८	१८७८
नऊ] सहकार								
१.	सहकारी संस्था							
	अ] कृषि पत संस्था	संख्या	८२९	६४३	६११	५९७	५९७	५९७
	ब] बिगर शेती पत संस्था	संख्या	५२१	११३	२०४	५४१	५६७	५८६
	क] बिगर कृषि बिगर पत संस्था	संख्या	उ. ना	११७५	१३००	२८८४	२९७७	३०६५
२.	सभासदांची संख्या							
	अ] कृषि पत संस्था	संख्या हजारात	उ. ना	८९	१२९	१९३	२२८	२२९
	ब] बिगर कृषि पत संस्था	संख्या हजारात	उ. ना	१३	३०	३४८	३८८	४०४
	क] बिगर कृषि बिगर पत संस्था	--	उ. ना	१११	३५२	२९०	२८०	३००
३.	खेते भाडवल							
अ]	कृषि पत संस्था	रुमये हजारात	उ. ना	११२९६१	१२४५२७	११४८३७४	१३६०५५९	१५५६५३५
ब]	बिगर कृषि पत संस्था	--	उ. ना	३१०३९	३६३७९	१५५७४००	२१७६२२०	२६०६७९१
क]	बिगर कृषि पत संस्था	रुमये हजारात	उ. ना	१३०२२७	४४१४७०	१२७६५६४	१७६३६०४	२४०४४४१
४.	दिलेली कर्जे							
अ]	कृषि पत संस्था	--	उ. ना	१०७१८५	३५६३८	४६६८१५	५७८८००	५२०११६
ब]	बिगर कृषि पत संस्था	--	उ. ना	उ. ना	उ. ना	८४८९९७	१४०२५९४	१२०७५१७
क]	बिगर कृषि बिगर पत संस्था	--	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	४८१८७६	४५८०६८

१	२	३	४	५	६	७	८	९
दहा] शिक्षण								
१. प्राथमिक	अ] संस्था	संख्या	६५२	१७१८	१७९६	उ. ना	२१६६	२२६२
	ब] विद्यार्थी	हजारात	७३	२१६	३२८	उ. ना	४३८	४९२
	क] शिक्षक	हजारात	२	७	८	उ. ना	११	१३
२. दुय्यम	अ] संस्था	संख्या	८३	२८२	३०३	उ. ना	५६०	६०४
	ब] विद्यार्थी	हजारात	४३	१२८	२०५	उ. ना	३४३	३६२
	क] शिक्षक	हजारात	२	७	७	उ. ना	११	१२
३. उच्च शिक्षण	अ] संस्था	संख्या	उ. ना	२२	२४	उ. ना	८३	९१
	ब] विद्यार्थी	हजारात	उ. ना	२१	३१	उ. ना	४९	३४०
	क] शिक्षक	हजारात	उ. ना	२	३	उ. ना	उ. ना	उ. ना.
४. साक्षरतेचे प्रमाण	अ] पुरुष	शेकडा प्रमाण	४८२१	५६.१	५६.१	१९९१ च्या जनगणने प्रमाणे ८१.७९	८१.७९	८१.७६
	ब] स्त्रिया	"	३१.३	३३.५	३३.५	६४.७४	६४.७४	६४.७४
	क] एकूण	"	३५.१	४५.२	४५.२	७३.७४	७३.६४	७३.६४
अकरा] सार्वजनिक आरोग्य								
१.	दवाखाने	संख्या	६७	१२५	१४०	१३५	१३५	१३८
२.	रुग्णालये	संख्या	१०	२०	२३	२६	२९	२९
३.	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	उ. ना	१३	१३	४८	४८	४८
४.	खाटांची संख्या	संख्या	१५६७	१८४६	४२७५	४९३८	५०६२	५०५९
५.	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटांची संख्या	संख्या	१०३	९५	२२०	१९१	१५४	१५४
६. उपचार केलेले रुग्ण	अ] बाह्य रुग्ण	हजारात	१२३०	२९३२	४५०३	७६८२	८४०१	५५३१
	ब] आंतर रुग्ण	हजारात	३०	६९	५३२	४३६	३५७	४४९

==: तक्ता क्रमांक - १५.२ [पुढे चालू] ==:

= २५८ =

१	२	३	४	५	६	७	८	९
७.	जन्म दर [नमुना वाढणीनुसार]	दर हजार	२८	उ. ना	२०.८	२५.७२	२०.००	२८.७०
८.	मृत्यु दर	"	२४	उ. ना	६.७	६.४५	१०.००	७.००
बारा वाहतूक आणि दळपवटण								
१.	रस्त्यांची लांबी [नगरपरिषदेचे वगळण]	कि. मी.	७४५	११५२	३६८३	५७२२	५२४३	६०८०
२.	शंभर चौ. कि. मी. क्षेत्रांमध्ये असणारी रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	८	१२	३७	५८	६०	६१
३.	दर लाख लोकसंख्येमध्ये असणारी रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४२	६०	१४२	२२४	१८१	१६५
४.	रेल्वे मार्गांची लांबी	कि. मी.	३२२	३४३	३५०	३८३	४५४	४५४
५.	डाक घरे	संख्या	१५६	२६६	३३२	३२३	३३५	३३५
६.	तार घरे	संख्या	३३	५७	७१	८४	९७	१०४
तेरा स्थानिक स्वराज्य संस्था								
१.	पंचायत समिती	संख्या	१३	१३	१३	१३	१३	१३
२.	ग्राम पंचायत [महानगरपालिका धरून]	संख्या	१२६	६५२	६२२	७६५	७६५	७६२
३.	नगर परिषदा	संख्या	१०	११	११	११	११	११
४.	कटक मंडळ	संख्या	१	१	१	१	१	१
चौदा इतर								
१.	अधिकार्यांची संख्या [सहकारी बँका धरून]	संख्या	[१२६१]	[१२७१]	[१२८१]	[१२९०-९१]	[१२९१-९२]	[१२९२-९३]
			३०	८०	१४८	३६२	३६२	३६५

टीप :- x ह्या चिन्हाने दर्शविलेली माहिती परिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी आहे असे समजावे.
आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.